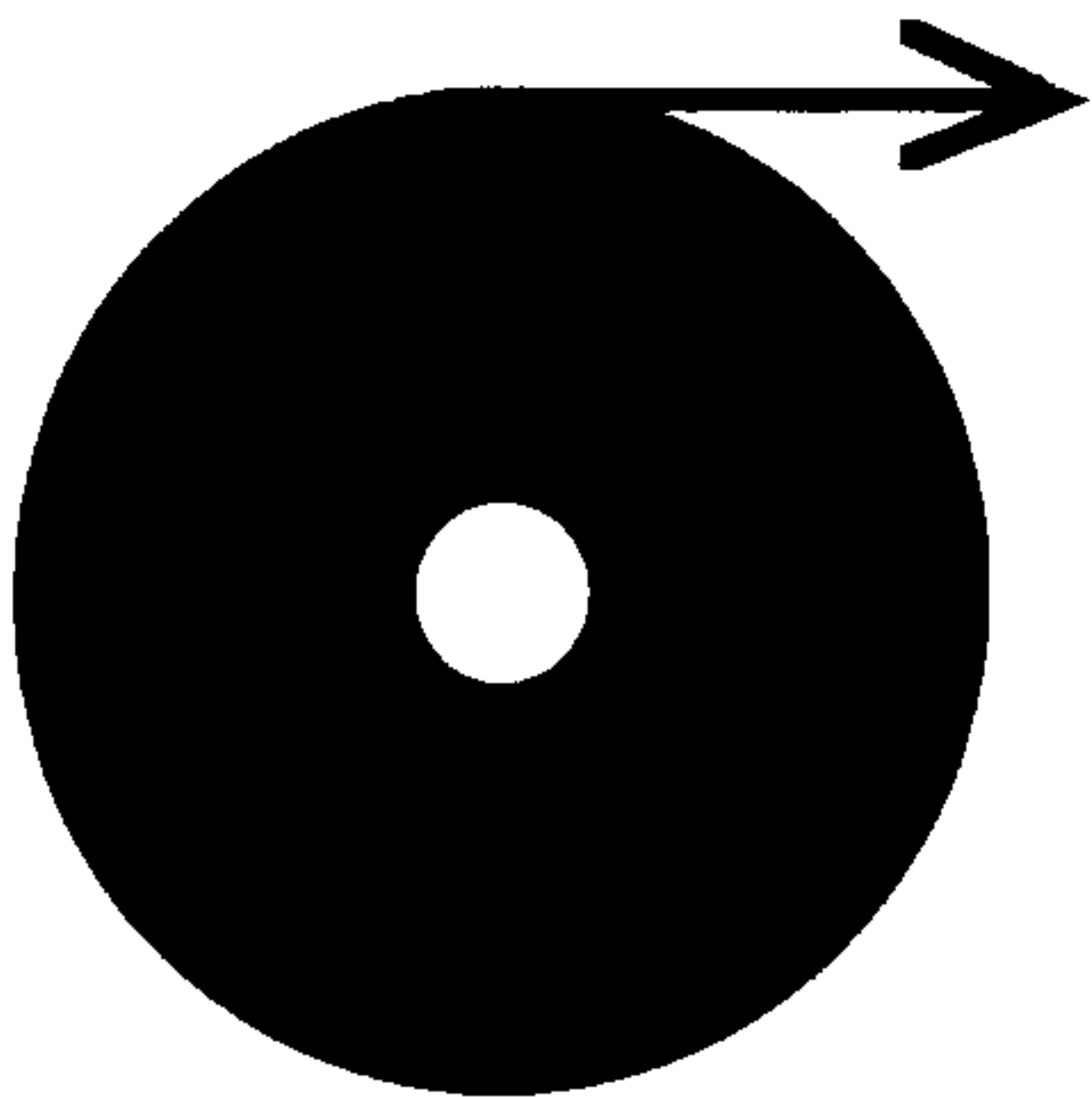

RE

Nas

N
N

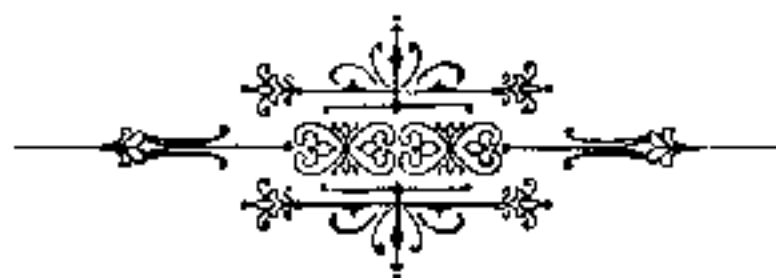
Telephone: +47 7

LØGTINGS- TIDINDI

1910

LAGTINGSTIDENDE

1910.

THORSHAVN.

TRYKT I „FÆRE AMSTIDENDE“S BOUTRYKKERI.

1910—11.

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased by 1.5 million (1990-1999) (Office for National Statistics 2000).

There is a growing awareness of the need to address the health care needs of the ageing population. The Department of Health (2000) has set out a strategy for the future of health care for older people. The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have access to the services they need; (2) to ensure that older people are treated as individuals; (3) to ensure that older people are treated with respect; (4) to ensure that older people are treated as equal; (5) to ensure that older people are treated as active citizens; (6) to ensure that older people are treated as equal; (7) to ensure that older people are treated as equal; (8) to ensure that older people are treated as equal; (9) to ensure that older people are treated as equal; (10) to ensure that older people are treated as equal.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have access to the services they need; (2) to ensure that older people are treated as individuals; (3) to ensure that older people are treated with respect; (4) to ensure that older people are treated as equal; (5) to ensure that older people are treated as active citizens; (6) to ensure that older people are treated as equal; (7) to ensure that older people are treated as equal; (8) to ensure that older people are treated as equal; (9) to ensure that older people are treated as equal; (10) to ensure that older people are treated as equal.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have access to the services they need; (2) to ensure that older people are treated as individuals; (3) to ensure that older people are treated with respect; (4) to ensure that older people are treated as equal; (5) to ensure that older people are treated as active citizens; (6) to ensure that older people are treated as equal; (7) to ensure that older people are treated as equal; (8) to ensure that older people are treated as equal; (9) to ensure that older people are treated as equal; (10) to ensure that older people are treated as equal.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have access to the services they need; (2) to ensure that older people are treated as individuals; (3) to ensure that older people are treated with respect; (4) to ensure that older people are treated as equal; (5) to ensure that older people are treated as active citizens; (6) to ensure that older people are treated as equal; (7) to ensure that older people are treated as equal; (8) to ensure that older people are treated as equal; (9) to ensure that older people are treated as equal; (10) to ensure that older people are treated as equal.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have access to the services they need; (2) to ensure that older people are treated as individuals; (3) to ensure that older people are treated with respect; (4) to ensure that older people are treated as equal; (5) to ensure that older people are treated as active citizens; (6) to ensure that older people are treated as equal; (7) to ensure that older people are treated as equal; (8) to ensure that older people are treated as equal; (9) to ensure that older people are treated as equal; (10) to ensure that older people are treated as equal.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have access to the services they need; (2) to ensure that older people are treated as individuals; (3) to ensure that older people are treated with respect; (4) to ensure that older people are treated as equal; (5) to ensure that older people are treated as active citizens; (6) to ensure that older people are treated as equal; (7) to ensure that older people are treated as equal; (8) to ensure that older people are treated as equal; (9) to ensure that older people are treated as equal; (10) to ensure that older people are treated as equal.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have access to the services they need; (2) to ensure that older people are treated as individuals; (3) to ensure that older people are treated with respect; (4) to ensure that older people are treated as equal; (5) to ensure that older people are treated as active citizens; (6) to ensure that older people are treated as equal; (7) to ensure that older people are treated as equal; (8) to ensure that older people are treated as equal; (9) to ensure that older people are treated as equal; (10) to ensure that older people are treated as equal.

Lagtingets ordentlige Samling aabnedes den 29de Juli.

Lagtingets Medlemmer.

Amtmand Christian Børentsen (R.).
Provst Frederik Petersen (R.).

* * *

For Norderøernes Præstegæld:

Højskoleforstander Simun av Skarði.
Lærer Simon Just Jacobsen.

For Østersø Præstegæld:

Skolelærer Joen Poulsen,
Købmand Jacob F. Olson,
Fisker Chr. Jobs. Christiansen,
Fyrpasser Simon Thorkildshøj.

For Nordstrømø Præstegæld:

Kongsbonde Johan K. F. Dam,
Fuldmægtig Andreas Samuelsen.

For Sydstrømø Præstegæld:

Tømmer Hans Andreas Djurhuus,
Entrepreneur Peter Christian Johannesen,
Kongsbonde Jóannes Patursson (R.),
Fuldmægtig Mads Andreas Winther.

For Vaagø Præstegæld:

Odeisbonde Daniel Pauli Michelsen,
Syssemand Joen Zacharias Nielsen.

For Sandø Præstegæld:

Pastor Andreas Christian Evensen,
Kongsbonde Johan Michael Hentze.

For Suderø Præstegæld:

Købmand Jacob Dahl (D. M.),
Skolelærer Niclas Johannes Djurhuus,
Syssemand Oliver Johan Thomas Ludvig Effersøe (R.),
Skolelærer Ole Nicolaj Skaalum.

Til Sekretærer valgtes: J. Poulsen og Nielsen.

I. Revision af Epidemiloven for Færøerne.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet af 27. Januar 1910*:

Under Henvisning til, at det ved § 18 i Lov Nr. 40 af 29. Marts 1904 om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne er fastsat, at Loven skal forelægges Rigsdagen til Revision inden 1. Januar 1911, skal man anmode Hr. Amtmanden om fra det i Sommeren 1910 sammentrædende Lagting at indhente en Udtalelse angaaende hvilke Ændringer i og Tilføjelser til Loven, der efter Tingets Mening kunde være Anledning til at søge gennemførte, hvorefter Sagen med Deres Ytringer over samme forventes indsendt hertil snarest muligt efter Tilendebringelsen af dens Behandling i Tinget.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 1. August vedtoges det efter Forslag af Samuelsen at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 2. s. M. valgtes: *Rffersøe, Samuelsen, Thorkildshøj, Nielsen og Evensen*. Den 20. August afgav Udvalget (Ordfører: Rffersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Justitsministeriet har under Henvisning til, at det i § 18 i Lov Nr. 40 af 29. Marts 1904 om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne er fastsat, at Loven skal forelægges Rigsdagen til Revision inden 1. Januar 1911, begæret Lagtingets Udtalelse angaaende hvilke Ændringer i og Tilføjelser til Loven, der efter Tingets Mening kunde være Anledning til at søge gennemførte.

Nærværende Udvalg, der er nedsat i Sagen, har haft sin Opmærksomhed henvendt paa, at Fristen for Revision af den for det øvrige Kongerige gældende Epidemilov af 31. Marts 1900, som har været Forbillede for den færøske Lov, er blevet forlænget saaledes, at Lovens Forelæggelse for Rigsdagen til Revision skal finde Sted inden den 1. Januar 1912 i Stedet for, som oprindeligt i dens § 29 bestemt, inden den 1. Januar 1910, jfr. Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 2093.

Grunden hertil er, at man har villet afvente Medicinalkommissionens Betænkning, som kan paaregnes at ville foreligge i en ikke fjern Fremtid, forinden Loven underkastes den foreskrevne Revision, der ikke anses for paatrængende nødvendig.

Dette sidste er formentlig ogsaa Tilfældet for den færøske Epidemilovs Vedkommende. Man skal med Hensyn hertil henvise til de Udtalelser, som indeholdes i hoslagte Afskrift af en ved Udvalgets Foranstaltning fremkommen Skrivelse*) af 13. d. M. fra Fysikus for Færøerne til Færø Amt.

Udvalget anser det for rigtigst, at man afventer den forestaaende Revision af den almindelige Epidemilov for Kongeriget, inden man skrider til en Revision af den færøske Epidemilov, og at Sagen paa ny forelægges Lagtinget i Samlingen 1912.

Endvidere skal man henlede Opmærksomheden paa det meget ønskelige i, at de færøske Distriktslægers Erklæringer angaaende Spørgsmaalet om Revisionen indhentes og forelægges Lagtinget samtidig med Sagens fornyede Forelæggelse for Tinget.

Distriktslægerne have som Epidemilæger Ledelsen af Foranstaltningerne mod Udbredelsen af smitsomme Sygdomme, der ere Genstand for offentlig Behandling, jfr. Lov Nr. 40 af 29. Marts 1904 § 1, og det maa derfor være af Vigtighed for Lagtinget at erfare disses Mening om Virkningerne af Loven, inden Tinget udtaler sig om Sagen.

I Henhold til foranførte skal Udvalget foreslaa Tinget at svare Justitsministeriet følgende:

1. Lagtinget finder det rigtigst, at en Revision af Lov Nr. 40 af 29. Marts 1904 om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne udsættes indtil Rigsdagens Samling i 1913—14.
2. Af Hensyn hertil og i Betragtning af Bestemmelsen i nævnte Lovs § 18 om Lovens Forlæggelse for Rigsdagen til Revision inden 1. Januar 1911 fremsætter Tinget det hermed følgende Forslag til Lov om Forlængelse af Loven**).
3. Lagtinget anmoder om, at de færøske Distriktslæger maa blive afbedte Erklæring angaaende Virkningerne af ommeldte Lov og angaaende hvilke Ændringer i og Tilføjelser til Loven, der efter Distriktslægerne Mening maatte paakræves, samt om, at Sagen om Revision af den færøske Epidemilov paa ny maa blive forelagt Tinget i Samlingen 1912 tillige med Distriktslægerne Erklæringer.

Ved Sagens 2. Behandling den 22. August vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 24. August sattes Udvalgets Indstillingspunkter 1—3 og Lovforslaget samlede under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*fraværende*: Johannesen, Jacobsen, Winthar, Olsen og N. Djurhuus).

Den 26. August oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling:

*) Udelades her.

**) Vedhæftet som Bilag 2.

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 26. August 1910.

Til
Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 21. Januar d. A. til Amtmanden over Færøerne har Justitsministeriet under Henvisning til, at det ved § 18 i Lov Nr. 40 af 29. Marts 1904 om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne er fastsat, at Loven skal forelægges Rigsdagen til Revision inden 1. Januar 1911, begæret Lagtingets Udtalelser angaaende hvilke Ændringer i og Tilføjelser til Loven, der efter Tingets Mening kunne være Anledning til at søge gennemførte.

I Anledning heraf og efter Forslag af vedkommende Udvalg har Tinget den 24. d. M. vedtaget at svare følgende:

— — — — —
(se Udvalgsbetænkningen).

Man tillader sig i øvrigt at henvise til hoslagte Udvalgsbetænkning til-
ligemed 2 Bilag.

C. Børentsen.

Oliver Effersee,
Ordfører.

Joan Poulsen.

II. Om Statstilskud til Navigationsundervisning og Undervisning i Motorlære^{*)}.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende Skrivelse fra Justitsministeriet af 3. Marts 1910 samt endvidere 2 Skrivelser saalydende:

Ved paany at fremsende det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 16. f. M. hertil tilbagesendt Andragende, hvori Skibsførerne Jacob Joensen, og Joan Joensen og Fiskeskipper Joan P. Davidsen, alle af Thorshavn anholde om Statstilskud til Navigationsundervisning og Undervisning i Motorlære, skal man, forinden videre foretages, anmode Dem om fra det i Sommer sammentrædende Lagting at indhente en yderligere Udtalelse over Sagen — særlig under Hensyn til, at det

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 145.

hidtil statsunderstøttede Navigationskursus i Thorshavn nu er traadt ud af Virksomhed —, hvorefter denne med Deres egen Erklæring paany forventes indsendt hertil.

* * *

Til
Justitsministeriet.

Til Lagtingssamlingen 1909 indgav undertegnede et saalydende Andragende:

»Da der af Statskassen er bevilget et Tilskud af 2000 Kr. aarlig til Navigationsundervisning paa Færøerne, og da dette Beløb skal være udbetalt i de sidste 2 Aar til en herværende Skole, tillade vi undertegnede os herved ærbødigt gennem Lagtinget at søge om Delagtighed i dette Tilskud og tillader os endvidere i den Anledning at give nedenstaaende Oplysninger:

Vi har i de sidste 5 Aar holdt Navigationsskole, dels i lejede, dels i egne Lokaler, i Tiden fra første November til Slutningen af Marts — en enkelt Gang længere — og har i den Tid haft c. 60 Elever, der har bestaaet Fiskeskipperprøven med Undtagelse af 2, der i Foraaret nøjedes med Sætteskipperprøven, hvilket Blevantal vistnok er mellem Halv- og Trediedelen af samtlige Elever paa Færøerne i nævnte Tidsrum, tilsammen, foruden at vi før den Tid af og til har undervist enkelte Elever saa langt frem, at de siden har kunnet eksamineres af andre Lærere efter en kortere, sluttende Undervisning.

Den daglige Undervisning har været — og agtes fortsat — 7 T. eller 42 T. om Ugen; i den forrige Halvdel af Kursuset med for en stor Del 2 Lærere ad Gangen, da en Del af Eleverne gerne mangle al Forkundskab.

Betalingen for Undervisningen har været for kortere Tid 20 Kr. pr. Maaaned, for længere Tid højst 80 Kr. i alt pr. Elev, til Fiskeskipperprøven er bestaaet af vedkommende.

Desuden har vi ogsaa for dem, der har Tid og Evne, givet Aftenundervisning — 5 Timer om Ugen — i Engelsk, da det engelske Sprog maa betragtes som meget nyttigt for en Fiskeskipper, i hvis Lod det ofte falder selv at afsætte Fangsten i engelske Byer.

Da Nødvendigheden af førnævnte Tilskud er anerkendt ifølge Bevillingen deraf, skal vi kun ærbødigt tillade os at paapege, at den Skole, som de fleste Elever besøge og har søgt til, sandsynligvis tør paaregne det Offentliges Støtte (Andel i nævnte Tilskud) i ikke mindre Grad end de mindre besøgte Skoler.

Det oplyses endvidere — Eksamensbeviser vedlagt —, at Joen Joensen og Jacob Joensen, der begge ere i Besiddelse af Skipperbevis, have i April Maaaned 1893 bestaaet den almindelige Styrmandseksamen tilligemed den for Styrmand forlangte Prøve i Maskinlære, og at Joen P. Davidsen, der er i Besiddelse af Fiskeskipperbevis, i Foraaret 1903 har bestaaet Fiskeskipperprøven.

Det bemærkes endelig, at om det med det første findes formaalstjenligt at oprette Kursus i Motorlære, da have vi paatænkt at sætte os i Forbindelse med en dertil kvalificeret Mand, saa vi i Forening kunne drive den samlede Undervisning, om ellers fornødent Tilskud fra det Offentlige dertil kunde forventes.

Ved Skrivelse fra Færø Amt af 23. September f. A. meddeltes os, at Lagtinget i Anledning af vor Henvendelse har vedtaget:

- »1) Lagtinget kan ikke anbefale, at der gives nogen Sømandsskole paa Færøerne Statstilskud, medmindre der gives Undervisning til almindelig Styrmandseksamen ved Skolen og dimitteres mindst 4 Elever aarlig fra Skolen til denne Eksamen.

- 2) Tinget anbefaler en eventuel Undervisning her paa Øerne i Kendskab til og Brug (Pasning) af Motorer til Statsstøtte.*

Som det vil fremgaa af Lagtingets Vedtagelse, har Tinget ikke direkte villet anbefale vort Andragende, for saa vidt angaar Understøttelse til en Sømandsskole, men nok med Hensyn til Kursus i Motorlære anbefalet et saadant til offentlig Støtte.

Efter at Lagtinget har vedtaget at svare os som ovenfor anført, har den Navigationsskole, der hidtil paa Lagtingets Anbefaling havde nydt en Understøttelse af Statskassen paa 2000 Kr. aarlig, indstillet sin Virksomhed, og dette til Navigationsundervisning paa Færøerne bevilgede Beløb vil saaledes fremtidig ikke blive hævet.

Idet vi i øvrigt henholde os til, hvad vi har anført over for Lagtinget, skal vi bemærke:

Ifald den omhandlede Statsstøtte kan erholdes til Undervisning i Kendskab til og Brug af Motorer, ere vi villige til at paatage os en saadan under de Betingelser, som det høje Ministerium maatte paalægge os. At det Offentlige støtter en saadan Virksomhed, skulde synes ret selvfølgelig, da denne jo tager direkte Sigte paa at fremme Udviklingen af Færingers Hovederhverv, og Statens Støtte i nævnte Tilfælde vil betyde, at de Krav, der paa dette Omraade maa stilles til en hjemlig Skole, kan opfyldes. Den Betaling, Eleverne erlægger, er ringe, og det vil derfor være en Nødvendighed for os, ifald vi skal kunne anskaffe stedse nyt og tidssvarende Materiale samt lønne en ny Lærer, at vi faa Hjælp fra det Offentlige hertil.

Da den nu nedlagte Sømandsskole erholdt Lagtingets Anbefaling til Statsstøtte, var denne betinget af, at Skolens Lærere erklærede sig villige til at give Undervisning til almindelig Styrmandseksamen, uden at det krævedes, at der fra Skolen dimitteredes et bestemt Antal Elever, en Forpligtelse, det for dem som for os vilde være umuligt at paatage sig, da Tilgangen af Elever til denne Eksamen altid vil være ganske uberegnelig og yderst variabel. Det maa være nok, at Skolen paa Forlangende giver Undervisning til Styrmandseksamen foruden til Fiske og Sætteskipperprøven.

Endvidere skal vi bemærke, at ifald vort Andragende nyder Fremme, betyder dette kun, at den Bevilling, der allerede er opført paa Finansloven til Navigationsundervisning paa Færøerne, overføres paa vor Skole i Stedet for at forblive ubenyttet.

Vi tillade os at anbefale vort Andragende til det høje Ministeriums Velvilje.

Thorshavn, den 14. Januar 1910.

Allerærbødigst

Jacob Joensen.

Joen Joensen.

Joen P. Davidsen.

* * *

I Henhold til det høje Amts Skrivelse af 12. d. M., hvori der spørges os saaledes:

- 1) Som De vil paatage Dem at give Undervisning til den almindelige Styrmandseksamen og dimittere mindst 4 Elever aarlig (gennemsnitlig),

- 2) om De vil paatage Dem særlig Undervisning i Motorlære (mod et mindre Statstilskud) hvor stort Tilskud vil De behøve, og hvorledes De beregner dette Tilskud,

skal vi hermed ærbødigt tillade os at svare:

ad 1) Ja.

ad 2) at vi vil paatage os særlig Undervisning i Motorlære mod et aarligt Tilskud af c. 700 Kr., saaledes beregnet:

Aarlig Leje eller Afbetaling af en 4 à 6 H. K. Motor	c. 250 Kr.
» Leje af Lokale, Forbrug og Værktøj.....	c. 300 —
» Bestyrer- & Lærerløn (for c. 200 T.)	c. 250 —

I alt c. 800 Kr.

Herfra beregnes for antagelig 5 Elever aarlig á 20 Kr. 100 —

c. 700 Kr.

Thorshavn, den 15. Februar 1910.

Ærbødigt

Jacob Joensen.

Joen P. Davidsen.

Joen Joensen.

Til
Færø Amt.
Thorshavn.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 9. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til Udvalget i Sagen om Forandring i Fiskeriloven (Effersøe, Dam, Jacobsen, Nielsen og Patursson). Den 15. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

I sidste Samling vedtog Lagtinget følgende Svar paa en Henvendelse fra ovennævnte Andragere:

1. Lagtinget kan ikke anbefale, at der gives nogen Sømandsskole paa Færøerne Statstilskud, medmindre der gives Undervisning til almindelig Styrmandseksamen ved Skolen og dimitteres mindst 4 Elever aarlig fra Skolen til denne Eksamen.
2. Tinget anbefaler en eventuel Undervisning her paa Øerne i Kendskab til og Brug (Pasning) af Motorer til Statsstøtte.

Andragerne have derefter tilstillet Justitsministeriet et Andragende, af hvilket en Afskrift er vedlagt nærværende Betænkning, hvori de navnlig fremhæve, at det ikke vil være muligt for dem som en Betingelse for et Statstilskud til Navigationsundervisning at paatage sig Forpligtelsen til at dimittere et bestemt Antal Elever til almindelig Styrmandseksamen aarlig fra Skolen.

Dette Andragende er ifølge Skrivelse af 3. Marts d. A. fra Justitsministeriet til Færø Amt forelagt Lagtinget til Betænkning, særlig under Hensyn til, at det hidtil statsunderstøttede Navigationskursus i Thorshavn er traadt ud af Virksomhed.

Udvalget maa erkende, at der er al Grund til at tage Hensyn til Andragernes Anbringende om, at de ikke kan paatage sig aarlig at dimittere noget bestemt Antal Elever til Styrmandseksamen. Det er vistnok ret usikkert, hvilken Tilgang et Kursus, hvor der gives Undervisning til Styrmandseksamen, vil faa i en nærmere Fremtid. Da det imidlertid formentlig er af Vigtighed, at der bliver gjort Forsøg paa at iværksætte en saadan Undervisning her paa Øerne — hvilket Lagtinget ogsaa ses at være gaaet ud fra tidligere —, kan Udvalget tilraade, at den i Fjor opstillede Fordring om Dimission af mindst 4 Elever aarlig frafaldes. Paa den anden Side maa man henlede Opmærksomheden paa, at en eventuel Bevilling formentlig dog bør betinges af, at der ikke alene haves Adgang til egentlig Navigationsundervisning, men at der ogsaa gives saadan Undervisning og tillige kan paavises Resultat deraf. Størrelsen af Tilskudet til denne Undervisning kunde passende rette sig noget efter Antallet af dimitterede Elever.

I øvrigt finder man, at Tinget bør henholde sig til sin Vedtagelse i 1909.

I Henhold til foranstaaende skal Udvalget foreslaa, at Tinget vedtager at udtale følgende som Svar paa Justitsministeriets Henvendelse:

1. Lagtinget finder, at der er Grund til foreløbig at ændre Kravet til en eventuel statsunderstøttet Navigationsskole paa Færøerne om, at der bør dimitteres mindst 4 Elever aarlig fra Skolen til Styrmandseksamen, derhen, at der kun ydes Statstilskud i de Aar, hvor der er dimitteret mindst 1 Elev til nævnte Eksamen og saaledes, at Tilskudet noget afpasses efter Antallet af dimitterede Elever.
2. I øvrigt henholder Tinget sig til sammes Vedtagelse i sidste Samling med Hensyn til den foreliggende Sag, idet man særlig fremhæver Ønskeligheden af, at der gives Statstilskud til en eventuel Undervisning i Motorlære, saavel teoretisk som praktisk.

Ved Sagens 2. Behandling den 20. August vedtoges det med 20 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 25. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*stemte ikke*: Samuelsen; *fraværende*: Jacobsen, Winther, Olsen og N. Djurhuus).

Den 26. August oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 26. August 1910.

Til

Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 3. Marts d. A. til Amtmanden over Færøerne har Justitsministeriet begæret en yderligere Udtalelse fra Lagtinget over den af Tinget

i sidste Samling til Ministeriet indsendte Sag om Statstilskud til Navigationsundervisning og Undervisning i Motorlære, i hvilken Sag der siden dens Behandling i Lagtinget er fremkommet et nyt Andragende fra paagældende Andragere, Skibsførerne Jacob Joensen og Joen Joensen og Fiskeskipper Joen P. Davidsen, Thorshavn.

I Anledning heraf har Lagtinget den 25. d. M. paa Forslag af vedkommende Udvalg vedtaget følgende Svar paa Ministeriets Henvendelse:

— — — — —
(se Udvalgsbetænkningen).

Idet man meddeler Ministeriet Underretning om foranførte, skal man derhos tillade sig at henvise til paagældende Udvalgsbetænkning, der vedlægges.

C. Barentsen.

Oliver Effersee,
Ordfører.

Joen Poulsen.

III. Opmaaling og Kortlægning af Bill Bailey Banken.

Den 3. August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet af 18. Juli 1910:*

I det hosfølgende til Ministeriet for Handel og Søfart stiledes, men derfra gennem Landbrugsministeriet til Justitsministeriet afgivne Andragende*) har Fiskerskibsredere og Fiskeskipperne paa Suderø anholdt om, at den saakaldte »Bill Bailey Bank«, der er beliggende Vest for Færø Banken, maa blive opmaalt og kortlagt, under Henvisning til at en saadan Foranstaltning vil være af største Vigtighed for det færøske Skibsfiskeri.

Som det vil ses af Sagens hosfølgende Akter*) har Marineministeriet, med hvilket Justitsministeriet efter Andragendets Modtagelse har brevvekslet, i Skrivelse af 13. Maj d. A. erklæret sig villigt til i Sommeren 1911 eventuelt at forsøge en Opmaaling af Banken, medens Kommissionen for Havundersøgelser, fra hvilken man paa Foranledning af det i Marineministeriets anførte Skrivelse udtalte ogsaa har ment gennem Landbrugsministeriet at burde indhente en Er-

*) Udelades her.

klæring, i sin blandt Sagens Bilag værende Skrivelse af 29. f. M. har meddelt, at den er ude af Stand til at udføre den ommeldte Opmaaling.

Idet man henleder Opmærksomheden paa, at det, for at Opmaalingen skal kunne foretages af Marineministeriet, som i dettes ovenanførte Skrivelse udtalt, vil være nødvendigt, at Bevillingen til Dampminebaaden »Beskytteren«s Tjeneste ved Færøerne paa Finansloven for Finansaaret 1911—12 opføres med det tidligere, sidst paa Finansloven for Finansaaret 1909—10 bevilgede Beløb 63,000 Kr., i Stedet for som paa Finansloven for indeværende Finansaar med 53,475 Kr., skal man, forinden videre foretages, anmode Hr. Amtmanden om at indhente Lagtingets Betænkning over Sagen, hvorefter denne med Deres egne Ytringer over samme forventes tilbagesendt hertil snarest muligt efter den forestaaende Lagtingssamlings Slutning.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 4. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til *Udvalget i Sagen om Forandring i Fiskeriloven* (Effersøe, Dam, Jacobsen, Nielsen og Patursson). Den 1. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 18. Juli d. A. til Amtmanden over Færøerne har Justitsministeriet begæret Lagtingets Betænkning over et Andragende fra Fiskerskibsledere og Fiskeskippere paa Suderø om, at den saakaldte Bill Bailey Banke, der er beliggende Vest for Færø Banken, maa blive opmaalt og kortlagt.

Justitsministeriet meddeler, at Marineministeriet har erklæret sig villigt til i Sommeren 1911 eventuelt at forsøge en Opmaaling af Banken, medens Kommissionen for Havundersøgelser har meddelt, at den er ude af Stand til at udføre den ommeldte Opmaaling.

Endelig bemærker Justitsministeriet, at det vil være nødvendigt at forøge Bevillingen til Dampminebaaden »Beskytteren«s Tjeneste ved Færøerne paa næste Finanslov med 9525 Kr., hvis Opmaalingen skal foretages af Marineministeriet.

Som bekendt gaar Færingernes Storfiskeri næsten udelukkende ud paa Fangst af Torsk. Fiskeriet foregaar dels ved Kysten af Færøerne og Island og dels paa saakaldte Banker (forholdsvis grunde Strækninger af Havet, der er beliggende helt ude i det aabne Hav eller i alt Fald adskilte fra den Kysten nærmeste grunde Del af Havet, Landgrunden, ved større Dyb). Paa den store Færø Banke, der er beliggende omtrent 70 Kvartmil sydvest for Suderø, har der i Tidens Løb fundet et betydeligt Fiskeri Sted, hvor ogsaa Færingerne have deltaget.

Andre Banker, Fugløbanken, Nolsøbanken og Sandøbanken, findes øst for Færøerne. — Ogsaa paa disse Banker have Færingerne drevet et ret betydeligt Fiskeri med Skibe.

De fire sidstnævnte Banker i Nærheden af Færøerne er opmaalte og i alt Fald for de tre sidstnævntes Vedkommende tillige fuldstændig kortlagte ved Marineministeriets Foranstaltning, og det er utvivlsomt, at dette har kommet vort Fiskeri til Gode.

Kortlægningen er overhovedet en Nødvendighed, for at Torskefiskeriet skal kunne drives rationelt paa Bankerne, idet Dybdemaalingerne, sammenholdt med Kortet, giver Fiskerne en god Vejledning til Bestemmelse af deres Sted.

Da Bill Bailey Banken ligger i Nærheden af Færøerne, er det af Vigtighed for det færøske Fiskeri, at den bliver opmaalt og kortlagt.

Hidtil har den ikke haft nogen Betydning for de færøske Fiskere, da den er saa godt som ukendt for disse. Kun enkelte have en ganske overfladisk Kendskab til dens Beliggenhed efter Beretninger fra engelske Fiskere, men de

kende intet nærmere til dens Omfang og Dybdeforhold m. v. — Den er ikke angiven paa de Søkort, som vore Fiskere benytte.

Iøvrigt skal Udvalget bemærke følgende med Hensyn til denne Banke:

Man har modtaget Underretning om, at Banken skal findes paa et engelsk Søkort, men om Angivelsen grunder sig paa en paalidelig Opmaaling, vides ikke. Paa Kortet skal den findes anført i retvisende Vest fra Færø Bankens Sydspids i en Afstand fra denne af 8—10 Kvartmil. — Der skal paa Kortet findes angivet et Lodskud paa 64 Favne omtrent midt imellem 100 Favne Kurven omkring begge Banker, men iøvrigt skal der være betydeligt Dyb mellem disse Banker. — Efter Forlydende findes der endnu en anden stor Banke der i Nærheden, antagelig Vest for Bill Bailey Banken.

Det er formentlig ønskeligt, at saavel Bill Bailey Banken som mulige andre Banker i dens Nærhed, som ikke ere opmaalte, blive opmaalte og kortlagte, saa snart Omstændighederne tillade det.

Hvorledes Opmaalingen bedst kan foregaa, og om det er nødvendigt at ofre det foran nævnte Pengebeløb af 9525 Kr. herpaa, anser Udvalget sig ikke for kompetent til at bedømme.

Man skal indskrænke sig til at fremhæve den Betydning, som Fiskebankernes Opmaaling og Kortlægning ved Færøerne har for vort Fiskeri, idet man tilføjer, at Arbejdet herved ikke vil kunne udføres uden ved Regeringens Foranstaltning.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at give Justitsministeriet følgende Svar:

Lagtinget anser det for meget ønskeligt, om de hidtil ikke kortlagte Banker i Nærheden af Færøerne kan blive opmaalte og kortlagte af Hensyn til det færøske Skibsfiskeri og anbefaler, at den saakaldte Bill Bailey Banke og eventuelt andre Banker i dennes Nærhed maa blive opmaalte og kortlagte ved Regeringens Foranstaltning, saa snart Forholdene tillade.

I øvrigt skal man henvise til den af et af Tinget nedsat Udvalg afgivne Betænkning i denne Sag.

Ved Sagens 2. Behandling den 7. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 10. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 20 Stemmer (*fraværende* Effersøe og Thorkildshøj).

Den 12. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 12. September 1910.

Til

Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 18. Juli d. A. til Amtmanden over Færøerne har Justitsministeriet begært indhentet Lagtingets Betænkning over et Andragende fra

Fiskerskibsredere og Fiskeskipperne paa Suderø om, at den saakaldte Bill Bailey Banke, der er beliggende vest for Værø Banken, maa blive opmaalt og kortlagt.

I Anledning heraf har Tinget den 10. d. M. paa Forslag af vedkommende Udvalg enstemmig vedtaget følgende Svar paa Ministeriets Henvendelse:

(se Udvalgsbetænkningen).

I øvrigt skal man henvise til den af et af Tinget nedsat Udvalg afgivne Betænkning i denne Sag.

C. Børentsen.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

Joén Poulsen.

IV. Sagen angaaende Ulykkesforsikring for danske Fiskere.^{*)}

Den 29. August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet af 5. s. M.:*

Efter at Justitsministeriet med *Skrivelse**)* af 26. November 1907 til Indenrigsministeriet havde oversendt den hosfølgende Sag betræffende Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af en Ordning, hvorefter Indmeldelse i Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere fremtidig skal kunne ske gennem de danske Konsulater, har Indenrigsministeriet ved *Skrivelse**)* af 4. Februar d. A. tilstillet Justitsministeriet de ligeledes hosfølgende *Skrivelser**)* af 21. Februar 1908 og 10. og 27. Januar d. A. fra Udenrigsministeriet samt en fra fornævnte Ulykkesforsikringsforening indhentet Erklæring^{***)} af 10. December med Bilag.

Foranlediget heraf skal man, forinden videre foretages, anmode Hr. Amtmanden om at indhente Lagtingets Betænkning over Sagen, som den nu foreligger, hvorefter denne med Deres egne Ytringer over samme forventes tilbagesendt hertil.

Det tilføjes, at nærmere Meddelelse vil kunne forventes angaaende Lagtingets Indstilling af 26. September 1908, naar en i den Anledning indledet Brevveksling med Indenrigsministeriet er bragt til Afslutning.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1908, Side 76.

^{**) Udelades her.}

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 30. August vudtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til *Udvalget i Sagen om Forandring i Fiskeriloven* (Ejffersøe, Dam, Jacobsen, Nielsen og Patursson). Den 6. September afgav Udvalget (Ordfører: Ejffersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Justitsministeriet har ved en Skrivelse af 5. f. M. til Amtmanden over Færøerne begæret Lagtingets Betænkning over en fremsendt Sag, betræffende Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af en Ordning, hvorefter Indmeldelse i Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere fremtidig skal kunne ske gennem de danske Konsulater i Udlandet.

Spørgsmaalet om Søfolks Ulykkesforsikring (om eventuelle Ændringer i Lov af 1. April 1905 om Søfolks Forsikring mod Følgerne af Ulykkestilfælde i Søfartsvirksomhed) har været til Behandling i Lagtinget 1) i den ordinære Samling i 1905 (jfr. Tidenden A. Side 13, 239 og 244 og B. Side 96), 2) i den ekstraordinære Samling i 1906 (jfr. Tidenden Side 27) og 3) i den ordinære Samling i 1908 (jfr. Tidenden Side 76).

I 1905 udtaler vedkommende Udvalg i sin Betænkning, at der bør aabnes Adgang til Indmeldelse i Ulykkesforsikringsforeningen hos alle de danske Konsulater i Udlandet (jfr. Tidenden B. Side 102, Lit. h.), og i en Indstilling til Justitsministeriet med Hensyn til Sagen henviser Tinget bl. a. til denne Udtalelse af Udvalget.

I en til nærværende Sag hørende Skrivelse af 10. Januar d. A. til Indenrigsministeriet meddeler Udenrigsministeriet, at sidstnævnte Ministerium er villigt til at instruere Konsulaterne, henholdsvis Vicekonsulaterne i Leith, Grimsby, Aberdeen, Lerwick, Kirkwall, Sandefjord, Bergen og Stavanger, i Overensstemmelse med det af Lagtinget fremsatte Ønske, jfr. samme Ministeriums Skrivelser af 21. Februar 1908 og 27. Januar 1910 samt Skrivelse af 10. December f. A. fra Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere med Bilag, hvilke Aktstykker findes vedlagt.

Færøske Fiskerskibe faa antagelig sjælden nye Folk om Bord i udenlandske Havne; men da det dog af og til sker, og da Loven foreskriver, at Skibets Besætning skal være forsikret mod Følgerne af Ulykkestilfælde, samt endelig da man for disse Skibe stedse benytter Forsikring i Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere, der kun tegner Enkeltmandsforsikring, er det af Vigtighed, at Forsikring kan tegnes i de udenlandske Havne, som søges af færøske Fiskerskibe. I saa Henseende er formentlig de af Udenrigsministeriet foreslaaede Foranstaltninger tilstrækkelige, dog at Hull optages blandt de Pladser, hvor de omhandlede Indmeldelser kan foretages.

I Henhold hertil, og idet bemærkes, at Justitsministeriet anfører, at nærmere Meddelelse vil kunne forventes senere angaaende Lagtingets Indstilling af 26. September 1908 vedrørende almindelig Ulykkesforsikring, foreslaar Udvalget Tinget at give Justitsministeriet følgende Svar:

Lagtinget anser de af Udenrigsministeriet foreslaaede Foranstaltninger med Hensyn til færøske Fiskeres Adgang til i udenlandske Havne at blive indmeldte i Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere for at være fyldestgørende; dog mener man, at der ogsaa bør aabnes Adgang til at foretage Indmeldelser i Ulykkesforsikringsforeningen hos den danske Konsul i Hull.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 9. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 12. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 21 Stemmer mod 0.

Den 17. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 17. *September* 1910.

Til
Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 3. f. M. til Amtmanden over Færøerne har Justitsministeriet begæret Lagtingets Betænkning over en med Skrivelsen fremsendt Sag betræffende Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af en Ordning, hvorefter Indmeldelse i Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere fremtidig skal kunne ske gennem de danske Konsulater i Udlandet.

Efter Forslag af det Udvalg, der har behandlet Sagen, har Lagtinget i sammes Møde den 12. d. M. vedtaget give at Justitsministeriet saalydende Svar:

— — — — —
(se Udvalgsbetænkningen).

C. Bærentsen.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

Joen Poulsen.

V. Ang. Fortsættelse af den lokale Dampskibsfart mellem Færøerne indbyrdes.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes saalydende *Andragende*:

Jeg tillader mig herved at henlede Lagtingets Opmærksomhed paa, at det vilde være af stor Betydning for Beboerne af Solitude, Lejnum og Skælling samt Gjoen, om vi kunde faa Lejnum optaget paa »Smiril«s Fartplan.

At »Smiril« anløber Kvivig, er ikke til mindste Nytte for os.

Jeg forventer, at det ærede Lagting vil tage nærværende til Overvejelse og indse det urimelige i, at vi, c. 200 Indbyggere, skal være afskaarne fra at benytte Kystbaadene.

Særlig Interesse vilde det haft, om »Smiril«s Plan blev anlagt saaledes, at den paa sin Rejse til København kunde tage Fragt fra og til de Pladser, som »Tjaldur« ikke anløber.

Lejnum, den 28. Juni 1910.

Ærbødigst

Chr. A. F. Hansen.

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens *forstøbige Behandling* den 5. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise dem til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 9. s. M. valgtes: *Dahl, Poulsen, Samuelson, Patursson og Michelsen.*

Den 9. August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 8. s. M.*:

Justitsministeriet har under 29 f. M. tilskrevet Amtet saaledes:

»Efter Modtagelsen af Amtets Skrivelse af 11. d. M., hvoraf fremgaar, at Aktieselskabet J. Mortensens Efterfølger er villig til at fortsætte den lokale Dampskibsfart mellem Færøerne efter den 1. April 1911 for et Tidsrum af 5 Aar paa de nævnte Vilkaar og navnlig mod et aarligt Tilskud af 18000 Kr. skal man ved Tilbagesendelsen af Lagtingsudvalgets Betænkning af 23. Maj d. A. og de 2 indkomne Tilbud anmode Hr. Amtmanden om at forelægge Sagen for Lagtinget.

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 66.

Det tilføjes, at man forventer fra Lagtinget at modtage et bestemt Tilsagn om et fast aarligt Tilskud fra de under samme sorterende Kasser, samt at dette Tilskud formenes vedblivende at burde udgøre mindst $\frac{1}{6}$ af den hele Subvention.

Ligeledes anmodes De om at gøre Lagtinget bekendt med de i Amtets fornævnte Skrivelse af 11. d. M., sidste Stykke, indeholdte Betragtninger.*

Hvilket jeg herved skal meddele, idet jeg vedlægger de i Ministeriets Skrivelse nævnte Bilag*) samt en Afskrift af Amtets Skrivelse*) af 11. f. M.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 10. August vedtoges det efter Forslag af Poulsen at henvise den til *fornævnte Udvalg*. Den 25. August afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Skrivelse af 8. ds. har Amtet meddelt Lagtinget Justitsministeriets Skrivelse af 29. Juli d. A. angaaende Fortsættelse af den lokale Dampskibsfart mellem Øerne med 4 Bilag.

Det fremgaar heraf, at det i forrige Samling nedsatte staaende Udvalg har henvendt sig til a) A/S. »J. Mortensens Eftf.», Trangisvaag, b) A/S. »Det forenede Dampskibsselskab«, København, c) A/S. »Thore«, København, og at førstnævnte Firma er villigt til for et Tidsrum af 5 Aar at overtage Kystfarten med Dampskibet »Smiril« paa samme Betingelser som hidtil, mod et samlet Tilskud fra det offentlige af 18,000 Kr. aarlig, medens der ikke er fremkommet noget Tilbud fra de andre nævnte Firmaer.

Ministeriet udtaler, at »man forventer fra Lagtinget at modtage bestemt Tilsagn om et fast aarligt Tilskud fra de under samme sorterende Kasser, samt at dette Tilskud formenes vedblivende at burde udgøre mindst $\frac{1}{6}$ af hele Subventionen.« Ligeledes ønsker Ministeriet, at Tinget gøres bekendt med de i Amtets Skrivelse af 11. Juli d. A. sidste Stykke indeholdte Betragtninger.

I den nævnte Skrivelse, hvoraf Genpart er vedlagt Sagen, har Amtet udtalt, at det mulig kunde være heldigt, at Lokalfarten i allersnærværeste Forstand, f. Eks. Farten mellem de enkelte Bygder paa Suderø med Trangisvaag som Centrum, og mellem Bygderne paa Norderøerne, eventuelt Østbygderne paa Østerø, med Klaksvig som Centrum, besørges væsentligst ved mindre Fartøjer, hvorved Dampskibet »Smiril« kunde udføre et langt større Antal Ture paa de længere Distancer over aabent Hav og derved forbedre Samkvæmmet mellem Øernes Hovedpladser. Der henpeges paa, dels at »Smiril« anvender mange Dage til Besøgning af Bygderne syd for Trangisvaag, dels at den Ordning, man nu har i Sundelaget, har vist sig meget heldig for Forbindelsen mellem Thorshavn og Bygderne ved Skaalefjorden og en Del af Nordstrømø.

Til Udvalget er endvidere henvist et Andragende fra Chr. C. F. Hansen af Lejnum om, at denne Plads optages paa »Smiril«s Fartplan som Anløbsplads.

Angaaende Hovedspørgsmaalet om at fortsætte den lokale Dampskibsfart mellem Øerne efter den 1. April 1911, maa Udvalget formene, at der ikke kan være Tale om andet end at fortsætte med Farten, da det modsatte vilde være et stort Tilbageskridt, og da der kun foreligger det ene Tilbud, og dette gaar ud paa at fortsætte paa de samme Betingelser som hidtil, maa man tillade sig at anbefale, at dette Tilbud modtages. Man vil derfor foreslaa, at Tinget anbefaler, at Ministeriet modtager det fra Aktieselskabet J. Mortensens Eftf. indkomne Tilbud, og andrage om, at Ministeriet vil foranledige, at der af Statskassen

*) Udelades her.

ydes Selskabet det samme Tilskud som hidtil, imod at Tinget af de under dets Bestyrelse staaende Kasser yder 3000 Kr. aarlig i samme Øjemed.

Sidstnævnte Beløb er blevet ydet af Skydskassen med 2000 Kr. og af Amtsrepartitionsfonden med 1000 Kr. Denne Fordeling vil Tinget kunne forandre, naar det skal være. Udvalget mener, at man indtil videre kan fordele Beløbet mellem de nævnte Kasser som hidtil.

Udvalget har overvejet den i Amtets ovennævnte Skrivelse fremsatte Tanke om at lade Lokalfarten i snævraste Forstand udføre ved mindre Fartøjer (Damp- eller Motorfartøjer) og man maa være enig med Amtet i, at dette vilde være et betydeligt Fremskridt, dels ved at Forbindelsen mellem de paagældende Bygder blev mere livlig og regelmæssig, dels ved at der saa ved Hjælp af »Smiril« kunde etableres en bedre og regelmæssigere Forbindelse mellem de større Handelspladser og mellem Posthusene. Udvalget har dog ment, at man ikke i Aar vil kunne komme til noget Resultat i denne Sag, da oventuelle Tilbud, om man vilde indkalde saadanne, næppe vilde kunne indkomme saa betids, at Tinget i Aar kunde naa at tage Stilling til dem. Sagen vil ogsaa kunne realiseres, helt eller delvis uafhængig af den foreliggende Sag, saaledes som det alt er sket for Sundelagets Vedkommende. Den sidstnævnte Fart drives som et privat Foretagende, men med Tilskud fra Postvæsenet, som derved er blevet fritaget for at bekoste anden Befordring til de Bygder, Baaden anløber. Det er ingenlunde udelukket, at noget lignende vil kunne ske andre Steder, f. Eks. mellem de i Amtets Skrivelse paapegede Bygder, og man tør formode, at Postvæsenet i saa Tilfælde vil yde et passende Tilskud imod at faa Posten besørget. Om der kan blive Anledning ogsaa at yde andre offentlige Tilskud, er der for Tiden næppe Anledning til at tage under Overvejelse.

Det fra Chr. C. F. Hansen af Lejnum indkomne Andragende mener Udvalget at kunne anbefale.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Tinget anbefaler, at Ministeriet modtager det af Aktieselskabet J. Mortensens Eftfl. i Skrivelse af 13. Maj dette Aar indgivne Tilbud.
2. Af de under Lagtinget sorterende Kasser bevilges for 5 Aar fra 1. April 1911 at regne $\frac{1}{6}$ af Subventionssummen, nemlig 3000 Kr., der indtil videre udredes med 1000 Kr. af Amtsrepartitionsfonden og 2000 Kr. af Skydskassen.
- 3 a. Til at medvirke ved Fartplanens Affattelse for næste Aar nedsættes et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer.
- b. Tinget anbefaler, at Lejnum optages paa Fartplanen.

Ved Sagens 2. Behandling den 31. August vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 6. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning:

Punkt 1 vedtoges med 21 St. mod 0, Punkt 2 med 21 St. mod 0, Punkt 3 a med 21 St. mod 0, Punkt 3 b med 19 St. mod 0.

Den 15. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 15. September 1910.

Til

Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 8. August d. A. har Amtmanden over Færøerne forelagt Lagtinget Justitsministeriets Skrivelse af 18. Juli angaaende Fortsættelsen af den lokale Dampskibsfart. Med Amtets Skrivelse fulgte de i Ministeriets Skrivelse nævnte Bilag samt en Afskrift af Amtets Skrivelse af 11. Juni til Justitsministeriet.

Efter en 1ste Behandling i Tinget blev Sagen overgivet til et Udvalg, som under 25. August afgav en Betænkning.

Ved Sagens 3. Behandling den 6. September blev Udvalgets 1. og 2. Indstillingspunkt, saalydende:

— — — — —
(se Udvalgsbetænkningen).

enstemmig vedtagne med 21 Stemmer.

Endvidere vedtoges Udvalgets 3. Indstillingspunkt a og b, idet Tinget forventer Ministeriets Bifald til, at der ved Fartplanens Affattelse og Approbation benyttes den samme Fremgangsmaade som hidtil.

Idet man tillader sig at vedlægge den i Sagen afgivne Udvalgsbetænkning og Sagens øvrige Akter, andrager Lagtinget om, at det høje Ministerium vil foranstalte det fornødne, for at den lokale Dampskibsforbindelse mellem Færøerne kan blive fortsat i Tiden fra 1. April 1911 til 31. Marts 1916.

C. Bærantsen.

Joen Poulsen.

.....
J. Z. Nielsen.

Den 23. September valgtes uden Afstemning Dahl, Poulsen og Hentze til Medlemmer af det i Udvalgsbetænkningen ommeldte staaende Udvalg.

VI. Ang. Laan til Aktieselskabet „Føroya Handil & Industrie, Partafelag“.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet af 3. Marts 1910 med Bilag*, saalydende:

Justitsministeriet har D. D. tilskrevet Føroya Handil & Industrie Partafelag saaledes:

„I et hertil indgivet Andragende af 8. Januar d. A. med Tillæg af 17. s. M. har Direktør Købmand Olaf á Heygum (Olsen) ansøgt om et Laan af Statskassen paa 60,000 Kr. til Fremme af forskellige under det ærede Selskabs Formaal hørende industrielle Foretagender paa Færøerne.

Finansministeriet, hvis Erklæring over Sagen Justitsministeriet har indhentet, har i Skrivelse af 26. f. M. tilraadet, at der gives Selskabet — ikke Andrageren personlig — Løfte om et Laan af Statskassen af 50,000 Kr. at forrente og afdrage med 5 pCt., hvoraf 4 pCt. er Renter og Resten Afdrag og mod Pant i Selskabets Ejendele paa følgende Betingelser:

- 1) at Færøernes Lagting bevilger et med Statskassens Laan sideordnet Laan paa 10,000 Kr. og saaledes ikke blot indirekte ved Anbefaling men direkte yder Selskabet sin Støtte,
- 2) at Færøernes Lagting vælger 2 Medlemmer af Selskabets Bestyrelse, der skal bestaa af 7 Medlemmer, samt at Amtmanden over Færøerne af Justitsministeriet beskikkes til fast Formand for Selskabet,
- 3) at Bestyrelsens øvrige 4 Medlemmer, deriblandt Andrageren, vælges af Aktionærerne, og at disse Valg skulle approberes af Justitsministeriet,
- 4) at Selskabets Forhold til Københavns Grundejersbank ordnes paa en tilfredsstillende Maade, og saaledes at Selskabet kommer til at staa ganske uafhængig af Andragerens private Gæld til Banken,
- 5) at det godtgøres ved skriftlige Deklarationer fra vederhæftige Mænd, at der er tegnet — bortset fra de Andrageren som Vederlag for de til Selskabet overladte Værdier tildelte Aktier — en effektiv Aktiekapital paa 150,000 Kr. eller dog i det mindste 100,000 Kr.,
- 6) at Statslaanet paa 50,000 Kr. udbetales med Halvdelen, naar Selskabet er reorganiseret, medens Resten betales i Rater á 5000 Kr. efterhaanden som det godtgøres for Justitsministeriet, at der er præsteret Arbejde under Selskabets Virksomheder for det dobbelte Beløb,
- 7) at Lagtinget vælger den ene af Selskabets 2 Revisorer, der bør være kritiske Revisorer.

Foranlediget heraf skal man til Efterretning meddele, at Ministeriet er sindet, naar de af Finansministeriet opstillede Betingelser ere godgjorte at foreligge, at søge Selskabet tillagt et Laan af Statskassen, stort 50,000 Kr., mod Forrentning og Amortisation samt Sikkerhed i Selskabets Ejendele som ovenfor nævnt.

Hvilket man herved skal meddele Hr. Amtmanden til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Lagtinget.

Sagens Bilag med Undtagelse af de paa den hofølgende Fortegnelse opførte, der ere udleverede til Købmand á Heygum, vedlægges.

Undertegnede Olaf á Heygun, Vestmannaeyjum, Færøerne, tillader sig her ved allerærbødigst hos det høje Ministerium at andrage om, at der ved højst-sammes Foranstaltning maa blive ydet mig et Laan af Statens Midler paa Kr. 60,000 til Fremme af industrielle Foretagender paa Færøerne.

Jeg skal i den Anledning tillade mig at fremføre følgende:

I Erkendelsen af den paa Færøerne i høj Grad manglende Foretagsomhed, til Fremme af Øernes Erhvervsliv, hvortil der paa Grund af Befolkningens stærke Tiltagen maa siges at være megen Trang, har jeg i en Aarrække været stærkt optagen af Arbejdet for en mere rationel Udvikling i den ommeldte Retning. Jeg har da i Særdeleshed fæstet min Opmærksomhed paa de kommercielle Opgaver, idet det saavel hos os som i den øvrige Verden maa erkendes, at sund Handel er Samfundets bedste Løftestang i materiel Henseende.

I 1908 søgte og fik jeg Ministeriets Tilladelse til at udnytte Elven »Fosaa« som Drivkraft til et Elektricitetsværk i Vestmannaeyjum, der skulde levere Belysning (eventuelt Køge- og Varmeindretning) til Beboerne, samt Drivkraft til forskellige industrielle Virksomheder, hvortil Midler hovedsagelig skulde skaffes gennem et Aktieselskab, som det samtidig lykkedes mig at faa dannet, med Sæde i København og Vestmannaeyjum. — Selskabet overtog da mine Ejendele, bestaaende i Grundarealer, Anlægsbroer, Bygninger og Skibe, til en samlet Værdi af Kr. 160,000 hvorpaa der dog hvilede et Prioritetslaan af Kr. 50,000. Den samtidig hermed indtraadte Pengekrise i Danmark bevirkede, at der udover disse Værdier indgik kun et forsvindende Beløb, Kr. 3500 af den i Udsigt stillede Aktiekapital Kr. 300,000 i alt.

Situationen forværredes yderligere ved den beklagelige Begivenhed med Københavns Grundejersbank, med hvem jeg stod i Forbindelse, og som havde givet mig Tilsagn om Støtte til Foretagendets Fuldbgyrdelse, men til hvem en Afvikling af en større Gældspost nu i Stedet blev paakrævet.

Efter forgæves Forsøg paa Tilvejebringelsen af den endnu manglende Aktiekapital i Danmark, rejste jeg i Eftersommeren 1908 til Norge for der at søge den manglende Kapital tegnet. Dette syntes i Begyndelsen at skulle lykkes; men mislykkedes dog atter paa Grund af en Forretningsstandsning i Bergen jevnf. Bil. K. 2. Hjemkommen efter alle disse Anstrengelser i Efteraaret 1908 faldt jeg i en ondartet Sygdom (Tyfoid Feber), hvorved jeg i 8 Maaneder blev afskaaren fra al Virksomhed. Under disse uheldige Tildragelser opgav desuden de to andre Bestyrelsesmedlemmer, Kaptajn af Flaaden, Brockmeyer, og Veksellerer Frimodt. Evret og meldte sig ud af Bestyrelsen, hvorefter jeg atter stod alene. Men saasnart mit Helbred atter tillod en Fortsættelse af mine Bestræbelser, lykkedes det mig under mit Ophold i København at faa andre Mænd interesseret for Sagen, og paa disses Foranledning rejste saaledes Overretssagfører Poul Smidt op til Færøerne med mig for nærmere at studere alle Forhold og da i Særdeleshed de projekterede Virksomheders Fremtidsmuligheder, samt ogsaa at prøve den mig i sin Tid tilsagte Støtte fra færøsk Side. — Det skal derfor i denne Forbindelse nævnes, at derfra et større Antal blandt mine ikke meget bemidlede Landsmænd — foruden mine egne Aktiver — er sikret i alt en Sum af Kr. 60,000, hvoraf Kr. 35,000 Kontant og c. Kr. 25,000 bestaaende i Maskiner til en Uldvarefabrik, alt i Form af Aktiekapital, paa Betingelse af, at 1) Selskabet med de planlagte Virksomheder kommer i Gang med fuld Kapital, og 2) at hele Mellemværendet med Grundejersbanken bliver op- og afgjort.

Som det yderligere vil ses af vedlagte Erklæring fra d'Herrer Professor Rung og Grosserer Thor E. Tulinius samt Overretssagfører Poul Smidt, er der med mig fuld Enighed tilstede om Sagens store Betydning for det færøske Samfund, idet man allerede er traadt i Virksomhed for en Rekonstruktion af Selskabet. —

Det er desværre endnu ikke lykkedes mig ad privat Vej at opdrive den i Erklæringen anførte Sum til en Ordning med Grundejersbanken, hvorimod der er givet Tilsagn om Fremskaffelsen af den resterende Aktiekapital saasnart saavel Selskabets Prioritetslaan som min personlige Gæld til Grundejersbanken er kvitteret, hvortil der nu trænges Kr. 60,000.

Begrundet ved forannævnte for Planernes Gennemførelse meget uheldige Begivenhed, samt under Hensynet til den nationale Betydning de omhandlede Opgaver utvivlsomt indtager, er det at jeg nu allerærbødigst søger det høje Ministeriums Støtte til Fremskaffelsen af den paakrævede Sum i Form af Laan, til Forrentning og Afbetaling efter Ministeriets eget Skøn. Dog vilde det være ønskeligt, om Laanet kunde staa til Afbetaling i et Tidsrum af 25 Aar.

Som Sikkerhed for skødesløs Tilbagebetaling af Laanet med Renter, tillader jeg mig at tilbyde som Haandpant 1) Aktier i Selskabet for Kr. 120,000 samt 2) Livsforsikringspolicer for ialt Kr. 80,000 henholdsvis 9 og 4 Aar gamle, hvis Præmiebetaling kan garanteres af Selskabet.

Jeg vil dermed blive i Stand til at fuldbyrde de foreliggende Samfundsopgaver.

Som yderligere Bevis for hvilken Interesse Sagen har paa Færøerne, skal jeg tillade mig at henvise til vedlagte Afskrift af en fra Færøernes Lagting modtaget Svarskrivelse paa en dertil i sin Tid indsendt Ansøgning om Laan paa Kr. 15,000 til et den Gang projekteret mindre Aukog. Siden er der af Medlemmer af Lagtingets Flertals Parti udtalt større Sympathi for det foreliggende mere omfattende Projekt og lovet Støtte til samme, men da det netop paa nuværende Tidspunkt, hvor Lagtinget desuden ikke er samlet er af største Vigtighed at faa Sagen ordnet hurtigst muligt, har jeg valgt den direkte Henvendelse til det høje Ministerium.

p. t. København, den 8. Januar 1910.

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

Den 30. Juli fremlagdes saalydende *Andragende*:

p. t. København, den 21. Juli 1910.

Til

Færøernes Lagting.

I Tilslutning til Justitsministeriets Skrivelse af 3. Marts d. A., om hvis Indhold det høje Lagting blev sat i Kundskab, tillader jeg mig herved ærbødigst hos det høje Lagting at andrage om, at der af de under Tingets Disposition staaende Midler maa ydes det paagældende Selskab et laan paa Kr. 10,000.

Jeg tillader mig ligesaa ærbødigst at henvise til den gennem Færø Amt af 28. Oktober 1907 modtagne Svarskrivelse fra Lagtinget paa et af mig af 24. Juli s. A. til Tinget indgivet Andragende i samme Øjemed. og tilføjer, at jeg forhaabentlig om kort Tid vil kunne møde personlig med yderligere Oplysninger i Sagen saasom Planer og Overslag m. m.

Ærbødigst

Olaf á Heygum.

Den 22. August fremlagdes saalydende *Skrivelse*:

Til

Færøernes Lagting.

I Tilknytning til mit ærbødige Andragende af 21. Juli d. A. tillader jeg mig herved ærbødigst at fremsende:

- 1) Overslag vedrørende det projekterede Elektricitetsværk og
- 2) Overslag over det ligeledes projekterede Fryseri.*)

Efter Konferencen med Hr. Professor Rung — ved Statens polytekniske Læreanstalt — skal jeg i denne Forbindelse tillade mig at oplyse, at da Forbruget af elektrisk Varme i de senere Aar er saa meget udbredt, at Overføring af denne Varme til Husholdning af enhver Art er fundet at være saa praktisk og billig, at dette Forbrug, over alt hvor det anvendes, virker langt mere tilfredsstillende end al anden hidtil anvendt Varmeindretning, har man besluttet sig til, i Stedet for som oprindeligt planlagt, at indrette Kraftstationen paa Levering af Kraft til Lysanlæg for Thorshavn og Kvivig (foruden Vestmanhavn) nu at koncentrere Elektricitetsværket for Vestmanhavn alene, dog med fornøden Hensyntagen til Muligheden for en senere Udvidelse af Lysanlægget til Thorshavn og Kvivig, saafremt saadant maatte ønskes. Professoren arbejder nu paa udførligere Overlag og Tegning for det senere Alternativ, til hvis Ende jeg siden min Hjemkomst har ladet kortlægge alle Lokalteter og Husenes Beliggenhed efter en større Nøjagtighed, end hvad der kun for Lysanlægget var nødvendigt. Jeg har imidlertid Løv at sige fra Professoren, som ved Selvsyn under 2de Besøg i Vestmanhavn — med Orlogsskibe — allerede har et Overblik over Lokalteterne, at en Indretning af Kraftstationen til ogsaa at kunne levere Kraft til Varme-anlægget, dertil hørende Lædninger, ikke vil medføre nogen væsentlig Forandring i de foreliggende Beregninger, idet de Poster, som i Henhold hertil ville blive sløjfede, erstattes og afbalanceres med de til Varme-anlægget henhørende nye Poster.

Det ansøgte Laan vil i Overensstemmelse med min Ansøgning til Lagtinget i 1907 blive anvendt til Elektricitetsværket og det i samme Forbindelse staaende projekterede Fryseri.

Jeg skal med Glæde staa til Tingets Tjeneste med alle ønskelige yderligere Oplysninger, til hvis Ende jeg vil opholde mig i Thorshavn endnu i nogle Dage.

Foreløbig skal jeg tillade mig at henvise til medfølgende Udkaster*) fra Autoriteter i Danmark og paa Færøerne (i og nærmest udenfor Vestmanhavn) om Foretagendets Berettigelse. Da Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø af Grunde som anført i vedlagte Skrivelse *) ikke havde Lejlighed til at samles *in*, har jeg fra Sognekommisjonen i Kvivig modtaget vedlagte anbefaling *). Endelig tillader jeg mig at henvise til vedlagte Afskrift *) af Skrivelse fra Finansministeriet af 21. Maj d. A., hvoraf fremgaar, at der for Mellemværendet med Københavns Grundejerbank allerede er truffet Arrangement, saaledes at Lagtinget nu ved at vise sin Imødekommenhed kun vil gaa med til at fremme det heromhandlede Projekt angaaende Elektricitetsværket.

p. t. Thorshavn den 22. August 1910.

Ærbødigt

Olaf & Heygun.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 23. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til Budgetudvalget. Den 13. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) sin Betænkning, der er vedhæftet som Bilag 6.

*) Udelades her.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 16. og 17. *September* vedtoges det med 21 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 20. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning:

Punkterne 1-3 vedtoges med 20 Stemmer mod 0, Punkt 4 med 18 Stemmer mod 0, Punkt 5 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Endelig sattes Udvalgets Forslag i dets Helhed under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges med 17 Stemmer mod 2, (*stemte ikke*: Skarø, Dam og Formanden).

Den 20. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 20. *September* 1910.

Til

Justitsministeriet.

I en Skrivelse af 3. Marts 1910 til Amtmanden over Færøerne, som af Amtmanden er forelagt Lagtinget i Afskrift, har Justitsministeriet meddelt til Bekendtgørelse for Tinget, at Ministeriet, efter Ansøgning fra Købmand Olaf á Heygum (Olsen), Vestmannaey, har meddelt Aktieselskabet Føroya Handil & Industrie (Partafelag) i Vestmannaey og København, at Ministeriet er sindet at søge Selskabet tillagt et Laan af Statskassen paa 50,000 Kr. mod Forrentning og Amortisation samt Sikkerhed i Selskabets Ejendele, naar visse af Finansministeriet opstillede Betingelser er godtgjorte at foreligge, hvoriblandt følgende:

- 1) at Færøernes Lagting bevilger et med Statskassens Laan sideordnet Laan paa 10,000 Kr. og saaledes ikke blot indirekte ved anbefaling, men direkte yder Selskabet sin Støtte;
- 2) at Færøernes Lagting vælger 2 Medlemmer af Selskabets Bestyrelse, der skal bestaa af 7 Medlemmer, samt at Amtmanden over Færøerne af Justitsministeriet beskikkes til fast Formand for Selskabet;
- 3) at Lagtinget vælger den ene af Selskabets 2 Revisorer, der bør være kritiske Revisorer.

Lagtinget har derhos fra nævnte Olaf á Heygum modtaget en Skrivelse af 21. Juli d. A., hvori han i Tilslutning til Justitsministeriets Skrivelse af 3. Marts d. A. andrager om, at der af de til Tingets Raadighed staaende Midler maa ydes det paagældende Selskab det forommeldte Laan paa 10,000 Kr.

Denne Sag er af Lagtinget henvist til et Udvalg, som har afgivet den hermed følgende Betænkning, til hvilken man tillader sig at henvise.

Det af Udvalget stillede Forslag er ved Sagens endelige Behandling i Tinget den 20. d. M. vedtaget med 17 Stemmer mod 2, medens 3 Medlemmer ikke stemte.

Lagtingets Vedtagelse med Hensyn til denne Sag er saalydende:

I Anledning af Justitsministeriets Skrivelse af 3. Marts 1910 angaaende Aktieselskabet Føroya Handil & Industrie (Partafelag) og som Svar paa Andragende fra Olaf á Heygum, Vestmannaey, om et Laan paa 10,000 Kr. af de til

Tingets Raadighed staaende Midler til nævnte Aktieselskab udtaler Tinget følgende:

(se Udvalgshetænkningen).

C. Barentsen.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

Joen Poulsen.

Den 21. September fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning:

Lagtinget beslutter at anlægge Retssag imod Købmand Olaf á Heygum af Vestmannaeyri i Anledning af, at denne i en Skrivelse af 11. Februar 1910 til daværende Konseilspræsident Zahle har fremsat ærefornærmende Udtalelser om Tinget, hvilke Udtalelser gaa ud paa, at Lagtinget er blevet brændemærket i en saa uhyggelig Grad, som nævnte Olaf á Heygum for Tingets egen Værdigheds Skyld nødig vil reforestere.

Thorshavn, den 21. September 1910.

Oliver Effersøe.

Den 22. September fremlagdes følgende *Skrivelse til Justitsministeriet:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 22. September 1910.

Ved at forelægge Lagtinget en Afskrift af Justitsministeriets Skrivelse til Amtmanden over Færøerne af 3. Marts d. A. angaaende et eventuelt Laan af Statskassen til »Aktieselskabet Løroya Handil & Industrie Partafelag«, har Amtmanden tillige forelagt Tinget Afskrifter af de med den nævnte Skrivelse fra Justitsministeriet fremsendte Bilag, hvoriblandt et Brev af 11. Februar d. A. fra Købmand Olaf á Heygum til daværende Konseilspræsident og Justitsminister Zahle, mærket »Privat«.

Senere er Lagtinget af Amtmanden blevet gjort bekendt med en Skrivelse til ham af 12. f. M. fra Hr. Departementschef Rentzmann, i hvilken Skrivelse det meddeles, at det ommeldte Brev er sendt af en Fejlagelse, hvorfor det begæres tilbagesendt til Departementschefen.

Lagtinget finder sig herefter foranlediget til at afgive til Justitsministeriet den Tinget forelagte Afskrift af det nævnte Brev, idet Tinget — samtidig med

paa det skarpeste at afvise de utilbørlige Udladelser, som Brevskriveren deri har fremsat mod Lagtinget — skal meddele Justitsministeriet, at Tinget ikke har fundet det værdigt for sig at anlægge Retssag imod den paagældende.

C. Bærentsen.

Til
Justitsministeriet.

Bemeldte Skrivelse sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0, hvorved Forslaget til Beslutning bortfaldt.

VII. Sagen angaaende Undervisningssproget ved Færøernes Mellem- og Realskole og Folkeskolerne paa Færøerne.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelser*:

Til
Lagtinget.

Undertegnede Jacob Dahl, Lærer ved Færøernes Mellem- og Realskole, tillader sig herved at spørge det ærede Lagting, om det efter Lagtingets Mening kan være mig tilladt ved Undervisningen at tale Færøsk til Bønderne, og, hvis det muligvis skulde vise sig, at jeg ikke har Lov til at bruge Færøsk som Undervisningssprog, at andrage hos Lagtinget om at faa udvirket, at en saadan Tilladelse maa gives mig.

Skoledirektionen har i en Skrivelse, hvis Indhold er blevet mig meddelt, udtalt sin Mening, at Undervisningssproget ifølge gammel Tradition ved Skolen, og paa Grund af Skolens Stilling i det hele, bør være Dansk, og at Færøsk kun undtagelsesvis i enkelte Tilfælde kan bruges; men jeg vilde desuden støtte megen Pris paa at faa det ærede Lagtings Udtalelse om dette Spørgsmaal og forventer, at den vil gaa ud paa, at Færøsk, naar Omstændighederne tillade det, som Undervisningssprog maa kunne sidestilles med Dansk.

Grunden til min Henvendelse til Lagtinget er den, at det efter min Mening er det bedste, sundeste og naturligste, at en Færing taler Færøsk til færøske Børn.

Thorshavn, den 7. September 1909.

Ærbødigst

Jacob Dahl.

Fære Amts Skoledirektion.

Thorshavn, den 25. Januar 1910.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har under 14. d. M. tilskrevet Skoledirektionen saaledes:

»I Anledning af en til Direktionen mundtlig indgiven Klage over, at Lærer ved Færøernes Mellem- og Realskole cand. theol. J. Dahl benytter Færøsk som Undervisningssprog i sine Timer i Skolen, har Skolekommissionen, hvem Sagen har været forelagt til Erklæring, udtalt Ønsket om, at der — eventuelt af nærværende Ministerium — maatte blive fastsat bestemte Regler for Undervisningssproget i den paagældende Skole.

Ved at forelægge Ministeriet denne Sag har Direktionen i Skrivelse af 20. Oktober f. A. oplyst, at samme allerede under 17. Oktober 1908 har besvaret en Forespørgsel fra Kommissionen om, hvorvidt det maatte være tilladeligt, at det færøske Sprog anvendes som Undervisningssprog ved den nævnte Skole ogsaa udenfor Timerne i Færøsk, benægtende, dog med Tilføjende, at det derved ikke er udelukket, at den Lærer, der er i Stand dertil, undtagelsesvis benytter Færøsk som Hjælpemiddel til klarere Forstaaelse.

Under Henvisning til denne Afgørelse, som efter Direktionens For mening indeholder en tilstrækkelig tydelig Vejledning i ommeldte Uenseende, har Direktionen henstillet til Ministeriet, om der maatte kunne gives bestemte Regler for Undervisningssproget og da hvilke.

I denne Anledning skal Ministeriet, forinden videre foretages, tjenstlig anmode Direktionen om at ville indhente en Erklæring fra Færøernes Lagting om, hvorvidt Samme for sit Vedkommende kan tiltræde den af Direktionen i den ovennævnte Skrivelse til Skolekommissionen hævdede Stilling til Spørgsmaalet om Undervisningssproget ved Færøernes Mellem- og Realskole, ligesom man maa ønske en Udtalelse fra Lagtinget saavel om dets Stilling til Spørgsmaalet om Undervisningssproget i de øvrige Skoler paa Færøerne, som om, hvorvidt Færøsk bør optages som særligt Fag i disse Skoler.«

Hvilket man herved skal meddele, idet man vedlægger Afskrift af samtlige Sagens Aktstykker.*)

P. D. V.

C. Børentsen.

Til
Færøernes Lagting.

*) Udelades her.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 9. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 10. s. M. valgtes; *Provsten, Poulsen, Skaalum, Evensen og Skarø*.

Den 10. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) sin Betænkning, der er vedhæftet som *Bilag 5*.

Sagens 2. *Behandling* foretoges den 14. 15. og 16. September, hvorefter den overgik til 3. *Behandling*.

Imellem 2. og 3. *Behandling* fremlagdes et *Ændringsforslag* fra *Flertallet* (Provsten, Poulsen og Skaalum), der er vedhæftet som *Bilag 8*; endvidere fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra *Mindretallet* (Evensen og Skarø):

Punkt 2 affattes saaledes:

Lagtinget udtaler, at Modersmaalet bør være Undervisningssprog i Folkeskolen paa Færøerne, men finder det ikke betimeligt for Tiden ved nærmere Bestemmelser at forandre den nuværende Praksis, hvorefter Læreren har været frit stillet i Valget mellem Modersmaalet og Dansk som Undervisningssprog. Undervisningssproget i Dansk-Timerne bør stedse være Dansk.

Saa vel Flertallet som Mindretallet i Udvalget tog deres Forslag Punkt 2 tilbage.

Ved 3. *Behandling* den 21. September sattes *Mindretallets Forslag* Punkt 1 først under Afstemning, men da kun 7 stemte for og ingen imod foretoges Navneopraab, hvorved Forslaget bortfaldt, idet kun 7 stemte derfor.

Derefter sattes *Flertallets Forslag* Punkt 1 under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

Mindretallets Forslag Punkt 2 (*Ændringsforslaget*) sattes derefter under Afstemning, men da kun 7 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab, hvorved Forslaget bortfaldt, idet kun 7 stemte derfor.

Flertallets Forslag Punkt 2 (*Ændringsforslaget*) sattes under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 6.

Endelig sattes *Flertallets Forslag* Punkt 3 under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

Den 23. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23. September 1910.

Ved Skrivelse af 14. Januar d. A. til Færø Amts Skoledirektion har det høje Ministerium anmodet om en Erklæring fra Færøernes Lagting om, hvorvidt dette for sit Vedkommende kan tiltræde den af Skoledirektionen hævdede, i nævnte Skrivelse nærmere angivne Stilling til Spørgsmaalet om Undervisningssproget ved Færøernes Mellem- og Realskole, hvorhos det høje Ministerium samtidig har begæret en Udtalelse fra Lagtinget saavel om Undervisningssproget i de øvrige Skoler paa Færøerne, som om, hvorvidt Færøsk bør optages som særligt Fag ved disse Skoler.

Det i Sagen nedsatte Udvalg, til hvilket Tinget ogsaa henviste hoslagte fra en Lærer ved Mellem- og Realskolen modtagne Skrivelse vedrørende Undervisningssproget ved nævnte Skole, naaede, som det vil fremgaa af medfølgende Udvalgsbetænkning, ikke til Enighed om en fælles Udtalelse eller en fælles Indstilling til Tinget, men delte sig i et Flertal og et Mindretal, som hvert fremsatte sit Forslag.

Mellem Sagens 2. og 3. Behandling i Tinget fremsattes af Udvalgets Flertal og dets Mindretal vedlagte 2 Ændringsforslag, gaaende ud paa en forandret Affattelse af Punkt 2 i henholdsvis Flertallets og Mindretallets Indstilling.

Ved den efter Sagens 3. Behandling den 21. d. M. foretagne Afstemning bortfaldt Mindretallets Indstillingspunkter 1 og 2, idet kun 7 Medlemmer stemte for dem. Derefter vedtoges Flertallets 1. Indstillingspunkt enstemmig med 14 Stemmer, dets 2. Indstillingspunkt (i den ændrede Skikkelse) med 15 Stemmer mod 6 og dets 3. Indstillingspunkt enstemmig med 15 Stemmer.

Den saaledes af Lagtinget vedtagne Besvarelse af de Tinget af det høje Ministerium forelagte Spørgsmaal er derefter saalydende:

(se Udvalgsbetænkningen og Ændringsforslaget).

C. Barentsen.

Fr. Petersen.

Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Den 24. September oplæstes saalydende *Indstilling* af Mindretallet:

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

I en Skrivelse af 14. Januar d. A. har Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet anmodet Færø Amts Skoledirektion om at indhente en Erklæring fra Lagtinget om dets Stilling til Spørgsmaalet om Undervisningssproget i de færøske Skoler.

Sagen blev af Lagtinget henvist til Behandling i et Udvalg paa 5 Medlemmer, der delte sig i et Flertal paa 3 Medlemmer og et Mindretal paa 2.

Skønt Mindretallets Forslag ikke blev vedtaget ved Sagens endelige Behandling i Lagtinget, idet kun 7 Medlemmer stemte for det, tillader dog Mindre-

tallet sig herved ærbødigt at fremkomme med en særlig Henvendelse til det høje Ministerium.

Til Trods for Sagens Udfald i Lagtinget maa Mindretallet bestemt fastholde sine i Udvalgsbetænkningen udtalte Anskuelser og maa navnlig advare mod Fastsættelse af Bestemmelser, der indskrænker Brugen af Modersmaalet, hvis Plads i Skolen i Forvejen maa siges at være ret beskeden og som lægger en saadan Vægt paa at gøre Undervisningen i de enkelte Fag til en Dansk-Undervisning, at det sker paa Bekostning af Skolens almindelige Arbejde.

Ved Sagens Behandling i Lagtinget har Mindretallet, som det fremgaar af den Sagen vedlagte Udvalgsbetænkning, særlig holdt sig til Spørgsmaalet om Undervisningssproget i Folkeskolen. Mindretallet maa anse dette Spørgsmaals Afgørelse for at være af en overordentlig Betydning for vor Folkeskoles Trivsel og Udvikling. Men Sagen rummer saa mange Vanskeligheder, at det ikke noksom kan anbefales, at alt herhen hørende behandles med al den Varsomhed og Skønsomhed, som det i saa høj Grad har Krav paa.

For øvrigt maa Mindretallet tillige anse det for meget ønskeligt, at det tillades en færøsk Lærer at benytte Færøsk som Undervisningssprog ved Færøernes Mellem- og Realskole, naar vedkommende bestemt finder, at det fremmer Undervisningen.

Man skal tillade sig at anbefale Spørgsmaalet i dets Helhed til det høje Ministeriums omhyggelige Overvejelse.

Lagtinget, den 24. September 1910.

A. C. Evensen.

J. M. Hentze.

D. P. Michelsen.

J. Z. Nielsen.

J. Patursson.

Stmun av Skarði.

M. A. Winther.

VIII. Bevilling til Føroya fólkaháskúla.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlages følgende *Andragende fra Bestyrelsen for Føroya fólkaháskúla*:

Til
Lagtinget.

Da Tiden for den sidste toaarige Bevilling til Fagráð Højskole nu udløber ved indeværende Finansaar, skal Bestyrelsen for førnævnte Skole, der nu

*) Se Lagtingsliddende for 1909, Side 85.

kaldes *Føroya fólkaháskúli*, herved tillade sig at ansøge om, at Bevillingen, som beløb sig til 300 Kr. fra Lagtinget og 900 Kr. fra Statskassen, maa blive fornyet, samt at Elever, der besøge Skolen, maa have Adgang til at søge Statsunderstøttelse paa samme Maade som hidtil.

Føroya fólkaháskúli pr. Thorshavn, den 30. Juni 1910.

P. B. V.

Simun av Skarði.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 9. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til *Budgetudvalget*. Den 17. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Højskoleforstander Simun av Skarði, Thorshavn, andrager paa vedkommende Bestyrelses Vegne om, at den sidste toaarige Bevilling til Fagralld Højskole paa Bordø, der udløber ved indeværende Finansaars Slutning og udgør 300 Kr. fra Færø Amts økonomiske Fond og 900 Kr. fra Statskassen, maa blive fornyet, hvorved bemærkes, at Skolen nu er flyttet til Thorshavn og kaldes »Føroya fólkaháskúli«. Der andrages derhos om, at Elever, som besøge Skolen, maa have samme Adgang til Statsunderstøttelse som hidtil.

Skolen har bestaaet siden Vinteren 1899 og har siden 1902—03 haft Tilskud baade fra Staten og fra Amtet. Statstilskudet var oprindeligt 500 Kr. aarlig, men forhøjedes i 1908—09 til 900 Kr. aarlig. Amtets Tilskud var oprindeligt 200 Kr. aarlig, og det har i de senere Aar udgjort 300 Kr. aarlig.

I Fjor blev de henholdsvis af Statskassen og Færø Amts økonomiske Fond givne Bevillinger til Fagralld Højskole paa Bordø overførte paa Højskolen i Thorshavn (»Føroya fólkaháskúli«), jfr. Lagtingstidende 1909, Side 85. I øvrigt skal med Hensyn til Behandling i Lagtinget af Spørgsmaal om Bevilling til Højskolen henvises til Lagtingsberetningen for 1901, Side 34, og for 1904, Side 37, samt til Lagtingstidende for 1906, Side 157, for 1908, Side 45, og for 1909, Side 85.

Angaaende Højskolens Virksomhed henvises til forskellige Aktstykker*), som følge med Sagen, hvoriblandt findes en Indberetning*), særlig for det sidste Aar, fra Skolens Forstander og en paa Foranledning af Udvalget indkommen Skrivelse*) af 27. f. M. fra samme.

Det ses, at Højskolen har haft følgende Elever i de senere Aar:

i Vinteren 1908—09	9 Karle og 1 Pige,
i Sommeren 1909	7 Piger (1 uden Understøttelse),
i Vinteren 1909—10	9 Karle (1 do.),
i Sommeren 1910	17 Piger (1 do.).

*) Udelades her.

Paa Grund af Højskolens Flytning begyndte sidste Vinterkursus først den 9. December 1909 og sluttede 16. Marts 1910. Det varede saaledes kun godt og vel 3 Maaneder, medens den sædvanlige Tid ellers er 5 Maaneder. (Der holdtes Skole mellem Jul og Nytaar). Skolen har to faste Lærere, men den ene af disse har i sidste Vinter kun givet Undervisning i 2 Maaneder. Ogsaa i sidste Sommer har Skolen kun haft een fast Lærer, medens der af Lærer Hans Jensen og Pastor Hansen har været ydet en Del Bistand ved Undervisningen.

Der undervises i færøsk Sprog, dansk Sprog, Skrivning, Regning, Geografi, Naturlære, Historie, Sang og Haandgerning, og der holdes Foredrag samt Oplæsning.

Loven*) for Skolen findes vedlagt.

Skolens Lokaler maa anses for forsvarlige.

Medundertegnede *Christiansen, Effersøe og Provsten* skal i øvrigt bemærke følgende:

De almindelige i Kongeriget gældende Regler for Statstilskud til Folkehøjskoler gælde ogsaa paa Færøerne, og »Føroya fólkaháskúli« har følgelig den samme Adgang til Tilskud som andre Folkehøjskoler i Kongeriget. Imidlertid har Skolen, der, som for nævnt, har bestaaet siden 1899, ikke opfyldt de Forordninger, som Loven stiller med Hensyn til Elevantal.

For Folkehøjskolerne i Kongeriget er der derhos anordnet et særligt Tilsyn, men saadant har ikke været ført med Hensyn til »Føroya fólkaháskúli«, hvorved dog skal bemærkes, at Højskoleforstander Simun av Skarði ifølge en Sagen vedlagt Afskrift af en Skrivelse*) af 16. f. M. til Færø Amt har rettet en Henstilling til Amtet om »at forespørge hos Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, om det ikke vilde være betimeligt, at den Mand, der har Tilsyn med Folkehøjskolerne i Danmark, ogsaa faar Tilsyn med »Føroya fólkaháskúli«.

Det forekommer os, at der stilles et vel stort Krav til Lagtinget, naar der her ansøges om, at Tinget under de forhaandenværende Omstændigheder skal indgive en Ansøgning til Regeringen paa Højskolens Vegne om særlig Statsstøtte (saaledes maa Andragendet formentlig forstås), og at Tinget tillige skal yde Skolen et Tilskud fra Amtskommunen, noget, som ingen Højskole, saa vidt os bekendt, har nede i Kongeriget.

Der har været rettet Anker imod Højskolen, baade med Hensyn til den Maade, hvorpaa denne er bleven styret i Strid med de Forudsætninger, der laa til Grund for dens Oprettelse, og med den ensidige »færøske« Retning, uden tilstrækkeligt Hensyn til de virkelige nationale Forhold paa vore Øer, hvori Skolen formentlig drives. Ankerne i den førstnævnte Retning ere formentlig berettigede, og hvad angaar Ankerne med Hensyn til Skolens Ensidedighed, da kunne vi vel ikke med nogen Bestemthed udtale os om dem; men det kan ikke nægtes, at en Del tyder paa, at de ere vel begrundede.

Medens vi selvfølgelig maa indrømme Andragernes Berettigelse til at lede Skolen i den Retning, som de anse for den rigtige, kan vi ikke erkende, at der for Lagtinget skulde være Grund til at yde Skolen Tilskud, eller at anbefale den til Statstilskud, hvis det forholdt sig, som nævnt.

Imidlertid maa vi, idet vi henvise til, hvad der indeholdes i Lagtingstid. for 1909, Side 85—88, om Højskolen, dog anse det for betænkeligt at *tilraade*, at Tilskudet til denne, der har været ydet i flere Aar, bliver inddraget for Tiden. Paa den anden Side se vi os ikke i Stand til at medgive Andragendet vor Anbefaling.

Medundertegnede *Jacobsen og Samuelson* tillægger Højskolesagen i sin Almindelighed stor Betydning og erkender den Gavn, som en efter sunde Principper dreven Højskole kan gøre; men da vi have dannet os det Skøn af den heromhandlede Højskoles Virksomhed, at den ikke er til Gavn for vort Samfund, se vi os ikke i Stand til at stemme for nogen Bevilling til den af Lagtingets

* Udelades her.

Kasser eller for at tilraade nogen Bevilling af Statskassen. Vi mene ikke, at Skolen drives i en saadan Retning og paa en saadan Maade, at vi vilde kunne støtte den ved Bidrag fra os selv, og vi kan derfor heller ikke virke for, at der ydes Skolen Bistand fra andre.

Medundertegnede *Hentse og Nielsen* ønske at betone, at det ifølge Sagens Natur maa falde meget vanskeligt for en Folkehøjskole paa Færøerne at opnaa det Elevantal, der ifølge Lovgivningen kræves af danske Højskoler til Opnaaelse af Statstilskud: a) Hele Befolkningen paa Færøerne er kun 18,000 Mennesker, der tilmed bor meget spredt. b) Fra Marts Maanedes Begyndelse til langt ud paa Efteraaret er den allerstørste Del af den mandlige Ungdom beskæftiget med Havfiskeri, hvoraf igen Følgen bliver, at saavel den hjemmenværende Del af den mandlige Ungdom som den kvindelige Ungdom er saa travlt beskæftiget med det nødvendige Hjemmearbejde om Sommeren, at en Højskole paa Færøerne altid maa være forberedt paa kun at modtage forholdsvis meget faa Sommerelever. c) Den færøske Folkehøjskole har hidtil ligget paa en vistnok meget uheldig Plads, som man har paastaet har virket afskrækkende paa Tilgang af Elever; man kan vente, at dette Forhold bliver ganske anderledes nu herefter siden Skolens Flytning til Thorshavn (lidt udenfor Byen). d) De Understøttelser, der har været opnaaelige for Elever, der vilde besøge den færøske Højskole, har langt fra kunnet strække til for alle dem, der har ønsket Del i dem, hvilket har holdt ikke saa faa Elever tilbage fra det paatrængte Højskolebesøg; vor Befolkning har jo forholdsvis langt ringere Betalingssevne end den danske.

Fra den Omstændighed, at Skolen, skønt den har bestaaet siden 1899, endnu ikke har opnaaet det til Opnaaelse af det reglementerede Statstilskud fornødne Elevantal, kan man ingenlunde drage nogen Slutning om, at Skolen skulde være mindre estimeret af Folk. Tværtimod tør vi formene, at de Elever, der have besøgt Højskolen, gennemgaaende have haft betydeligt Udbytte af deres Ophold paa samme. Tillige have ikke faa, der mer eller mindre have manglet Forudsætninger for at opnaa noget Udbytte af et dansk Højskolebesøg, *efter* et Ophold paa den færøske Højskole med Udbytte besøgt Højskoler nede i Danmark.

Vi kan ikke erkende, at Skolen er bleven styret i Strid med de Forudsætninger, der laa til Grund for dens Oprettelse, ligesom den, saa vidt vi kan se, er ledet ud fra den samme Aandsbetragtning som Folkehøjskolerne i det øvrige Danmark.

Til det kommende Vinterkursus er der 11 Ansøgere om Understøttelse, hvoraf paa Grund af Pengemangel kun 9 have erholdt saadan.

I Henhold til foranførte skal Udvalget tillade sig at fremsætte følgende Forslag:

I. Af *Christiansen, Effersee og Promsten*:

1. Lagtinget henstiller, om der maatte være Grund til at yde Folkehøjskolen »Føroya fólkaháskúli« i Thorshavn et Statstilskud paa 900 Kr. for det kommende Finansaar, naar der herom indkommer Andragende fra Skolens Bestyrelse til Kirke- og Undervisningsministeriet.
2. Hvis der for Finansaaret 1911-12 bliver ydet »Føroya fólkaháskúli« et Tilskud paa 900 Kr. af Statskassen, vil der være at udbetale samme Skole et Tilskud paa 300 Kr. fra Færø Amts økonomiske Fond.
3. Andrageren underrettes om Lagtingets Vedtagelse, idet samtidig en Afskrift af Udvalgsbetænkningen tilstilles ham.

II. Af *Jacobsen og Samuelsen*:

Der svares Andrageren, at Andragendet ikke kan bevilges.

III. Af Hentze og Nielsen:

1. Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at samme vil søge udvirket, at den ved Finanslovene for 1909—10 og 1910—11 til »Føroya fólkaháskúli« ved Thorshavn givne aarlige Bevilling paa 900 Kr. maa blive fornyet for 2 Aar imod, at der af de under Tinget sorterende Kasser for samme Tidsrum bevilges Skolen 300 Kr. aarlig, samt om, at Elever, der vil besøge denne Højskole, ogsaa fremtidig maa have Adgang til Statsunderstøttelse.
2. Under Forudsætning af, at der for de næste to Finansaar af Statskassen ydes mindst 900 Kr. aarlig til »Føroya fólkaháskúla«, bevilges der for samme Tidsrum af Færø Amts økonomiske Fond 300 Kr. aarlig til samme Skole.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 20. *September* vedtoges det enstemmig med 22 Stemmer at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 22. *September* sattes *Samuelsens* og *Jacobsens Forslag II*, først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 2 stemte for og ingen imod.

Derefter sattes *Hentzes* og *Nielsens Forslag III*, under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 10 stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Provsten, Skaalum, Johannesen, Jacobsen, Christiansen, Samuelsen, Olsen, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe og Thorkildshøj).

Endelig sattes *Effersøes*, *Provstens* og *Christiansens Forslag I*, under Afstemning, ligeledes ved Navneopraab, og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*stemte ikke*: Skarø, Jacobsen, Samuelsen og Thorkildshøj).

IX. Sagen angaaende Anlæg af Kørevej Skopen—Sand med Arm til Trødum.*)

Den 12. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Lagtinget.

Da det paa sidste Finanslov bevilgede Statstilskud til Anlæg af Kørevej mellem Bygderne Skopen—Sand—Trødum formentlig er utilstrækkeligt til Sagens Gennemførelse, anmode undertegnede Lagtingsmænd Tinget om at tage Spørgsmaalet om Anlægget af nævnte Kørevej op til fornyet Overvejelse for eventuelt at indgaa til Justitsministeriet med *Andragende* om det samme Tilskud fra Statskassen som i Fjor omsøgt bevilget.

Lagtingssalen, 10. August 1910.

A. C. Eriksen,

J. M. Hentze.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 15. August vedtoges det efter Forslag af Hentze at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 16. s. M. valgtes: *Tjernerø, Johannesen, Olsen, Hentze og Patursson.*

Den 25. August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Forstanderskabet for Sande Præstegælds Kommune af 22. s. M.*, som henvistes til forannævnte Udvalg:

Til
Lagtinget.

Som det vil erindres, har Forstanderskabet i sin Tid henvendt sig til Lagtinget med Anmodning om at udvirke Statsbidrag til Vejanlæg Skopen—Sand med Arm til Trødum paa Sandø, og i Fjor udtalte man i en Skrivelse af 19. Juni til Amtet (jfr. Lagtingstidende for 1909, Side 132), at Sand Sogn vilde paatage sig at udrede en Tiendedel af Vejens Anlægssum, der er anslaaet til 34,300 Kr., Udgiften ved at erhverve det fornødne Jordareal til Anlægget samt endelig den fremtidige Vedligeholdelse af Vejen, jfr. nærmere selve Skrivelsen.

Lagtinget anbefalede Sagen til Regeringen, der, som det vil ses af Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg B., Sp. 431, gennem Justitsministeren fremsatte følgende Ændringsforslag til Forslaget til Finanslov for 1910—11:

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 129.

ad § 26, III. Nyt Nr. Tilskud til Anlæg af en Landevej Skopen Sand med Arm til Trødum paa Sandø 27.750 Kr.

Dette Forslag blev vedtaget af Rigsdagen, og Bevillingen findes følgende optagen i sidste Finanslov.

Det fremgaar af den førnævnte Skrivelse fra Justitsministeren, at denne ikke har villet tiltræde det af Forstanderskabet stillede og af Lagtinget anbefalede, foran ommeldte Forslag med Hensyn til den Andel af Anlægssummen, som skulde udredes af Sand Sogn, men har krævet et betydelig større Bidrag fra Sognet.

Efter Forstanderskabets Forslag vilde der blive at udrede af Sognet:

a) $\frac{1}{10}$ af Anlægssummen, 31.300 Kr. (heri ej medregnet Udgifter ved Grunderhvervelse)	3430 Kr.
b) Hele Udgiften ved Grunderhvervelse (Ekspropriationsudgifter) anslaaet til	2700 —
I alt... 6130 Kr.	

Efter Regeringens Forslag vil Sognets Andel blive $\frac{1}{4}$ af Anlægssummen tilligemed Ekspropriationssummen eller $31.300 - 2700 \text{ Kr.} \div \frac{3}{4} = 9250 \text{ Kr.}$

Sognets Udgift bliver altsaa 3120 Kr. større; den forhøjes med godt Halvdelen.

Forstanderskabet nærer stor Betænkelighed ved at gaa ind paa at gennemføre Sagen paa Grundlag af den af Regeringen foreslaaede Fordeling af Udgifterne, som Følge af, at den Byrde, der herved paalægges Sognet vil blive meget følelig og det i særlig Grad for det første Slægtled. Dette vil selv efter Forstanderskabets førnævnte Forslag blive Tilfældet, og man mente i Jor at være gaaet saa højt med Sognets Tilbud, som overhovedet forsvarligt overfor Sognets Skatteydere. Navnlig har man ment, at den Byrde, som Vejens Vedligeholdelse vil medføre, let kan blive tung. Man gaar vel ud fra, at Vejen vil fremme Udviklingen, bl. a. ved at lette Opdyrkningen af Haugejord, og at den derved vil øge Evnen til at bære Byrderne ved dens Anlæg og Vedligeholdelse, men man maa tillige tage i Betragtning, at der antagelig vil hengaa en Del Aar, inden Fremgangen bliver af en saadan Beskaffenhed, at den i væsentlig Grad øger Skatteevnen i Sognet. Dette udgør en Vanskelighed, som man kun tildels vil være i Stand til at raade Bod paa ved at optage Laan paa Afbetaling i et passende Aaremaal. Hertil kommer, at man ved med Sikkerhed, at Vejens Anlæg og Vedligehold vil medføre ret betydelige Udgifter, medens det er mere usikkert, i hvilket Omfang den i den første Tid vil øge Beboernes Skatteevne.

Sognet har derhos forskellige andre Opgaver at fremme, som ikke bør tilsidesættes, og som allerede nu have paadraget Beboerne en følelig Skat. Sognet (Sand og Skopen) har et Indbyggerantal af 725 Personer med 252 Skatteydere og for Tiden en Skatteudgift til Kommunen af 28.19 Kr. 9 Øre + 16 Timers Pligtarbejde, hvilket er en saa stor Udgift, som man maa anse for at være ret følelig efter vore Forhold, og hertil kommer, at Skatten stadig er stigende, idet denne i det sidste Tiaar er steget med 15.37 Kr. 81 Øre, da den i Aaret 1900—1901 kun udgjorde 13.11 Kr. 25 Øre og atter 6 Aar tidligere kun 1007 Kr. 84 Øre.

Hvad særlig Vejanlæg angaar, har Sognet paa egen Bekostning i en forholdsvis kort Aarrække udført et ret stort Arbejde, idet der siden 1895 er anlagt over en Fjerdingvej Kørevej. Endvidere har det med Tilskud fra Amtskommunen af 50 Øre pr. Favn af Vejlængden siden 1900 anlagt o. 3 Fjerdingvej Kørevej — tilsammen en Mil. — Ogsaa disse Veje skulde vedligeholdes af Sognets Beboere.

De Betænkeligheder, som man i Flenhold til foranførte nærer, ere af en saadan Natur, at man ikke tør tage nogen Beslutning om at fremme Sagen. Paa den anden Side nærer Forstanderskabet en saa betydelig Interesse

for denne, at man vægrer sig ved, i alt Fald nu med det samme, helt at lade den falde. Man har derfor taget under Overvejelse, hvorvidt Sognet ikke ved Lagtingets gunstige Medvirken og ved velvillig Imødekommen fra Regeringens og Rigsdagens Side kan opnaa enten *de af Forstanderskabet tidligere ønskede Vilkaar* eller i alt Fald *visse Indrømmelser*, hvorved Sognets Udgifter ved Anlægget kan nærme sig til det, der blev foreslaaet af Forstanderskabet, i sammes Skrivelse af 19. Juni 1909.

I saa Henseende har Forstanderskabet overvejet, hvorledes Anlægget kan blive udført paa en for Sognet læmpelig Maade, samtidig med at det bliver forsvareligt. — Her kommer det navnlig an paa:

- 1) at Udgifterne til Anlæggets nærmere Planlæggelse samt til Ledelse af og Tilsyn med Arbejdet bringes saa langt ned som muligt, og
- 2) at Anlægget ikke udføres hurtigere end krævet af Hensyn til de foran under 1) ommeldte Udgifter.

Ad 1). Der er, som bekendt, alt udarbejdet en Plan af Ingeniør Horn (Lagtingsberetningen for 1904, Bilag 10), hvorhos Vandbygningsdirektøren under sit Ophold her paa Øerne i Fjor har gennemgaaet Ingeniør Horns Projekt med Overslag (Lagtingstidende for 1909, Side 133), men der udkræves dog formentlig Bistand af en Ingeniør ved Vejens Udstikning og nærmere Planlæggelse. Forstanderskabet har tænkt sig, at man mulig hertil kunde erholde en af de Ingeniører, som antagelig er ansatte under Staten ved Vejræsnet nede i Danmark, og at Udgiften til Ingeniør kunde reduceres noget derved, eller muligvis helt bortfalde. Til at føre Tilsyn med Arbejdet udkræves formentlig ikke en Ingeniør men kun en duelig og med praktisk Vejbygning kyndig Formand, som vil være en Del billigere end en Ingeniør.

Ad 2). Ilvis Arbejdet skal fremmes hurtigt, maa man have en fast Arbejdsstyrke, som daglig er i Arbejde, men herved vil Udgifterne ved Arbejdets Udførelse blive ret høje. Noget anderledes vil det stille sig, hvis Vejanlægget kan udstrækkes over et noget længere Tidsrum. Vejen kunde da bortliciteres i bestemte Partier til Sognets Bedoere, og naar disse for en væsentlig Del kunde indskrænke sig til at arbejde paa Vejen, naar der ikke gaves anden mere lønende Beskæftigelse, vilde de være i Stand til at udføre Arbejdet billigt. — Selvfølgelig maatte der, for at man herved kunde opnaa en Besparelse, tages tilstrækkeligt Hensyn til den Forøgelse i Udgifterne ved Tilsynet, som en Forlængelse af Tidsrummet for Anlæggets Gennemførelse vil foranledige. Af Hensyn hertil vilde det være af Betydning, at der ikke fra Regeringens Side blev stillet for store Krav til Ordningen af Arbejdet.

I øvrigt vil det, bortset fra Spørgsmaalet om i hvilket Forhold henholdsvis Staten og Sognet skal bidrage til Vejens Anlæg, formentlig være urigtigt af Forstanderskabet at iværksætte Vejanlægget i Henhold til den givne Bevilling. Denne er nemlig baseret paa det for 7 Aar siden af Ingeniør Horn udarbejdede Overslag, hvis Sum ifølge Udtalelser fra Vandbygningsdirektøren (jfr. foran) bør forhøjes noget under Hensyn til den siden 1903 stedfundne Stigning af Arbejdslønnen, ligesom en Forhøjelse ogsaa bliver nødvendig, ifald man foretager en vistnok ønskelig Ændring i Ingeniør Horns Projekt. Vandbygningsdirektøren anser det for rigtigt, at Overslagssummen forhøjes med 4400 Kr. eller fra 34,300 Kr. til 38,700 Kr. (jfr. Lagtingstidende for 1909, Side 133) samt 1 Kr. 50 Øre for hver Meter Vejen flyttes fra Punkt C mod Vest, ialt c. 120 Meter.

Den 3. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til Udvalget er henvist:

1. Skrivelse af 10. August 1910 fra Lagtingsmændene for Sandø til Lagtinget

om at tage Spørgsmaalet angaaende ovennævnte Kørevej under fornyet Overvejelse.

2. Skrivelse af 22. s. M. fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune til Lagtinget angaaende forskellige Spørgsmaal vedrørende samme Vejanlæg.

I førstnævnte Skrivelse opfordres Tinget til eventuelt atter at indgaa til Justitsministeriet med Andragende om det samme Tilskud fra Statskassen, som Forstanderskabet ifjor ansøgte om og Lagtinget medgav sin anbefaling.

Forstanderskabet fremhæver i sin Skrivelse, at det nærer stor Betænkelighed ved at gaa ind paa at gennemføre Vejanlægget paa Grundlag af den af Regeringen foreslaaede Fordeling af Udgifterne, af Hensyn til den Byrde, som derved vilde paalægges Sands Sogn.

Hvis man lægger den af Ingeniør Horn i 1903 udarbejdede Plan og dens Overslagssum til Grund, vilde efter Forstanderskabets ifjor fremsatte Forslag Udgifterne ved Vejanlægget fordele sig saaledes:

a) Sand Sogn:	
$\frac{1}{10}$ af Overslagssummen (34300 Kr.)	3400 Kr.
Hele Udgiften ved Grunderhvervelse (Ekspropriationssum)	2700 —
	I alt 6130 Kr.

b) Staten:	
$\frac{9}{10}$ af Overslagssummen	30870 Kr.

Sand Sogn vilde derhos have at udrede Udgifterne ved Vejens Vedligeholdelse.

Gaar man ud fra den samme Overslagssum, vil efter Regeringens Forslag i Henhold til den ved Finansloven givne Bevilling de samme Udgifter fordele sig saaledes:

a) Sand Sogn:	
$\frac{1}{4}$ af Overslagssum (34300 Kr.) + Ekspropriationssum (2700 Kr.)	9250 Kr.
b) Staten:	
$\frac{3}{4}$ af de samme Beløb	27750 —

Forskellen bliver herefter for Sand Sogns Vedkommende 3120 Kr., men Forholdet stiller sig i Virkeligheden en hel Del mere ugunstigt for Sognet, da Overslagssummen formentlig er for lavt beregnet; jfr. nærmere nedenfor.

Forstanderskabet har i Henhold til de forskellige Grunde, som nærmere angives i samme Skrivelse, ikke turdet tage nogen Beslutning om at fremme Sagen paa det foreliggende Grundlag, men udtaler samtidig, at det paa Grund af sin betydelige Interesse for denne dog ikke helt har villet lade den falde, men forventer gennem yderligere Forhandling at kunne opnaa saadanne Betingelser, at Vejanlægget kan iværksættes.

Udvalget kan meget vel forstaa de Betænkeligheder, som Forstanderskabet har ved at gennemføre Vejanlægget med det omhandlede Statsilskud. Vejen vil være det første Anlæg paa Færøerne af en længere Kørevej, bygget efter Nutidens Principper, og et saadant Anlæg kan let medføre betydeligere Vanskeligheder og større Udgifter end paaregnet.

Samtidig med at man maa erkende Berettigelsen af de forskellige Betænkeligheder, der gøres gældende, maa Udvalget særlig pege paa Betydningen af, at der nu, efter at »Vejsagen« har været behandlet baade længe og grundigt, bliver gennemført i alt Fald et virkeligt Anlæg af en Landevej mellem Bygder, for at et saadant Anlæg kan tjene som et Eksempel og give Erfaringer med Hensyn til Bekostningen ved og Hensigtsmæssigheden af færøske Landeveje i Al-

mindelighed. Det er derfor ganske naturligt, at et saadant første Forsøg omfattes med særlig Interesse og nyder en til dets Vigtighed svarende Støtte fra det Offentliges Side.

Lagtinget har imidlertid af forskellige Grunde ikke set sig i Stand til at støtte Sagen med Pengebidrag. Der stilles saa mange forskellige Krav til Amtskommunen, at Lagtinget har ment, at Amtskommunens Status kun tillader Lagtinget at støtte Vejvæsenet, som hidtil ved Bidrag til visse lette og kortere Køreveje, som anlægges omkring i Bygderne af Hensyn til den lokale Færdsel (navnlig for Jordbrugets Skyld og til Transport af Tørv) og at man ikke kan yde Bidrag til Anlæg af egentlige Landeveje.

Forstanderskabet har i sin Skrivelse paapeget, at der mulig ved en fortsat Forhandling med Regeringen kunde opnaas enten de af Forstanderskabet tidligere ønskede Vilkaar eller i alt Hald Indrømmelser i et saadant Omfang, at Sognets Udgifter ved Anlægget kan nærme sig til det, som blev foreslaaet af Forstanderskabet i sammes Skrivelse af 19. Juni 1909.

Forstanderskabet har bl. a. tænkt sig, at der kunde spares paa Udgifterne ved Anlæggets nærmere Planlæggelse m. v. ved at Arbejdet hermed udføres af en under Staten ansat Vejingeniør og ved, at der fra Statens Side tillades, at den almindelige Ledelse af Arbejdet bliver udført af en med praktisk Vejbygning kyndig, duelig Formand.

I saa Henseende skal Udvalget bemærke:

Det vil fremgaa af Ingeniør Horns Betænkning, jfr. Bilag 10 ad Lagtingsberetningen for 1904, Side 24 (»Konto G. Opsyn og Regnskab«), at Udgiften til Ingeniør ikke er medregnet i Overslagssummen for noget af de projekterede, og følgelig heller ikke for det heromhandlede Vejanlæg. Da denne Udgift ikke er taget i Betragtning ved Beregning af Statens Bidrag til Vejanlægget, vil hele Udgiften til Ingeniør, hvis Størrelse ikke vil være ubetydelig, komme til at hvile paa Sand Sogn. Angaaende dette Punkt tiltrænges derfor en nærmere Forhandling, og det vilde være meget heldigt, om Regeringen vilde beskikke en Ingeniør til at planlægge Anlægget i Enkeltheder, udstikke Vejen m. v. samt foranledige Udgiften herved afholdt af Statskassen.

Endvidere fremhæver Forstanderskabet Betydningen af, at Vejens Anlæg kan udstrækkes over et passende, noget længere Tidsrum, jfr. med Hensyn hertil nærmere Skrivelsen fra Forstanderskabet.

Endelig fremdrager Forstanderskabet, at Overslagssummen formentlig er for lav, hvoraf atter følger, at det af Statskassen bevilgede Tilskud er blevet lavere end Statens Bevillingsmyndigheder egentlig have paa tænkt ($\frac{3}{4}$ af Anlægssummen). Udvalget maa give Forstanderskabet Ret heri.

I saa Henseende skal man først henvise til, hvad foran er anført med Hensyn til, at Udgifter til Ingeniør ikke er medregnet i Overslaget som henhørende til Anlægsudgifterne. Dernæst skal man pege paa, at de øvrige Udgifter formentlig ogsaa er for lavt beregnede.

Statskassens Tilskud er baseret paa det for 7 Aar siden af Ingeniør Horn udarbejdede Overslag, og der synes navnlig paa Grund af Arbejdslønnens Stigning, overensstemmende med, hvad der er anført i en Skrivelse af 9. August f. A. fra Vandbygningsdirektøren (jfr. Lagtingstidende for 1909, Side 133), at være Grund til at forhøje den oprindelige Overslagssum som Følge heraf med 4400 Kr.

Endvidere vil en i Vandbygningsdirektørens forannævnte Skrivelse omtalt formentlig hensigtsmæssig Ændring i Vejens Retning paa et givet Sted øge Anlægsudgifterne noget.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af mere læmpelige Vilkaar for Sand Sogn, skal man endvidere henlede Opmærksomheden paa, at der mulig kunde opnaas en Ordning, hvorved Kravet paa Godtgørelse for henholdsvis Statens og Sandø Præstekalds Vedkommende for Arealer til Vejen, som ere Kongsjord eller beneficeret Jord, frafaldes, i hvilken Henseende bemærkes, at Vejen i ret betydeligt Omfang vil komme til at gaa gennem Kongsjord og beneficeret Jord.

Det vil bl. a. fremgaa af foranførte, at den Anlægssum, som har været Grundlaget for det af Statskassen bevilgede Tilskud til Vejanlægget, har været for lavt beregnet.

Allerede som Følge heraf vil der efter Udvalgets Formening være Grund for Lagtinget til paany at rette en Henvendelse til Regeringen angaaende denne betydningsfulde Sag og at anbefale Forstanderskabets Skrivelse til Regeringens Overvejelse.

Udvalget skal derfor tillade sig at fremsætte Forslag om, at Lagtinget retter følgende Henvendelse til Justitsministeriet:

Efter at der i Anledning af Lagtingets Indstilling i sidste Samling paa Forslag af Justitsministeriet ved Finansloven for 1910--11 var blevet givet en Bevilling af Statskassen paa 27750 Kr. til Anlæg af en Landevej: Skopen—Sand med Arm til Trødum, har Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune i en Skrivelse af 22. August d. A. — af hvilken Skrivelse man herved fremsender en Afskrift — udtalt sin Betænkelighed ved at iværksætte Vejanlægget med det nævnte Statstilskud, da dette sidste af forskellige i Skrivelsen nærmere angivne Grunde formenes at være utilstrækkeligt; hvorhos Forstanderskabet har anmodet om Lagtingets Medvirkning til, at Sand Sogn kan opnaa enten det af Forstanderskabet tidligere ønskede Statstilskud eller i alt Fald saadanne Indrømmelser, at Udgifterne ved Anlægget kan nærme sig til det, som blev foreslaet af Forstanderskabet i sammes Skrivelse af 19. Juni 1909 til Lagtinget (jfr. Lagtingstidende for 1909, Side 132).

I sin Skrivelse til Lagtinget udtaler Forstanderskabet sig nærmere om, hvorledes der efter sammes Formening vilde kunne opnaas en Ordning, der frembød læmpeligere Vilkaar for paagældende Sogn.

Paa Grund af denne Sags Betydning, og idet man tillader sig at henvise til den af vedkommende Udvalg afgivne Betænkning, finder Lagtinget sig foranlediget til at anbefale foranmeldte Skrivelse fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune til Regeringens velvillige Overvejelse.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 8. *September* vedtoges det med 21 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 12. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 20 Stemmer (*stemte ikke*: Formanden; *fraværende*: Olsen).

Den 15. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færoernes Lagting.

Thorshavn, den 15. September 1910.

Til

Justitsministeriet.

Lagtinget har modtaget hoslagte to Skrivelser, henholdsvis fra Lagtingsmændene for Sandø og fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune angaaende det i Lagtingets Indstilling af 18. August 1909 omhandlede Vejanlæg: Skopen—Sand med Arm til Trødum.

Tinget har henvist disse to Skrivelser til et Udvalg, som under 3. d. M.

har afgivet den hermed følgende Betænkning, der indeholder et Forslag til Tinget.

Dette Forslag er ved Sagens endelige Behandling den 12. d. M. endelig vedtaget af Lagtinget med 20 Stemmer.

Lagtinget retter herefter følgende Henvendelse til Justitsministeriet:

— — — — —
(se Udvalgsbetænkningen).

C. Barentsen.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

Joen Poulsen.

X. Sagen angaaende Lønning til Sognefogden i Vaag (S.) m. m.

Den 1. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Vaag, den 23. Juli 1910.

Til
Færøernes Lagting.

Forstanderskabet skal herved ærbødigt tillade sig at andrage det høje Lagting om at foranstalte, at Kommunen enten slipper fri for at betale noget Bidrag til Sognefogdens Løn, eller Porkere og Sumbø Sogne deltage i Udgifterne til samme; Sognefogdens Virksomhed omfatter nemlig ligesaa godt disse Sogne som Vaag Sogn, derpaa tyder jo ogsaa hans Titel, idet han hedder »Sognefogden for Vaag, Porkere og Sumbø Sogne»; hans Virksomhed som Politikarantænebetjent, Toldbetjent og Mønstringsbestyrer m. m. omfatter jo alle disse 3 Sogne, saa det er uretfærdigt, at kun Vaag Sogn skal betale Bidrag til hans Løn; man skal tillade sig at udtale, at da ingen anden Plads paa Færøerne betaler en Øre til Løn til nogen offentlig Myndighed, synes det uretfærdigt, at man her skal betale til Sognefogdens Løn.

Da Suderøen er saa stor og folkerig, og da der er megen Virksomhed og Trafik særlig i Trangisvaag og Vaag, vilde det naturligste være, at Suderøen blev delt i 2 Sysler med 1 Syssemand i Trangisvaag og 1 i Vaag; derved vilde et stort Savn blive afhjulpet i den sydlige Halvdel af Suderøen.

Man skal derfor ærbødigt tillade sig at andrage det høje Lagting om at udvirke:

1. Enten at Sumbø og Porkere Sogne deltage i Udgifterne til Sognefogdens Løn.
2. Eller at Vaag Sogn slipper fri for at yde noget Bidrag til hans Løn.
3. Eller at Suderøen bliver delt i 2 Sysler med 1 Syssemand i Trangisvaag og 1 i Vaag.

Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune.

P. F. V.

Ærbødigt

Peter Dahl,
Formand.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 5. August vedtoges det efter Forslag af N. Djurhuus at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 19. s. M. valgtes: *Dahl, N. Djurhuus, Samuelson, Michelsen og Patursson.* Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune paa Suderø hvori anholdes om Lagtingets Medvirking til at den Sum paa 200 Kr., som Kommunen aarlig udreder til den i Vaag ansatte Sognefogeds Løn, enten maa blive fordelt mellem Vaag, Porkere og Sumbø Sogne, eller at det udvirkes, at Vaag Sogn fritages for at udrede det ommeldte Bidrag, eller at Suderøen bliver delt i to Sysler, saaledes at en Syssemand bosættes i Vaag og en i Trangisvaag. — Forstanderskabet anfører til Støtte for Andragendet, at Sognefogdens Virksomhed omfatter, foruden Vaag, tilige Porkere og Sumbø Sogne. Forstanderskabet anser det derfor for uretfærdigt, at kun Vaag Sogn skal betale Bidrag til hans Løn saa meget mere som ingen anden Plads paa Færøerne deltager i Lønningen af de paa vedkommende Sted værende Embeds- og Bestillingsmænd.

Spørgsmaalet om Ansættelse af en Politimyndighed i Vaag behandledes i Lagtinget i Samlingen 1905 og Tinget henstillede samme Aar til Regeringen, at samme, hvis der maatte findes Anledning dertil, fortager det fornødne til Ansættelse af en Person i Vaag paa Suderø med Bemyndigelse til:

- 1) at udføre Politiforretninger,
- 2) at udføre alle de med Skibes Ind- og Udklaring forbundne Forretninger, alt i samme Omfang som den Syssemandene for Tiden tillagte Myndighed.

I 1906 blev der ansat en Sognefoged i Vaag samtidig med, at der i Tveraa stationeredes en Reservepolitibetjent. Af en til Raadighed værende Bevilling paa 1000 Kr. aarlig til Politijævneste i Suderø Sysse blev et Beløb paa 700 Kr. aarlig anvendt til Lønning af Sognefogden, medens de øvrige 300 Kr. anvendtes til Lønning for Politibetjenten. Om Sognefogdens Løn blev det endvidere bestemt, at et Beløb paa 200 Kr. aarlig skulde udredes af Vaag Sogn som Tilskud til Lønnen. Af de uvisse Indtægter (Indklaringsgebyrer, Indkassationsgebyrer, Mønstringsgebyrer m. m.) skulde Sognefogden oppebære de før-

ste 300 Kr., saaledes at Lønnen naaede 1200 Kr. aarlig. Mulig overskydende Beløb skulde fordeles mellem Syssemanden paa Suderø og Sognefogden efter Justitsministeriets nærmere Bestemmelse.

Ifølge de Udvalget tilflydte Oplysninger fra Færø Amt blev det stillet som en Betingelse for Ansættelse af en Sognefoged i Vaag, at vedkommende Kommune bidrog med 200 Kr. aarlig til Lønnen, og Vaag Sogns Kommune er gaaet ind paa denne Betingelse. Naar Kommunen indgik herpaa, var det under Hensyn til den store Betydning, det skønnedes at have for Vaag, at der blev ansat en Myndighed paa Stedet, som kunde foretage Indklarering og Paamønstring af Skibe m. m. Vaag havde allerede dengang forholdsvis stor Handelsvirksomhed og forholdsvis mange Fiskerskibe. Havnes forholdene paa Stedet er i mange Retninger udmærkede, og Stedet havde forholdsvis gode Udviklingsbetingelser. Det er meddelt Udvalget, at man gav det ommeldte Tilsagn om et Tilskud paa 200 Kr. aarlig i Haab om, at der i Fremtiden vilde kunne foretages den Forandring, at Staten overtager den her omhandlede Bestillingsmand fuldt ud i Lighed med, hvad der finder Sted for de færøske Syssemands Vedkommende.

Ifølge de Udvalget ligeledes meddelte Oplysninger vil Porkerø og Sumbø Sogns Kommuner nu ikke gaa ind paa at yde Bidrag til Sognefogdens Løn.

Under disse Omstændigheder skønner Udvalget, at Vaag Sogn ikke vil kunne fritages for at udrede de omhandlede 200 Kr., medmindre den til Polititjeneste i Suderø Syssel givne Bevilling paa Finansloven blev forhøjet fra 1000 Kr. til 1200 Kr., og i Betragtning af, at Syssemandene lønnes af Statskassen uden Tilskud fra Kommunerne, og særlig i Betragtning af, at Politibetjentene paa Færøerne ogsaa lønnes af Statskassen, uden kommunale Tilskud, vil Udvalget kunne anbefale, at Lagtinget indsender Andragendet fra Vaag Sogns Kommune til Justitsministeriets velvillige Overvejelse, idet det henstilles, at Vaag Sogn fritages for den omhandlede Forpligtelse, mulig ved, at den til Polititjeneste i Suderø Syssel givne Bevilling forhøjes med 200 Kr.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Deling af Suderø Syssel saaledes at der ansættes en Syssemand i Vaag foruden Syssemanden i Trangisvaag, skal Udvalget tillade sig at udtale, at der for Tiden næppe er tilstrækkelig Anledning til at dele Syslet, navnlig ikke nu efter at der fornylig er ansat en Sognefoged i Vaag. Det forekommer Udvalget, at man i alt Fald endnu i en Aarrække bør lade Forholdene udvikle sig under den nuværende Ordning. Skulde det senere vise sig nødvendigt at ombytte Sognefogden i Vaag med en Syssemand sammesteds, vil man paany kunne optage dette Spørgsmaal til Behandling.

Udvalget tillader sig at fremsætte følgende Forslag:

- 1) Spørgsmaalet om Ansættelse af en Syssemand i Vaag udsættes indtil videre.
- 2) Lagtinget indsender Andragende fra Vaag Sogns Kommune om Fritagelse for at yde 200 Kr. aarlig til den sammesteds ansatte Sognefogeds Lønning, til Justitsministeriets velvillige Overvejelse, idet man henstiller, at Forpligtelsen bortfalder, og at den til Polititjeneste i Suderø Syssel givne aarlige Bevilling paa 1000 Kr. forhøjes til 1200 Kr., saaledes at Sognefogden lønnes med 900 Kr. aarlig af Statskassen.

Ved Sagens 2. Behandling den 23. September vedtoges det med 14 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling s. D. sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 15 Stemmer (stemte ikke: Nielsen,

H. A. Djurhuus, Evensen og Formanden; *fraværende*: Hentze, Effersøe og Thorkildshøj).

Den 24. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Til
Justitsministeriet.

Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune Suderø har benvendt sig til Lagtinget med Andragende om, at det med Lagtingets Medvirkning maa blive foranlediget, at Kommunen enten bliver fri for at yde et Bidrag paa 200 Kr. aarlig til den Løn, som oppebæres af Sognefogden for Vaag, Porkere og Sumbø Sogne eller at Porkere og Sumbø Sogne deltage i Udgifterne sammen med Vaag eller at Suderøen bliver delt i to Sysler med en Syssemand i Vaag og en i Trangisvaag, hvorved Sognefogedstillingen formentlig skulde bortfalde.

Denne Sag overgav Tinget til Behandling i et Udvalg paa 5 Medlemmer, som under 20. ds. afgav sin Betænkning.

Ved Sagens endelige Behandling den 23. ds. vedtoges Udvalgets Forslag med 15 Stemmer, 4 Medlemmer stemte ikke og 3 Medlemmer var fraværende.

Med Henviisning til det i Udvalgsbetænkningen anførte tillader man sig at indsende denne Sag til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse og videre Forsorg.

Færøernes Lagting, Thorshavn den 24. September 1910.

C. Bærentsen.

A. Samuelsen.

Joen Poulsen.

XI. Ændringer i Reglerne om den mellemkommunale Beskatning.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Ændring i Reglerne for den mellemkommunale Beskatning.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 1. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 2. s. M. valgtes: *Dam, Poulsen, Skaalum, Michelsen og Winther*. Den 9. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er blevet nedsat til at afgive Betænkning over en fra forrige Samling udsat Sag angaaende Regler for den mellemkommunale Beskatning. Dette Spørgsmaal har gentagne Gange været behandlet i Lagtinget.

I Samlingen 1903 fremlagde Formanden et Lovforslag, hvorefter Regeringen skulde bemyndiges til ved kongelig Anordning at sætte forskellige §er i Lov om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning samt om Tilskud til Kommunernes af 15. Maj 1903 i Kraft paa Færøerne. Hermed fulgte Udkast til en Anordning, hvorved bestemte §er i den nævnte Lov skulde sættes i Kraft paa Færøerne med visse nærmere bestemte Ændringer. Efter Forslag af det i Sagen nedsatte Udvalg vedtoges at indhente Erklæringer over Sagen fra de kommunale Forstanderskaber og Thorshavns Kommunalbestyrelse. (Se Lagtingsberetningen for 1903, S. 81—84).

I Samlingen 1904 forelaa Sagen igen med en Del indkomne Erklæringer. Nogle Forstanderskaber havde anbefalet Forslaget, medens andre havde fraraadet at vedtage Forslaget til Anordning, da det vilde medføre, at Forstanderskaberne fik et meget forøget og tildels unødigt Arbejde. Efter at Sagen var bleven behandlet i Udvalg, blev Lovforslaget samt Anordningsudkastets enkelte Paragraffer med nogle mindre væsentlige Ændringer vedtagne i Tinget, hvorefter Sagen igen udsattes til næste Aar. (Se Beretningen for 1904, S. 63—66). I Samlingen 1905 blev Sagen atter fremlagt, men ikke behandlet. (Beretning for 1905, B. S. 195).

Grunden til, at man ikke den Gang søgte Sagen gennemført, var uden Tvivl den, at man var bange for, at flere af Forstanderskaberne vilde have Vanskeligheder ved at gennemføre de foreslaaede Bestemmelser.

I 1908 kom Spørgsmaalet atter til Forhandling i Tinget foranlediget ved et Andragende fra Forstanderskabsmedlem J. Djurhuus af Kollefjord. Sagen blev henvist til et Udvalg, der vel afgav en Betænkning, men endte med at foreslaa Sagen udsat til næste Aar. I 1909 blev Sagen igen udsat til i Aar.

Til Udvalget er endvidere indkommen en Skrivelse af 17. f. M. fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld**), hvori Tinget andrages om »at virke hen til, at Aktieselskaber og andre Virksomheder samt udenlandske Personer, der arbejder en Tid paa Færøerne, kunne beskattes i de Sogne, hvor Virksomheden findes, og hvor Personerne arbejder«. Der meddeles endvidere, at man nu i 2 Aar ikke har faaet nogen Kommuneskat

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 154.

**) Udelades her.

fra Hvalfangerstationen paa Gjánoyri, og at Bestyrelsen for Stationen ved Thorsvig nu ogsaa har protesteret imod at betale Skat til Kvalvig Sogn, men dog tilbuddet at ville forhandle med Forstanderskabet om en Slags Gunstbevisning fra Forretningens Side.

Undertegnede Udvalg maa med de Udvalg, der tidligere have behandlet denne Sag, være enige i, at de nugældende Regler om den kommunale Beskatning ikke mere ere fyldestgørende, særlig ikke for Landkommunernes Vedkommende. Der har længe været følt Trang til en Bestemmelse om, at Personer, der efter den almindelige Skattelignings Affattelse tilflytte en Kommune, dog maa kunne sættes i Skat til denne. — Af de foreliggende Andragender — saa vel som af hvad man ellers ved om Forholdene — fremgaar, at der ogsaa er Trang til at faa Bestemmelser om, at Personer og Interessentskaber, der have Ophold (Hjemsted) i en Kommune, maa kunne beskattes til denne (Erhvervskommunen).

Skønt man paa den ene Side maa formene, at det ovenfor nævnte Udkast til Anordning, om det blev sat i Kraft og rigtig gennemført, fuldt ud vilde afhjælpe den tilstedeværende Trang, maa man dog under Hensyn til de smaa Kræfter, flere af vore Landkommuner for Tiden raade over, have Betænkelighed ved at foreslaa denne Anordning uforandret sat i Kraft. Man har derfor overvejet Muligheden for at kunne afhjælpe de største Mangler i Lovgivningen ved simplere Regler; men den Omstændighed, at Skat til en Erhvervskommune kommer at berøre, og nødvendiggøre et vist Samarbejde med, andre Kommuner ogsaa udenfor Lærøerne, gør det ønskeligt, at de Lovbestemmelser, man søger jindførte her, ikke mere end nødvendigt afvige fra de tilsvarende Bestemmelser, der gælde for de øvrige Dele af Riget.

Udfaldet af Udvalgets Overvejelser er derfor blevet medfølgende Lovudkast^{*)} der ved Amtmandens velvillige Bistand er affattet med de paagældende Afsnit i Lov Nr. 85 af 15. Maj 1903 og det omtalte Anordningsudkast som Grundlag.

Med Hensyn til de enkelte foreslaaede Bestemmelser henvises til selve Lovudkastet, som herved anbefales til Lagtingets Vedtagelse.

Ved Sagens 2. Behandling den 13. og 14. September behandlede Lovforslaget i følgende Afsnit:

Afsnit I.

§§ 1—6 sattes samlede under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

Afsnit II.

§§ 7—12 sattes samlede under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

Afsnit III og IV.

§§ 13—16 sattes samlede under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

Overgang til 3. Behandling vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

^{*)} Vedhæftet som Bilag 4.

Imellem 2. og 3. *Behandling* fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Udvalget*:

Ad § 7.

I 1. Stk., 5. Linie, udgaar Ordet »hvortil« og i Stedet indsættes: »for saa vidt der til disse Virksomheder«.

I 3. Stk. forandres »Landet« til »Kongeriget«.

Ad § 8.

I 2. Stk., 3. Linie, udgaa Ordene: »tilstilles der hvert Aar« og i Stedet indsættes: »bliver der snarest muligt at tilstille«.

Ad § 16.

»1. Oktober« forandres til »1. April«.

Den 20. September fremlagdes følgende *motiverede Ændringsforslag af H. A. Djurhuus, Evensen, Heintze og Patursson til Udvalgets Forslag*:

Da det maa anses for heldigt, at nye Bestemmelser af Regler for den kommunale Beskatning sammenarbejdes med i Forvejen gældende Regler for samme og da Lagtingssamlingen i Aar er saa stærkt fremskreden, maa man anse det for ønskeligt, at hele Spørgsmaalet om Ændringer i eller Tillæg til de nugældende Regler udsættes til næste Aar.

I Henhold hertil foreslaas til Tingets Vedtagelse:

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved 3. *Behandling s. D.* sattes Lovforslagets enkelte Paragraffer under Afstemning og vedtoges:

§§ 1—6 med 14 Stemmer mod 0.

§ 7. Ændringsforslagene sattes under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

§ 7 saaledes ændret vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

§ 8. Ændringsforslaget sattes under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

§ 8 saaledes ændret vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

§§ 9—15 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

§ 16. Ændringsforslaget sattes under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

§ 16 saaledes ændret vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

Lovens Titel vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

Der fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning af Effersøe*:

Idet Lagtinget indstiller Forslag til Lov om Ændringer i og Tillæg til de nu gældende Regler for den kommunale Beskatning paa Færøerne til Regeringen, anmoder Tinget Justitsministeriet om at lade udarbejde en Vejledning for Kommunalbestyrelserne med Hensyn til Brugen af den eventuelle Lov.

Det motiverede Ændringsforslag af H. A. Djurhuus m. fl. sættes under Afstemning ved Navneopraab men bortfaldt, idet kun 4 stemte derfor. (*Stemte ikke*: Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Skarø, Michelsen, Johannesen, Jacobsen, Christiansen, Samuelsen, Winther, Dam, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe, Thorildshøj og Formanden; *fraværende*: Olsen).

Lovforslaget i dets Helhed sættes under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges med 17 Stemmer mod 1 (*nej stemte*: Evensen; *stemte ikke*: Skaalum, Partursson og Hentze; *fraværende*: Olsen).

Endelig sættes Effersøes Forslag til Beslutning under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

Den 23. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23. September 1910.

Til

Justitsministeriet.

Lagtinget har i dets indeværende Samling behandlet en fra tidligere Samlinger udsat Sag angaaende Regler for den mellemkommunale Beskatning, hvilken Sag allerede for 6—7 Aar siden har foreligget for Tinget (jfr. Lagtingstidende for 1903, Side 81—81 og for 1904, Side 63—66).

Anledningen til, at Sagen atter blev optaget til Behandling, var et til Tinget i 1908 indkommet Andragende fra et Medlem af Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø (Bilag 1). Sagen blev henvist til et Udvalg, der afgav en Betænkning (Bilag 2), men i øvrigt foreslog Sagen udsat. Det samme blev Tilfældet i 1909 (Bilag 3).

I indeværende Samling er Sagen efter en foreløbig Behandling i Tinget bleven behandlet i et Udvalg, der har modtaget en fornyet Henvendelse fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø (Bilag 4). Udvalget afgav en Betænkning (Bilag 5) med et Lovudkast (Bilag 6). Til Grund for dette Lovudkast er lagt et Udkast fra 1903 med Udeladelse af de Bestemmelser, der mentes at ville volde størst Vanskelighed for Forstanderskaberne, hvis Arbejdskræfter ofte ere noget begrænsede.

Foranlediget ved de under Sagens 2. Behandling fremkomne Udtalelser fremsatte Udvalget til 3. Behandling Forslag til nogle Redaktionsændringer i Udkastets §§ 7 og 8 samt en Realitetsændring i § 16. Denne sidste motiveret ved Ønskeligheden af, at der aabnes Mulighed for allerede i sidste Halvdel af Landkommunernes Regnskabsaar 1910—11 at kunne foretage en Efterligning. Disse Ændringer vedtoges ved 3. Behandling den 20. September tilligemed Lovforslagets enkelte Paragraffer.

Fra 4 Medlemmer af Tinget fremkom et motiveret Ændringsforslag (Bilag 7) om Sagens Udsættelse til næste Aar, endvidere fremkom et Forslag til Beslutning (Bilag 8).

Efter at det førstnævnte af disse Forslag var bortfaldet paa Grund af manglende Tilslutning, vedtoges Lovforslaget ved Navneopraab med 17 Stemmer mod 1. Endelig vedtoges det nævnte Forslag til Beslutning med 20 Stemmer.

Det saaledes endelig vedtagne Lovforslag med Bilag tillader man sig

herved at fremsende til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse og i Forventning om, at Forslaget ved Ministeriets gunstige Medvirkning maa blive ophøjet til Lov.

C. Bærentsen.

Joen Poulsen,
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

XII. Havnereglement for Kvalvig (Strømø).

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes en Skrivelse fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld^{*)}, hvormed til videre Foranstaltning fremsendtes saalydende

Forslag

til

Havnereglement for Kvalvig (Strømø).

§ 1.

Til Havnen ved Kvalvig (Strømø) bliver at henregne Parvandet indenfor en Linie mellem nordre Tange paa Strømnæssiden og sydre Toftedalsøre paa Kvalvigsiden.

§ 2.

Enhvert Fartøj, der indkommer i Havnen, skal med nedennævnte Undtagelser, hvad enten det er bestuvet med Gods, ballastet eller tomt, betale i Havneafgift 5 Øre for hver Registerton af Skibets Drægtighed. Af Skibe, der ankro paa Reden, betales, for saa vidt de fra Land indtage eller til Land afskibe Varer, 5 Øre pr. Registerton af Skibets Drægtighed.

Skibe, som flere Gange i samme Kalenderaar anløbe Kvalvig, erlægge kun Havneafgift med dennes fulde Beløb de 3 første Gange, den i Aarets Løb betales, hvorimod der for de øvrige Gange kun erlægges Halvdelen af Afgiftens Beløb; hvis saadanne Skibe paa en og samme Rejse (uden i Mellemtiden at have anløbet nogen Havn uden for Færøerne) skulle anløbe Kvalvig flere Gange, erlægges Havneafgift kun første Gang.

Indenlandske Fiskerskibe og indenlandske Fartøjer, der gaa i Kystfart, skulle ikke være pligtige at erlægge Havneafgift mere end 3 Gange i hvert Kalenderaar.

^{*)} Udelades her.

Skibe og Motorbaade af over 10 Tons Drægtighed, som ligge vinterfortøjede i Kvalvig, betale i alt kun 10 Kr. om Aaret, uden Hensyn til, hvor ofte de i øvrigt anløbe Havnen eller Reden. Fartøjer under 10 Tons betale 5 Kr. aarlig. Afgiften erlægges til en af Havnebestyrelsen fastsat Tid.

Alle Orlogsskibe og Lystfartøjer ere fritagne for Havneafgift.

§ 3.

Havnens Drift varetages af en af Forstanderskabet for et Aar ad Gangen valgt Havnebestyrelse, bestaaende af 3 Medlemmer, af hvilke mindst 2 skulle være Medlemmer af Forstanderskabet eller Sognekommisionen. Til Afholdelse af Udgifter og til Foranstaltninger, der ville medføre saadanne, udkræves Forstanderskabets Samtykke.

Havnens Regnskabsvæsen udsondres som en særlig Afdeling af Kommunens Regnskab, og Havnekassens Indtægter maa ikke forbruges til andre kommunale Øjemed end Havnens Administration og Forbedring. I øvrigt skal Havnekassen administreres ganske efter de for Kommunens Kasse gældende Regler.

§ 4.

Forstanderskabet antager efter Indstilling fra Havnebestyrelsen en ducelig og paalidelig Mand til som Opsynsmand at føre det daglige Tilsyn med Havnen, opkræve og indbetale Havneafgifterne m. m.

§ 5.

Enhver i Havnen indkommende Skipper skal melde sig til Opsynsmanden og forhale sit Fartøj til det Sted, som anvises ham af denne. Ligeledes har Opsynsmanden at bestemme, hvor Lossebaade kunne fortøjes.

Ethvert Skib, som for et længere Ophold fortøjer i Havnen, skal have en tydelig Bøje paa hvert udlagt Anker, med Bøjereb af en til Dybden svarende Længde. Kvalitet og Dimensioner af Bøjer og Bøjereb bestemmes af Havnebestyrelsen. Skibe og Motorbaade, som ligge vinterfortøjede i Havnen, eller som maatte opankre i denne, ere fritagne for at have Ankerlanterner, saa længe de maatte forblive i Havnen.

§ 6.

Havnen maa ikke spærres med Trosser, Kættinger og andet, saaledes at Skibe eller Baade hindres i til enhver Tid at komme ind i eller ud af Havnen. Ingen maa fra Skibe eller andre Fartøjer kaste Ballast over Bord i Havnen.

§ 7.

I Havnen maa Fartøjer ikke oplægges uden Havnebestyrelsens Tilladelse og efter sammes Bestemmelse med Hensyn til Stedet.

Strander eller synker et Fartøj paa et Sted, hvor det er til Hindrer for Havnens Benyttelse, og det ikke af vedkommende borttages inden en af Bestyrelsen fastsat Frist, foranstalter denne Vraget fjernet paa vedkommendes Bekostning.

§ 8.

Ingen maa om Bord i Fartøj i Havnen handle skødesløst med Ild eller Lys; naar intet Mandskab er om Bord, skal Ild og Lys være forsvarlig slukket. Aske maa om Bord i Fartøjer i Havnen kun henlægges i Kar af uantændeligt Materiale.

§ 9.

For saa vidt Havnevæsenet er i Besiddelse af Flaader, Blokke, Gier eller andre Redskaber til Afbenyttelse for de i Havnen liggende Fartøjer, maa Be-

nyttelse heraf kun ske efter Henvendelse til Opsynsmanden og mod Erlæggelse til denne af den Afgift, som skal betales for Benyttelsen efter den herfor af Forstanderskabet satte Takst.

§ 10.

Fortøjningskettinger maa ikke anbringes uden Forstanderskabets Samtykke og kun paa de af dette fastsatte Betingelser. Allerede udlagte Fortøjningskettinger kunne af Forstanderskabet paabydes flyttede.

§ 11.

Fartøjets Fører er ansvarlig for al den Skade, af hvad Navn nævnes kan, som han eller hans Mandskab maatte anrette paa Havnen, dens Bolværker eller andre til den hørende Indretninger eller paa de den tilhørende Redskaber, enten som Følge af Overtrædelse af nærværende Reglement eller som Følge af Mangel paa almindelig Agtpaagivenhed.

§ 12.

Fartøjer og Baade, som ligge fortøjede paa anvist Sted, skulle i paa-trængende Tilfælde, f. Eks. ved indtræffende Grundefangst, ved Sejfangst (Notekast) eller ved Sildefangst være forpligtede til at skifte Plads efter Opsynsmandens Anvisning.

§ 13.

Ingen Skipper maa afsejle, inden han til Opsynsmanden har betalt, hvad der skal erlægges til Havnevæsenet.

§ 14.

Enhver, som befinder sig paa Havnens Territorium, skal rette sig efter Opsynsmandens Anvisninger. Tror nogen sig forurettet herved, kan han forebringe Sagen for Havnebestyrelsen, men har dog indtil videre at efterkomme det af Opsynsmanden givne Paabud.

Opsynsmanden skal under Udførelsen af sine Forretninger stedse være forsynet med et Skilt eller et andet Tegn, hvorved hans Stilling gøres kendelig.

§ 15.

Overtrædelse af dette Reglements Bestemmelser straffes med Bøder indtil 400 Kr. Sager angaaende saadanne Overtrædelser behandles som offentlige Politisager, og Bøderne tilfalder Kvalvig Havnekasse. I alle Tilfælde, hvor der er Tale om Bøder eller Erstatning efter dette Reglement, er det Havnebestyrelsen tilladt at bestemme og affordre vedkommende de Pengebeløb, der skulle erlægges; vil vedkommende ikke betale disse, afgøres Sagen ved Politiretten.

Det tillades ingen, som ifølge dette Reglement har paadraget sig Straf eller Erstatningsansvar, at rejse bort, førend han har rettet for sig eller stillet saadan Sikkerhed, som af Stedets Øvrighed anses tilstrækkelig.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 2. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *det kommunale Udvalg*. Den 8. September afgav Udvalget (Ordfører: Skaalum) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø om, at det maa blive udvirket, at der tilvejebringes et Havnereglement for Kvalvig (Strømø). I Andragendet fremhæves, at ikke saa faa Fiskerskibe søge Vinterleje der, samt at Havnen har vist sig at være udmærket god.

Efter at Udvalget havde henvendt sig til Forstanderskabet med Anmodning om, at et Forslag til Havnereglement som ønsket maatte blive udarbejdet af Forstanderskabet, har dette ved Skrivelse af 2. ds. fremsendt et saadant.

Ved at gennemgaa Forslaget har Udvalget ikke fundet Anledning til at foreslaa nogen videre Forandring deri. Kun mener man, at det for tydeligere at betegne Grænsen for Havnen vil være heldigt at anbringe to hvide Stenvarde, en paa hver Side af Bugten. Forslaget er for øvrigt udarbejdet i nøje Overensstemmelse med det for Midvaag og andre Steder paa Færøerne gældende Reglementer.

I Henhold til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Det af Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø udarbejdede Udkast til Havnereglement for Kvalvig (Strømø) indstilles til Justitsministeriets Approbation, idet der tilføjes i Slutningen af § 1: „, hvor der anbringes to hvide Stenvarde, en paa hver Side af Bugten“.

Ved Sagens 2. Behandling den 17. September vedtoges det med 16 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. Behandling.

Imellem 2. og 3. Behandling fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af Udvalget til sammes Forslag i Betænkningen:

Der gives det foreslaaede Indstillingspunkt følgende Tilføjelse:

Som nyt Punktum til § 2, 1. Stykke, foreslaas:

Rhedens Grænselinie gaar fra »Malene Klippe« til »Nord under Gærde«, hvor der paa hvert Sted anbringes en rød Varde.

Ved 3. Behandling den 21. September vedtoges Udvalgets Forslag til en Tilføjelse i Slutningen af § 1 med 12 Stemmer mod 0, samt Ændringsforsaget ligeledes med 12 Stemmer mod 0.

Udvalgets Forslag saaledes ændret vedtoges ved Navneopraab med 12 Stemmer mod 3 (*nej stemte*: Hentze, Johannesen og Evensen; *stemte ikke*: Nielsen, H. A. Djurhuus og Winther; *fraværende*: Patursson, Michelsen, Dam og Effersøe).

Den 22. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færeernes Lagting.

Thorshavn, den 21. September 1910.

Til

Justitsministeriet.

Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø Præstegælds Kommune har ved Skrivelse af 14. Juli d. A. til Lagtinget indsendt et Andragende om, at der maatte arbejdes hen til, at der gives et Havnereglement for Kvalvig (Strømø), samt ved Skrivelse af 2. ds. fremsendt Forslag til et saadant Reglement for Havnen, hvis Grænselinie gaar fra »Nordre Tange« paa Strømnæssiden og »Sydre Toftedalsøre« paa Kvalvigsiden, medens Rhedens Grænselinie ifølge et fra vedkommende Udvalg den 19. ds. frenkømtet Ændringsforslag gaar fra »Nord under Gærde« til »Malene Klippe« saaledes som vedlagte Kort over Kvalvig Havn og Rhed udviser.

Udvalget har anbefalet Reglementet til Approbation, dog med Tilføjelse i § 1 om, at der anbringes to hvide Stenvarter, en paa hver Side af Bugten, og i § 2 paa samme Maade to røde ved Rhedens Grænselinie.

Udvalgets Forslag med den anførte Tilføjelse vedtoges ved 3. Behandling den 21. ds. enstemmig med 12 Stemmer.

Under Henvisning til den vedlagte Betænkning og Ændringsforslag samt det ommeldte Reglement tillader man sig ærbødigst at anbefale Sagen til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

C. Barentsen.

O. N. Skaalum,
Ordfører.

Joen Poulsen.

XIII. Bevilling til Udvidelse af Træplantningsforsøgene paa Færøerne m. m.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Forstkandidat Flensborg paa det danske Hedeselskabs Vegne til Amtet af 24. Maj 1910*:

Som det vil være det høje Amt bekendt, udløber Lagtingets Bevilling til Plantningsforsøgene ved Thorshavn til og med Finansaaret 1911-12. Jeg tillader mig i den Anledning at bede Amtet meddele mig, om man er sindet vedblivende gennem Lagtinget at søge bevilget et Beløb til disse Forsøg, og om Amtet ikke samtidig vil søge den hidtidige Bevilling 300 Kr. om Aaret forhøjet til 500 Kr. o. A. Forsaavidt Amtet kan bifalde dette Forslag, vil jeg om ønskes herom indgive særligt Andragende til Lagtinget.

Samtidig med dette har jeg indgivet Andragende til Thorshavns Byraad om vedblivende at støtte Plantningsforsøgene og ligeledes om muligt forhøje Bevillingen til 500 Kr. om Aaret.

Grunden til, at jeg ønsker Bevillingerne forhøjede, er den, at Arealet, der skal beplantes, er udvidet betydeligt over det først intagne, og at det, efterhaanden som Arbejdet skrider frem, vil blive nødvendigt at give Plantøren mere Løn saaledes, at han helt kan ofre sig for Plantningsforsøgene. Høgnene, der stadig maa udbedres og efterses, og Rensningsarbejderne, der er ligesaa nødvendige paa Grund af den stærke Græsvækst, kræve derhos stadig store Udgifter saaledes, at der kun bliver et ringe aarligt Beløb tilovers til de egentlige Plantningsarbejder. Ja, vi har endog været nødt til for overhovedet at holde Arbejdet i Gang at tage noget Forskud paa Kommunens Bevilling saaledes, at vi fra Kommunen i de sidste Aar kun har 175 Kr. om Aaret at arbejde med. En stor Del af de første Aars Tilskud er nemlig medgaaet til Afløsning af Tørveskærsrettigheder, Vinterfredning o. s. v., Udgifter, som jo egentlig burde være afholdt af Kommunen, der i sin Tid gav Tilsagn om gratis Jord til Forsøgene.

Udgifterne til mine Rejser herop og til Plantørens Honorar, 200 Kr. om Aaret, afholdes alene af Hedeselskabet og beskærer altsaa ikke de færøske Bevillinger, der alene og fuldt ud anvendes til Plantagen.

Staten har, som bekendt, bevilget 600 Kr. om Aaret i 10 Aar til Forsøg med Anlæg af en Planteskole, og dette Anlæg er nu i god Gang, idet der er indtaget og bearbejdet hertil c. 9000 □ Alen, hvori især er udprøvet 35000 $\frac{3}{4}$ Fyr og 5000 $\frac{1}{2}$ skand. Røn m. m., hvorhos der er udsaaet Prø af 30 forskellige haardføre Træarter, som menes at passe for Klimaet og Jordbunden. Jeg har Grund til at antage, at det vil lykkes at tiltrække Planter af Prø i denne Planteskole, og det vil selvfølgelig være en ganske væsentlig Fordel for Plantningsforsøgene her paa Øerne, idet man derigennem kan skaffe sig akklimatiserede Planter, medens man nu maa benytte indførte Planter, der lide meget under Transporten, og som oftest ved Ankomsten hertil ere spirede.

Jeg har Grund til at antage, at Plantningsforsøgene ville vise og godtgøre, at det virkelig er muligt at opelske Skov paa Færøerne paa dertil egnede Steder. Det synes nemlig allerede nu at frengaa af Forsøgene, at *Hjergfyr og vestnorsk Fyr og enkelte Granarter* kunne trives her paa Øerne, naar man kun kan beskytte dem mod Faarenes Efterstræbelse i de første vanskelige Aar og yde dem lidt

*) Se Lagtingstidende for 1906, Side 150.

Pleje i Form af Rensning m. m. — Løvtræer, skand. Røn og Ahorn kan trives heroppe, men kun i Læ og ved omhyggelig Pasning, hvilket gør Kulturer i større Stil uforholdsmæssig kostbare saaledes, at der næppe vil blive Tale om egentlige Skov anlæg af disse Træarter. I Planteskolen vil man dog af Hensyn til Haveanlæg lægge særlig Vægt paa Opelskning af hertil brugelige Træarter.

Det vilde være i højeste Grad sørgeligt, om Planfningsforsøgene paa paa Færøerne maatte indstilles af Mangel paa Penge, netop som de lige er komne i Gang med Udsigt til at føre til et forholdsvis gunstigt Resultat. Der ligger paa Færøerne saa mange Arealer delvis ubenyttede hen, og der er i Virkeligheden en saa stor Trang til Brændsel, (idet Befolkningen efterhaanden opgraver og brænder den gode Muld), at det for Færøerne vil have stor Betydning, om der virkelig kunde fremelskes Smaaskove rundt om paa dertil egnede Steder — rent bortset fra saadanne Planfningers æstetiske Betydning. Stor Interesse vilde det dernæst have, om man ved Hjælp af lidt rigeligere Penge midler kunde sættes i Stand til at foretage smaa foreløbige Forsøg med Udplantning af Bjr paa Sandø, Sudeø og Vaagø, hvor jeg har undersøgt Forholdene og fundet egnede Steder. Steder som forekomme mig endnu bedre egnede end Arealerne her ved Thorshavn.

Jeg tillader mig derfor endvidere at henstille til det høje Amt gennem et Lovforslag i Lagtinget ogsaa at søge Støtte til disse Forsøg af Staten, og jeg har tænkt mig foreløbig en Bevilling paa 1000 Kr. om Aaret. Jeg foreslaar, at Bevillingen gives saadan, at vi her hos Amtet kan faa Beløbet udbetalt én Gang om Aaret. Ved Hjælp af en saadan Sum vil vi kunne paabegynde de omtalte smaa Forsøg paa andre Øer.

Jeg kan udtale, at Hedeselskabet gerne vedblivende vil støtte Sagen og af sine egne Midler sørge for fornødent Overtilsyn og Vejledning.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 5. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til *Budgetudvalget*. Den 29. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Lagtinget har til forskellige Tider ydet Bidrag til Forsøg med Træplantning her paa Øerne. Med Hensyn til de Forhandlinger, som have været førte herom, skal man bl. a. henvise til Lagtingsberetningerne for 1883, Side 78, Litr. e og 1902, Side 94 samt Lagtingstidende for 1906, Side 150.

I 1902 bevilgede Tinget af de under samme sorterende Kasser, foreløbig af økonomisk Fond, 300 Kr. aarlig i 10 Aar til det danske Hedeselskab til Anlæg og Drift af en Plantage ved Thorshavn, at regne fra det Aar Arbejdet vedrørende Plantagen blev paabegyndt. Beløbet er første Gang udbetalt for Aaret 1903, og sidste Tilskud i Henhold til den givne Bevilling vil folgelig være at udbetale for 1912, jfr. hoslagte Opgørelse*) af 18. d. M. fra Amtet.

Samtidig stillede Byen Thorshavn det fornødne Areal til Raadighed for Plantagen og bevilgede til samme 300 Kr. aarlig i 10 Aar.

I 1903 bevilgede Lagtinget yderligere et Tilskud af 300 Kr. til Plantagen, jfr. Lagtingsberetningen for 1903, Side 117.

I 1906 bevilgede Tinget af økonomisk Fond et aarligt Tilskud af 100 Kr. i 10 Aar til Driften af en Planteskole i Forbindelse med Plantagen. Heraf er 3 Bidrag udbetalte, det sidste i 1909. Bevillingen udløber folgelig i 1916.

Thorshavns By stillede samme Aar et Areal til Raadighed for Planteskolen og af Statskassen, bevilgedes første Gang ved Finansloven for 1907 08

*) Udelades her.

§ 26 III., Nr. 69, 2000 Kr., fordelt paa 2 Aar, som Tilskud til Anlæg af Planteskolen og 5000 Kr., fordelt paa 10 Aar, til Drift af samme.

De ommeldte Bevillinger er givne til det danske Hedeselskab, under hvis Ledelse Plantningsforsøgene er foretagne. Selskabet har af sine egne Midler afholdt Udgifterne ved Tilsynet med Forsøgene samt Honorar til en Plantør (200 Kr. om Aaret).

Ifølge vedlagte Udskrift af Forhandlingsprotokollen for Thorshavns Byraad*) har Byraadet den 26. Maj d. A. vedtaget at forhøje Byens Tilskud til Plantagen for de næste 2 Aar til 500 Kr. aarlig.

I en Lagtinget forelagt Skrivelse af 21. Maj d. A. fra Hedeselskabet til Færø Amt, hvilken Skrivelse er henvist til Budgetudvalget, henstilles det, at Lagtingets Bevilling af 1902 paa 300 Kr. aarlig i 10 Aar til Plantagen, maa blive fornyet, eventuelt forhøjet til 500 Kr. om Aaret.

I ommeldte Skrivelse anføres bl. a.:

„Staten har, som bekendt, bevilget 600 Kr. om Aaret i 10 Aar til Forsøg med Anlæg af en Planteskole, og dette Anlæg er nu i god Gang, idet der er indtaget og bearbejdet hertil c. 9000 [] Alen, hvori især er udpræget 35000 $\frac{2}{10}$ Fyr og 5000 $\frac{1}{10}$ skand. Røn m. m., hvorhos der er udsaaet Frø af 30 forskellige haardføre Træarter, som menes at passe for Klimaet og Jordbunden. — Jeg har Grund til at antage, at det vil lykkes at tiltrække Planter af Frø i denne Planteskole, og det vil selvfølgelig være en ganske væsentlig Fordel for Plantningsforsøgene her paa Øerne, idet man derigennem kan skaffe sig akklimatiserede Planter, medens man nu maa benytte indførte Planter, der lide meget under Transporten, og som oftest ved Ankomsten hertil er spirede.

Jeg har Grund til at antage, at Plantningsforsøgene ville vise og godtgøre, at det virkelig er muligt at opelske Skov paa Færøerne paa dertil egnede Steder. Det synes nemlig allerede nu at fremgaa af Forsøgene, at *Bjergfyr og vestnorsk Fyr og enkelte Granarter* kunne trives her paa Øerne, naar man kun kan beskytte dem mod Baarenes Efterstrømelse i de første vanskelige Aar og og yde dem lidt Pleje i Form af Rensning m. m. Løvtræer, skand. Røn og Ahorn kan trives heroppe, men kun i Læ og ved omhyggelig Pasning, hvilket gør Kulturer i større Stil uforholdsmæssig kostbare saaledes, at der næppe vil blive Tale om egentlige Skovanlæg af disse Træarter.

Det vilde være i højeste Grad sørgeligt, om Plantningsforsøgene paa Færøerne maatte indstilles af Mangel paa Penge, netop som de lige er komne i Gang med Udsigt til et forholdsvis gunstigt Resultat. Der ligger paa Færøerne saa mange Arealer delvis ubenyttede hen, og der er i Virkeligheden en saa stor Trang til Brændsel, (idet Befolkningen efterhaanden opgraver og brænder den gode Muld), at det for Færøerne vil have stor Betydning, om der virkelig kunde fremelskes Smaaskove rundt om paa dertil egnede Steder — rent bortset fra saadanne Plantningers estetiske Betydning. Stor Interesse vilde det dernæst have, om man ved Hjælp af lidt rigeligere Pengemidler kunde sættes i Stand til at foretage smaa foreløbige Forsøg med Udplantning af Fyr paa Sandø, Suderø og Vaagø, hvor jeg har undersøgt Forholdene og fundet egnede Steder, Steder, som forekomme mig endnu bedre egnede end Arealerne her ved Thorshavn*.

I Henhold hertil henstilles, at Lagtinget søger Statens Støtte foreløbig ved en aarlig Bevilling paa 1000 Kr. til at iværksætte Forsøg med Udplantning af Fyr paa de tre fornævnte Øer.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om en Fornyelse, eventuelt Forhøjelse af Lagtingets Bevilling af 1902 til Plantagen skal man henvise til vedlagte Fortegnelse fra Amtet over de af økonomisk Fond givne Bevillinger samt i Henhold til disse udbetalte Beløb. Efter Fortegnelsen udløber nævnte Bevilling ikke før i 1912. Det er derfor formentlig noget tidlig allerede nu at træffe Bestemmelse om en eventuel Fornyelse af Tilskudet.

Under Hensyn til Sagens Beskaffenhed og økonomisk Fonds Status kan det ikke tilraades at forhøje Bevillingen for Tiden.

*) Udelades her.

Hvad angaar Spørgsmaalet om en yderligere Bevilling af Statskassen, at anvende til udvidede Træplantningsforsøg, mener et Flertal indenfor Udvalget, at man ikke kan bedømme, hvorvidt de alt ved Plantagen gjorde Forsøg give tilstrækkelig Anledning til at fortsætte ved allerede nu at foretage Træplantninger paa forskellige Øer.

I 1906 blev der under Behandlingen i Lagtinget af Sagen om Tilskud til en Planteskole i Thorshavn (Lagtingstidende for 1906, Side 150—153) stærkt fremhævet, bl. a. i en Erklæring fra Forstkandidat Flensborg, at man ikke kunde tænke paa at foretage Anlæg af Skov eller Træplantning paa Færøerne, medmindre der blev skaffet Planter der var tiltrukne i stedlige Planteskoler.

Imidlertid finder man, at den herværende Planteskole endnu er i sin Vorden, idet der først i indeværende Aar er foretaget Saaning af Træfrø. Flertallet vil derfor foreslaa Tinget at henstille fornævnte Spørgsmaal til Regeringen.

Et Mindretal finder derimod, at det rigtigste vil være at anbefale den omhandlede Bevilling af Statskassen til udvidede Træplantningsforsøg.

Hole Udvalget er enigt om at udtale det ønskelige i, at Hedeselskabet udpeger en Komite i Thorshavn til at føre et jævligt Tilsyn med Plantagen og Planteskolen. Man forventer, at hertil skikkede Personer vil være villige til at indtræde i Komiteen.

I Henhold til foranførte fremsættes følgende Forslag:

Af Udvalget:

1. Da den af Lagtinget i 1902 givne Bevilling til Plantagen ved Thorshavn først udløber i 1912, finder Tinget det rigtigst at udsætte Spørgsmaalet om en eventuel Fornyelse af Bevillingen til Tingets Samling sidstnævnte Aar. Lagtinget kan ikke for Tiden forhøje Bevillingen.

Af et Flertal (Christiansen, Efferse, Provsten og Samuelsen):

2. Tinget henstiller til Regeringen, hvorvidt der maatte være Anledning til at foreslaa en Bevilling af Statskassen til Udvidelse af Træplantningsforsøgene paa Færøerne ved Udplantning af Fyr paa Sandø, Suderø og Vaagø.

Af et Mindretal (Hentze og Nielsen):

2. Tinget anbefaler, at der af Statskassen ydes en passende Bevilling til Udvidelse af Træplantningsforsøgene paa Færøerne ved Udplantning af Fyr paa Sandø, Suderø og Vaagø.

Af Udvalget:

3. Der gives det danske Hedeselskab Underretning om Indholdet af Tingets Vedtagelse af Udvalgsbetænkningen med Bilag.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 2. *September* vedtoges det med 19 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 6. *September* sattes Udvalgets Forslag *Punkt 1* under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

Mindretallets Forslag *Punkt 2* sattes først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 8 stemte for og ingen imod.

Flertallets Forslag *Punkt 2* sattes dernæst under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 20 Stemmer (*stemte ikke: Skaalum og Thorkildshøj*).

Udvalgets Forslag *Punkt 3* betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Den 20. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 20. September 1910.

Til
Justitsministeriet.

I en Skrivelse af 21. Maj d. A. fra det danske Hedeselskab til Færø Amt, som er bleven forelagt Lagtinget, henstilles, at Lagtinget vil ansøge om Statens Støtte, foreløbig ved en aarlig Bevilling paa 1000 Kr., til at iværksætte Forsøg med Udplantning af Fyr paa forskellige Steder her paa Øerne (paa Sandø, Suderø og Vaagø).

Lagtinget har henvist nævnte Skrivelse, som tillige omhandler andre Spørgsmaal med Hensyn til Træplantning paa Færøerne, til Behandling i et Udvalg.

Udvalget har, som det vil fremgaa af dets hermed følgende Betænkning, til hvilken man i det hele taget skal tillade sig at henvise, ikke været ganske enig om, hvorvidt der maatte være Grund til allerede nu at iværksætte de paa-tænkte Forsøg med Træplantning.

Et Flertal indenfor Udvalget udtaler nemlig, at Flertallet ikke kan bedømme, hvorvidt de Forsøg med Træplantning, som for Tiden anstilles paa en Plantage med Planteskole i Thorshavn, have frembragt saadanne Resultater, at der allerede nu bør foretages yderligere Skridt i samme Retning ved Iværksættelse af Træplantningsforsøg paa flere Øer. Som Følge heraf foreslaar Flertallet, at Spørgsmaalet henstilles til Regeringen.

Et Mindretal finder derimod, at det rigtigste vil være at anbefale den omhandlede Bevilling af Statskassen til udvidede Træplantningsforsøg.

Ved Sagens endelige Behandling den 6. d. M. vedtoges Udvalgets Flertals Forslag med Hensyn til det omhandlede Punkt enstemmig med 20 Stemmer, efter at Mindretallets Forslag var bortfaldet, da kun 8 Medlemmer stemte derfor.

Lagtingets Vedtagelse vedrørende fornævnte Henstilling fra det danske Hedeselskab er saalydende:

(se Udvalgsbetænkningen).

C. Børentsen.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

Joan Poulsen.

XIV. Spørgsmaal om Bortfald af Statskassens Tilskud til „Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug“ og „Sudero Fiskeriforsikring“.

Den 31. August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet af 16. s. M. med 1 Bilag*:

Ved at fremsende den hosfølgende Ekstraktafskrift af en Skrivelse af 16. f. M. fra Finansministeriet til Justitsministeriet angaaende forskellige af Finanslovkommissionen henstillede Nedsættelser af nogle Justitsministeriets Budget vedrørende Finanslovkonti, skal man med Hensyn til den foreslaaede Nedsættelse ad § 20 — 5 E. — Tilskud til Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug og Sudero Fiskeriforsikring — anmode Hr. Amtmanden om at indhente Lagtingets Betænkning over Sagen, hvorefter denne med Deres egne Ytringer over Sagen forventes tilbagesendt hertil.

* * *

Ekstraktafskrift.

Finansministeriet.

København, den 16. Juli 1910.

Til
Justitsministeriet.

Efter at Finansministeriet i Skrivelse af 30. f. M. havde tilskrevet Finanslovkommissionen saaledes:

„Idet Finansministeriet bemærker, at man har indkaldt Bidrag til Forslag til Finanslov for Finansaaret 1911—12 fra de forskellige Ministerier til Afgivelse senest den 1. August d. A., har man ikke villet undlade at henvende sig til Finanslovkommissionen med Forespørgsel om, hvorvidt den allerede nu maatte være i Stand til at fremsætte Bemærkninger, der kunde være af Interesse ved Udarbejdelsen af Finanslovsforslaget, har Finanslovkommissionen under 4. d. M. tilskrevet Finansministeriet følgende: „I Anledning af Finansministeriets Forespørgsel i Skrivelse af 30. f. M. — S. 1162 — om, hvorvidt Kommissionen allerede nu maatte se sig i Stand til at fremkomme med Bemærkninger, der kunne være af Interesse for det kommende Budget, skal jeg meddele, at Kommissionen endnu langt fra har modtaget alle de Oplysninger, som man har anmodet de forskellige Ministerier om at tilvejebringe, og at man allerede af den Grund ikke ser sig i Stand til nu at fremkomme med en afsluttet Indstilling. Da en saadan paa Grund af det omfattende Arbejdsstof heller ikke vil kunne foreligge inden Arbejderne med det kommende

Budget tilendebringes, er Kommissionen enedes om at udtale Ønsket om, at de enkelte Ministerier i videst muligt Omfang selv tage Initiativet til at gennemføre de Resparelser, som de af Kommissionen rettede Forespørgsler og de i den Anledning tilvejebragte Oplysninger give Føje til. Kommissionen skal eksempelvis bringe Nedsættelser paa nedennævnte Budgetposter i Forslag:

§ 20. Justitsministeriet.

— — — — —
V. E. Tilskud til Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug og til Suderø Fiskeriforsikring, tilsammen 3500 Kr.

Da Hensigten med Tilskudene til Administrationen maa anses for opnaaet, og Foreningerne nu ere naaede saa vidt, at de kunne undvære disse, foreslaas det, at Bevillingerne udgaa.

— — — — —
Hvilket herved meddeles Justitsministeriet.

P. M. V.

A. C. Schlichtkrull.

P. Dines Hansen,
Fm.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 5. September vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til *Udvalget i Sagen ang. Forsikring af Motorfarløjer*.

Den 18. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Skrivelse af 16. Augst d. A. har Justitsministeriet anmodet Amtmanden over Færøerne om at indhente Lagtingets Betænkning om, hvor vidt ovennævnte Tilskud bør bortfalde.

Det fremgaar af en medfølgende Ekstraktsafskrift af en Skrivelse af 16. Juli d. A. fra Finansministeriet, at Finanslovkommissionen har foreslaaet, at Statskassens Tilskud til de ovennævnte færøske gensidige Forsikringsforeninger, tilsammen 3500 Kr., bortfalder, da Kommissionen mener, at Hensigten med Tilskudene til Administrationen af Foreningerne maa anses for opnaaet, og at Foreningerne maa være naaede saa vidt, at de kunne undvære disse.

Der blev første Gang i 1803 ydet Tilskud af Statskassen til Forsikring af Fiskerfartøjer paa Færøerne i Form af en 5-aarig Bevilling paa 2000 Kr. om Aaret. Bevillingen er senere bleven forhøjet til 3500 Kr. om Aaret.

Bevillingen for indeværende Finansaar til Forsikring af Fiskerfartøjer paa Færøerne er det 8. Bidrag af en 10-aarig Understøttelse, jfr. Finanslov for 1910—11 § 20 V. K. 1 og 2. Allerede den Omstændighed, at den oprindelige for Bevillingen fastsatte 10-aarige Periode først udløber ved Udgangen af Finansaaret 1912—13, synes at tale for ikke nu at lade Bevillingen bortfalde.

Der er formentlig ogsaa andre Grunde, som tale for, at Bevillingen bør bevaras.

Det færøske, egentlige Havfiskeri drives hovedsagelig med Sejlkuttere. Dette Fiskeri har udviklet sig i Løbet af de sidste 30—40 Aar og har utvivlsomt bidraget særdeles meget til den økonomiske Udvikling her paa Øerne. Imidlertid er man ikke blind for, at det ikke længere er ganske tidssvarende, siden Fiskeriet i nærliggende Lande i Hovedsagen er gaaet bort fra Brugen af Sejlfartøjer og ganske simple Fangstredskaber til Dampfartøjerne og mere rationelle Redskaber. Det sidste Fiskeri kræver større Kapitaler, og har allerede af den Grund hidtil ikke kunnet vinde Indgang paa Færøerne.

De Sejlkuttere, som vi hidtil have benyttet paa Færøerne, ere næsten udelukkende indførte hertil fra England som brugte, tit endog som ældre. Gennemgaaende ere vore Fiskerifartøjer nu ældre, og man maa antage, at deres Varighed er ret begrænset. Som Følge heraf, og da man vil have stor Vanskelighed ved at gaa over til en mere tidssvarende og tillige mere kostbar Drift, har man Grund til at frygte for, at det færøske Stortiskeri gaar vanskelige Tider i Møde. Hertil kommer, at Fiskeriet, vistnok til Dels paa Grund af Konkurrencen med de fremmede Fiskere, er faldet mindre gunstigt ud i de senere Aar. Disse Forhold bør formentlig komme i Betragtning ved nærværende Sags Afgørelse.

Der burde endvidere være Anledning til at tage noget Hensyn til den Betydning, som de gensidige Forsikringsforeninger har haft og forhaabentlig vedblivende vil faa for Udviklingen her paa Øerne af Samarbejde og Sammenhold i Almindelighed. Det er bekendt nok, at de forskellige Former for Samvirke ikke er tilstrækkelig udbredte paa Færøerne. Navnlig er Forstaaelsen af gensidige Forsikringsforeningers Betydning saa vel som af Forsikring i Almindelighed ikke trængt igennem hos Befolkningen. Foreninger have overhovedet kun vundet forholdsvis ringe Indgang. De heromhandlede Forsikringsforeninger danne en heldig Undtagelse og have ved deres Virksomhed haft stor og gavnlig Betydning. Forsikring af færøske Fiskerifartøjer var, inden Foreningerne dannedes, næsten en Umulighed paa Grund af de ganske urimelig høje Præmier, som Forsikringselskaberne forlangte.

De paagældende Forsikringsforeninger have vel hidtil virket ret heldigt, uden større Tab; men der haves ikke nogen Sikkerhed for, at det vedblivende vil blive saaledes. Der kan let indtræde ugunstige Tider med betydelige Forlis eller Skader. I indeværende Aar have saaledes de Foreningerne vedrørende Skader formentlig været ikke lidt større end sædvanligt.

I Henhold til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at vedtage følgende Svar paa Justitsministeriets Henvendelse:

1. Lagtinget mener, at det ikke vil være rigtigt at lade Statens Tilskud til »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« og »Suderø Fiskeriforsikring« bortfalde.
2. Tinget henviser til den i Sagen af vedkommende Udvalg afgivne Betænkning.

Ved Sagens 2. Behandling den 21. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 23. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*fraværende*: Evensen, Winther, Effersøe og Thorkildshøj).

Den 24. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*.

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 24. September 1910.

Ved Skrivelse af 16. August d. A. har Justitsministeriet anmodet Amtmanden over Færøerne om at indhente Lagtingets Betænkning om, hvorvidt det paa Finansloven for 1910—11 § 20 V. E. 1 og 2 til Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug og Suderø Fiskeriforsikring opførte Tilskud paa 3500 Kr. fremtidig menes at kunne bortfalde.

Det Udvalg, til hvilket Sagen blev henvist, har under 18. d. M. afgivet Betænkning i Sagen.

Ved Sagens 3. Behandling den 23. ds. blev Udvalgets saalydende Forslag:

— — — — —
(se Udvalgsbetænkningen)

enstemmig vedtaget med 18 Stemmer, idet 4 Medlemmer var fraværende.

Idet man fremsender den i Sagen afgivne Betænkning, hvortil henvises, skal man ærbødigt tillade sig at anbefale Sagen til Ministeriets velvillige Overvejelse.

C. Bærentsen.

Paa Ordførerens Vegne

P. C. Johannesen.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XV. Forsikring af Motorfartøjer.^{*)}

Den 29. August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af s. D*:

I Anledning af Lagtingets Indstilling af 2. Oktober f. A. vedrørende Anvendelsen af Statstilskud til Foreninger, der forsikre Motorfartøjer paa Færøerne, tilskrev Amtet under 16. December f. A. »Suderø Fiskeriforsikring« (Trangisvaag) og »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade« (Sørvaag), idet man tilstiller disse Afskrift af Lagtingets Indstilling og vedkommende Udvalgsbetænkning samt det Ændringsforslag, der laa til Grund for Indstillingen. Samtidig opfordrede Amtet Foreningerne til at træde i Forhandling om en mulig Sammenlutning imellem Foreningerne med Hensyn til Forsikring af Motorfartøjer. Man har derefter modtaget den med Bilag hosfølgende Skrivelse fra »Suderø Fiskeri-

^{*)} Se Lagtingstidende for 1909, Side 106.

forsikring*), hvoraf fremgaar, at Foreningerne have forhandlet om en Sammenslutning, at »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade« har stillet Forslag om en Kontrakt angaaende gensidig Genforsikring mellem de to Foreninger, men at »Suderø Fiskeriforsikring«s Generalforsamling den 31. Juli d. A. har vedtaget at udtale, at det nævnte Forslag ikke skønnes at være praktisk, hvorimod Generalforsamlingen mener, at en Sammenslutning af de to Foreninger vil være at foretrække, idet den dog finder det naturligt, at Foreningen faar sit Sæde i Trangisvaag, medens der ansættes en Repræsentant nordenfjords, eventuelt paa Vaagø. Iøvrigt har Generalforsamlingen udtalt, at den er villig til at underkaste sig Justitsministeriets nærmere Ordning af Enkelthederne.

Ved at meddele Lagtinget foranstaaende skal man henstille, om Tinget finder sig foranlediget til at udtale sig om Sagen.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 30. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil den 31. s. M. valgtes: Effersøe, Johannesen og Nielsen.

Den 5. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

I sidste Samling vedtog Lagtinget (Tidenden Side 112) saalydende Indstilling til Justitsministeriet med Hensyn til ovennævnte Sag:

»Lagtinget henholder sig til sine Udtalelser i Indstilling af 26. September 1908 og henstiller til Justitsministeriet at søge gennemført den i Indstillingen anbefalede Ordning eller dog en saadan Ordning, hvorved der tilvejebringes en betryggende Genforsikring mellem de færøske Forsikringsforeninger, som forsikre Motorfartøjer.«

Med Hensyn til Lagtingets Vedtagelse vedrørende samme Sag i Aaret 1908 henvises til Lagtingstidende for 1908, Side 95. — Lagtinget anbefalede, at en Sammenslutning af mindst to af de herværende Forsikringsforeninger for Motorfartøjer blev stillet som Betingelse for Udbetaling af paagældende Statstilskud.

Sagen er i Aar forelagt Lagtinget af Færø Amt, der giver Underretning om Sagens Gang.

De to Forsikringsforeninger »Suderø Fiskeriforsikring« og »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade« blev under 16. December f. A. af Amtet underrettede om Lagtingets Vedtagelse ifjor og opfordredes samtidig til at træde i Forhandling om en mulig Sammenslutning mellem Foreningerne med Hensyn til Forsikring af Motorfartøjer.

Det fremgaar af de Tinget forelagte Aktstykker, at Foreningerne have forhandlet om en Sammenslutning, at Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade har stillet Forslag om en Kontrakt angaaende gensidig Genforsikring mellem de to Foreninger, men at »Suderø Fiskeriforsikring«s Generalforsamling den 31. Juli d. A. har vedtaget at udtale, at det nævnte Forslag ikke skønnes at være praktisk, hvorimod Generalforsamlingen mener, at en Sammenslutning af de to Foreninger vil være at foretrække, idet den dog finder det naturligt, at Foreningen faar sit Sæde i Trangisvaag, medens der ansættes en Repræsentant nordenfjords, eventuelt paa Vaagø. — Iøvrigt har Generalforsamlingen udtalt, at den er villig til at underkaste sig Justitsministeriets nærmere Ordning af Enkelthederne.

*) Udelades her.

Foruden de Aktstykker, som Amtet har forelagt Tinget, er der til samme indkommet en Skrivelse af 29. f. M. fra Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade, hvortil man skal henvise*).

Udvalget mener, at det vilde være ønskeligt, om der blev gjort Forsøg paa at tilvejebringe en Sammenslutning af Foreningerne eller i alt Fald en Genforsikring mellem disse. Forsøget vil formentlig have bedst Udsigt til at lykkes, hvis en udenforstaaende dertil egnet Tredjemand optræder som Mægler ved et Møde mellem Repræsentanter af begge Foreninger.

I Henhold hertil, og idet bemærkes, at der formentlig ikke foreligger særlige Grunde for Tinget til at fravige sammes tidligere Stilling til denne Sag, skal man stille følgende Forslag til Vedtagelse i Tinget.

Lagtinget anmoder Amtmanden om:

- 1) at foranledige afholdt et Møde mellem Repræsentanter for henholdsvis Foreningen »Suderø Fiskeriforsikring« og »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade« angaaende Spørgsmaalet om en Sammenslutning af de to Foreninger med Hensyn til Forsikring af Motorfartøjer eller i alt Fald en Genforsikring mellem Foreningerne,
- 2) at mægle mellem Parterne paa dette Møde, og derefter
- 3) at give Justitsministeriet Underretning om det i Sagen passerede siden Lagtingets Indstilling af 2. Oktober 1909.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 8. *September* vedtoges det med 21 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 12. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

*) Udelades her.

XVI. Lægehjælp til Sandø under Vakancen i Kommunelægeembedet.^{*)}

Den 30. August fremlagdes saalydende

Forslag til Beslutning.

I Anledning af derom fremkommen Henvendelse opfordrer Tinget Amtmanden til hos Justitsministeriet at søge udvirket, at det Tilskud, som Statskassen har givet til Kommunelægeembedet paa Sandø, helt eller delvis maa blive anvendt til under den nuværende Vakance i Lægeembedet at forskaffe Befolkningen paa Sandø Lægehjælp paa saa fyldestgørende og billige Vilkaar som Omstændighederne tillade, idet man samtidig udtaler det Haab, at det af Hensyn til Befolkningen baade i Sandø og i Thorshavns Lægedistrikt snart maa lykkes at faa Lægepladsen paa Sandø besat.

Der vil eventuelt tillige af Amtsfattigkassen efter Amtmandens Skøn kunne afholdes Udgifter i samme Øjemod indtil et Beløb svarende til det af nævnte Kasse bevilgede Tilskud til Kommunelægen paa Sandø.

p. t. Lagtinget, 30. August 1910.

J. M. Hentze.

A. C. Evensen.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 3. September vedtoges det med 18 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 2. Behandling.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 5. September sattes Forslaget under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 6. Oktober 1910.

I Skrivelse af 6. f. M. har Hr. Amtmanden indberettet, at Lagtinget har vedtaget at opfordre Amtet til hos Justitsministeriet at søge udvirket, at det af Statskassen bevilgede Tilskud til en praktiserende Læge paa Sandø (1600 Kr.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1907, Side 44.

aarlig] helt eller delvis maa blive anvendt til under den nuværende ved Læge Krohns Konstitution som Distriktslæge i Vestmønselv fra fremkomne Vakance i Lægepladsen at forskaffe Befolkningen paa Sandø Lægehjælp paa saa fyldestgørende og billige Vilkaar, som Omstændighederne tillade, hvorhos Tinget har vedtaget, at der eventuelt tillige af Amtsfattigkassen efter Amtets Skøn vil kunne afholdes Udgifter i samme Øjemed, indtil et Beløb, svarende til det af nævnte Kasse bevilgede Tilskud til Kommunelægen paa Sandø (400 Kr. aarlig), samt at De, idet Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune som Følge af Læge Krohns Overtagelse af den nævnte Konstitution betragter ham som udtraadt af Forholdet til nævnte Kommune, har tilbagekaldt — fra Udgangen af August Maaned d. A. at regne — Anvisningen til Læge Krohn af Statskassens og Fattigkassens Tilskud til den omhandlede Lægeplads.

Ved at meddele foranstaaende har De under Henvisning til Justitsministeriets Skrivelse af 15. Oktober 1907, hvorved Amtet bemyndiges til paa nærmere angiven Maade af det paa Finansloven for 1907—08 under § 20 V. K. opførte Tilskud at afholde Beløb til Befordringsudgifter og Lægehonorar til Læger, som under den daværende Vakance i Kommunelægepladsen paa Sandø foretog Rejser til Øen for at yde Lægehjælp, indstillet, at der nu meddeles Amtet en lignende Bemyndigelse paa de i den anførte Skrivelse fastsatte Vilkaar.

Foranlediget heraf skal man til Efterretning og videre Foranstaltning meddele, at Justitsministeriet herved bifalder den saaledes gjorte Indstilling.

B ü l o w.

V. Giese,
fg. Fm.

Til
Amtmanden over Lærerne.

XVII. Spørgsmaal om eventuel Forhøjelse af Statens og Amtskommunens Tilskud til Kommunelægen paa Sandø.

Den 8. September fremlægtes følgende *Andragende fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune af 6. s. M.*:

Da som bekendt Lægeembedet paa Sand er blevet ledigt, og der utvivlsomt ingen Læge vil kunne faas hertil for den nuværende Løn af 3000 Kr., men der sikkert vil blive fordret en Minimumsløn af 3900 Kr., og da denne Lønforhøjelse overstiger Kommunens Evne, tillader Forstanderskabet sig ærbødigst at andrage hos det høje Lagting om, at dette vil yde sin Medvirkning til, at der af Statskassen maa blive bevilget et Beløb af 2100 Kr. i Stedet for som hidtil 1600

Kr. Ligeledes skal man tillade sig at andrage hos det høje Ting om, at det af sammes Midler vil yde os i samme Øjemed 600 Kr. i Stedet for som hidtil 400 Kr.

Under Forudsætning af, at de høje Myndigheder vil yde os de ovenfor nævnte Beløb, skal Forstanderskabet paa Kommunens Vegne garantere et Beløb af 1200 Kr. i Stedet for som hidtil 1000 Kr.

Da man finder dette som den eneste Mulighed for at kunne faa Lægeembedet besat, haaber man, at Lagtinget vil støtte Sagen og søge at faa Lønforhøjelsen i Stand paa ovenfor nævnte Maade.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 9. September vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til Budgetudvalget. Den 17. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune har i en Skrivelse af 6. d. M. til Lagtinget meddelt Lagtinget, at Kommunelægeembedet paa Sandø nu er blevet ledigt, og der udtales, at man ikke kan forvente at faa det besat igen, medmindre der garanteres Lægen en aarlig Minimumsindtægt af 3900 Kr., og da Kommunen ikke kan overkomme at yde en saadan Garanti, ansøger Forstanderskabet Lagtinget om at forhøje Amtskommunens Tilskud til Lægen fra 400 Kr. til 600 Kr. samt om at andrage hos Regeringen om en Forhøjelse af Statens Tilskud fra 1600 Kr. til 2100 Kr., medens den af Sognekommunen garanterede aarlige Sum forhøjes fra 1000 til 1200 Kr.

Da det, efter de Oplysninger, som foreligge for Udvalget, maa antages, at nævnte Embede er ledigt, og da det endvidere er antageligt, at det ikke kan ventes besat, medmindre den garanterede Aarsindtægt, der nu udgør 3000 Kr., forhøjes til 3900 Kr., mener Udvalget, naar Sandø Sognekommunes pekuniære Stilling tages i Betragtning, at kunne foreslaa Tinget at imødekomme Andragendet. Man skal særlig bemærke, at Lagtinget i sine Indstillinger til Regeringen om Oprettelsen af nye Kommunelegeembeder paa Færøerne er gaaet ud fra, at det bliver nødvendigt at garantere Lægen en Aarsindtægt af mindst 3900 Kr., samt at Lagtinget har foreslaaet, at Udgifterne ved disse Embeder fordeles paa tilsvarende Maade, som den i Andragendet omhandlede. Man henviser med Hensyn hertil til Lagtingstidende for 1908. Side 189—191.

I Henhold til foranførte fremsætter Udvalget følgende Forslag:

1. Lagtinget andrager om, at Statens aarlige Tilskud til Kommunelægeembedet paa Sandø maa blive forhøjet til 2100 Kr., for saa vidt det maatte anses for nødvendigt, for at Embedet kan blive besat.
2. Under Forudsætning af, at den ansøgte Forhøjelse af Statens Tilskud opnaas, bevilger Lagtinget en Forhøjelse af Tilskudet fra Amtskommunen paa 200 Kr. aarlig, saaledes at dette Tilskud bliver 600 Kr. aarlig.
3. Lagtinget indvilger i, at Sandø Præstegælds Kommune garanterer Lægen en aarlig Minimumsindtægt, indbefattet de i Punkt 1 og 2 nævnte eventuelle Tilskud fra Stat og Amtskommune, af 3900 Kr. om Aaret.

Det Beløb, som de enkelte Sogne i Kommunen eventuelt vil have at udrede, fordeles i det samme Forhold som for Tiden.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 20. *September* vedtoges det med 17 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 22. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 22 Stemmer.

S. D. oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 22. September 1910.

Til
Justitsministeriet.

Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune har i en Skrivelse af 6. d. M. til Lagtinget meddelt Lagtinget, at Kommunelægeembedet paa Sandø nu er blevet ledigt, og der udtales, at man ikke kan forvente at faa det besat igen, medmindre der garanteres Lægen en aarlig Minimumsindtægt af 3900 Kr., og da Kommunen ikke kan overkomme at yde en saadan Garanti, ansøger Forstanderskabet Lagtinget om at forhøje Amtskommunens Tilskud til Lægen fra 400 Kr. til 600 Kr. samt om at andrage hos Regeringen om en Forhøjelse af Statens Tilskud fra 1600 Kr. til 2100 Kr., medens den af Sognekommunen garanterede aarlige Sum forhøjes fra 1000 Kr. til 1200 Kr.

Lagtinget har henvist Sagen til *Behandling* i et Udvalg, som har afgivet den hermed følgende Betænkning.

Efter Udvalgets Forslag har Lagtinget den 22. d. M. enstemmig med 22 Stemmer vedtaget følgende:

(se Udvalgsbetænkningen).

Man tillader sig under Henvisning til foranførte at anbefale det foran under Punkt 1. ommeldte Andragende om Tilskud af Statskassen til Kommunelægeembedet paa Sandø til Regeringen.

C. Barentsen.

Oliver Effersee,
Ordfører.

Joén Poulsen.

XVIII. Forbedring af Lægeforholdene.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes en *Skrivelse fra Amtet af 3. Marts 1910 med Bilag*, saalydende:

Justitsministeriet har under 29. Januar d. A. tilskrevet Amtet saaledes:

»Efter Modtagelsen af Hr. Amtmandens Skrivelse af 10. December f. A. i Sagen angaaende Forbedring af Lægeforholdene paa Færøerne, hvori De anbefaler, at der foreløbig oprettes en ny Lægeplads, skal man ved at tilbagesende Sagens Akter anmode Dem om fra Lagtinget at indhente en Udtalelse angaaende det af Dem saaledes gjorte Forslag samt eventuelt til- lige om hvilken Plads, der burde foretrækkes, hvorved man dog allerede nu finder at burde bemærke, at Ministeriet vil finde det betænkeligt at søge Statstilskud til nogen Lægeplads, hvis Oprettelse kunde have til Følge, at Lægeembedet i Vestmannaeyri maatte nedlægges.

Samtidig skal man anmode Dem om at gøre Lagtinget bekendt med, at den paa Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1908—09 under § 26, III, Nr. 37 til Forbedring af de færøske Lægeforhold givne Bevilling paa 3000 Kr. ikke foreløbig vil blive benyttet, men er genoptaget paa Forslag til Tillægsbevillingsloven for Finansaaret 1909—10 og eventuelt vil blive ført videre til Tillægsbevillingsloven for 1910—11 til eventuel Anvendelse ved Oprettelsen af en ny Lægeplads.

Naar Lagtinget har udtalt sig over Sagen, saaledes som denne nu foreligger, forventes den med Deres fornyede Erklæringer atter indsendt hertil.*

Hvilket man herved skal meddele, idet man vedlægger Afskrifter af Fysikatets Erklæringer af 18. og 30. Oktober f. A. og af Amtets Skrivelse til Fysikatet af 11. Oktober f. A. samt af Amtets Erklæringer til Justitsministeriet af 19. Oktober og 10. December f. A. vedrørende denne Sag.

* * *

Fysikus for Færøerne,

Thorshavn, den 18. Oktober 1909.

Efter at have modtaget Amtets Skrivelse af 11. d. M. vedrørende eventuel Anvendelse af den paa Tillægsbevillingsloven af 1908—09 optagne Bevilling paa 3000 Kr.: »Til Justitsministeriets Raadighed til Forbedring af Lægeforholdene paa Færøerne«, blev Sagen s. D. forelagt paa et her i Byen afholdt Lægemøde, Der viste sig her udelt Tilslutning for Forslaget om at forbedre og lette Adgangen til Lægehjælp heroppe særligt for de fjernest liggende Bygder ved Anvendelsen af hensigtsmæssige og hurtiggaaende Motor-Baade. Man vil nemlig ved at benytte en paa Lægens Bosted stationeret Motor-Baad i Forbindelse med den rette Brug af det nuværende Telefonnet kunne opnaa: 1) at der for at befordre Lægen til og fra Patienten da kun udføres 2 Rejser i Stedet for de ellers

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 6.

nødvendige 4 Ture med en 8 Mandsfarer; 2) at Rejserne bliver væsentlig hurtigere, hvorved dels Patienterne faa tidligere Lægehjælp, dels Lægen bliver i Stand til at betjene flere Patienter i samme Tidsrum. Man vedtog derfor enstemmigt at henstille, at der til Motor-Baade i Lægeskyds paa nævnte Maade kan anvendes i indelevrende Finansaar i Thorshavns Lægedistrikt indtil 800 Kr., i Norderøernes do. indtil 1000 Kr., i Vestmanhavn do. indtil 700 Kr. og i Suderø do. indtil 500 Kr. Idet man tilføjer, at med Undtagelse af Distriktslægen i Vestmanhavn og Kommunelægen paa Sandø vare alle færøske Læger til Stede ved Mødet, skal man i øvrigt under Henvisning til Fysikatets Udtalelser herom i Skrivelse til Færø Amt af 28. Marts 1908 tillade sig at anbefale denne Sags Fremme paa det bedste samtidig med, at man ikke kan andet end udtale sin Beklagelse over, at Lagtinget ved først den 27. September d. A. at tage endelig Stilling til Justitsministeriets Skrivelse af 13. Maj ikke synes at have haft Øje for de ikke smaa Forbedringer i Adgangen til lettere Lægehjælp, som Justitsministeriets ovennævnte Bevilling utvivlsomt giver.

II. Fastrand.

Til
Amtmanden over Færøerne.

* * *

Fysikus for Færøerne.

Thorshavn, den 30. Oktober 1909.

Efter at have modtaget Amtets Skrivelse*) af 9. f. M. med Bilag*), bl. a. vedrørende Spørgsmaalet om Ansættelse af flere Læger paa Færøerne og senere de hermed i Forbindelse staaende Skrivelser*) af 14., 16., 20. og 25. f. M. medfølgende Bilag*), skal man under Henvisning til Fysikatets Skrivelser*) af 12. og 16. f. M. til Amtet bemærke følgende:

Dette Spørgsmaal er som bekendt ikke af ny Dato, og der er i den Anledning fra Fysikatet afgivet flere Betænkninger herover, jfr. saaledes bl. a. Skrivelser af 18. Oktober 1903 og 28. Marts 1908 til Færø Amt, hvortil man i øvrigt tillader sig at henvise. Saa vidt man kan se, er der i den fra Lagtingets Side afgivne Betænkning eller fra anden Side ikke fremført væsentlig nye Momenter, som kunne motivere en større Forandring i den under 28. Marts 1908 givne Henstilling. Man kan derfor ikke andet end vedblivende hævde, at der nok kan være god Anledning til at ansætte endnu en Læge med Bopæl f. Eks. i Sundelaget, enten det nu bliver Selletræ eller Kvalvig eller muligvis oppe i Skaalefjorden; han vil da, som tidligere anført, faa et passende Virksomheds-Område uden i altfor generende Grad at berøve de omboende Læger deres Klientel (under Forudsætning af passende Kompensation til vedkomme Læger), og vil samtidig afhjælpe den føleligste Trang til lettere Adgang for Lægehjælp. Derimod tror jeg ikke, at der for Tiden er tilstrækkelig Grund til samtidig at oprette en Lægeplads paa Vaagø, en do. i Ejde, en do. i Skaale (Strænder) og en do. i Fuglefjord, fordi 1) Lægen paa hvert af Stederne vil faa et for lille Virksomhedsområde, 2) han vil ikke kunne bevare sin Habilitet qua Læge, 3) vil saaledes efter kort Tid ikke føle sig tilfreds ved Stillingen, 4) vil i Længden ikke kunne taale at være uden jævnbyrdig kulturel Omgang, og endelig 5) vil Lægestillingen i Vestmanhavn blive ødelagt (jfr. Distriktslægens Skrivelse af 11. September d. A.). Følgerne ved Oprettelsen af 4 Lægepladser paa én Gang ville ikke udeblive, idet nemlig Lægepladserne ikke alle ville blive besatte eller kun besatte med Folk, som have Vanskelighed ved at være andre Steder, og

*) Udelades her.

begge Dele er uheldigt ikke mindst for Befolkningen. — Men dette er jo nu dog ikke det samme som, at der ikke senere kan oprettes nye (flere) Lægepladser, efterhaanden som Befolkningen tiltager, og iøvrigt kan jeg ikke andet end udtale, hvis det da er Befolkningens Størrelse og de lange Afstande til Læge, som skulle være bestemmende for Oprettelsen af nye Lægepladser, at det da næppe bliver nogen af de tre ovenfor nævnte Pladser, som først komme i Betragtning, — som ogsaa fremhævet fra anden Side —, men derimod den isoleret liggende Ø, Suderø, hvis Befolkning allerede nu tæller c. 4000 Mennesker, og hvor store Bygder paa c. 600 Mennesker have c. 3 Mil til Øens eneste Læge.

Men oprettes der nu en Lægeplads i Sundelaget, maa der samtidig rundt om paa Lægepladserne stationeres hurtiggaaende hensigtsmæssige Motor-Baade, som hurtigt, let og sikkert kunne befordre Lægen til Patienterne saaledes, at Rejserne kunne gøres i mindre end Halvdelen af den Tid, som nu medgaar hertil; det er nu nemlig ikke usædvanligt, at der bruges 6 å 8 Timer til en Rejse paa ialt 2 å 3 løbende Mil, ja for nylig hændte det endog, at der til en saadan Tur medgik c. 19 Timer, hvilken ved en god Motor-Baad kunde være udført i 3 å 4 Timer. Her er der saaledes en Sag, der utvivlsomt trænger til i høj Grad at forbedres, og hvor der som sagt ved Anvendelsen af gode Motor-Baade og ved fornuftig Brug af det nu store Telefonnet vil kunne indvindes en god Del Tid og Arbejde til Gavn for selve Befolkningen.

Herved skal dog ikke være sagt, at de Ønsker fra Befolkningens Side om forbedret Adgang til Lægehjælp, som nu munde ud i Kravet om Oprettelsen af 4 nye Lægepladser, ere ganske umotiverede og uberettigede; det er de langt fra, men de have kun faaet en fejl Adresse, en forkert Retning; thi det er ikke saa meget Mangel paa Adgang til Lægehjælp Befolkningen de fleste Steder lider under, men derimod — hvad jeg ogsaa tidligere flere Gange har fremhævet i Indberetninger herfra — den komplette *Mangel paa Adgang til god og kyndig Sygepleje*; det er desværre en sørgelig, men ikke mindre sand Kendsgerning, at der udenfor Thorshavn (og *maaske* Klaksvig og Trangisvaag) næppe findes en eneste Bygd, hvor der kan skaffes virkelig god og kyndig Sygepleje til Veje. Hvor ofte kunde ikke rundt om i Bygderne megen Uro og Ångstelse være undgaaet for bekymrede Forældre, Slægtninge m. fl., naar de ved pludselig opstaaet Sygdom o. lign. havde haft en dygtig og erfaren Sygeplejerske straks at kunne henvende sig til i Stedet for som nu, — hvis der da skal gøres noget — at maatte hente den som Regel fjernboende Læge, (hvortil der som Forholdene nu er, bruges mange Timer og en Del Mennesker); denne har da manges en Gang kunnet konstatere, at Rejsen i og for sig ikke var nødvendig, men maatte gøres, som Forholdene for Tiden nu en Gang ere, ligesom han ved andre Lejligheder under en Sygdoms Forløb ogsaa manges en Gang haardt har savnet en dygtig Sygeplejerske, idet hans Ordinationer ikke ere blevne fulgte saa godt som ønskeligt og gavnligt var af de tjenstvillige, men ofte i den Retning saa uvidende Medmennesker. Her er der som sagt en Sag at tage op; der burde derfor i de større Bygder oprettes *Sygeplejerske-Stillinger*, som i det hele var saa godt lønnede og aflagte, at de blev søgt af dygtige og vel uddannede Sygeplejersker. For nu at kunne føre Sagen igennem paa bedste og heldigste Maade for Befolkningen maatte man træde i Forbindelse med Institutioner som «Røde Kors» eller danske Sygeplejeraad; herved vilde man kunne opnaa, at Sagen hurtigt blev ført ud i Livet, naar de fornødne Pengemidler vare for Haanden, idet det sikkert vil tage en Del Tid at finde kvalificerede Kvinder her til dette Øjemed, ligesom deres Uddannelse ogsaa vil tage Aar, naar man da skal bygge paa de hidtil gjorte Erfaringer. At der vil kunne faas en Del Sygeplejersker alene for Halvdelen af den Sum, som Etableringen af 4 Lægepladser vil koste, behøver man vist næppe at gøre opmærksom paa.

At der langt fra i alle Bygder kan oprettes Sygeplejerskestationer, særligt i Begyndelsen, maa naturligvis anses som en Selvfølge; og dette er vel næppe heller nødvendigt, saafremt det kan lykkes at forbedre Jordemoder-Institutionen; det er nemlig ikke saa faa Steder, at den ansatte Jordemoder har meget lidt at bestille som saadan Aaret igennem [kun ganske faa (4 å 8) Forretninger]; og da

Lønnen er saa utrolig lille, er hun af den Grund næsten udelukket fra at kunne bevare sin Dygtighed og de erhvervede Kundskaber og Færdigheder; derfor har Jordemoderinstitutionen paa Færøerne kun ringe og endda aftagende Tilgang, ligesom det skorter paa kvalificerede Kvinder hertil. — Kunde man nu samtidig give disse Jordemødre passende Oplæring i Sygepleje, saa at de ogsaa kunde virke i den Retning foruden at de passede deres Jordemoder-Stilling, vilde man faa afhjulpet den føleligste Mangel paa Adgang til Sygepleje hos Befolkningen. — Men for at faa god Tilgang af kvalificerede Personer hertil, maatte man samtidig forhøje Lønnen for dem ret betydeligt; thi det lyder jo utroligt, men er ikke desmindre sandt, at Jordemødrene udenfor Thorshavn oppebære i Løn kun fra 20 Kr. til 60 Kr. aarlig foruden en saare ringe Betaling for deres Forretninger, og det er jo kun en sørgelig Kendsgerning, at den Henstilling, Fysikatet rettede til Lagtinget (jfr. Skrivelse til Færø Amt af 28. August 1907) om at forbedre de saa slette Jordemoder-Forhold, ikke er bleven besvaret eller tagen til Følge (ganske vist oppebærer en Lagtingsmand nu ved Diaternes Forhøjelse c. 200 Kr. aarlig, men en Jordemoder maa dog mange Steder nøjes med 20 Kr.).

Til Slutning skal jeg kun kort recapitulere, hvad jeg mener der bør gøres for at afhjælpe Befolkningens Trang til lettere Adgang til Lægehjælp: 1) Anbringelse af hurtige og hensigtsmæssige Motorbaade paa de Steder, hvor Lægen bor, 2) Oprettelse af faste Sygeplejerske-Stationer paa passende Steder i Forbindelse med supplerende Uddannelse af Jordemødrene (+ forbedret Lønning) og 3) Oprettelse af foreløbig én Læge-Stilling nemlig i eller ved Sundelaget — og alle tre Foranstaltninger føres igennem ved betinget Understøttelse fra Staten.

II. Jastrau.

Til
Færø Amt.

* * *

Færø Amt,
Thorshavn, den 19. Oktober 1909.

Efter at Justitsministeriets Skrivelse af 13. Maj d. A. (F. J. X. Nr. 160) angaaende Forbedring af Lægeforholdene paa Færøerne har været forelagt Lagtinget, har Lagtinget afgivet den med 6 Bilag hosfølgende Betænkning af 1. d. M., hvori det indtrængende anmoder Justitsministeriet om, at Lægeforholdene paa Færøerne maa blive forbedrede i Overensstemmelse med Tingets Indstillinger af 21. September 1907 og 26. September 1908. Det i Sagen nedsatte Udvalg havde (som Indstillingspunkt 2) indstillet til Lagtinget at foreslaa, at den paa Tillægsbevillingsloven for 1908—09 under Konto § 26 III. Nr. 37 optagne Bevilling paa 3000 Kr. i Forbindelse med yderligere Bevillinger i samme Øjemed foreslaas anvendt til Lønning af Læger i de Distrikter, hvor Tinget har foreslaaet saadanne ansatte. Dette Forslag blev imidlertid ikke vedtaget, idet det (vistnok dog kun paa Grund af nogle Medlemmers tilfældige Fraværelse) ikke opnaaede tilstrækkeligt Stemmetail. Lagtinget har saaledes ikke givet noget direkte Svar paa det af Ministeriet Tinget forelagt Spørgsmaal, og jeg har derfor foranlediget Sagen forelagt paa et den 11. d. M. her i Byen afholdt Lægemøde. Ifølge den ligeledes medfølgende Skrivelse fra Fysikus af 18. d. M. have Lægerne paa det ommeldte Møde enstemmig vedtaget at henstille, at der til Anvendelse af Motorbaade til Befordring af Læger i indeværende Finansaar kan anvendes

i Thorshavns Lægedistrikt indtil	800 Kr.
- Nordøernes — — —	1000 —
- Vestmanhavns — — —	700 —
- Suderø — — —	500 —
	3000 Kr.

Det saaledes fremsatte Forslag mener jeg at maatte tiltræde, idet jeg maa formene, at det ubetinget vil være rigtigt at gøre et Forsøg paa Forbedring af de paaklagede Forhold paa den af Lægerne anbefalede Maade. Med Hensyn til varigere Foranstaltninger skal jeg tillade mig foreløbig at henvise til de blandt Lagtingssagens Bilag værende Aftryk af Erklæringer, afgivne af Lægerne paa Færøerne (med Undtagelse af Fysikus) om Sagen, idet jeg, naar jeg har modtaget Betænkning fra Fysikus, skal indsende min yderligere Erklæring.

Sagens ældre Aktstykker vedlægges.

C. Børentsen.

Til
Justitsministeriet.

* * *

Færø Amt.

Thorshavn, den 10. Decbr 1909.

I Forbindelse med Skrivelse af 19. Oktober d. A. (ad F. J. X. Nr. 160) angaaende Forbedring af Lægeforholdene paa Færøerne skal jeg hermed fremsende en af Fysikus for Færøerne afgiven Betænkning over Sagen af 30. Oktbr. d. A. Idet jeg derhos vedlægger et Kort over Færøerne, hvorpaa Grænserne for de nuværende og forestaaende Lægedistrikter og Kommunalægekredse er anførte, tillader jeg mig at bemærke, at jeg som jeg i tidligere Erklæringer anført, vedvarende maa formene, at det, saa længe der er bosat en Læge i Vestmanhavn, er umuligt at ansætte en Læge paa Vaagø og en i Sundelaget (Ejde, Kvalvig eller Slettevåg), idet de paagældende Læger vil faa et altfor ringe Klientel. En rationel Ordning af Forholdet maa før eller senere med Nødvendighed føre til, at Lægepladsen i Vestmanhavn nedlægges, og at der ansættes en Læge paa Vaagø og en i Sundelaget. En saadan Ordning vil ikke blive præjudiceret ved, at der ansættes en Læge paa et af disse 2 Steder, og det maa vel blive en Skønsag, hvilket af dem man vil give Forrangen. Til Fordel for Vaagø taler stærkt Hensynet til, at Kravet fra denne Øs Befolkning har været fremsat først, og nu igennem en længere Aarrække stadig er kommet igen, samt at Øen ligger isoleret, til Fordel for Sundelaget, at en Læge paa dette Sted vil kunne betjene nogle af de for Tiden mindst heldigt stillede Dele baade af Vestmanhavns og Norderøernes Lægedistrikt.

At gaa videre end til Ansættelse af 1 Læge foruden de nuværende kan af de af Fysikus anførte Grunde næppe for Tiden tilraades — uagtet det sikkert maa erkendes, at de af Befolkningen udtalte Ønsker om Læger paa 4 Pladser foruden de nuværende meget forstaaelige, naar henses til de lange Afstande og de vanskelige Samfærdselsforhold.

Idet jeg iøvrigt maa være ganske enig med Fysikus (og flere af de andre Læger, jfr. de tidligere fremsatte Erklæringer) i, at en Forbedring af Forholdene ogsaa maa tage Sigte paa Oprættelse af Sygeplejerske-Stationer, og at en Bevilling til Leje af Motorbaade til Lægernes Befordring vil kunne afhjælpe en væsentlig Del af de forhaandenværende Mangler, skal jeg med Hensyn til det af Lagtinget nu igennem flere Samlinger drøftede Spørgsmaal om Ansættelse af flere Læger udtale, at det vilde synes mig meget ønskeligt, om der kunde begyndes paa en Løsning af Spørgsmaalet ved Ansættelse af en Læge enten paa Vaagø eller i Sundelaget. Jeg tillader mig derfor at anbefale, at man gaar denne Vej ved at søge den fornødne Bevilling (foruden Bevilling til Motorbaade, jfr. Skrivelse herfra af 19. Oktober d. A.), og at man derefter med Hensyn til Valget af, hvilken Plads der bør foretrækkes, eventuelt paany indhenter Lagtingets Betænkning.

C. Børentsen.

Til
Justitsministeriet.

Endvidere fremlagdes saalydende *Skrivelse fra Justitsministeriet af 21. Marts 1910:*

I Forbindelse med Skrivelse af 29. Januar d. A. angaaende Forbedring af Lægeforholdene paa Færøerne skal man hoslagt tilstille Hr. Amtmanden en hertil indkommen Henvendelse med Bilag fra den færøske Kredslægeforening^{*)} vedrørende den paa Tillægsbevillingsloven af 1908—09 under § 26 — III Nr. 37 givne Bevilling paa 3000 Kr., idet De anmodes om at forelægge det saaledes indkomne for Lagtinget sammen med den med ovenanførte Skrivelse fulgte Sag.

Ved disse Sagers *foreløbige Behandling* den 8. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson og Formanden at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 9. s. M. valgtes: *Christiansen, N. Djurhuus, Samuelson, Hentze og Nielsen.* Den 16. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Denne Sag er behandlet i forskellige Lagtingssamlinger, sidste Gang i Lagtingssamlingen 1909, jfr. Lagtingstidende Side 6.

Undertegnede Udvalg, som i Aar har faaet Sagen til Behandling, har modtaget følgende Aktstykker:

- 1) Skrivelse fra Færø Amt af 3. Marts d. A. hvorved en Skrivelse fra Justitsministeriet af 29. Januar d. A. kommuniseres vedrørende Spørgsmaalet om Ansættelse af flere Læger.
- 2) Afskrift af en Skrivelse af 30. Oktober f. A. fra Fysikus paa Færøerne til Færø Amt bl. a. vedrørende samme Spørgsmaal.
- 3) Afskrift af en Skrivelse af 10. December f. A. fra Færø Amt til Justitsministeriet vedrørende samme Spørgsmaal.
- 4) Skrivelse af 28. Juli d. A. fra Forstanderskabet for Ejde Sogns Kommune vedrørende samme Spørgsmaal.^{*)}
- 5) Skrivelse af 21. Juli d. A. fra Forstanderskabet for Funding Sogns Kommune vedrørende samme Spørgsmaal.^{*)}
- 6) Skrivelse fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld vedrørende samme Spørgsmaal.^{*)}

Endvidere har man modtaget:

- 7) Afskrift af Justitsministeriets Skrivelse af 21. Marts 1910 til Amtmanden over Færøerne angaaende en Henvendelse fra den færøske Kredslægeforening vedrørende Spørgsmaalet om Anvendelse af den paa Tillægsbevillingsloven for 1908—09 under § 26 — III Nr. 37 givne Bevilling paa 3000 Kr.
- 8) Afskrift af Skrivelse af 23. Februar d. A. fra Forstanderskabet for Viderø, Fuglø og Svinø Sognes Kommune til Distriktslæge Jensen, Klaksvig, angaaende samme Sag.^{*)}
- 9) Afskrift af Skrivelse af 26. Februar d. A. fra Læge Jensen til Bestyrelsen for færøsk Lægekredsförening om samme Sag.^{*)}
- 10) Afskrift af Skrivelse af 2. Marts fra Bestyrelsen for den færøske Kredslægeforening om samme Sag.^{*)}
- 11) Afskrift af Skrivelse af 18. Oktober f. A. fra Fysikus paa Færøerne til Færø Amt angaaende samme Sag.

^{*)} Udelades her.

- 12) Afskrift af Skrivelse af 19. Oktober f. A. fra Færø Amt til Justitsministeriet.
- 13) Andragende til Lagtinget fra Beboerne af Viderejde, Svinø og Kunø angaaende samme Sag*).
- 14) Afskrift af en Skrivelse fra Indbyggere i Myggenæs Sogn bl. a. angaaende Lægetaksten og Lægebefordring*).

Med Hensyn til den saaledes foreliggende Sag skal Udvalget tillade sig at fremføre følgende, idet man først gaar over til at behandle Spørgsmaalet om Ansættelse af flere Læger.

Udvalget kan i det væsentligste tiltræde de Betragtninger, som Lagtinget har gjort gældende ved forskellige Lejligheder med Hensyn til denne Sag. Man tiltræder saaledes navnlig, hvad der af det i forrige Aars Lagtingssamling nedsatte Udvalg er anført om Nødvendigheden af Ansættelse af flere Læger, hvilket førte til en Indstilling til Justitsministeriet af 1. Oktober f. A. Desværre synes Regeringen ikke at være sindet til foreløbig at foreslaa Bevillinger til de af Lagtinget foreslaaede 4 Læger. Aarsagen hertil synes at være Amtets og Lægernes Stilling i Sagen. Udvalget maa beklage dette. Man beklager, at de ommeldte Embedsmænds Stilling til Sagen ikke falder sammen med Lagtingets, og at Regeringen indtil nu synes at være sindet at stille sig paa Embedsmændenes Side.

I den foran citerede Skrivelse fra Justitsministeriet af 29. Januar d. A. begæres Lagtingets Udtalelse over et af Amtet fremsat Forslag om, at der foreløbig oprettes en Lægeplads, samt eventuelt om hvilken Plads der bør foretrækkes. — Ministeriet udtaler i denne Forbindelse, øjensynlig foranlediget ved en Bemærkning i Amtets Skrivelse af 10. December 1909, at samme vilde finde det betænkeligt at søge Statstilskud til nogen Lægeplads, hvis Oprettelse kunde have til Følge, at Lægeembedet i Vestmanhavn maatte nedlægges. Samtidig har Ministeriet anmodet Amtmanden om at tilkendegive for Lagtinget, at den paa Tillægsbevillingsloven for 1908—09 under § 26 III, Nr. 37 til Forbedring af de færøske Lægeforhold givne Bevilling paa 3000 Kroner ikke foreløbig vil blive benyttet, men er genoptaget paa Forslag til Tillægsbevillingsloven for 1909—10 og eventuelt vil blive ført videre til Tillægsbevillingsloven for 1910—11 til eventuel Anvendelse til Oprettelse af en ny Lægeplads.

Naar nu Udvalget efter den Anledning, det foreliggende giver, skal udtale sig om det af Færø Amt fremsatte Forslag om foreløbig at oprette en ny Lægeplads, maa det straks erkendes, at en saadan Foranstaltning vilde betyde en delvis Forbedring af Lægeforholdene og kan siges at være et Skridt i Retning af det foreliggende Spørgsmaals Løsning. Herom kan hele Udvalget være enigt. — Hele Udvalget er fremdeles enigt om, at en eventuel ny Lægeplads selvfølgelig maa oprettes i et Distrikt, hvor Trangen til Læge er størst, og Adgangen til at søge Læge for Tiden er vanskeligst og besværligst.

Mens nu Udvalgets Medlemmer Nielsen og Hentze formene, at den ny Lægeplads bør oprettes paa Vaagø og særlig ville begrunde denne Stilling, formener Christiansen, Djurhuus og Samuelson, at Lægen paa Ejde bør ansættes først. — Flertallet skal i saa Henseende kortelig anføre, at den Del af det nuværende Vestmanhavns Distrikt, som sammen med en Del af Norderøernes Lægedistrikt vil komme til at danne det paatænkte Ejde Distrikt, er uheldigere stillet med Hensyn til Læge end Vaagøen. Der er ret stor Forskel paa Afstanden. Myggenæs i Vaagø Syssel danner her en Undtagelse. Denne Ø er adskilt fra Vaagøen ved en særdeles vanskelig Fjord, og selve Myggenæs er det vanskeligt at faa Forbindelse med paa Grund af meget hyppig forekommende Brænding. Befolkningen her vil, selv om der ansættes Læge paa Vaagø, vedblivende blive uheldig stillet paa Grund af de vanskelige Landingsforhold og den særdeles vanskelige Myggenæsfjord. — Naar Lægen ansættes paa Ejde, vil man imødekomme de Ønsker, som er fremsatte fra den formentlig uheldigst stillede Del af Vestmanhavns Lægedistrikt.

*) Udelades her.

Ved Ansættelse af en Læge paa Ejde vil man fremdeles opnaa at forbedre Lægeforholdene i det meget udsatte og særdeles vanskelige Nordøernes Lægedistrikt. — Følgelig søgtes der paa Grund af det vanskelige Lægeforhold, der skal passeres, meget ubehageligt stille. Hertil kommer ogsaa, at Lægen paa Nordøerne paa Grund af Tilstedeværelsen paa de mange til Distriktet hørende Læder meget let kan være forhindret, naar Folk fra Fødsel kommer til Klaksvig for at konsultere ham. Endvidere maa det siges under Hensyn til Almindeligheds Bemyndigelse om Lægeembetet i Vestmanna, at saaremt Oprettelsen af nogen af de Lægepladser, Lægeinget har foreslaaet oprettet, skulde medføre Fare for en Nedlæggelse af nævnte Distriktslægeembet, maatte det være Lægepladser paa Vaagø. Dermed vil Oprettelsen af en Lægeplads paa Ejde ikke have nogen saadan Indflydelse. Oprettelsen af Lægepladser paa Ejde vil altsaa efter Flertallets Mening foruden at tilfredsstille de Ønsker, som næres i det paatænkte Ejde Distrikt, forbedre Lægeforholdene i den tilbageværende Del af Vestmanna Distrikt (herunder Vaagø) og i Nordøernes Læge-Distrikt, idet de paagældende Læger bliver af med Distrikternes besværligste Udkanter og derved sættes i Stand til at ofre mere Tid og Kræfter paa den tilbageværende Del af deres respektive Distrikter til Gavn for paagældende Befolkning. Dette vil særlig blive Tilfældet, hvis der samtidig stilles Altorbaade til Lægernes Raadighed. Denne Side af Sagen vil Udvalget senere komme tilbage til.

Udvalgets Flertal skal endvidere henlede Opmærksomheden paa, at en tidligere Distriktslæge i Vestmanna i en Erklæring af 6. Oktober 1903 har udtalt, at for saa vidt det kan dreje sig om at blive af med Sundelaget, vilde han ikke ønske nogen Guldgrube for Indtægtsstaten, idet Lægen kan være glad over at blive af med denne besværlige Del af Distriktet. — Dette gælder derimod ikke for Vaagø.

Til Fødsel for Oprettelsen af et Lægeembet paa Vaagø fremfor paa Ejde skal Mindretallet (Lienze og Nielsen) tildele sig at anføre følgende:

Spørgsmålet om Ansættelse af en Læge paa Vaagø er af ældre Dato, idet Lægeinget allerede i Aaret 1903 i dette Øjemed vedtog en Erklæring af 100 Kr. af Lægeingets Kasser og ansøgte hos Regeringen om at Statskassen af fra et Tilskud af 100 Kr. aarl. — Sagen om Ansættelse af flere Læger kom efter til Behandling i Lægeinget i Samlingen 1904, men udsattes da til næste Aar, anstændig fordi man ikke fra Regeringen havde faaet Svar paa Lægeingets Henvendelse til samme om Tilskud af Statskassen til Ansættelse af en Læge paa Vaagø, idet Lægeinget dengang mente, at Lægeingens paa Vaagø burde ordnes først, og forinden Lægeinget tog Stilling til Oprettelse af andre Lægepladser paa Øerne.

I Lægeingets Boksamling i Aar 1906 blev det af Lægeinget vedtaget at opføre et Tuberkulose-Sygehus paa Vaagø. Herved var Spørgsmålet om Ansættelse af en Læge paa Vaagø i Virkeligheden løst, idet det betragtedes som en selvfølge, at Tuberkulose-Sygehus-Lægen tillige blev Kommune-Læge paa Øen. Men til stor Forbavselse for mange blev denne Bestemmelse i Lægeingets Ordre Samling samme Aar kulkastet, idet Spørgsmålet om Tuberkulose-Sygehusets Betingelser blev rejst paa i Tinget og afgjort derhen, at det skulde opføres i Høvdal ved Thorshavn.

Først i 1907 indgik Lægeinget til Regeringen med Anmodning om at søge udnævnt Bevilling fra Statskassen til Ansættelse af Læger i Ejde, Høvdal og Skaraborg, samtidig med at Sagen om Ansættelse af en Læge paa Vaagø paa ny indstilledes til Regeringen.

Det fremgik af foranstaaende, at Spørgsmålet om Ansættelse af en Læge paa Vaagø er af langt ældre Dato end Spørgsmålet om Ansættelse af Læger andre Steder paa Øerne, hvorfor man er berettiget til at vente, at Lægeinget ved Oprettelsen af nye Lægepladser vil tage særligt Hensyn til Vaagø. Som det fremgik af den af vedkommende Udvalg i 1907 i Sagen angående Ende Klæbning af flere Læger afgivne Betænkning (se Lægeingstidende for 1907, Bilag 5), er den nuværende Grensnedsførelse mellem Lægen og hver enkelt Person paa Østern c. 2 Mil og paa Vaagø c. 2 1/4 Mil, hvoraf altså fremgik, at

Vaagøen er daarligere stillet med Hensyn til Lægebetjening end Østerø. — Ingen Del af det nuværende Vestmanhavn Lægedistrikt er saa daarlig stillet som Myggenæs, der har $4\frac{3}{8}$ Mil til den nærmeste Læge, nemlig Lægen i Vestmanhavn. Hvad særligt angaar Lægeforholdene i den østlige Del af det nuværende Vestmanhavn Lægedistrikt, maa det fremhæves, at denne Del af Distriktet har forholdsvis let Adgang til at søge Lægehjælp fra Thorshavn, idet der derfra er daglig Dampskibsforbindelse med Kvalvig, hvorfra Afstanden til Haldersvig, Tjørnevig og Ejde ikke er særlig stor.

Følgen af, at en Læge bliver ansat paa Ejde vil være, at Lægen i Vestmanhavn i det da tilbageværende Vestmanhavn Lægedistrikt kommer til at bo i en Udkant af Distriktet, hvilket aller ganske naturligt vil medføre, at Lægen maa flyttes fra Vestmanhavn til Vaagø, hvis Vaagøen ikke faar sin egen Læge. Det anerkendes antagelig fra alle Sider, at det ikke vilde være retfærdigt overfor Befolkningen at lade en Læge blive boende i en Udkant af sit Lægedistrikt. Hvis derfor Lægen bliver ansat paa Ejde istedetfor paa Vaagø vil dette komme i Strid med Justitsministeriets Stilling til Sagen, idet Ministeriet udtrykkelig har udtalt, at det nærer Betænkelighed ved at besætte nogen af de Lægepladser, Lagtinget har foreslaaet oprettet, saaledes at dette skulde medføre en Fare for en Nedlæggelse af Distriktslægeembedet i Vestmanhavn. En saadan Fare er formentlig langt større, hvis Lægen ansættes paa Ejde i Stedet for paa Vaagø.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Anvendelse af Motorbaade til Lægens Befordring skal Udvalget anføre, at det vil faa meget stor Betydning saavel for Befolkningen som Lægerne, om der stationeres Motorbaade, egnede til Lægers Befordring i Vestmanhavn, Trangisvaag, Klaksvig og Thorshavn. I Sand, hvor der er ansat en Kommunelege, haves der ikke særlig Brug for Motorbaad til Befordring. Det samme gælder Ejde, for saa vidt en Lægeplads oprettes der, idet Lægens Rejser enten vil foregaa over Land eller med Baad over det mellem Strømø og Østerø liggende rolige Sund paa korte Afstande. Da nu ogsaa Lægerne saa enstemmig erklære sig for en saadan Ordning, bør det forsøges, og det vil saa vise sig, hvor megen Forbedring af Forholdene denne Foranstaltning medfører. Udvalgets Flertal kan dog allerede paa Forhaand udtale, at den sidstnævnte Ordning ikke skønnes at ville medføre nogen Forbedring overalt, hvor Trang findes, medmindre Lægepladsen paa Ejde samtidig oprettes og besættes. Mindretallet holder for, at denne Ordning bør forsøges samtidig med, at der oprettes en Lægeplads paa Vaagø. Hele Udvalget er enigt om at tilraade Lagtinget at andrage om, at den paa Tillægsbevillingsloven opførte Sum paa 3000 Kr. forhøjes med mindst 2100 Kr., altsaa den Sum, som man tidligere har foreslaaet tillagt hver Lægeplads som aarligt Tilskud fra Statskassen. Skulde et saadant Beløb ikke kunne tilvejebringes, maa man tilraade, at der andrages om en saa stor Forhøjelse, som er opnaaelig. For saa vidt der ansættes en ny Læge, og en Sum af 2100 Kr. tillægges ham af de bevilgede 3000 Kr., tror man ikke, at de tilbageværende 900 Kr. ville være tilstrækkelige til at gøre det omhandlede Forsøg med Motorbaade. Udvalget har dog Vanskelighed ved at opgive Haabet om, at den danske Regering og Rigsdag virkningsfuldt vil støtte den af Lagtinget repræsenterede Landsdel ogsaa med Hensyn til en forsvarlig Ordning af de færøske Lægeforhold, og det tør derfor indtil videre ventes, at man vil kunne opnaa en Bevilling af en saadan Størrelse, at der vil kunne ansættes mindst 1 ny Læge, og at der til Lægebefordring foreløbig vil kunne regnes med en Sum paa 3000 Kr. Efter nogen Tids Forløb vil det vise sig, om Beløbet er større end nødvendigt, saaledes at det eventuelt vil kunne nedsættes.

Regner man nu med en Sum paa 3000 Kr. til Lægebefordring, skal Udvalget med Hensyn til Spørgsmaalet om Beløbets Fordeling mellem Lægedistrikterne tillade sig at udtale, at man kan tiltræde det i Amtets Skrivelse til Justitsministeriet af 19. Oktober f. A. fremsatte Forslag, dog med den Ændring, at der stilles til Disposition for Lægen i Vestmanhavn 800 Kr. og til Disposition for Thorshavns Lægedistrikt 700 Kr. i Betragtning af, at det Farvand, som Lægen i Thorshavns Lægedistrikt skal berejse, for Størstedelen er mindre vanskeligt end det Farvand, Vestmanhavns Læge eventuelt skal berejse, f. Eks. Ture fra Vest-

manhavn til Sørvaag eller Myggenæs. Hertil kommer ogsaa, at der mellem Thorshavn og en stor Del af Distriktets Bygder er daglig Dampbaadsforbindelse, som formentlig ogsaa kan benyttes af de thorshavnske Læger, og derfor ikke kan lades ude af Betragtning.

Saaframt der til Lægebefordring kun stilles et mindre Beløb til Disposition, i hvilken Henseende Udvalget forudsætter, at der næppe vil blive Tale om et betydeligt mindre Beløb end 3000 Kr., foreslaar man, at Beløbet deles mellem Lægepladserne i samme Forhold, saaledes at der tillægges:

Thorshavns Lægedistrikt	$\frac{7}{100}$
Norderøernes —	$\frac{10}{100}$
Vestmanhavn —	$\frac{8}{100}$
Suderø —	$\frac{5}{130}$

Udvalget vilde finde det heldigt, om der for større eller mindre Kredse i Distrikterne oprettedes Lægebefordringsforeninger, og at de her omhandlede Tilskud tillagdes disse. Saadanne Foreninger findes for Tiden ikke udenfor Vaag Bygd i Suderø Lægedistrikt, og man formener derfor, at Beløbet for Tiden bør stilles til Lægernes Disposition som foran ommeldt, saaledes, at disse efter Justitsministeriets nærmere Bestemmelse gør Rede for Beløbenes Anvendelse. Fordelingen bør dog kun gælde for et Aar, idet man, naar der er indvundet nogen Erfaring, maatte forbeholde sig at tilraade Ændringer i foranstaaende Fordeling.

Med Hensyn til det af Lægerne rejste Spørgsmaal om Ansættelse af Sygeplejersker i forskellige Bygder skal Udvalget udtale, at dette Spørgsmaal har det samlede Udvalgs fulde Sympati. Udvalget mener dog ikke at kunne fremkomme med Forslag i den Retning, idet man mener, at det bør være Sognekommunernes eller interesserede privates Sag at realisere den af Lægerne udkastede Tanke, f. Eks. ved Dannelse af Sygeplejeforeninger. Naar saadanne haves, bør de støttes af det Offentlige.

Man vilde endvidere finde det ønskeligt, om de færøske Jordemødre, saaledes som af Fysikus udtalt, ogsaa fik Uddannelse i almindelig Sygepleje. Spørgsmaalet om en Forbedring af Jordemødrenes Lønning er en Sag, der har sin Berettigelse og bør optages til særlig Behandling. En Sammenligning mellem Jordemødrenes og Lægernes Løn vilde i denne Forbindelse være ligesaa rimelig som en Sammenligning mellem Jordemødrenes Løn og Lagtingsmændenes Diæter.

Forslag:

Fra hele Udvalget:

principalt.

- 1) Justitsministeriet anmodes om at udvirke, at Lægeforholdene paa Færøerne blive forbedrede i Overensstemmelse med Tingets Indstillinger af 21. September 1907, 28. September 1908 og 1. Oktober 1909.

Fra Flertallet:

Subsidiært.

- 2) Justitsministeriet anmodes om at udvirke, at der som en foreløbig Forbedring af de færøske Lægeforhold oprettes en Lægeplads paa Ejde.
- 3) Af den paa Tillægsbevillingsloven under Konto 26 — III — Nr. 37 opførte Bevilling paa 3000 Kr. foreslaas et Beløb af 2100 Kr. anvendt til delvis Lønning af en Læge paa Ejde.

Fra Mindretallet:

Subsidiært.

- 2) Justitsministeriet anmodes om at udvirke, at der som en foreløbig Forbedring af de færøske Lægeforhold oprettes en Lægeplads paa Midvaag.
- 3) Af den paa Tillægsbevillingsloven under Konto 26 — III — Nr. 37 opførte Bevilling paa 3000 Kr. foreslaas et Beløb af 2100 Kr. anvendt til delvis Lønning af en Læge paa Midvaag.

Fra hele Udvalget:

- 4) Justitsministeriet anmodes om at udvirke, at der stilles et passende Beløb af indtil 3000 Kr. til Disposition til yderligere Forbedring af de færøske Lægeforhold gennem en Befordring af Lægerne med hurtiggaaende Motorbaade.
- 5) Den saaledes til Raadighed stillede Sum fordeles mellem de nuværende Lægedistrikter saaledes:

Thorshavns Lægedistrikt	7	30
Norderøernes —	10	30
Vestmanna —	8	30
Sudero —	5	30

- 6) Fordelingen gælder for 1 Aar. Vedkommende Distriktslæger ville have at gøre Rede for Beløbets Anvendelse efter Justitsministeriets nærmere Bestemmelse.

Ved Sagernes 2. *Behandling* den 20. *September* vedtoges det at lade dem overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 22. *September* sattes Udvalgets principale Forslag først under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 19 Stemmer (*stemte ikke*: Jacobsen, H. A. Djurhus og Formanden). Derefter sattes Mindretallets subsidiære Forslag under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 9 stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Provsten, Skaalum, Jacobsen, Chistiansen, Samuelson, H. A. Djurhuus, Olsen, Dam, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe og Thorkildshøj).

Mærtallets subsidiære Forslag sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 13 Stemmer (*stemte ikke*: Nielsen, Skaalum, Patursson, Skarø, Hentze, Michelsen, Johannesen, Evensen og Winther).

Endelig sattes Udvalgets Forslag (Punkt 4—6) under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 22 Stemmer.

Den 23. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23. September 1910.

Ved Skrivelser af 21. September 1907, 28. September 1908 og 1. Oktober 1909 har Lagtinget anmodet det høje Ministerium om at udvirke, at de færøske Lægeforhold maatte blive forbedrede derved, at der ansattes Læger i Midvaag, Ejde, Skaalefjord og Fuglefjord saaledes, at disse Læger foruden Tilskud fra Lagtingets Kasser og de paatænkte ny Lægedistrikter lønnes med væsentlige Tilskud fra Statskassen. Denne Sag er nu atter forelagt Tinget i indeværende Aars Lagtingssamling foranlediget ved det høje Ministeriums Skrivelse af 29. Januar d. A. til Amtmanden over Færøerne. I denne Skrivelse begæres Tingets Betænkning over et Forslag fra Færø Amt gaaende ud paa, at der foreløbig oprettes en ny Lægeplads. Endvidere er Tinget anmodet om eventuelt at udtale sig om, hvilken Lægeplads der bør foretrækkes.

Samtidig har Tinget gennem den færøske Kredslegeforening modtaget Andragende fra en stor Del af Beboerne i Nordøernes Lægedistrikt, hvori anholdes om, at Lagtinget vil virke hen til, at der til Befordring af Distriktslægen i Nordøernes Lægedistrikt stilles en passende Sum til Disposition. Dette Andragende har givet Lagtinget Anledning til at behandle Spørgsmaalet om Forbedring af Lægeforholdene gennem en bedre og hurtigere Befordring af disse med passende Motorbaade mere indgaaende end, hvad der i Samlingen 1909 blev denne Side af Sagen til Del.

Efter at den ommeldte Sag har været henvist til Overvejelse i et Udvalg paa 5 Medlemmer, har dette den 16. dennes afgivet sin Betænkning.

Ved Sagens 3dje Behandling den 22. dennes vedtoges de fra hele Udvalget fremkomne Forslag samt Flertallets Forslag, saaledes som det nærmere fremgaar af hoslagte Ekstrakt-Udskrift af Tingets Forhandlingsprotokol.

Idet Lagtinget paa ny indsender denne Sag, udtaler man det Haab, at det høje Ministerium vil yde sin Medvirkning til en Forbedring af de færøske Lægeforhold i Overensstemmelse med de fra Befolkningen fremkomne Ønsker.

C. Børentsen.

A. Samuelsen.

Joan Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XIX. Forlængelse af Tidsfristen for den færøske Landbokommission.

Den 23. September fremlagdes følgende *Skrivelse fra den færøske Landbokommission af 22. s. M.*:

I Lov om Nedsættelse af en færøsk Landbokommission af 13. Marts 1908 § 5 er det fastsat, at »Kommissionen skal have tilendebragt sit Arbejde inden 1. Juli 1910, til hvilken Tid den skal have afgivet endelig trykt Betænkning med tilhørende Forslag».

Det har imidlertid vist sig, at den i Lovens § 5 fastsatte Tidsfrist ikke har kunnet overholdes. Grunden hertil er først og fremmest Omfanget af det Kommissionen paahvilende Arbejde, som langt har oversteget, hvad man under Forhandlingerne om den paagældende Lov forudsatte. Efterhaanden som Kommissionens Undersøgelser og Overvejelser ere skredne frem, er det blevet Kommissionen klart, at Reformforslag af væsentlig Betydning ikke vilde kunne gennemføres uden at gribe ind i næsten hele den hidtil gældende færøske Landboret, og Kommissionen har derfor maattet søge udarbejdet vidtløftige systematiske Lovudkast. Der foreligger endelig behandlet af Kommissionen følgende Lovudkast:

- 1) om Havgers Styrelse og Drift;
- 2) om Hegn og Markfred;
- 3) om Udskiftning m. m.;
- 4) om Afhændelse af de Præsteembederne tilhørende Ejendomme;
- 5) om Grandestævne;
- 6) om Landvæsenskommissioner.

- Endvidere foreligger udarbejdet, men ikke endelig behandlet, Lovudkast
- 7) om Overgang til Selvejendomme af Kongsgodset paa Færøerne;
- 8) om det Staten tilhørende Fæstegods paa Færøerne.

Lovudkastene Nr. 7 og 8 give Udtryk for henholdsvis et Mindretals og et Flertals Opfattelse af Spørgsmaalet om den fremtidige Ordning af Fæstegodset og (hvad hermed staar i Forbindelse) Spørgsmaalet om Afhændelse af Trøer (husmandslokker) og mindre Grundstykker af Fæstegodset.

Udarbejdet, men ikke endelig behandlet, er ligeledes Lovudkast

- 9) om Vandløb.

Foruden de ovennævnte Arbejder foreligger, i det væsentlige tilendebragt, Forslag om Planteavlfsforsøg og om Kulbrydning paa Suderø.

Ved Siden af Udarbejdelsen af de ovennævnte Udkast og Forslag har Kommissionen, da det, som ovenanført, viste sig, at dens Arbejde vilde komme til at omfatte Landboretten i dens Helhed, maattet finde det fornødent at tilvejebringe en Samling af ældre Love og Bestemmelser om de færøske Landboforhold samt af ældre Forhandlinger om Landboreformer paa Færøerne. Denne Del af Opgaven har ikke været den mindst vanskelige og har taget længere Tid end paaregnet. Kommissionens sidste Session sluttede i Begyndelsen af Marts d. A., hvorefter undertegnede Formand rejste til København for i Arkiv og Biblioteker at søge det fornødne Materiale og udarbejde Kommissionens Betænkning med tilhørende Forarbejder. Arkivundersøgelserne tog imidlertid — til Dels paa Grund af den mangelfulde Tilstand, i hvilken en Del af de ældre Arkivalier

foreligger — adskilligt længere Tid, end paaregnet, og Arkivmaterialet viste sig ogsaa efter Undersøgelsens Afslutning at være større end tidligere antaget.

Som Følge af det ovenfor omtalte Forhold tillader jeg mig at henstille til Lagtinget, at der søges tilvejebragt Lovhjemmel for Forlængelsen af den i Lov 13. Marts 1908 § 5 angivne Frist, i hvilken Henseende jeg maa antage, at en Forlængelse til 1. Marts 1911 vil være fornøden.

Den 24. September fremlagdes endvidere

Udkast til Lov

om

Ændring i Lov om Nedsættelse af en færøsk Landbokommission af 13. Marts 1908.

Den i § 5 i Lov om Nedsættelse af en færøsk Landbokommission af 13. Marts 1908 satte Tidsfrist af 1. Juli 1910 forlænges til 1. April 1911.

Lagtinget, den 24. September 1910.

C. Berentsen.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 24. September vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil *s. D.* valgtes: *Poulsen, Samuelson og Nielsen*. *S. D.* afgav Udvalget (Ordfører: *Poulsen*) følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er nedsat til at behandle en Skrivelse fra den i Henkold til Lov af 13. Marts 1908 nedsatte Landbokommission og i Forbindelse hermed et Tinget af Formanden forelagt »Udkast til Lov om Ændring i Lov om Nedsættelse af en færøsk Landbokommission af 13. Marts 1908«.

Udvalget er enigt om, at det, for at det store Arbejde, der alt er udført i Landbokommissionen, ikke skal være spildt, er nødvendigt, at den omhandlede Frist forlænges, og man tillader sig derfor at indstille det af Formanden forelagte Lovudkast til uforandret Vedtagelse.

Ved Sagens 2. *Behandling s. D.* vedtoges det med 16 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling s. D.* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 20 Stemmer (*fraværende: Hentze og Effersøe*).

S. D. oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Til
Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 22. ds. har den færøske Landbokommission, nedsat i Henhold til Lov af 13. Marts 1908, meddelt Lagtinget, at den i nævnte Lovs § 5 fastsatte Tidsfrist ikke har kunnet overholdes og henstillet, at der tilvejebringes Lovhjemmel for Forlængelse af denne Tidsfrist.

I den Anledning har Lagtinget behandlet et af Tingets Formand fremlagt Lovudkast herom.

Ved Sagens 3. Behandling i Dag blev dette Lovudkast enstemmig vedtaget med 20 Stemmer.

Det saaledes vedtagne Lovforslag tillader man sig herved at anbefale til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Lagting, Thorshavn den 24. September 1910.

C. Barentsen.

Joen Poulsen,
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

XX. Udskillelse af Myggenæs Sogn som særskilt Kommune.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes Andragende^{**)} fra Beboere af Myggenæs om Udskillelse af Myggenæs Sogn fra Vaagø Præstegælds Kommune som en særskilt Kommune.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 11. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til Udvalget for de kommunale Sager. Den 6. September afgav Udvalget (Ordfører: Skarø) følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra flere Vælgere i Myggenæs Sogn er der til Lagtinget indkommet Andragende om, at Myggenæs Sogn som særlig Kommune maa blive udskilt fra Vaagø Præstegælds Kommune. Andragerne henviser til, at Sagen for nogle Aar

*) Se Lagtingstidende for 1903, Side 88.

**) Udelades her.

Lagtingstidende 1910.

siden har været til Behandling i Lagtinget uden at blive gennemført. Der sigtes til et Andragende, som over Halvdelen af Myggenæs Sogns Vælgere i 1903 sendte til Lagtinget om Sognets Udskillelse som særskilt Kommune. Allerede den Gang havde Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune anbefalet Udskillelsen.

Undertegnede Udvalg, der har faaet denne Sag til Behandling, mener, at man bør imødekomme Andragendet; thi der er vægtige Grunde, der taler for, at Myggenæs Sogn bliver udskilt som særskilt Kommune. Den er ved sin Beliggenhed stærkt isoleret fra Præstegældets andre Dele, ja det er vistnok ikke saa sjældent, at der, særlig om Vinteren, hengaar Uger, ja Maaneder, uden at det er muligt at komme fra Myggenæs til Vaagø. Andragerne anfører ogsaa, at det er ganske sjældent, at det paa Myggenæs boende Medlem af Forstanderskabet kan komme tilstede ved Forstanderskabsmøderne paa Vaagø.

Da Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune har anbefalet Udskillelsen af Myggenæs, og da der i Sognet findes tilstrækkelige Kræfter til at forvalte en Kommunes Anliggender, skal Udvalget foreslaa Tinget at vedtage:

1. Tinget anbefaler, at »Vaagø Præstegælds Kommune« deles i 2 Kommuner, nemlig: 1) »Myggenæs Sogns Kommune«, 2) »Vaagø Sognes Kommune«.
2. Medlemsantallet for Forstanderskabet for de eventuelle nye Kommuner bliver: for den førstnævnte Kommune 3 og for den sidstnævnte 6, saaledes at der i den førstnævnte Kommune ikke bliver nogen særskilt Sognekommision, og at der i sidstnævnte Kommune vælges 1 Medlem af hvert enkelt Sogn og 2 ved Fællesvalg af samtlige Sogne.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 9. *September* vedtoges det med 21 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 12. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

Den 15. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 15. September 1910.

Til

Justitsministeriet.

Fra 29 Vælgere i Myggenæs Sogn forelaa der ved Lagtingets Sammentræden i Aar et Andragende om, at Sognet som særskilt Kommune maa blive udsondret fra Vaagø Præstegælds Kommune.

Her skal henvises til, at Lagtinget ogsaa i 1903 behandlede et af Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune anbefalet Andragende fra Myggenæs, underskrevet af over Halvdelen af Sognets Vælgere, om at Sognet maatte blive udskilt som særskilt Kommune, hvilket ogsaa blev vedtaget af Lagtinget.

Udvalget for de kommunale Sager, som denne Sag blev henvist til, afgav under 6. d. M. sin Betænkning, som gaar ud paa at anbefale, at Myggenæs

Sogn maa blive udskilt som særskilt Kommune, idet man mener, at der er vægtige Grunde, som tale derfor.

Ved Sagens Behandling i Tinget den 12. d. M. vedtoges Udvalgets Forslag med 20 Stemmer mod 0.

I Henshold til det anførte og under Henviſning til den i Sagen afgivne Betænkning, tillader Udvalget sig herved ærbødigt at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

C. Bærntsen.

Simun av Skurði.

Joen Poulsen.

XXI. Andragende om, at Distriktslægerne maa forpligtes til at fungere som Sygekasselæger.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om, at Distriktslægerne maa forpligtes til at fungere som Sygekasselæger.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 1. August vedtoges det efter Forslag af Samuelsen at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager. Den 8. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist den fra i Fjor udsatte Sag om Lagtingets Medvirkning til, at de færøske Distriktslæger forpligtes til at være Sygekasselæger.

Siden Sagen rejstes i 1909 er Forholdene undergaaede en Del Forandringer, idet det, efter hvad der er oplyst for Udvalget, har vist sig muligt at træffe Overenskomst med de her i Thorshavn værende Læger. Man har saaledes i Thorshavn en Afholdssygekasse, der har opnaaet Statsunderstøttelse og Overenskomst med Lægerne paa saa taalelige Vilkaar, at man mener at kunne gaa ind derpaa. Udvalget mener derfor, at denne Sag bør udsættes fore-

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 191.

løbig, indtil de nuværende Sygekasser have indvundet mere Erfaring med Hensyn til, hvor vidt Kasserne ville kunne trives under de Vilkaar, som for Tiden kunne skaffes til Veje. Naar der findes Anledning dertil, vil man kunne rejse Spørgsmaalet paa ny.

Udvalget skal med disse Bemærkninger tillade sig at anbefale Lagtinget til Vedtagelse:

Sagen udsættes indtil videre.

Ved Sagens 2. Behandling den 10. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

XXII. Udskillelse af Øen Store Dimon fra Sand Sogn som et særligt Sogn i kommunal Henseende.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Udskillelse af Øen store Dimon fra Sand Sogn som et særligt Sogn i kommunal Henseende, bilagt med en Erklæring fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune af 30. Juni, saalydende:

Foranlediget af, at det høje Amt ved Skrivelse af 11. September f. A. anmoder om Forstanderskabets Udtalelse over et af Kongsbonde Jens Ole Jacobsen af Dimon til Lagtinget indsendt Andragende om at faa Øen Dimon udskilt fra Sand Sogn som en særlig Kommune, har denne Sag været behandlet i et Kommunalmøde, som afholdtes den 26. Maj.

Lagtingets Udvalgsbetænkning og Ændringsforslag samt det nævnte Andragende blev fremlagt, og efter at denne Sag var bleven forhandlet, blev Forstanderskabet enigt om, at Øen Dimon ikke kan udsondres som særligt Sogn i kommunal Henseende af forskellige Grunde. — Man maa indrømme, at Dimon

^{*)} Se Lagtings Tidende for 1900, Side 100.

ikke faar samme Gavn og Nytte f. Eks. af Vejvæsenet og Skolevæsenet som Bygderne Sand og Skopen; men Dimon er nu af Naturen saadan, at det ikke kan lade sig gøre at yde Dimonbonden den samme Nytte og Rettigheder af de paalignede Beløb til de forskellige Poster som de andre Bygder; men Forstanderskabets Medlemmer i Sand Sogn er villige til at skaffe Dimonbondens Børn Undervisning ved Skolen i Sand paa den Maade, at de faar Ophold i Bygden Sand i den skolepligtige Tid paa billige Vilkaar; ligeledes er man villig til at yde Andrageren en passende Del af det Beløb, der maatte blive paalignet til Vejvæsenet i Sand Sogn til Vejanlæg eller Udbedring af Veje i Dimon.

Ved Sagens *forløbige Behandling* den 1. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *det kommunale Udvalg*.

Den 17. August afgav Udvalget (Ordfører: Skarø) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Fjor behandlede Lagtinget et Andragende fra Kongsbonden paa Store Dimon. Jens Ole-Jacobsen, som ansøgte om, at Øen maatte udskilles fra Sand Sogn som et særligt Sogn i kommunal Henseende.

Det Udvalg, der i Fjor behandlede Sagen, mente, at man ikke kunde imødekomme Andrageren. Men ved 2. Behandling blev Sagen udsat til næste Aar, og Amtmunden blev anmodet om at indhente Erklæring over Andragendet fra Sandø Præstegælds Kommunalforstanderskab. Dette har under 30. Juni d. A. tilskrevet Amtet, at »Forstanderskabet var enigt om, at Øen Dimon ikke kan udsondres som særligt Sogn i kommunal Henseende,« men at »Forstanderskabets Medlemmer i Sand Sogn er villige til at skaffe Dimonbondens Børn Undervisning ved Skolen i Sand paa den Maade, at de faar Ophold i Bygden Sand i den skolepligtige Tid paa billige Vilkaar«. Ligeledes tilsiges der Andrageren til Vejanlæg eller Udbedring af Veje i Dimon en passende Del af det til Vejvæsenet i Sand Sogn paalignede Beløb.

Undertegnede Udvalg, til hvilket Sagen er bleven henvist, kan i alt væsentligt slutte sig til den i Fjor i Sagen afgivne Betænkning (se Lagtingstidende 1909, S. 199). Thi, skønt beklageligt, saa er det dog ikke uden Lovforandring muligt at imødekomme Andragerens Ønske om Dimons Udskillelse som særligt Sogn. Samtidig skal man henvise til den Imødekommen, som Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune i ovennævnte Skrivelse viser overfor Andrageren, hvor dette tilbyder Andragerens skolepligtige Børn Ophold i Sand paa billige Vilkaar. Udvalget skal ogsaa henstille til Forstanderskabet, om ikke Undervisningsspørgsmaalet ogsaa kunde ordnes paa den Maade, at den ene af de to Lærere ved Sand Skole i et Par Maaneder om Sommeren opholdt sig paa Dimon for at undervise Børnene.

Udvalget tillader sig i Henhold til foranstaaende at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Lagtinget kan for Tiden ikke virke hen til, at Store Dimon bliver udskilt fra Sand Sogn i kommunal Henseende.
2. Man henstiller til Forstanderskabet, at dette yder sin Medvirkning til enten at Andragerens Børn i den skolepligtige Alder kan faa Undervisning i Sand Skole og Ophold paa Sand paa billige Vilkaar eller at den ene af de to Lærere ved Sand Skole i et Par Maaneder om Aaret tager Ophold paa Dimon for at give Børnene Undervisning.
3. Ligeledes henstilles til Forstanderskabet at yde Andrageren et efter Om-

stændighederne passende Beløb af den til Vejevæsenet i Sognet paalignede Sum til Vejanlæg eller Forbedring af Veje i Dimon.

4. Der tilstilles Andrageren samt Sandø Præstegælds Kommunes Forstanderskab Afskrift af nærværende Betænkning, samt Andrageren Afskrift af Forstanderskabets Erklæring og den i Fjor i samme Sag afgivne Betænkning.

Ved Sagens 2. Behandling den 19. August vedtoges det med 14 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. Behandling.

S. D. fremlagdes *Ændringsforslag af Samuelson* til Udvalgets Forslag:

Sagen udsættes til næste Aar.

Den 22. August fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Udvalget*:

Punkt 3 i Indstillingen affattes saaledes:

»Man skal gøre opmærksom paa, at Kongsbonden paa Store Dimon har samme Ret som de andre af Sognets Beboere til at nyde Gavn af det til Vejevæsen i Sand Sogn bevilgede Beløb.

Nyt Punkt 4.

»Man henstiller til Kongsbonde Jens Ole-Jacobsen først at forhandle med Forstanderskabet og dér at fremsætte rimelige Ønsker og Krav for siden, hvis Forstanderskabet viser sig uvilligt til at imødekomme ham, at henvende sig til Lagtinget».

Punkt 4 bliver Punkt 5.

Ved 3. Behandling den 23. August sattes Samuelsons *Ændringsforslag* først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 10 stemte for og ingen imod.

Udvalgets Forslag Punkt 1 sattes under Afstemning og vedtoges med 11 Stemmer mod 0.

Punkt 2 ligeledes med 12 Stemmer mod 0.

Udvalgets *Ændringsforslag* til Punkt 3 sattes under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0, hvorved Udvalgets Forslag bortfaldt.

Samuelsons *Ændringsforslag* til nyt Punkt 4 sattes under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

Endelig vedtoges Udvalgets Forslag Punkt 4, nu Punkt 5, med 14 Stemmer mod 0.

XXIII. Andragende fra Fæstearving Jens Christian Djurhuus af Kollefjord om Understøttelse til at besøge en Landbrugsskole.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende Andragende:

Til
Færøernes Lagting.

Undertegnede Fæstearving Jens Christian Djurhuus fra Sjøvgaard i Kollefjord tillader mig herved at andrage det ærede Lagting om en Understøttelse af Tingets Kasser til Hjælp ved Bestridelse af Omkostningerne ved et aarigt Kursus (Vinterkursus), som det er min Hensigt at gennemgaa paa Stend Landbrugsskole ved Bergen.

Jeg opholder mig for Tiden paa Voss hos en Landmand for at uddanne mig i praktisk Landbrug. Til Vinter er det min Hensigt at gennemgaa et Kursus paa Stend Landbrugsskole og derefter fortsætte næste Vinter for derigennem at indvinde theoretisk Uddannelse som Landmand.

Det er fremdeles min Hensigt i sin Tid at vende tilbage til Færøerne og paa min Faders Gaard frugtbargøre de Kundskaber, jeg har indvundet, og derigennem bidrage mit til at arbejde det færøske Landbrug frem.

Omkostningerne ved mit Ophold paa Landbrugsskolen vil foruden Klæder og Sko andrage 500 Kr. Jeg haaber, at det høje Ting af de under dettes Bestyrelse staaende Midler vil bevilge mig et Tilskud paa 250-300 Kroner. Det vil nemlig være vanskeligt for mig uden et saadant Tilskud at udføre min Hensigt.

Jeg er uformuende. Om mine Betingelser for at kunne faa Nytte af det omhandlede Landbrugskursus ville Lagtingsmændene for Nordstrøms kunne udtale sig.

Voss, den 1. Maj 1910.

Jens Chr. Djurhuus.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 2. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *Budgetudvalget*. Den 16. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Andrageren anfører, at han for Tiden opholder sig paa Voss i Norge for at uddanne sig i praktisk Landbrug, og at det er hans Hensigt i de to første Vintre at gennemgaa et Kursus paa Stend Landbrugsskole i Norge for at indvinde theoretisk Uddannelse som Landmand, og at det er hans Hensigt i sin Tid at vende tilbage til Færøerne, for her at frugtbargøre sine Kundskaber paa hans Faders Gaard.

Der andrages om et Tilskud paa 250 a 300 Kr. — Andrageren opgiver at være uformuende.

Da der af Statskassen gives Understøttelse i det omhandlede Øjemed, mener Udvalget, at der ikke er Grund for Tinget til at tage Spørgsmaalet om et Tilskud fra de under samme sorterende Kasser under Overvejelse for Tiden.

Man skal derfor foreslaa, at der svares Andrageren følgende:

»Understøttelser i det omhandlede Øjemed ydes af Statskassen, og Lagtinget maa derfor henvise Andrageren til at ansøge hos vedkommende Ministerium.

Man anser det for meget ønskeligt, at færøske Jordbrugere søger Uddannelse saavel i praktisk som i theoretisk Jordbrug uden for Øerne.*

* * *

Undertegnede A. Samuelsen er paa de væsentligste Punkter enig med det øvrige Udvalg. Jeg ønsker kun særlig at fremhæve, at Andrageren, som er en begavet ung Landmand og Fæstearving til en af de færøske Kongsgaarde, efter mit Skøn fortjener den Støtte, han ansøger om.

Ved Sagens 2. Behandling den 20. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

XXIV. Andragende fra Smed Johannes L. Didriksen af Vestmanhavn om et Laan til Anskaffelse af Arbejdsmaskiner.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende Andragende:

Til
Færøernes Lagting.

Undertegnede Smed Johannes Didriksen af Vestmanhavn tillader sig herved ærbødigst at andrage det ærede Lagting om at faa et Laan paa 600 Kr. af en af de under Lagtingets Bestyrelse staaende Kasser for at jeg kan sættes i Stand til at anskaffe mig de i min Virksomhed som Jernsmed nødvendige Arbejdsmaskiner. Jeg antager, at et Beløb som det nævnte vil medgaa. Jeg skal om mine Forhold oplyse:

Jeg er 44 Aar gammel og har i 25 Aar arbejdet som Jernsmed. Jeg er gift og bosiddende her i Vestmanhavn. Det bliver mere og mere nødvendigt for mig at anskaffe mig de nødvendige Maskiner, hvis jeg paa tidssvarende Maade skal kunne drive mit Haandværk og kunne bestaa i Konkurrencen.

Skulde det ærede Lagting ikke af de til sammes Raadighed staaende Midler kunne yde mig et saadant Laan som det, jeg her ansøger om, tillader jeg mig lige ærbødigst at andrage om en Anbefaling fra Lagtinget til andet Steds at ansøge om et passende Industrilaan i det her nævnte Øjemed.

Vestmanhavn, den 28. Juni 1910.

Johannes L. Didriksen.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 2. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *Budgetudvalget*. Den 16. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Andrageren anfører, at han er 44 Aar gl. og har i 25 Aar arbejdet som Smed, samt at han har Brug for et Beløb af 600 Kr. til at anskaffe de til hans Virksomhed nødvendige Arbejdsmaskiner. Hvilke Maskiner, han agter at anskaffe, og disses Pris nævnes ikke. Han andrager om, at Lagtinget vil yde ham et Laan af det nævnte Beløb eller i alt Fald anbefale ham til at faa det andet Steds.

Da der af Statskassen ydes Laan i det omhandlede Øjemed, mener Udvalget, at der ikke er Grund for Tinget til at tage Spørgsmaalet om Ydelse af et Laan af de Midler, som Tinget bestyrer, under Overvejelse for Tiden.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Meddelelse af en Anbefaling, finder man, at det rigtigste vil være, at Tinget i Tilfælde som det foreliggende ikke indlader sig paa at udtale sig om paagældende Andrageres Kvalifikation. I øvrigt kende Medlemmer af Udvalget Andrageren som en særdeles duelig og til at erholde et Laan som det omhandlede i det hele taget vel skikket Mand.

I Henhold til foranførte skal man foreslaa, at der svares Andrageren:

•Tinget kan ikke yde det ansøgte Laan til Anskaffelse af Arbejdsmaskiner.

Andragerens Opmærksomhed henledes paa, at Laan som det omhandlede ydes af Statskassen efter Andragende til Indenrigsministeriet.

Af principielle Hensyn kan Tinget ikke meddele Andrageren en Anbefaling til at søge et Laan i det nævnte Øjemed.

I øvrigt henvises til hosfølgende Afskrift af vedkommende Udvalgsbetænkning.*

Ved Sagens 2. Behandling den 20. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

XXV. Tilskud til de færøske Afholdsorganisationer.^{*)}

Den 11. August fremlagdes følgende Andragende:

Til
Færøernes Lagting.

Lagtinget har i Samlingen 1908 vedtaget at yde Støtte til Afholdsarbejdet paa Færøerne ved en Bevilling paa 300 Kroner, som vilde være at udbetale, naar der var dannet en Fællesorganisation af Foreninger, arbejdende for Afholdsagens Fremme. Denne Betingelse er nu opfyldt, hvilket vil ses af hosfølgende Bilag**).

*) Se Lagtingstidende for 1908, Side 185.

**) Udelades her.

Det i Henhold til Overenskomsten dannede Fællesudvalg for færøske Afholdsorganisationer tillader sig herved at andrage om, at det ovennævnte Beløb maa blive udbetalt til Udvalgets Kasserer.

Kvalbø, den 6. August 1910.

For Det blaa Kors:

P. Busch.

Thorshavn, den 10. August 1910.

For Afholdsforeningen:

R. C. Effersøe.

Nyholm Debes.

For Good Templar-Logerne:

P. Jensen.

Else Birgithe Debes.

A. Samuelson,

Formand.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 12. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til Budgetudvalget. Den 15. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

I 1908 bevilgede Lagtinget af økonomisk Fond for Aaret 1909 et Beløb paa 300 Kr. til Virksomhed for Ædruelighedens Fremme paa Færøerne paa Betingelse af, at der af de bestaaende færøske Afholdsorganisationer, nemlig Loger af Nordisk Good Templar Orden, »Afholdsforeningerne» og Foreningen »Det blaa Kors«, eller saafremt alle tre ikke maatte ønske det, da af de to af disse, blev dannet en Fællesorganisation, jfr. Lagtingstidende for 1908, Side 185.

Dette Beløb er ikke kommet til Udbetaling, da Betingelserne herfor ikke have været til Stede i afvigte Aar; men da den omhandlede Fællesorganisation (et Fællesudvalg) nu er blevet dannet, og der fra samme er indsendt et Andragende til Tinget, ledsaget af de for Udvalget gældende Bestemmelser, om Genbevilling af det i 1908 bevilgede Beløb, kan man anbefale, at Andragendet imødekommes.

Budgetudvalget foreslaar derfor til Vedtagelse:

Af økonomisk Fond bevilges for Aaret 1910 til de færøske Afholdsorganisationers Fællesudvalg til Virksomhed for Ædruelighedens Fremme paa Færøerne et Beløb af 300 Kr.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 20. *August* vedtoges det med 19 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 25. *August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

XXVI. Afholdelse af Befordringsudgifter for Læger i visse Tilfælde.

Den 18. *August* fremlagdes følgende Skrivelse:

Den færøske Kreds lægeforening.

Thorshavn, den 16. August 1910.

Man tillader sig herved høfligst at anmode det ærede Lagting om under Behandlingen af Sagen om Forbedring af Lægeforholdene paa Færøerne at ville tage følgende Sag under velvillig Overvejelse og eventuelt godhedsfuldt yde den sin Støtte.

Som det antagelig er det ærede Lagting ikke ubekendt, vil det under visse Sygdoms-Forhold være i Patienternes velforstaaede Interesse og til Tider endog absolut nødvendigt, at endnu en Læge tilkaldes; dette gælder saaledes ikke blot større operative Tilfælde, men ogsaa andre særligt vanskelige Sygdoms-tilfælde. Selve Honoraret til saaledes tilkaldte Læger kan det ofte falde vedkommende Patient vanskeligt at udrede, men i højere Grad gælder det — naar der paa det givne Tidspunkt ikke findes nogen Forbindelse (Part) — Udgifterne til Befordring af den tilkaldte Læge. Man tillader sig derfor at foreslaa, at der af en offentlig Kasse udredes Betaling for en saadan Befordring, som benyttes i ovenfor angivne Øjemed, naar der fra vedkommende Forstanderskab foreligger en Erklæring om, at Patientens Formuesomstændigheder ikke tillade ham (hende) selv at afholde denne Udgift, og naar der fra vedkommende Læge foreligger en skriftlig Udtalelse om, hvorfor det har været nødvendigt at tilkalde en anden Læge. Disse 2 Erklæringer vedlægges Regningen ved dens Indsendelse til Amtet, som da anviser samme.

H. Fastrau.
Pnd.

Niels E. Jensen.
Vicehnd.

Til
Lagtinget.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 20. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *Udvalget i Lægesagen*. Den 3. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra den færøske Kredslægeforening om Lagtingets Medvirkning til, at Rejsseudgifter for Læger, som det af den behandlende Læge skønnes nødvendigt at tilkalde ved visse Lejligheder, navnlig større operative Tilfælde og andre særlig vanskelige Sygdomstilfælde, maa blive afholdt af det Offentlige. I Andragendet fremhæves, at det under visse Sygdoms-Forhold vil være i Patienternes velforstaede Interesse og til Tider endog absolut nødvendigt, at endnu en Læge tilkaldes, og at det i saadanne Tilfælde ofte falder vedkommende Patient besværligt at udrede selve Lægehonoraret, medens Vanskeligheden bliver større, naar dertil kommer Rejsomkostninger. Ud fra disse Betragtninger foreslaas det i Andragendet, at der af en offentlig Kasse udredes Betaling for en saadan Befordring, som benyttes i ovenfor angivne Øjemed, naar der fra vedkommende Forstanderskab foreligger en Erklæring om, at Patientens Formuesomstændigheder ikke tillade ham selv at afholde denne Udgift, og naar der fra vedkommende Læge foreligger en skriftlig Udtalelse om, hvorfor det har været nødvendigt at tilkalde en anden Læge. Disse 2 Erklæringer vedlægges Regningen ved dens Indsendelse til Amtet, som da anviser samme.

Udvalget skal udtale sin Sympathi for den i Andragendet fremsatte Tanke, og man vilde finde det meget ønskeligt, om Lagtinget kunde medvirke til en Ordning som den af Lægeforeningen antydede. Udvalget mangler imidlertid Overblik over, hvor store Udgifter det her vil dreje sig om; man har som Følge deraf ikke kunnet indlede Forhandlinger med Budgetudvalget om, hvor vidt der af Lagtingets Kasser kan stilles den nødvendige Sum til Raadighed. Man bør derfor ikke tage endelig Stilling til Sagen, førend der mulig gennem Kredslægeforeningen skaffes nærmere Oplysning om, hvor store Beløb der kan blive Tale om. Man er klar over, at Lægerne kun skønsmæssig kan udtale sig om Bekosteligheden af denne Foranstaltning.

Udvalget skal med disse Bemærkninger tilraade at udsætte Sagen til næste Aar og at anmode den færøske Kredslægeforening om at meddele Lagtinget, om der paa Forhaand kan udtales et Skøn over, hvor store Beløb der ventelig vil komme til at medgaa i omhandlede Øjemed.

Forslag:

1. Denne Sag udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at gøre den færøske Kredslægeforening bekendt med foranstaaende Betænkning og henstille til Foreningen at meddele de i Betænkningen ommeldte skønsmæssige Oplysninger om Bekosteligheden af den af Lægeforeningen foreslaaede Foranstaltning.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 5. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

XXVII. Indførelse af Brandsyn i Landkommunerne.

Den 12. August fremlagdes følgende Skrivelse:

Thorshavn, den 11 August 1910.

Fra Brandassurance Selskabernes Side blev der i indeværende Aar foretaget et Syn over forskellige forsikrede Bygninger rundt i flere større Bygder paa Færøerne.

Det viste sig ved dette Syn, at »Kgl. Anordning om Bygnings og Brandvæsen i de færøiske Landkommuner af 16. Juni 1882« de fleste Steder ikke overholdes. Ovne og Komfurer fandtes ofte umiddelbart op ad Trævægge; der bruges mange Steder Lerrør til Røgafledning, og flere Steder fandtes endog disse Rør revnede; foran Ovne og Komfurer manglede flere Steder Jernplader o. s. v. Der syntes i det Hele taget at herske gennemgaaende Ukendskab til, hvem der overhovedet har med Tilsynet at gøre. Enkelte Steder havde et Medlem af Forstanderskabet haft Tilsyn med en ny Bygnings Opførelse, andre Steder derimod kendte man intet til noget Tilsyn; og udover dette første Tilsyn synes ingen Undersøgelse at være sket, uagtet Ovne fandtes ganske gennembrændte og Rørene med store Huller i efter mange Aars Brug.

Da det er af største Betydning, at der gøres, hvad der kan for at forebygge Ildebrande rundt paa Landet, tillader jeg mig at henvende mig til det høje Ting med Anmodning om, at Tinget vil foranledige, at et mere effektivt Brandsyn finder Sted paa Landet end Tilfældet er for tiden. Hvis det blev gjort Forstanderskaberne til Pligt ved en af dets Medlemmer ubetinget at foretage Efter-syn af enhver ny Bygning, hvori Kamin eller Ildsted findes, samt ved enhver større Bygningsforandring af ældre Bygning, var jo en Del naaet. Men heldigst og bedst var det, at Forstanderskabet saavidt muligt én Gang aarlig underkastede alle beboede Bygninger Brandsyn paa samme Maade som det effektive Brandsyn 4 Gange aarlig foretages i Thorshavn.

Jeg tillader mig at anbefale denne Sag til det høje Tings Velvilje.

Ærbødigst

Til
Færøernes Lagting.

Pinsén.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 13. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til det kommunale Udvalg. Den 31. August afgav Udvalget (Ordfører: Skarø) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er der henvist et Andragende fra Apoteker Pinsén, hvori han beder Lagtinget om at foranledige, at et mere effektivt Brandsyn maa finde Sted paa Landet, end Tilfældet er for Tiden.

I Andragendet er der oplyst, at der fra Brandassurance Selskabernes Side i indeværende Aar »er foretaget et Syn over forskellige forsikrede Bygninger rundt i flere større Bygder paa Færøerne«.

Ved dette Syn har man faaet Vished for, at Bestemmelserne i »Kgl. Anordning om Bygnings- og Brandvæsenet i de færøske Landkommuner« af 16. Juni 1882 ikke bliver overholdte. I Andragendet anføres, at Lørrør mange Steder bruges til Røgafledning, og flere Steder fandtes endog disse Rør revnede. Jernplader manglede ofte foran Ovne og Komfurer, ligesom disse ogsaa paa flere Steder fandtes umiddelbart op ad Trævægge. Der syntes at herske et gennemgaaende Ukendskab til, hvem der overhovedet har med Tilsynet at gøre.

Udvalget er enigt med Andrageren i, at det er nødvendigt, at man i Tide tager Forholdsregler, der gaar ud paa saa vidt som muligt at sikre sig mod Ildsvaade rundt omkring i Bygderne. Hvad Lovgivningen angaar, saa maa man antage, at den ovenfor nævnte kgl. Anordning af 16. Juni 1882 om »Bygnings- og Brandvæsenet i de færøske Landkommuner« i alt væsentligt er fyldestgørende. Ifølge denne Anordning har Bygningskommissionerne i Sognene at føre Tilsyn med Opførelsen af nye Bygninger, samt med større Reparationer af gamle Bygninger, og i Anordningen er der for Tilsynet med Hensyn til Komfurer, Kakkelovne, Skorstene o. s. v. givet nærmere Regler, hvorved der særlig lægges Vægt paa at sikre Bygningerne mod Ildsvaade.

Som allerede nævnt, mener Udvalget, at oftnævnte Anordning maa siges at være fyldestgørende. Dog skal det bemærkes, at det vilde være ønskeligt, at alle beboede Huse en Gang aarlig blev underkastede Brandsyn, saaledes som Andrageren har foreslaaet; thi derved vilde man opnaa større Vished for, at Reglerne i Anordningen ikke blot blev overholdte ved Opførelsen af nye Huse, men ogsaa blev indskærpede senere, hvis det maatte vise sig nødvendigt. Dog maa det vistnok endnu anses for utidigt at foretage en saadan Forandring i den nu gældende Anordning, at et aarligt Brandsyn blev paabudt; thi man kan ikke skønne rettere, end at Fejlen fornemmelig ligger deri, at oftnævnte Anordning slet ikke har været tagen til Følge i Bygderne, saa at der har været bygget ny Huse og foretaget store Reparationer, uden at Bygningskommissionen har haft Øje med Arbejdet.

Udvalget mener derfor, at man maa indskærpe Forstanderskaberne, at de har at paase, at Bygningskommissionerne gør deres Pligt, og at de retter sig efter de gældende Bestemmelser.

Man skal derfor tillade sig at foreslaa Tinget at vedtage:

1. Man henstiller til Forstanderskaberne at indskærpe Bygningskommissionerne, hvor dette maatte gøres nødvendigt, at opfylde deres Forpligtelser ifølge kgl. Anordning af 16. Juni 1882 om Bygnings- og Brandvæsenet i de færøske Landkommuner.
2. Amtmanden anmodes om at henstille til Sysselmændene at yde Bygningskommissionerne Vejledning i Udførelsen af deres Hverv i Overensstemmelse med sidste Punktum i § 1 i den i Punkt 1 nævnte kgl. Anordning.

Ved Sagens 2. Behandling den 3. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

XXVIII. Andragende fra Missionær D. J. Danielsen af Thorshavn om Kolportagebevilling.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende Andragende:

Til
Færøernes Lagting.

Undertegnede Missionær D. J. Danielsen af Thorshavn tillader mig herved, under Forudsætning af, at der er tilvejebragt Hjemmel til Udstedelse af Kolportagebevillinger, at andrage om, at der maa blive givet mig en saadan Bevilling til Salg af Bibler og andre gudelige Bøger paa Færøerne. Saafremt der endnu ikke maatte have Hjemmel til saadanne Bevillingers Udstedelse, tillader jeg mig at andrage det ærede Lagting om, at det maa blive udvirket, at jeg kan faa omhandlede Bevilling meddelt, idet jeg sluttelig skal udtale, at jeg ved at ansøge om Bevillingen ingenlunde tilsigter at starte en lønsom Forretning, men Hensigten er udelukkende at udbrede gudelig Litteratur blandt Befolkningen paa vore Øer.

Thorshavn, den 28. Maj 1910.

Ærbødigst

D. J. Danielsen.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 5. August vedtoges det efter Forslag af H. A. Djurhuus at henvise den til Udvalget for forskelligartede Sager. Den 8. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Missionær D. J. Danielsen af Thorshavn, hvori han under Forudsætning af, at der er tilvejebragt Hjemmel til Udstedelse af Kolportagebevillinger, andrager om, at der maa blive givet ham en saadan Bevilling til Salg af Bibler og andre gudelige Bøger paa Færøerne. Saafremt den omtalte Hjemmel ikke maatte have, andrages om, at der maa blive udvirket, at han kan faa den omhandlede Bevilling meddelt. I en

^{*)} Se Lagtingsliden for 1909, Side 67.

Skrivelse*) til Udvalget af 10. f. M. oplyser Andrageren, at han søger denne Bevilling i Forbindelse med det velkendte gamle Bibelselskab »The National Bible Society of Scotland«, og at det kun er Bibler og gudelige Bøger, han har i Sinde at kolportere.

Udvalget skal tillade sig at bemærke, at den af Andrageren forudsatte Hjemmel ikke er til Stede, idet det af Tinget i Samlingen 1909 vedtagne Lovforslag ikke er ophøjet til Lov, og at der formentlig ikke er Anledning til allerede i Aar at rette en ny Henvendelse til Ministeriet, efter hvis Foranledning Sagen i Fjor blev behandlet i Tinget. Man tillader sig derfor at foreslaa til Vedtagelse:

Der svares Missionær D. J. Danielsen: Der savnes for Tiden Hjemmel til Meddelelse af Kolportagebevillinger paa Færøerne. I 1909 vedtog Tinget — paa Foranledning af Justitsministeriet — et Lovforslag herom, og man vil derfor ikke allerede i Aar indsende noget nyt Andragende om saadan Lovhjemmel.

Ved Sagens 2. Behandling den 10. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

XXIX. Angaaende Udstedelse af særlige færøske Frimærker.

Den 1. August fremlagdes følgende Andragende:

Vi undertegnede, der nære stor Interesse for, at vore Fødeøer, der om end smaa, dog ere i Besiddelse af sjældne Ejendommeligheder, skulle blive bedre kendte og paaagtede af den øvrige store Verden, tillade os herved ærbødigst hos det højtærede Lagting at andrage paa, at dette vil virke hen til Fremme af nærværende Sag, der efter vor Formening vil være meget gavnlig, idet Opmærksomheden for vor Tilværelse vil blive vakt og man som Følge deraf vil lede os op, om ikke paa Stedet, saa dog søge at finde os paa det store Verdensatlas.

En efter vor Formening ufejlbarlig og uovertræffelig Maade, hvorpaa dette bedst og mest virkningsfuldt vil kunne ske, er ved Udstedelse af færøske

*) Udeladus her.

Post-Frimærker med særlig færøske originale Motiver. Vi har jo mange Særegenheder at vælge mellem. Selv om vi vilde bruge Forbilleder enten fra Land eller Hav, er der ingen Mangel derpaa. De store Hvaler eller det velkendte »Tjaldur« f. Eks. En anden vigtig Side af Sagen er den Indtægt, som Postvæsenet vil kunne faa ved Udstedelse af nye færøske Frimærker, hvis Salg mange Gange vil overstige det nuværende Salg af danske Frimærker (der for 1909's Vedkommende udgjorde c. 10000 Kroner) — en ganske net Sum, i Sandhed —. Dette vil jo være indlysende. Ved deres Sjældenhed ville de finde rivende Af-sætning paa det store Verdens-Frimærke-Marked, og Postvæsenets Indtægt som Følge deraf uberegnelig høj. Ved Siden heraf ville Frimærkesamlere kunne op-naa værdifulde Forøgelse af deres Samlinger ved Udbytning af færøske Fri-mærker mod udenlandske. Da Antallet af de færøske Frimærker ikke bliver særlig højt, ville de selvfølgelig altid staa i høj Pris.

Og da, ved Siden heraf, Interessen for vore Øers Ejendommeligheder først var vakt, turde man vel nok haabe, at den vilde afføde en større Tilstøm-ning til vore Øer af rejselystne Turister og i det hele taget aabne Muligheder for livligere Forbindelser og deraf følgende pekuniære Fordele.

For at Sagen ikke skal kunne misforstaas, vil vi herved udtale, at Post-væsenet selvfølgelig bør have al Indtægten ved Udstedelsen af færøske Postfri-mærker og samtidig udelukke, at der iblandes nogen som helst særlige færøske Rute-Etableringer el. a. af denne Indtægt, der jo ikke vedkommer andre end Postvæsenet. Idet vi udtale, at Fantasien i Retning af færøsk Rute-Etablering el. a. ved Hjælp af denne Indtægt og maaske egen Udstedelse af vore Frimær-ker ere os fuldkommen fremmede, haabe vi, at det højtærede Lagting vil give os Ret i, at Postvæsenet selvfølgelig bør have Udstedelsen og Indtægten derved, og det alene.

At vor Lidenshed ikke bør virke afskrækkende og stille Hindringer i Vejen for Udstedelse af færøske Postfrimærker, kunne vi vel fastslaa.

De store Stater som England og Tyskland have ikke næret Frygt for hyppig Udstedelse af særlige Frimærker for deres Landes mindre Dele. Og den Floskel, at Lande med daarlig pekuniær Status gribe til den Udvej at ophjælpe deres Finanser ved hyppig Udstedelse af Postfrimærker, tør vi ikke udslynge mod de ovennævnte Verdensrigter, det er vist.

Vi tillade os paa nærværende Andragende t. Eks. at opklæbe nogle af Kongeriget Storkritannien udstedte Postfrimærker for Øen Helgoland, med saavel engelsk som tysk Indskrift (læg vel Mærke hertil, engelske Mærker med tysk Indskrift —) Øens Størrelse har sandelig ikke været det afgørende. Mon ikke det ejendommelige ved Øen her har været medvirkende, parret med Vidskuen og ret Frisind.

Med det anførte overlader vi herved nærværende Andragende til Tingets velvillige Overvejelse.

Thorshavn, den 28. Juli 1910.

Ærbødigst

C. C. Johansen.

H. Wenningsted-Lørgård.

Johs. Olaus Joensen.

Jens Jensen.

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 9. August vedtoges det efter Forslag af Poulsen at henvise den til *Udvalget for forskelligartede Sager*.

Den 16. August afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra 4 Personer i Thorshavn om, at Tinget vil virke hen til, at der af Postvæsenet udstedes særlige færøske Postfrimærker. Andragerne udtale bl. a., at saadanne Primærker — helst med færøske Motiver -- vil bevirke, at Færøerne bliver mere kendte og paagtede af Omverdenen og at Postvæsenet derigennem vil faa en ikke ubetydelig Ekstra-indtægt ved at disse Primærker ville blive meget efterspurgt af Primærkesamlere.

Udvalget skal tillade sig at udtale, at det nok kunde have sin Interesse at have særlige færøske Primærker og at dette mulig kunde bidrage til at vække Interessen for vore Øer ogsaa udenfor Primærkesamlernes snævre Kreds, men Hovedvægten maa formentlig lægges paa Sagens finansielle Side.

Lagtinget har adskillige Gange beskæftiget sig med Postsager og indgivet Andragender om Forbedring i Postbefordringen dels mellem Færøerne og Omverdenen, dels mellem Øerne indbyrdes; men Spørgsmaalet om, hvorledes Postvæsenet vil ordne sig med Hensyn til Primærker eller hvorledes det mulig vil kunne forøge sine Indtægter, er noget, der ikke henhører under Lagtinget, hvorfor man ikke mener at burde tilraade Tinget at vedtage noget Forslag eller indgive noget bestemt Andragende i denne Sag, men indskrænke sig til at tilstille General-Postdirektoratet Andragendet til velvillig Overvejelse.

I Henhold til det anførte tillader man sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Det indkomne Andragende om Indførelse af særlige færøske Primærker tilstilles General-Postdirektoratet til velvillig Overvejelse.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 19. August vedtoges det med 14 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Imellem 2. og 3. *Behandling* fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af *Effersøe, Eriksen, Michelsen og Nielsen* til Udvalgets Forslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes: Det henstilles til Andragerne at henvende sig til Generalpostdirektoratet.

Ved 3. *Behandling* den 24. August sattes Ændringsforslaget først under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0, hvorved Udvalgets Forslag bortfaldt.

XXX. Ændring i Fiskerilov for Færøerne af 14. April 1893.

Den 1. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Lagtinget!

Vi undertegnede Mænd, der for en stor Del søger vor Næring ved Notkast, tillader os herved at henvende os til Lagtinget med Anmodning om, at dette vil foranledige en Ændring i Fiskerilov for Færøerne af 14. April 1893, saaledes at der maa gives fremmede lettere Adgang til Notkast efter Sej i Fjorde, Vige og Sunde, hvor der ikke gaar Strøm, samt under matrikuleret Bø. Vi mener, at Førsteretten til Notkast paa saadanne Steder selvfølgelig maa tilkomme Ejerne og Besidderne. Men i de Tilfælde, hvor disse ikke selv giver sig af med Notkast, skønt der er megen Sej udenfor Stranden, kunde det synes rimeligt, at fremmede fik Tilladelse til at kaste Not imod at svare den lovbefalede Landpart af Fangsten. Det er jo saa, at det ofte kun er i en begrænset Tid, at Sejen holder sig ved Stranden, og naar Bøens Ejere ikke i denne Tid selv benytter sig af Lejligheden, skulde man synes, det var rigtigere, at fremmede faar Lov til at gøre en god Fangst, end at Sejen skal trække bort igen uden at komme nogen til Nytte.

Til Slutning skal vi udtale vort Haab om, at Lagtinget vil tage denne vigtige Sag under velvillig Behandling.

Klaksvig, den 28. Juli 1910.

Ærbødigt

(4 Underskrifter).

Den 2. August fremlagdes endvidere følgende *Andragende*:

Til
Færøernes Lagting.

Vi undertegnede Fiskere og andre i Fiskeriet interesserede tillade os herved ærbødigt at andrage det høje Ting om en Ændring i Fiskeriloven for Færøerne af 14. April 1893, specielt dennes Paragraffer 2—3—4. Disse Paragraffer hjemler enhver, der er berettiget til at fiske paa dansk Søterritorium. Ret til overalt, hvor der gaar Strøm ved Landet, at landdrage og opbjerge Sej imod at svare Landpart, medens Ejere, Fæstere eller Beneficiarer besidde denne Ret i Fjorde, Vige og Sunde, hvor der ikke gaar Strøm, samt under matrikuleret Bø.

Vi formene, at der ved disse Bestemmelser gøres den fattige Fisker, der for det meste maa ernære sig og sin Familie ved Nødkast, en Uret, og at han overalt maa have samme Ret til Nødkast som enhver Ejer, Fæster eller Beneficiar, eventuelt mod at betale passende Afgift til Forstrandsejerne og selvfølgelig Godtgørelse for den Skade, Forstranden maatte lide under Kastningen. Vi formene, at de nugældende Bestemmelser betegne et Indgreb i Fiskerens Erhvervsliv, hvis naturlige Felt er Søen, og henviser til, at disse Paragraffer i givet Tilfælde bevirke, at den Sej, som udgør en uundværlig Ernæringskilde for Fiskere, faar Lov til at forlade Bugt og Vig uden at blive indfanget, fordi Jordejere med Strandret kan forbyde Fiskeriet, selv om der tilbydes dem Part i Fangsten og Erstatning for en — iøvrigt usandsynlig — Forringelse af Strandens Værdi.

Vi tillade os derfor ærbødigst at anmode det høje Ting om at tage under velvillig Overvejelse, at der bliver givet den samme almindelige Adgang til Landdragnin af Sej, som Fiskerilovens § 6 hjemler for Landdragnin af Sild, eventuelt med Fastsættelse af bestemt Fangstafgift til Ejeren af Forstranden.

Klaksvig i Juli 1910.

(19 Underskrifter).

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 3. August vedtoges det efter Forslag af Jacobsen at henvise den til et Udvalg paa 3 Medlemmer. Den 10. August vedtoges det yderligere at forstærke Udvalget med 2 Medlemmer. Den 2. September afgav Udvalget (Ordfører: Rffersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Der er til Lagtinget indkommet to Andragender fra Beboere af Klaksvig om Ændring i de gældende Bestemmelser for Nødkast efter Sej.

Det ene, der er dateret 28. Juli 1910, gaar ud paa, at der gives fremmede lettere Adgang til Nødkast efter Sej i Fjorde, Vige og Sunde, hvor der ikke gaar Strøm, samt under matrikuleret Bø.

Andragerne mene, at Ejere og Besidderne af Forstranden bør have Førstet til Nødkast paa saadanne Steder, men at andre (Fremmede) dog bør have Adgang til Nødkast imod at svare Landpart af Fangsten, i Tilfælde af at Ejere og Besiddere ikke gøre Brug af deres Ret. — Andragerne anføre, at Sejen ofte kun holder sig ved Stranden i en begrænset Tid, og de finde det rigtigere, at Fremmede faa Lov til at fange Sejen, end at den skal trække bort igen, uden at den er kommen nogen til Nytte, fordi Ejere og Besiddere af Forstranden ikke benytte deres Ret til at drive Fangst ved Landdragnin af Not.

Det andet Andragende, der er dateret i Juli 1910, indeholder en Begæring om, at der maa blive givet den samme almindelige Adgang til Fangst af Sej ved Landdragnin af Not, som Fiskerilovens § 6 hjemler med Hensyn til Landdragnin af Sild, eventuelt med en bestemt Fangstafgift (Landpart) til Ejeren af Forstranden.

Andragerne fremhæve, at visse Bestemmelser i Fiskeriloven, der formentlig hjemle Ejere, Fæstere og Beneficiarer Eneret til Landdragnin af Sej, hvor der ikke gaar Strøm ved Landet, eller, selv om dette maatte være Tilfældet, ogsaa under matrikuleret Bø, indeholde en Uret imod Fiskerne, i hvis Erhvervsliv de gøre et Indgreb, samt at nugældende Bestemmelser i givet Tilfælde bevirke, at Sejen forlader Bugt og Vig uden at have været Genstand for Fangst, fordi Jordejeren kan forbyde Landdragnin af Not, selv om der tilbydes ham Landpart af Fangsten og Erstatning for eventuel Skade paa Grunden.

Spørgsmaalet om Lovregler for Fangst af Sej ved Landdragnings af Not har ofte og gennem adskillige Aar været Genstand for Forhandling i Lagtinget, saaledes i 1871, 1873, 1876, 1889 og i 1890 samt imellem Tinget og Regeringen.

Efter at Lagtinget i 1871 havde afgivet Indstilling i Sagen, blev der i Justitsministeriet udarbejdet et Lovudkast, som forelegdes Lagtinget i 1873. Heri foresloges, at Adgangen til at landdrage saavel Sej som Sild med Not paa Andenmands Grund skulde staa aaben for enhver mod Brlæggelse af Landpart til Grundejeren af $\frac{1}{8}$ af Fangsten. Tinget fandt imidlertid de af Regeringen foreslaaede Bestemmelser for vidigaende overfor Grundejerne og afgav i 1876 en Indstilling til Regeringen om forskellige Ændringer i Regeringens Udkast. Regeringen vilde imidlertid ikke fremme Sagen, og denne hvilede da i nogen Tid, indtil den blev genoptagen i Lagtinget i 1887 (jfr. Lagtingsberetningen for 1887, Side 69—71). Sagen behandledes derefter i Lagtinget i 1888 (jfr. Beretningen for s. A., Side 68) og i 1889 (jfr. Beretningen for s. A., Side 94—95) samt endelig i 1890 sammen med andre Bestemmelser om Fiskeriet (jfr. Beretningen for s. A., Side 22—36).

Det fremgaar af de førte Forhandlinger, at to modsatte Anskuelser er gjort gældende med Hensyn til Retten til Landdragnings af Not efter Sej. — Fra den ene Side (navnlig Grundbesidderne) hævdedes det, at kun Kjerne af Stranden havde den omhandlede Ret, medens der fra anden Side (formentlig af Fiskerne) paastodes, at der i Lighed med, hvad Norske Lov bestemmer med Hensyn til Sildefangst, tilkom alle lige Ret til Notkast efter Sej.

Lagtinget indtog i 1890 den Stilling, at Sagen burde ordnes ved, at der fastsattes Lovregler efter praktiske Hensyn, som holdt sig paa en Middelvej imellem de førnævnte, hvert til sin Side yderliggaaende Standpunkter.

Det af Tinget i Sagen nedsatte Udvalg ansaa det for rigtigst at skelne mellem Notkast om Sommeren og om Vinteren, hvilket praktisk taget vilde sige det samme som, at der blev skelnet mellem Notkast paa de aabne Kyster, hvor der gaar Strøm, og hvor Sejen træffes i Sommertiden, og Notkast inde i Fjorde og Sunde, hvor der ikke gaar Strøm, og hvor Sejen træffes om Vinteren (om Efteraaret og i den første Del af Vinteren).

Man fandt, at der uden Skade for Sejfangsten, og uden at nogen Ret blev traadt for nær, kunde aabnes alle og enhver Adgang til Notkast efter Sej om Sommeren ved aabne Kyster, hvor der gaar Strøm, imod at der blev betalt Landpart til Grundejeren.

Derimod mente Udvalget, at en uhindret Adgang til Notkast efter Sej inde i Fjorde og Sunde, hvor der ikke gaar Strøm, let kunde medføre skadelige Følger for Sejfangsten i det hele, og at derfor Landejerne, eller rettere de paa Stedet boende, burde have Retten til Fangst.

Efter de førnævnte Principper blev vedkommende Bestemmelser i Lagtingets Lovforslag affattede, og den under 14. April 1893 udkomne Fiskerilov for Færøerne indeholder de samme Bestemmelser i det væsentligste uforandrede (jfr. Rigsdagstidende 1892—93, Tillæg A. Sp. 2766—2778).

Det kan ikke nægtes, at det vilde have været mere konsekvent og tillige mere tydeligt, om Adgangen for Landdragnings af Sej og Sild havde været fastsat ens og tillige ensartet overalt, saaledes at enhver kunde drive Notkast enten uden Vederlag eller mod at betale Landpart til Grundejeren. — Imidlertid blev Loven ikke affattet saaledes. — Man valgte, som førnævnt, en Middelvej mellem de to modsatte Krav, der var blevet rejste. Lovbestemmelserne var vel noget indviklede og inkonsekvente, men det synes, som om de have været affattede under praktiske Hensyn.

De Stridigheder, som tidligere vare meget almindelige med Hensyn til Retten til Notkast, ere i alt væsentligt ophørte siden Fiskerilovens Ikrafttræden, og det er formentlig en Undtagelse, naar der i det foreliggende Andragende udtales Misfornøjelse med Fiskerilovens Bestemmelser om Notkast.

Kravet om en Ændring i Lovbestemmelserne er kun rejst fra en enkelt Plads, nemlig Klaksvig, og naar man undersøger Sagen nærmere, vil man finde, at de Besværinger, som fremsættes mod Loven, have deres Grund i, at paagældende

ikke have benyttet en Bestemmelse i denne, ved hvis Hjælp paagældende Forhold formentlig let kan ordnes paa en for Andragerne og paagældende Befolkning i Almindelighed tilfredsstillende Maade.

Fiskerilovens § 3 indeholder nemlig den Bestemmelse, at der for Notkast efter Sej i Fjorde, Vig og Sunde, hvor der ikke gaar Strøm, samt under matrikuleret Bø, om Strømmen gaar lige til Land, kan træffes særlige Vedtægter, der, foruden at indeholde Regler for Tiden hvori og Maaden hvorpaa Fiskeriet maa drives, om hvilke Redskaber der maa bruges, om disses Indretning m. v. samt Bestemmelser til Ordning af Forholdet mellem Fiskeri og Sejlads og om Ordens Overholdelse under Fiskeriet, give Interessentskaber, der staa aabne for Indtrædelse af samtlige den paagældende Bygds eller de paagældende Bygders Behøere, Eneret til at landdrage Sej paa begrænsede Stykker af Forstranden.

Oprettelse af en saadan Vedtægt for Klaksvigs Vedkommende maa ikke være vanskelig, hvis der paa Stedet hersker et virkelig almindeligt Ønske i saa Henseende, jfr. Fiskerilovens § 12.

Saa snart der er oprettet en Vedtægt, der giver et Interessentskab paa Stedet Eneret til at landdrage Sej, have Andragerne netop opnaaet, hvad de ønske.

En Vedtægt som den heromhandlede maa formentlig meget vel kunne affattes saaledes, at den giver de enkelte Medlemmer af paagældende Interessentskab den fornødne Frihed til at drive Fangst, samtidig med at der dog overholdes visse Regler, som er nødvendige af Hensyn til Interessentskabet som Helhed.

I ethvert Fald finder Udvalget, at der først maa gøres et alvorligt Forsøg paa ved Benyttelse af Lovens Regel om Oprettelse af Vedtægt for Sejfangst med Not i Klaksvig at raade Bod paa de Ulemper, der menes at være til Stede, forinden Lagtinget kan tage Spørgsmaalet om eventuel Ændring i Fiskerilovens Regler for Landdragnings af Not, ved Fangst af Sej under nærmere Overvejelse.

Illehold hertil foreslaar Udvalget, at der gives Andragerne følgende Svar:

Lagtinget finder ikke, at der for Tiden er tilstrækkelig Grund til at søge udvirket en Ændring i Fiskerilovens Regler om Landdragnings af Not ved Fangst af Sej.

Man henviser iøvrigt Andragerne til Udvalgsbetænkningen i denne Sag.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 7. *September* vedtoges det med 18 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 12. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

XXXI. Andragende om nye Bestemmelser om Fangst af Muslinger.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Andragende*:

Forstanderskabet

for

de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld,

Færøerne,

Kvívig, den 14. August 1910.

Til

Færøernes Lagting.

Forstanderskabet har den 24. Juni 1910 vedtaget at indsende følgende *Andragende* til det høje Lagting:

»Da det har vist sig, at udenbys og udensogns Folk har taget Muslinger mellem Kvalvig og Strømnes i den saakaldte Aas og paa Pladsen, der begrænses af Nøsterne ved Langesand (i Kollefjord) paa Vestsiden og over Fjorden til Øreengenøsterne og Landet indenfor i Kollefjord Sogn, og da man forgæves fra Kvalvig Sogn har klaget til Øvrigheden herover, tillader man sig herved ærbødigt at andrage det høje Lagting om, at der maa blive truffet Foranstaltninger til at forhindre udenbys og udensogns boende at optage Muslinger mellem Kvalvig og Strømnes paa omtalte Plads og udensogns boende at optage Muslinger paa det nævnte Sted i Kollefjord Sogn.

Ærbødigt

P. F. V.

Vilh. Nielsen,

Fmd.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 3. August vedtoges det efter Forslag af Dam at henvise den til *Udvalget i Sagen om Forandring i Fiskeriloven*.

Den 15. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld andrager om, at Lagtinget vil træffe Foranstaltning til at forhindre udenbys

og udensogns boende i at optage Muslinger i Mundingen af Dalsaaen i Kvalvig samt udenbys boende i at optage Muslinger paa nærmere betegnede Steder i Kollefjord.

Til Begrundelse af Andragendet anføres kun, at det har vist sig, at udenbys og udensogns boende har taget Muslinger paa de omhandlede Steder, samt at der forgæves er blevet klaget til Øvrigheden herover.

I Anledning heraf skal Udvalget bemærke følgende:

Lov Nr. 107 af 14. April 1893 for Færøerne om Beskyttelse af Muslinger giver Adgang til at oprette Vedtægter for at forebygge Udryddelse eller ødelæggende Tillegnelse af Muslinger. — Loven bestemmer saavel Vedtægternes almindelige saglige som deres almindelige stedlige Omraade, idet der herom hedder i § 1, at Vedtægterne kunne indeholde Regler for Tiden hvori og Maaden hvorpaa Muslinger maa optages, samt om, hvilken Slags Redskaber der dertil maa benyttes. Ligeledes kan vedtages fuldstændigt Forbud mod Fangst af Muslinger i et begrænset Tidsrum. Endvidere bestemmer § 1, at Vedtægterne kunne omfatte saavel et eller flere Sogne som enkelte Pladser, og saavel Pladser, der ligge tørre ved Lavvande, som saadanne, der altid ere under Vand.

Efter § 4 kan gives Eneret for begrænset Tid til Fangst af Muslinger paa et bestemt begrænset Sted, hvor Muslinger ikke forud findes. Hensigten hermed er at aabne Adgang til gennem Eneretten at yde dem, der maatte anvende Arbejde og Bekostning paa at fremelske Muslinger (f. Eks. Østers) paa Steder, hvor saadanne ikke have været forud, et passende Vederlag. Bortset fra denne særlige Regel indeholder Loven ingen Bestemmelse, hvorefter der kan tillægges enkelte Personer eller Pladser nogen Særret til Fangst af Muslinger. — Den almindelige og lige Adgang til at optage Muslinger paa Steder, der tilhører det offentlige, gælder hvad enten der er oprettet Vedtægt for Fangsten eller ikke.

Udvalget er af den Mening, at den gældende Lov angaaende Muslinger er hensigtsmæssig, og at der i hvert Fald ikke bør foretages nogen Ændring i Retsreglerne for Fangst af Muslinger forinden der er gjort Forsøg paa at afhjælpe mulige Ulemper ved den bestaaende Ordning gennem Vedtægter i Henhold til fornævnte Lov, i hvilken Henseende man skal fremhæve, at der ingen- sinde for Lagtinget har foreligget noget Forslag til Vedtægt om Fangst af Muslinger. Saa vidt vides er der overhovedet ikke truffet Skridt til Oprettelse af nogen saadan Vedtægt.

Hvad endelig angaar det i Andragendet omtalte Spørgsmaal om Borttagning af Muslinger fra Mundingen af Dalsaaen i Kvalvig, mener Udvalget, at Lagtinget ikke kan træffe nogen Foranstaltning til Beskyttelse af paagældende private Personers eventuelle Rettigheder, da Spørgsmaalet udelukkende hører under Domstolens Afgørelse.

I Henhold til foranførte skal man foreslaa, at der gives Andrageren følgende Svar:

Lagtinget kan ikke træffe Foranstaltning til at forhindre udenbygds eller udensogns boende i at optage Muslinger paa de i Andragendet nævnte Steder.

For saa vidt der finder Rovdrift Sted ved Fangsten af Muslinger haves der Adgang til at forhindre saadan ved Oprettelse af Vedtægt i Henhold til Lov Nr. 107 af 14. April 1893.

I øvrigt henvises til den medfølgende Afskrift af paagældende Udvalgs Betænkning.

Ved Sagens 2. Behandling den 20. August sattes Udvalgets Forslag ueder Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

XXXII. Afhjælpning af Mangler ved Skolebygninger.

Den 20. August fremlagdes *Skrivelse fra Færø Amts Skoledirektion af s. D.:*

Af de Lagtinget forelagte Udskrifter af Protokollen for Skolesyn i Tiden fra 15. August 1909 til 14. August 1910 fremgaar det, at de ved tidligere Syn udsatte Mangler ved Skolebygninger for en Del ikke ere afhjulpne. Da dette ogsaa ved tidligere Skolesyn har været Tilfældet, tillader Direktionen sig at henlede Lagtingets Opmærksomhed paa dette Forhold, idet man skal henstille, om der ikke maatte findes Anledning til at meddele vedkommende Forstanderskaber Paalæg om Manglernes Afhjælpning.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 23. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til *det kommunale Udvalg*. Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Skarø) følgende

Udvalgsbetænkning.

Færø Amts Skoledirektion har i en Skrivelse af 20. August d. A. til Lagtinget henledet dets Opmærksomhed paa, at det ved de stedfundne Skolesyn i Tiden fra 15. August 1909 til 14. August 1910 har vist sig, at de ved tidligere Syn udsatte Mangler ikke er afhjulpne.

Undertegnede Udvalg, der har haft Sagen til Behandling, maa erkende, at de Lagtinget forelagte Afskrifter af Protokollen for Skolesyn i fornævnte Tidsrum paaviser ret betydelige Forsømmelser med Hensyn til Afhjælpning af tidligere udsatte Mangler, og man er enig med Skoledirektionen i, at der er Anledning til at meddele vedkommende Forstanderskaber Paalæg om Manglernes Afhjælpning.

Mange Steder indskrænker Forsømmelserne sig ikke blot til de ved sidste Syn udsatte Mangler; men det viser sig, at Manglerne ved de tre sidste Syn endnu staar uafhjulpne. Dette har haft til Følge, at de Fejl, som for 10 Aar siden forefandtes, efterhaanden er blevet forværret i en uhyggelig Grad, saa at Udbedringen nu vil blive ret kostbar. Det maa ogsaa tages i Betragtning, at en Skole, der paa Grund af slet Vedligeholdelse faar Lov til at forfalde, let kan virke skadelig paa Børnene i mange Retninger. Det er derfor saa meget mere nødvendigt at gøre Alvor af de paagældende Skoler.

Med Hensyn til de Skoler, som det sidste Syn omfattede, ere de tidligere udsatte Mangler ved Nolsø Skole allerede afhjulpne. Skolerne i Frodebø og Trangisvaag bleve første Gang synede ved det sidst foretagne Syn, og der kan derfor for disses Vedkommende selvfølgelig ikke være nogen tidligere udsatte Mangler.

De øvrige Skoler, som Synet omfattede, og som der bør foretages noget over for, er Tveraa, Ørdevig, Sumbø, Kvalbø, Sand, Skuø, Skaalevig, Dal,

Husevig og Skopen Skole, og Udvalget skal derfor foreslaa, at Lagtinget til de Forstanderskaber, under hvis Myndighed disse Skoler henhører, retter følgende Opfordring:

Lagtinget opfordrer herved Forstanderskabet til at foranstalte, at de ved tidligere Skolesyn udsatte Mangler ved N. N. Skole, som ved Synet i indeværende Aar endnu ikke vare udbedrede, snarest muligt maa blive afhjulpne, for saa vidt dette ikke allerede maatte være sket.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 21. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.

XXXIII. Ændring i Undervisningssprogreglerne ved Mellemaskolen i Thorshavn.^{*)}

Den 11. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Løgtingið.

Løgtingið biðist hervið um at broyta kennslureglirnar við millumskúlan í Tórshavn soleiðis at næmingarnir har læra móðurmál sítt.

Løgtingið 10. August 1910.

Jóannes Patursson.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 12. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til Udvalget i Sagen om Undervisningssproget i Skolerne.

Den 15. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

^{*)} Se Lagtingstidende for 1909, Side 27.

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg har Tinget henvist et til samme fra Jóannes Patursson indkommet Andragende, gaaende ud paa, at Undervisningsreglerne ved Mellem-skolen i Thorshavn maa blive forandrede saaledes, at Bøleverne der lære deres Modersmaal.

Udvalget skal i den Anledning bringe i Erindring, at Lagtinget i Samlingerne 1907, 1908 og 1909 har ført langvarige og indgaaende Forhandlinger angaaende nye Bestemmelser for Færøernes Mellem- og Realskole, og Resultatet af disse Forhandlinger, der ogsaa drejede sig om Undervisningsfagene, foreligger nu i Bekendtgørelse af 22. Februar d. A. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Det vilde derfor efter Udvalgets Mening være ubetimeligt allerede nu atter at komme ind paa en Drøftelse af Undervisningsreglerne ved nævnte Skole, og man skal derfor foreslaa Tinget at vedtage:

Sagen udsættes indtil videre.

Den 17. September fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Patursson til Udvalgets Forslag*:

Tingið biðjur skúlastjórnina ansa eftir, at uppvenjan í Føroyskum hjá teimum næmingum, sum í Føroya millumskúla læra Føroyskt mál og Norrønt, verður flýggja tí lærara upp í hendur, sum kónastur er hesum málum.

Patursson tog sit Ændringsforslag tilbage; Formanden genoptog samme.

Ved Sagens 2. *Behandling s. D.* sattes Ændringsforslaget under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet ingen stemte for samme, (*nej stemte*: Poulsen, Patursson, Johannesen, Jacobsen, Christiansen, H. A. Djurhuus, Dam og Effersøe; *stemte ikke*: Nielsen, Provsten, Skaalum, Skarð, Michelsen, Samuelson, Evensen, Winther, Olsen, N. Djurhuus, Dahl, Thorkildshøj og Formanden; *fraværende*: Hentze), hvorefter Udvalgets Forslag vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

XXIXV. Statstilskud til Kørevej mellem Thorshavn, Velbestad og Kirkebo.*)

Den 13. August fremlagdes følgende Andragende:

Til
Løgtingið.

Tann 1²/₈ h. á. var til fyrstu umröðu her i tinginum bønabráv frá undirskrifaða tingmanni fyri Suðurstreymoy um studdning til so dánan akveg millum Kirkjubøar og Havnar (50 oyr. fyri favnin).

Henda umsókn varð framborin, tí tað tóktist heldur vónleyst at biða eftir tí rætta akvegi, sum Kirkjubøur, Velbestaður og Havnin fyrr hava biðið um at fingið í lag millum hesar bygdir.

Í umrøðuni í tinginum sýntist tað, sum at henda ætlan, um at ringt útlit var til at fáa tann rætta akvegin, ikki var bein. Tingmaðurin fyri Norðstreymoy (Andras Samalsson) orðflytari fyri meirilutan (sambandsmenn) úttalaði nemliga, at honum tókti tað beinast, at hettar umsóknarbrávið ikki hevði verið framkomið, men at heldur hitt gamla uppskotið um fullfíggjaðan veg millum áðurnevndu triggjar bygdir varð uppásturtikið.

Av hesum atvoldum tók undirskrifaði tingmaður sitt uppskot aftur og skal hervið víðari samtykkja í tí ynskji, sum framflutt var frá tingmanninum fyri Norðstseymoy og tessvegna hervið biða tingið um: aftur í hesu tingsetu at taka málið um akveg millum Kirkjubø, Velbestað og Tórshavnar til umrøðu og avgerð, soleiðis at tað til næsta ár kann fáast slíkur studdningur, at hesar bygdir vera færar fyri at fara undir verkið.

Skuldi tingið tó ívást um, at slíkur studdningur fæst, so biðist tingið um at lata løgtingssamtyktuna ljóða soleiðis, at fæst ikki studdningur til fullfíggjaðan akveg næsta ár, so er tingið til sinns at geva tann vanliga studdning, við vanligum treytum, til so dánan akveg fyri heiman í Kirkjubøar sokni, til upptil 1000 favna longd fyri fyrst.

Løgtingið 1²/₈ 1910.

Jóannes Patursson.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 16. August vedtoges det efter Forslag af Patursson at henvise den til Udvalget i Sagen om Anlæg af Kørevej mellem Sand og Skopen. Den 16. September afgav Udvalget (Ordfører: Eftersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til Udvalgets Behandling har Lagtinget henvist et Andragende af S. f. M. fra Kongsbonde, Lagtingsmand J. Patursson, Kirkebø, om Genoptagelse til Behandling og Afgørelse om det ovennævnte Vejanlæg.

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 139.

Subsidiært ansøger Andrageren om, at Tinget i ethvert Fald vil udtale, at Tinget, om der ikke opnaas et saa stort Bidrag til det fuldstændige Vejanlæg, at dette kan komme i Stand til næste Aar, vil udtale, at det er sindet at give det sædvanlige Tilskud til en Kørevej af mindre fuldstændig Beskaffenhed for Vesten i Kirkebø, foreløbig for 1000 Favnes Vejlængde.

Spørgsmaalet om Anlæg af Kørevej Thorshavn—Velbestad med Arm til Kirkebø har været til Behandling i Lagtinget flere Gange tidligere under Behandlingen af Sagen om Anlæg af Køreveje paa Færøerne i sin Almindelighed og om Statstilskud til saadanne Anlæg. Med Hensyn til Sagens Forhistorie skal man henvise til Lagtingstidende for 1909, Side 136, 137 og 138.

Da det heromhandlede Vejanlæg ikke kan tænkes gennemføres uden ved Samvirken af de kommunale Styrelser, paa hvis Omraade Vejen agtes anlagt, skrev Udvalget under 23. f. M. saavel til Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld som til Thorshavns Byraad om Sagen.

Man har nu, efter at der har fundet Forhandlinger Sted mellem de nævnte Myndigheder, modtaget Svar fra disse af henholdsvis 7. og 9. d. M.

Det fremgaar af de modtagne Svar:

- a) at Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld ikke mener at kunne paalægge Kirkebø Sogn, der er det i Sagen interesserede Sogn, at udrede nogen Del af Udgifterne ved Vejanlægget, og ikke vil indgaa paa at paalægge Sognet fremtidig at holde nogen Del af Vejanlægget vedlige,
- b) at Thorshavns Byraad, som Følge af den Stilling, nævnte Forstanderskab har indtaget til Sagen, ikke mener for Tiden at kunne udtale sig om Spørgsmaalet angaaende, hvilken Del af Vejen, Byen Thorshavn kan overtage til Anlæg og Vedligeholdelse, og hvilken Del af Anlægsudgifterne, Byen kan paatage sig at udrede, men indskrænker sig til i den Hensigt at søge Sagen noget fremmet, allerede nu at udtale følgende:
 - 1) Byraadet ønsker, at den af Ingeniør Horn udarbejdede Plan for Vejanlægget Thorshavn—Velbestad—Kirkebø ændres for en Del af Anlæggets Vedkommende saaledes som anført i Udvalgets Bortænkning, og saaledes som Vejen er afmærket paa medfølgende Rids.
 - 2) Byraadet ansøger Lagtinget om ved given Lejlighed at lade udarbejde nye Planer og Overslag over Vejanlægget Thorshavn—Velbestad—Kirkebø, for et Vejanlæg der følger den omtrentlige Retning som nu foreslaaet.

Udvalget mener, at der, som Sagen nu foreligger, ikke er tilstrækkelig Anledning for Lagtinget til paany at andrage hos Regeringen om Statstilskud til dette Vejanlæg.

Med Hensyn til det af Thorshavns Byraad udtalte Ønske om en delvis Ændring af Vejanlæggets Plan og Byraadets Ansøgning til Lagtinget om ved given Lejlighed at lade udarbejde nye Planer og Overslag over Vejanlægget, skal Udvalget bemærke følgende:

Der vil mulig i Anledning af det paatænkte Vejanlæg: Skopen—Sand med Arm til Trødum af Regeringen blive sendt en Vejingeniør her til Øerne. Hvis dette sker, vil der formentlig frembyde sig en god Lejlighed til at erholde udarbejdet nye Planer og Overslag over Thorshavn—Velbestad—Kirkebø Projektet, under Hensyn til de i Forslag bragte Ændringer.

Udvalget mener dog ikke, at Lagtinget kan binde sig til nogen Udgift i denne Anledning.

Hvad særlig angaar Spørgsmaalet om en eventuel Paabegyndelse af et mindre fuldstændigt Vejanlæg, end det af Ingeniør Horn projekterede, maa Udvalget holde for, at man i ethvert Fald ikke i indenværende Samling kan yde noget Tilskud til et saadant Anlæg.

I Henhold til foranførte foreslaas følgende til Tingets Vedtagelse:

1. Lagtinget anmoder Amtmanden om, i Tilfælde af at Regeringen skulde beslutte at sende en Vejingeniør til Færøerne, da paa Tingets Vegne at virke hen til, at der af paagældende Ingeniør bliver udarbejdet nye Planer og Overslag over Vejanlægget: Thorshavn—Velbestad med Arm til Kirkebø under Hensyn til den Ændring i den af Ingeniør Horn udarbejdede Plan, som ønskes af Thorshavns Byraad.
2. Byraadet underrettes om Lagtingets Vedtagelse og tilstilles en Afskrift af vedkommende Udvalgs Betænkning.
3. Der svares Andrageren, at Lagtinget ikke for nærværende Tid finder Anledningen til at foretage noget yderligere i Anledning af det indkomne Andragende, og at man heller ikke i Aar kan træffe endelig Bestemmelse angaaende den ansøgte Bevilling til et mindre omfattende Vejanlæg.

Ved Sagens 2. Behandling den 20. September sættes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 19. Stemmer mod 0.

XXXV. Vej gennem Næsli i Porkere Sogn.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende Andragerde:

Til

Færø Amt.

Thorshavn.

I Henhold til det høje Amts Skrivelse dateret 22. Septbr. 1909 tilligemed Afskrift af Lagtingets Udvalgsbetænkning vedrørende Vejanlæg i Næsli mellem Markøre i Vaag og Bygden Næs-Porkere, tillader jeg mig atter at ansøge om, at Amtet eller Lagtinget vil paalægge Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune, at anlægge den omhandlede Vej snarest, da der endnu ikke er anlagt nogen som helst Vej over mit Trøstykke, hvilket forårsager mig betydeligt Tab idet de Vejfarende, efter at den ene Gangsti er bleven optraadt og usarbar, straks derpaa begyndes paa en ny og saa fremdeles.

Dette Forhold er uudholdeligt og trænger til snarest at ordnes ved et ordentligt Vejanlæg.

Den mig tilhørende Trølod i Næsli har en Bredde af c. 146 Favne, og enhver vil let kunne forstaa hvor meget Græs der bliver ødelagt paa dette Trøstykke ved de ovenfor omtalt forskellige Gangstier.

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 209.

Jeg skal ikke undlade at oplyse, at der er paabegyndt Vejanlæg fra Bygden Næs imod Markøre, men jeg har hørt, at Vejanlægget over mit Trøstykke først agtes anlagt om 4 Aar.

Hvorfor ikke lige saa godt begynde Vejanlægget fra Markøre end fra Næs, da fra Markøre er meget mere optraadt og nødvendigt at vejlægge.

Haabende at det høje Amt vil tage sig af denne Sag tegner

Airbødigt

Napoleon Nolsø.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 2. August vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til *det kommunale Udvalg*.

Den 20. August afgav Udvalget (Ordfører: Skarø) følgende

Udvalgsbetænkning.

I sidste Lagtingssamling forelaa et Andragende fra Købmand Napoleon Nolsø, Vaag (S.), hvori han anmoder Lagtinget om at give Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune Paalæg om at fremskaffe en ordentlig Vej gennem Nessliø, thi saa kunde man undgaa, at der bliver dannet »den ene ny Gøte efter den anden, hvorved Jorden bliver efterhaanden ganske ødelagt.«

Tinget vedtog at svare, at Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune maatte sørge for, at Vejen blev sat i forsvarlig Stand, eventuelt med Hjælp fra Vaag Sogns Kommune.

Imidlertid har Andrageren atter i Aar indsendt til Lagtinget en Skrivelse, hvori han klager over, at Vejen endnu ikke er sat i farbar Stand, og særlig anker han over, at der endnu vil hengaa 4 Aar, inden Forstanderskabet agter at anlægge Vej over et Andrageren tilhørende Trøstykke, som paa Grunde af de nuværende daarlige Forhold bliver mere eller mindre ødelagt.

Allerede forrige Aar indberettede Sysselmanden, at den paagældende Vej trængte til Udbedring, og naar der endnu ikke er foretaget noget i den Retning, kan man forstaa, at Klager over Vejens nuværende Tilstand maa, i alt Fald for en stor Del, være berettigede.

Udvalget maa være af den Mening, at 4 Aar, som Andrageren siger vil hengaa, inden der bliver lagt Vej over den ham tilhørende Trø er en altfor lang Tid, og man maa mene, at Rimelighed taler for, at der snarest muligt bliver lagt en forsvarlig farbar Vej gennem ovennævnte Trø. Man maa anse det for at være i mindst lige saa høj Grad hensynsløst mod Fodgængere, der skal befare ommeldte Vej, som mod Trøjeeren at lade Forholdene vedvarende blive saadanne, at Folk maa finde Anledning til at »danne den ene ny Gøte efter den anden«.

Idet Udvalget i øvrigt henviser til den i sidste Samling i Sagen afgivne Betænkning (Lagtingst. 1909, Side 210), skal man endvidere udtale, at efter de foreliggende Oplysninger denne Sag vedrørende kan man skønne, at omtalte Vejanlæg ikke alene vil have stor Betydning for Andrageren, men ogsaa for Beboerne i Porkere Sogn og Vaag Sogn. Det er saaledes oplyst, at der »foregaar megen Færdsel gennem Nessliø, idet en Mængde Mennesker, baade Kvinder og Mænd, næsten hver Dag søger ind til Vaag, hvor de have fast Arbejde ved Tilvirkning af Klipfisk, Losning og andet Arbejde. Alt dette synes at tale for Nødvendigheden af, at den omtalte Vejstrækning bliver udbedret.

Skønt Forpligtelsen til Vejens Istandsættelse paahviler Porkere Sogns Kommune, kan man med Billighed vente, at Vaag Sogns Kommune, der som allerede berørt maa være interesseret i, at Vejen er god, frivillig vil bære en Del af Udgifterne.

Da Lagtingets Vedtagelse i sidste Samling endnu ikke er efterkommet, og da man mener, at det er af største Vigtighed, at den omtalte Vejstrækning sættes i forsvarlig farbar Stand, skal Udvalget tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune har at drage Omsorg for, at Vejstrækningen Næs—Markøre snarest muligt sættes i forsvarlig farbar Stand.
2. Amtmanden anmodes om at foranledige, at Sysselmanen i sin næste Indberetning om Vejes, Broers og Landingssteders Tilstand oplyser, hvorvidt Punkt 1 er efterkommet.
3. Hvis nævnte Vej inden næste Lagtingssamling ikke er forsvarlig istandsat, vil Lagtinget tage under Overvejelse nærmere Forholdsregler til Fremtvingelse af Vejens forsvarlige Istandsættelse.
4. Der tilstilles Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune Afskrift af nærværende Udvalgsbetænkning.

Den 22. August foretoges 2. *Behandling* af Sagen.

Ved 3. *Behandling* den 12. September sættes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

XXXVI. Valg af Repræsentanter i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark.

Den 5. September fremlagdes et Cirkulære til Bestyrelserne for de Kommuner, der ere Medlemmer af Kredtforeningen af Kommuner i Danmark. *)

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 6. September vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til *Budgetudvalget*. Den 7. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

*) Udelades her.

Udvalgsbetænkning.

Fra Kreditforeningens Repræsentantskab har Lagtinget modtaget en Anmodning om at foretage Valg af Repræsentantskab for Foreningen, gældende fra 1. Januar 1911, overensstemmende med § 36 i Foreningens Statutter.

Der skal foretages Valg af Medlemmer i Foreningens 1. Afdeling (Amts- og Sognekommuner).

De den 31. December d. A. afgaaende Medlemmer ere:

Kammerherre Carl Bech, Engelsholm,
Købmand M. Berthelsen, Kjellerup,
Direktør M. P. Blem, Hellerup, og
Landstingsmand, Direktør J. P. Dalsgaard, Roslev.

Udvalget skal foreslaa, at de nævnte Mænd, der ere villige til at modtage Genvalg, genvælges.

Ved Sagens 2. Behandling den 10. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

XXXVII. Om Overgang af Sygehuset i Klaksvig fra at være en selvejende Institution til at blive Amtssygehus.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende Andragende:

Norderøernes Lægedistrikt,

Klaksvig — Frøerne.

Til Lagtinget.

Undertegnede Bestyrelse for Sygehuset i Klaksvig tillader sig herved ærbødigst at indgaa til det høje Ting med Andragende om en Ændring af

Driften af Sygehuset i Klaksvig, saaledes at det fra selvejende Institution, der drives under Kommunernes Garanti, maa gaa over til en amtskommunal Institution.

Sygehuset oprettedes som bekendt i sin Tid ved privat Indsamling. Der fandtes før 1909 ingen officielle Garantier fra Kommunerne, lige saa lidt som der fandtes eller findes noget Grundfond, hvorved Sygehusets Bestaaen kan sikres. Sygehusets Gæld var efterhaanden, saaledes som Regnskaberne udvise, steget foruroligende. For at sikre Sygehusets Eksistens oprettedes et Reglement, hvis § 1 lyder saaledes: »Sygehuset tilhører Norderøernes Lægedistrikt, og Kommunerne i dette garanterer dets Bestaaen, saaledes at et eventuelt Underskud dækkes af disse.» Reglementet udsendtes i 1909 til samtlige Kommuner i Lægedistriktet med særlig Henvisning til § 1. Samtlige Kommuner tiltraadte Reglementet, idet Østerøens Kommuner forbeholdt sig at tage fornyet Stilling til Sagen ved en eventuel Omændring af Læge- og Sygehusforholdene paa Østerøen. Samtidig forandredes Taksten, saaledes at Sygehuset for Patienter indenfor Distriktet modtog 1,30 Kr. pr. Sygedag i Stedet for som tidligere 1,20 Kr., medens det Honorar, som Lægen modtog af Sygehuset, nedsattes med 10 Øre pr. Sygedag, ved hvilken Ændring man altsaa opnaaede, at Sygehusets Indtægter forøgedes med 20 Øre pr. Sygedag. Selv om denne Ændring har virket tilfredsstillende, for saa vidt at Sygehusets Eksistens maa anses for at hvile paa en sikrere Basis end tidligere, og dets finansielle Status allerede nu viser en Fremgang, der tillader at haabe paa, at det vil blive i Stand til at afvikle sin Gæld, klæber der dog ved den bestaaende Ordning stadig den meget følelige

- 1) Mangel, at Behandlingen paa Sygehuset er for dyr i Forhold til Patienternes Betalingsevne. Det anføres som Eksempel, at en Patient, der indlægges til Operation for en alvorlig Lidelse, som maaske nødvendiggør, at der tilkaldes Assistance af en Læge i Thorshavn, ved Udskrivelsen kan have en Regning for Kur og Pleje, Vagt, Forbinding, Medicin, Bade osv., der nærmer sig stærkt til det Beløb, som det vilde have kostet vedkommende at rejse til København og indlægge sig paa Kgl. Frederiks Hospital, hvor Prisen er 1,20 Kr. pr. Sygedag, alt iberegnet.

Foruden den ovennævnte Hovedmangel skal anføres andre Mangler, som væsentligst forårsages ved den nuværende Ordning af Sygehuset som selvejende Institution uden Grundkapital.

- 2) Sygehuset ejer — i Modsætning til andre Provinsygehuse i det øvrige Kongerige — ingen Instrumenter; disse maa stadig anskaffes paany af de skiftende Læger, hvis Løn ved Sygehuset derfor bliver større.
- 3) Sygehuskassereren, der ikke kan lønnes, maa til Stadighed udlægge betydelige kontante Beløb til Økonoma, Vagt osv. og lider derved personlig et ikke ringe Rentetab, idet Patienterne ofte først ser sig i Stand til at honorere Sygehusregningen efter Aar og Dags Forløb.
- 4) Stillingen som Sygeplejerske og Økonoma maa for Besparelsens Skyld forenes i samme Person, og man kan daarlige komme bort fra den nuværende Ordning, at Sygeplejersken (og Økonomaen) modtager en fast, forholdsvis ringe Betaling for Kosten pr. Sygedag og derved bliver direkte interesseret i Forbrugets Kvantitet og Kvalitet.
- 5) Der kan ikke ydes Rabat eller Friplads til uformuende Patienter, og disses Optagelse indeholder derfor betydelig Risiko for Sygehusets Drift, saa meget mere som man som oftest praktisk talt vil være afskaaret fra at skaffe sig den virkelige effektive Kaution, som Reglementet fordrer.

Bestyrelsen føler sig ikke kompetent til at fremkomme med noget nærmere udformet Forslag til en Omordning af disse Forhold, saaledes at Behandlingen kan blive billigere for Patienterne og de øvrige Mangler afhjælpes, men tillader sig ærbødigt at henstille til det høje Ting at tage under velvillig Overvejelse, hvorvidt der i nævnte Retning kan foretages Ændringer, der kan yde Sygehuset bedre Vilkaar at arbejde under.

Klaksvig, 10. Juli 1910.

Kaj Jensen.

O. F. Joensen.

C. Olsen.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 4. August vedtoges det efter Forslag af Jacobsen at henvise den til *Budgetudvalget*. Den 5. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Sygehusets Bestyrelse har i et til Tinget indsendt Andragende af 10. Juli d. A. søgt om, at Amtskommunen vil overtage Sygehuset, der for Tiden drives som en selvejende Institution under Garanti af samtlige Kommuner i Norderøernes Lægedistrikt.

I Andragendet anføres, at den Omstændighed, at Sygehuset maa drives som en selvejende Institution uden Driftskapital medfører forskellige Ulemper:

- 1) Betalingen, der udgør 1 Kr. 30 Øre pr. Sygedag for Patienter indenfor Distriktet (Lægehonorar indbefattet), er formentlig for høj, og der haves ingen Friplads.
- 2) Sygehuset ejer ingen Instrumenter. Disse maa anskaffes af de skiftende Læger, som derfor maa beregne sig højere Godtgørelse for Patienternes Behandling end ellers vilde have været nødvendigt.
- 3) Sygehusets Kasserer, der er ulønnet, maa stadig staa i betydeligt Forskud for Sygehuset.
- 4) Leveringen af Patienternes Kost er bortakkorderet for en bestemt Betaling pr. Sygedag.
- 5) Der kan ikke ydes Rabat eller Friplads til uformuende Patienter, og disses Optagelse indeholder derfor betydelig Risiko for Sygehusets Drift, da dette praktisk taget som oftest vil være afskaaret fra at skaffe sig en virkelig effektiv Kaution.

Amtskommunens Overtagelse af Sygehuset vilde sikkert medføre en betydelig Forøgelse af dens nuværende Tilskud til dette, der udgør 600 Kr. om Aaret, og vilde tillige have til følge, at Lagtinget ikke kunde vægre sig ved at overtage ogsaa Sygehusene i Thorshavn og i Tveraa og at udrede de hermed følgende forøgede Udgifter samt tillige eventuelt nødsage Tinget til for Amtskommunens Regning at oprette og drive Sygehuse andre Steder paa Øerne.

Udvalget maa bestemt fraraade den foreslaaede Foranstaltning under Hensyn til Amtskommunens Status og under Hensyn til andre berettigede Krav, der stilles til Lagtinget.

Det fremgaar af Sygehusets Regnskab, at Sygehuset bliver drevet økonomisk, samt at det, efter at visse i Andragendet omtalte Foranstaltninger er truffet, har været i økonomisk Fremgang i det sidste Regnskabsaar. Status er derhos ikke egentlig slet. Samtidig med at der er betalt Renter og Afdrag paa Sygehusets Laan fra Amtsfattiggassen med 104 Kr. 50 Ø., er Sygehusets Underskud bragt 89 Kr. 93 Øre ned i Løbet af sidste Regnskabsaar, nemlig fra 977 Kr. 26 Øre til 887 Kr. 33 Øre.

Man ser ikke rettere, end at Sygehusets Fremtid vilde være ret vel beskyttet, uden at Kommunernes Garanti blev gjort effektiv, og samtidig de væsentligste Mangler vilde være afhjulpne ved den nuværende Tilstand, hvis der kunde tilvejebringes nogen Driftskapital og anskaffes Instrumenter for Lægen og der endvidere blev lagt Vægt paa at skaffe Sygehuset Sikkerhed for dets Tilgodehavende hos Patienter. Herved vilde de værste Ulemper være afhjulpne. Iøvrigt synes Restancer hos Patienter ikke at være betydelige. De androg ved Regnskabsaarets Begyndelse 690 Kr. 59 Øre og ved dets Slutning 732 Kr. 37 Øre.

Det vilde selvfølgelig være ønskeligt, om der tillige kunde indføres visse Forbedringer ved Sygehuset samt Begunstigelser for uformuende Patienter, men herpaa kan der vel næppe tænkes for Tiden.

Ilvad angaar Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Driftskapital og Midler til Anskaffelse af Instrumenter, da finder Udvalget, at det af tilsvarende Grunde som foran ommeldt, ikke kan tilraade Lagtinget at yde Bidrag hertil. Tinget

kan ikke strække sig videre end til at yde Sygehuset det aarlige Tilskud, som det har haft hidtil. De omhandlede Midler maa skaffes paa anden Maade, f. Eks. ved privat Indsamling, Afholdelse af Bazar eller lignende.

Udvalget foreslaar i Henhold til foranførte Lagtinget at give Bestyrelsen for Sygehuset i Klaksvig følgende Svar:

Lagtinget kan ikke overtage Driften af Sygehuset i Klaksvig for Amtskommunens Regning og ser sig ikke i Stand til at yde Sygehuset Støtte ud over det aarlige Tilskud, som for Tiden ydes samme.

En Afskrift af Udvalgsbetænkningen tilstilles Sygehusets Bestyrelse.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 7. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

XXXVIII. Myggenæs Sogn som særskilt Valgdistrikt.

Ved Lagtingets Aabning den 29. *Juli* fremlagdes et Andragende*) fra 29 Vælgere paa Myggenæs, hvori bl. a. anholdes om, at Lagtinget vil virke hen til, at Myggenæs Sogn kommer til at danne et særskilt Valgdistrikt.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 11. *August* vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til *det kommunale Udvalg*. Den 7. *September* afgav Udvalget (Ordfører: Skarø) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra 29 Vælgere paa Myggenæs, hvori de anmoder om, at Lagtinget vil virke hen til, at Myggenæs Sogn kommer til at danne et særskilt Valgdistrikt, og det baade m. H. t. Lagtingskredsen og Folketingskredsen, i det de fremhæver, at det er dem aldeles umuligt at gøre deres Valgret gældende, særlig til Lagtinget, da Tiden for Valget til dette nu er lagt til Vinteren, i hvilken Aarstid Myggenæs kan være afskaaret fra Omverdenen i længere Tid.

*) Udelades her.

Undertegnede Udvalg maa give Andragerne Medhold i, at for Myggenæs Beboernes Vedkommende bliver Valgretten under den nuværende Valgdistrikts-Inddeling temmelig illusorisk, og man maa mene, at de har et rimeligt Krav paa at faa Forholdet forandret derhen, at Myggenæs bliver udskilt som et særskilt Valgdistrikt. Imidlertid kan der fra adskillige andre Øer med lige saa stor Rimelighen gøres Krav i samme Retning. Udvalget maa derfor anse det for rigtigst, at der paa samme Tid, som Valgloven tages under Behandling for at udskille Myggenæs som særskilt Valgdistrikt, ogsaa tages under Overvejelse at gøre Adgangen til Valgstedet for Beboerne paa alle Øer og i alle Bygder saa let, at ingen med god Grund skal kunne klage over, at han er afskaaren fra at udøve sin Valgret.

Udvalget som indser, at en Omordning af Valgdistrikterne vil frembyde Vanskeligheder, har ikke i indeværende Samling villet fremkomme med Forslag til Forandring i de nugældende Bestemmelser m. H. t. Folketings- og Lagtingsvalg paa Færøerne, i det man er gaaet ud fra, at Sagen ved at udsættes til næste Aar kan faa en grundigere Behandling og blive løst paa en fuldtud tilfredsstillende Maade.

Men skal derfor foreslaa Tinget at vedtage:

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 9. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

XXXIX. Opførelse af en Bygning for Færø Amts Bibliotek.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning d. 29. Juli fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Opførelse af en Bygning for Færø Amts Bibliotek.

Den 11. August fremlagdes følgende fra det af Lagtinget i 1909 nedsatte staaende Udvalg i Sagen afgivne

*) Se Lagtingslidende for 1909, Side 155.

Udvalgsbetænkning.

Hvad angaar Spørgsmaalet om, hvorledes en Bygning for Amtsbiblioteket, tillige indeholdende Plads for Embedsarkiv og Museum bør indrettes for at kunne svare til sit Formaal, derunder at være tilbørlig sikret mod Brandfare, kan man kun oplyse, at Bygningen i Følge Udtalelser fra sagkyndig Side bør opføres af Jernbeton.

Med Hensyn til om der kan ventes Tilskud fra Statskassen til Bygningens Opførelse, og i bekræftende Fald hvor meget, skal anføres:

Færøerne have den ene for alle Øerne fælles i 1828 oprettede Bogsamling, »Færø Amts Bibliotek«, jvf. Fundats af 5. November 1828 og Fundats af 4. Januar 1906, og dette indeholder vel en Del Bøger af Værdi, og er saaledes stillet i pekuniær Henseende, at der efterhaanden vil kunne tilvejebringes en efter vort Behov afpasset tilstrækkelig Bogsamling, men Biblioteket savner en forsvarlig Bygning og har ikke Midler til at tilvejebringe en saadan. Biblioteksbygningen, der er gammel og indskrænket er opført af Træ og beliggende i en tæt bebygget Del af Thorshavn, omgivet af Træhuse. Den er derfor meget brandfarlig samt ogsaa i andre Henseender uforsvarlig.

Staten ejer to almindelige offentlige Biblioteker, nemlig det store kongelige Bibliotek i København og Provinsbiblioteket i Aarhus. Tidligere ejede Staten kun det førstnævnte; men i 1897 blev Provinsbiblioteket i Aarhus opført for dens Regning med den Motivering, at det store kongelige Bibliotek ikke var tilstrækkeligt for Provinsbeboerne; jvf. Lov No. 44 af 22. Marts 1897 og Rigsdagstidende for 1895—96 (særlig Tillæg A. Sp.) samt for 1896—97.

I Betragtning af at Færingerne paa Grund af den forholdsvis lange Afstand mellem Færøerne og de øvrige Landsdele ikke kan faa tilstrækkelig Nytte, af de to fornævnte for Statens Regning oprettede og tillige af Staten drevne Biblioteker, vilde det formentlig være ret naturligt, om Staten vilde bistaa os med at tilvejebringe et for vort Behov svarende Bibliotek, ved at opføre en Bygning for den forhaandenværende Bogsamling, »Færø Amts Bibliotek«, i Lighed med, hvad Staten har gjort i 1897 for Beboerne af Jylland ved Opførelsen af Provinsbiblioteket i Aarhus.

Udvalget mener i Henhold til foranførte at kunne tilraade Lagtinget at andrage Regeringen om at udvirke, at der for Statskassens Regning opføres en Bygning for et offentligt Bibliotek paa Øerne, hvori Amtsbiblioteket kan anbringes som Grundlag for en Bogsamling, der efterhaanden kan blive udviklet til et fyldestgørende offentligt Bibliotek.

Amtsbibliotekets Bygning burde realiseres til Fordel for det nye Bibliotek, og dette maatte drives i Overensstemmelse med Fundats af 4. Januar 1906 og med de Indtægter som Amtsbiblioteket har dels af sine egne, forøvrigt kun smaa Midler, og dels ved Tilskud fra Staten og Amtet (for Tiden 1000 Kr. aarlig).

Da endvidere særlige Embedsarkiver formentlig er tilvejebragte nede i Kongeriget for Statens Regning, og da der her paa Øerne savnes en Bygning, hvori Arkivsager vedrørende de herværende Embeder kan opbevares, vil det formentlig være rigtigt og hensigtsmæssigt at opføre Biblioteksbygningen saaledes, at den tillige kan tjene som Embedsarkiv.

Det vilde derhos være meget ønskeligt, om de Museumsgenstande af kulturhistorisk Art, som er samlede paa Øerne i de senere Aar, og som ganske savne Lokale, hvori de kunde opbevares forsvarlig og forevises, kunde, i alt Fald midlertidig indrømmes Plads i Biblioteksbygningen. Denne maa vel opføres saa stor, at der kan være Betingelse til Stude for en fremtidig Udvidelse af Bogsamlingen, og derved maatte der kunne opnaas det fornødne Husrum for Museet indtil videre.

Undirskrifaði minniluti (J. Patursson) kann yvirhøvur halda við tí sum frammanundan er sagt, men vil tó skoyta eftirfylgjandi álit uppl.

At landið nýðist at byggja hús fyrir Føroya bókasavn er ivaleyst; eins ivaleyst er tað at eitt hósikandi høli má fáast fyrir fornbrævagoymslu og forngrípagoymslu. Hetta er øll nevndin sameint um.

Alla ta tíð, ið bygging av hesum húsum hevur verið havt á máli í lögtinginum, hevur eisini samstandis ligið á ljóði at fáa nýttuligt høli fyri rættargongd og fyri býráðinum í Havn.

Allir vita av tí, at um vit fáa bygt hús fyri bókasavni og fornbræva-goymshu, so er ikki harvið undansloppið. Rættarhús og býráðshús vil treingja so hart á, at eisini hetta má gerast fyrr ella seinni.

Nú veit hvør maður, at lögtingið eigir lítið at byggja av og býráðið í Havn man heldur ikki eiga nógv at slæða við, so tað ræður um at spara og spara við hógvi. Ein vegur til sparnaðar í húsasmiði, tað vita allir, er at samla sum mest undir einari lon, hartil hevur tað stóra húsið eisini tann fyrimum, at tað kann innrættast nógv høggligari, gerast príðuligari og verða lættari at halda í áhótsfríum standi.

Nevndin hevur, sum frammanundan sæst, skotið upp, at ríkiskassin skal byggja okkum bókasavnhúsið. Sum kunnugt er, hevur tingið í fleiri ár biðið ríkisstýrið um at byggja landinum ein statsskúla, men ríkiskassin hevur ikki tókst at verið førur fyri tí enn.

Tá ríkiskassin ikki enn á sinni hevur hildið seg til at byggja okkum tað skúlahús, sum so neyðugt er at gera, at eftir manna frásøgn, er tað høli, ið nú nýtist sum statsskúli, so skaðiligt, at tað voldur mongum manni deyðamein, so tykist tað vera reiðiliga vónleys gerð, um tingið nú fer at biðja ríkiskassan byggja bókasavn okkara mest sum fyri egin reking.

Vildi harímóti fleiri partar tikið seg saman um at fingið húsið á fótur, so kundi tað kannska fingist í lag: Um landið, Havnar býráð og ríkiskassin í sameining fóru undir verkið, so hevði tó ein vón verið til, at byggingin ikki einans fekkst í lag, men eisini soleiðis í lag at hjálpið var um langar tíðir.

Tingið fekk sær í 1904 málning av einum sameinaðum húsi, sum undir einari lon skuldi geva pláss til: Løgtingið, rættin, býráðið, bókasavn, fornbræva-goymslu og forngripagoymslu. Hetta húsið varð ætla til at kosta: 1. uppskot 55.500 kr. og 2. uppskot 46.000 kr.

Nú hevur nevndin havt til skjáls ein málning til bókasavn og fornbræva-goymslu og ætlast hetta húsið einans at kosta o. um 20—25.000 kr.

Nevndin hevur einkið skotið upp um hvat part landið skal bera av hesum 20—25.000 kr. Ivaleyst munu tó ikki kunna væntast betri kor enn at ríkiskassin gevur $\frac{2}{3}$. Landið skuldi tá havt at útreiðt 8000 kr. Nú hevur tingið síðan 1907 latið nærum 9000 kr. til at vøla um lögtingshúsið. Tað verða soleiðis 17.000 kr. sum landið eftir hesum fær í útreiðslu til tinghús og bókasavnið, men so eru rættarstovurnar eftir. Einaferð skulu eisini tær byggjast og lítið kunnu tær væntast at fáast lættari enn at tingið eisini tá sleppur av við einar 8—9000 kr. ella í alt til útreiðslur o. u. 25.000 kr. til hesar byggingar. Tað má tykjast at vera óhent av tinginum at brúka o. u. 25.000 kr. í hesu hús, tá hvørt skal vera einsóris.

Um tingið harímóti gekk í felag við ríkiskassan og Havnar býráð og tók øll hesi hús ið tørvur er á undir eina lon, og byggingurin varð smíðaður nakað so sum tilætlað var í 1901, so kundu væntast, at teir ymsu partar vildu einst um at býtt útreiðslurnar soleiðis:

1. *Ríkiskassin.*

a.	Til bókasavnið	Kr. 12.000
b.	- fornbrævasavnið	- 3.000
c.	- forngripagoymslu	- 3.000
d.	- rættarstovur	- 5.000

2. *Tórshavnar býráð.*

a.	Til býráðsstovur	Kr. 23.000
		- 10.000

3. *Landið.*

a.	Til bókasavnið	Kr. 6.000
b.	- fornbrævasavnið	- 1.000
c.	- forngripagoymslu	- 1.000
d.	- rættarstovur	- 2.000
e.	- tingstovur	- 8.000

- 18.000

Samtalt.... Kr. 51.000

Fekst hetta í lag, so vildið lögtingið kunna skilt seg av við tað núverandi »bibliotekshús» og »tinghúsið» og harvið kanska innvunnið o. u. 8000 kr.

Minniluturin (J. Patursson) skal tí skjóta upp, at tingið:

Ger fyrispurning hjá Havnar býráð, um hvat studning tað vil geva til eitt hús, hvar pláss verður til bókasavn, fornbrævasavn, forngripagoymslu, rættarstovur, tingstovur og býráðsstovur.

Tá svar er innkomnið viðvíkjande punkt 1, ger tingið ætlan og avgerð um, hvussu gerast skal við tað tilætlaða húsið.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 13. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til *Budgetudvalget*. Den 2. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Det af Lagtinget i forrige Samling valgte staaende Udvalg har under 11. f. M. afgivet en Betænkning, hvortil man tillader sig at henvise.

I Betænkningen har et Mindretal udkastet Tanken om, at Staten, Amtskommunen og Byen Thorshavn skulde opføre en Bygning i Fællesskab, indeholdende Lokaler for Retten, Lagtinget, Bibliotek, Arkiv, Museum og Byraadet, og at Sagen angaaende Amtsbiblioteksbygning m. v. bedst kunde fremmes paa den Maade.

Nærværende Udvalg har fundet det rigtigt at forelægge den skitserede Plan for Thorshavns Byraad for at høre dettes Mening om Sagen, hvilken iøvrigt ikke havde vundet Tilslutning indenfor Budgetudvalget, i alt Fald ikke hos dettes Flertal.

Som det vil fremgaa af hoslagte Skrivelse af 26. f. M. tilligemed i Bilag*) fra Thorshavns Byraad, er Byraadet ikke villigt til at tage nogen Del i det ommeldte Byggeforetagende.

Hvad angaar det i fornævnte Betænkning rejste Spørgsmaal om at rette en Henvendelse til Regeringen om at udvirke, at der for Statskassens Regning opføres en Bygning for et offentligt Bibliotek her paa Øerne, hvori Amtsbiblioteket kan anbringes som Grundlag for en Bogsamling, der efterhaanden kan blive udviklet paa fyldestgørende Maade, i hvilken Bygning derhos skulde være Lokaler for et Embedsarkiv samt helst ogsaa kunne skaffes fornødent Rum for et kulturhistorisk færøsk Museum, da kan Udvalget vel slutte sig til denne Tanke, men man finder det ikke opportunt at fremme denne Sag for nærværende Tid, til Trods for at der nægtelig er alvorlig Trang til Stede med Hensyn til en ny hensigtssvarende og navnlig brandfri Biblioteksbygning.

Der er af Lagtinget rejst Krav paa Bidrag fra Statskassen til mindst lige saa vigtige og paatrængende Sager som den omhandlede, hvorom der ikke foreligger nogen Afgørelse, og man befrygter, at det vil kunne skade disse Krav, om Sagen angaaende en Biblioteksbygning m. m. indsendes til Regeringen for nærværende Tid.

Af Hensyn til det rejste Spørgsmaal om Lokaler for Embedsarkiv anser man det for rigtigt at søge Oplysning, om der er Trang til Stede til Tilvejebringelse af saadanne Lokaler.

I Henhold til foranførte skal man foreslaa følgende til Lagtingets Vedtagelse:

1. Sagen om eventuel Opførelse af en Bygning for Færø Amts Bibliotek m. v. udsættes til næste Aar.

*) Udelades her.

2. Amtmanden anmodes om at tilvejebringe og til næste Aar for Lagtinget at forelægge Oplysning angaaende, hvorvidt der tiltrænges Lokaler for et Embedsarkiv her paa Øerne.

Ved Sagens 2. *Behandling s. D.* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

XL. Oprettelse af en færøsk Kreditforening m. m.^{*)}

Den 13. *August* fremlagdes følgende af det af Lagtinget i 1909 nedsatte staaende Udvalg til at behandle Spørgsmaalet om Oprettelse af en færøsk Kreditforening m. m. afgivne

Udvalgsbetænkning.

Paa Foranledning af tvende til Lagtinget skete Henvendelser, henholdsvis fra Købmand Olaf A. Heygum af Vestmannaey og Bankdirektør C. Christensen af Thorshavn, behandlede Tinget i dets forrige Samling Spørgsmaalet om Oprettelse af en Kreditinstitution, hvis Formaal skulde være at skaffe den fornødne Kapital tilveje paa Færøerne til Udlaan mod 1. Prioritet i fast Ejendom.

Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtog Tinget ved Sagens 2. *Behandling* at vælge et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer for at undersøge og til indeværende Lagtingssamling at afgive Betænkning over Sagen.

Undertegnede, der bleve valgte til Medlemmer af nævnte Udvalg, skulle tillade sig at bemærke følgende:

For saa vidt der paa Færøerne maatte kunne siges at være til Stede en mere almindelig og varig Trang til at rejse Kapitaler, som ikke paa anden Maade kunne erholdes, saa at en udvidet Adgang til at stifte Laan imod Sikkerhed i fast Ejendom vilde kunne faa nogen virkelig Betydning for Samfundet, da vilde der for Lagtinget være al Aaledning til at virke for Oprettelsen af en Kreditforening i væsentlig Overensstemmelse med den af Bankdirektør Christensen fremsatte Plan, idet man formentlig vilde kunne gaa ud fra, at man ved Lovgivningsmagtens Velvilje vilde kunne opnaa den af ham nævnte nødvendige Begunstigelser for Foreningen, som hovedsagelig er de samme, som ved Lov af 28. Maj 1880 om Oprettelse af tvende Kreditforeninger for Ejere af mindre Ejendomme paa Landet ere tilstaaede de danske Husmandskreditforeninger.

^{*)} Se Lagtugstidende for 1909, Side 161.

Det forekommer imidlertid Udvalget tvivlsomt, om ikke Vanskelighederne ved i de sidste Aar at faa skaffet den nødvendige Kapital til Udlaan her paa Øerne maa siges at have haft sin Grund i de daarlige Tider og derfor tør antages at være af midlertidig Karakter. I saa Fald vilde man staa sig ved at søge de virkelig nødvendige Laan — andre Laan maa i økonomisk vanskelige Tider undgaas — ad de Veje, ad hvilke de forskellige Laantagere, om end ofte først efter kortere eller længere Ventetid, hidtil have kunnet erholde saadanne, fremfor med betydelige Omkostninger at oprette en Institution, som mulig vil vise sig kun i ringe Grad at være af Interesse for vort Samfund og maaske endog kan have skadelige Følger.

Loov om Godtgørelse for udførte Grundforbedringer m. v. paa Statens Fæstegods paa Færøerne af 12. April 1892, Lov om Begunstigelser for en Kreditforening af Kommuner i Danmark af 19. Marts 1898 og den i indeværende Aar fornyede Lov om Fiskerilaan for Færøerne give hver paa sit Omraade Adgang til Laan paa gunstige Betingelser, og vore stedlige Pengeninstituter og offentlige Kasser have stadig en stor Del af deres Pengemidler anbragte mod Pant i fast Ejendom. Af den i Færø Amts Sparekasse indestaaende Kapital paa godt 650,000 Kr. er saaledes udlaant et Beløb af c. 136,000 Kroner mod Sikkerhed i Jordegods og c. 436,000 Kroner mod Sikkerhed i Bygninger.

Endvidere maa bemærkes, at Landbokommissionen, som det vil erindres, har til Behandling et Forslag vedrørende Statslaan til Fremme af Opdyrkning (*Trølaan*), samt at den færøske Befolkning har den samme Adgang til at opnaa Industrilaan af Statslaanefonden som andre danske Statsborgere, ligesom Regeringen jo ogsaa har vist, at den ikke er uvillig til eventuelt at tilstaa særlige Statslaan til større industrielle Foretagender. (Jfr. den Tinget forelagte Skrivelse fra Justitsministeriet vedrørende Laan til »Føroya Handil & Industri«).

Naar Spørgsmaalet om Betimeligheden af nu at faa oprettet den omhandlede Kreditforening skal overvejes, maa det ikke lades ude af Betragtning, at den lettest mulige Adgang til at rejse Laan ikke udelukkende maa anses for et Gode, idet den for den enkelte vil indeholde en Fristelse dels til selv at optage til uproduktive Foretagender Laan, hvis Forrentning og Afbetaling kan blive altfor byrdefuld for Laantageren, og dels til altfor letsindigt at stille sin Ejendom til Disposition som Pant for andre maaske mindre solide Laansøgende.

Lige over for den stærke og noget ensidige Fremhævelse af Fordelene ved Kreditforeningssystemet, som findes i de Skrivelser, der have givet Tinget Anledning til at beskæftige sig med denne Sag, har Udvalget ment at burde gøre opmærksom paa Ulemperne derved. -- Disse er selvfølgelig i Aarenes Løb komne klarere og klarere frem ogsaa nede i Danmark, hvor Erfaringen har vist, at Tilfredsheden og Glæden over den nemme Adgang til Kreditforeningslaan for mangen en Ejer af mindre eller større Ejendomme er bleven efterfulgt af tunge og skæbnesvangre Terminsdage.

Med Hensyn til den nærmere Ordning af en Kreditforenings Virksomhed, skal man indskrænke sig til at henvise til det hosfølgende Eksempplar af »Statutter for Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland«.

Medens der, som foran bemærket, kan være delte Meninger om Trangen paa Færøerne til en Kreditinstitution som den omhandlede, maa det formentlig anses for sikkert, at de Forarbejder, der nødvendigvis maa foretages, inden den kan træde i Virksomhed, maa blive haade meget omfattende og i højeste Grad bekostelige, idet ikke alene alle Bygninger, der skulle tjene til Sikkerhed, selvfølgelig maa være brandforsikrede, men samtlige Ejendomme maa for at blive tjenlige som Pant formentlig kortlægges og registreres, og de med disse Arbejder forbundne Udgifter ville være forholdsvis saa meget større, som de fleste af de paagældende Ejendomme sikkert ikke ville kunne ansættes til nogen stor Værdi.

Nu maa det ganske vist indrømmes, at ligesom en tvungen Forsikring af alle Bygninger imod Ildsvaade i flere Retninger kan have sin store Betydning, hvorfor Lagtinget ogsaa, som det vil erindres, for kort Tid siden har beskæftiget sig med dette Spørgsmaal, saaledes vilde en Matrikulering af samtlige Ejendomme

kunne blive til stor Nytte, ogsaa under vore nuværende Kreditforhold. Paa dette Punkt støder vi imidlertid paa den Vanskelighed, at Landbokommissionen netop har til Behandling Spørgsmaalet om en Forandring af Jordejendomsforholdene, særlig med Hensyn til Sammenlægning og Udskiftning af Jordejendomme, med dertil hørende Ommatrikulering, uden at man endnu ved, hvilket Resultat Kommissionen er kommen til.

Først naar dette Resultat foreligger og har faaet Lovkraft, vil man efter Udvalgets Mening have det rette Grundlag for en væsentlig Side af det Forarbejde, der er en nødvendig Betingelse for den paatænkte Kreditforenings Eksistens.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 17. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til *Budgetudvalget*. Den 31. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Det af Lagtinget i sidste Samling nedsatte staaende Udvalg i ovennævnte Sag, har til Tinget afgivet en Betænkning, i hvilken Spørgsmaalet om, hvorvidt der er tilstrækkelig Anledning for det Offentlige til at lette Adgangen til Erhvervelse af Laan mod Pant i faste Ejendomme, ved Oprettelse af en Kreditforening, gøres til Genstand for nærmere Overvejelse.

Medens Sagen i de Henvendelser, der i Fjor blev rettede til Tinget, fremstilles som værende af utvivlsom gavnlig og tillige af særlig betydningsfuld Betskaffenhed, har det staaende Udvalg fremhævet forskellige Skyggesider ved den og derhos undersøgt Spørgsmaalet om, hvorvidt der her paa Øerne virkelig er en mere almindelig og varig Trang til Stede til at rejse Kapitaler, som ikke kunne skaffes paa anden Maade i Øjemed, som tjene til Samfundets Gavn.

Udvalget peger i saa Henseende paa, at Vanskelighederne ved i de sidste Aar at faa skaffet den fornødne Kapital til Udlaan her paa Øerne, mulig er af rent forbigaaende Art og udtaler, at de virkelig nødvendige Laan mulig vil skaffes ad de samme Veje som hidtil.

Det staaende Udvalg omtaler, at der, inden en eventuel Kreditforening kan etableres, maa foretages forskellige meget omfattende og kostbare Forarbejder. Navnlig maa der foretages en almindelig Kortlægning og Registrering af Bygninger og Jorder.

Herved maa det imidlertid erindres, at Landbokommissionen, hvis Betænkning endnu ikke foreligger, har Spørgsmaalet om en Ændring i Jordejendomsforholdene til Behandling, særlig med Hensyn til Sammenlægning og Udskiftning af Jordejendomme med dertil hørende Ommatrikulering. Forinden Lagtinget tager Stilling til den foreliggende Sag, vil det derfor formentligt være rigtigt, at Tinget venter indtil Landbokommissionen har afgivet Betænkning vedrørende det fornævnte Spørgsmaal.

Allerede af denne Grund anser nærværende Udvalg det for rigtigt at udsætte den foreliggende Sags Behandling.

Man fremsætter derpaa følgende Forslag til Vedtagelse:

»Sagen om Oprettelse af en færøsk Kreditforening m. m. udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 3. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

XLI. Ændring i Havnereglement for Vestmanhavn.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Ændring i Havnereglement for Vestmanhavn.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 11. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til det kommunale Udvalg. Den 6. September afgav Udvalget (Ordfører: Skarø) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Fjor behandlede Lagtinget en Sag om Ændring i Havnereglementet for Vestmanhavn, foranlediget af et af Forstanderskabet anbefalet og af 29 Beboere i Kvivig Sogn underskrevet Andragende. I dette Andragende er der fremsat Ønske om, at Havnereglementet maa blive forandret derhen, at Kvivig Sogn, til hvilket en stor Del af det Havnen omgivende Land hører, i et og alt bliver lige-stillet med Vestmanhavn Sogn med Hensyn til Rettigheder og Forpligtelser over for Havneforholdene i Vestmanhavn. Efter at Lagtinget i Fjor fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune havde indhentet en Erklæring, der ikke viste nogen Imødekommethed overfor Andragendet fra Kvivig, blev Lagtinget enigt om at udsætte Sagen til næste Aar, og Amtmanden blev anmodet om at foranledige en Forhandling mellem Forstanderskaberne om Sagens Ordning, saa at deres Forslag herom kunde foreligge for Lagtinget i indeværende Samling. — Se isøvrigt Lagtingstidende 1909, S. 176—180.

I Aar foreligger der en Skrivelse af 17. August d. A. fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld. I denne Skrivelse er der gjort Rede for, at Forstanderskabet indbød Vestmanhavns Kommunalforstanderskab til et Fællesmøde i Kvalvig for at forhandle om Havnespørgsmaalet; men sidstnævnte Forstanderskab nægtede at lade sig rig repræsentere ved Mødet, men erklærede sig dog villigt til at forhandle om Sagen, hvis der blev sendt Repræsentation til Vestmanhavn. Derpaa sendte Forstanderskabet for de forenede Sogne en Repræsentant til Vestmanhavn til paa sine Vegne at deltage i et Møde, som det daværende Forstanderskab holdt den 18. Juli d. A. for at forhandle om Havnespørgsmaalet. Imidlertid opnaaedes der ikke nogen Enighed, idet Vestmanhavns Forstanderskab fastholdt, at Havnereglementet af 29. Januar 1909 skulde være gældende fremdeles, som det er.*

Undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag er bleven henvist, maa ligesom Udvalget i Fjor være af den Mening, »at der utvivlsomt tilkommer Forstanderskabet for de forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld en Medbestemmelsesret m. H. t. Administrationen m. m. af Havnen ved Vestmanhavn.« Da imidlertid de respective Forstanderskaber ikke har truffet nogen Overenskomst, hvor til Lagtinget har givet dem Lejlighed, og da man fremdeles maa fastholde, at Vestmanhavns Forstanderskab ikke har Ret til at være eneraadende, men ogsaa Kvivig Sogn bør have Medbestemmelsesret i Spørgsmaal, der vedrører Havnen, saa vil der for Lagtinget ikke være anden Udvej til Sagens Løsning end at henstille til Justitsministeriet at ophæve Havnereglementet for Vestmanhavn af 29. Januar 1909.

*) Se Lagtingstidende for 1909, Side 176.

Udvalget har dog ment, at det vil være rigtigst at lade Forstanderskabene for Vestmanhavn og for de forenede Sogne i Nordstrømø komme til Kundskab herom for endnu en Gang at give dem Lejlighed til at træffe en tilfredsstillende Overenskomst i denne Sag.

Udvalget skal derfor i Ienhold til foranstaaende tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune og Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld opfordres til at forhandle sig til Rette om de nødvendige Forandringer i det nugældende Havnereglement for Vestmanhavn.
2. Hvis Forstanderskabene til næste Lagtingssamling i denne Sag ikke har truffet Bestemmelser, hvorom de er enige, vil man finde sig foranlediget til at henstille til Justitsministeriet at ophæve Havnereglementet for Vestmanhavn af 29. Januar 1909.
3. Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles de paagældende Forstanderskaber.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 9. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

XLII. Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. *Juli* fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 11. *August* vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *Budgetudvalget*. Den 8. *September* afgav Udvalget (Ordfører Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Denne Sag indkom oprindelig i Lagtinget i 1907 (Lagtingstidende 1907, Side 45—48). Tinget androg da om, at der maatte blive tilstaaet Vestmanhavn

^{*)} Se Lagtingstidende for 1909, Side 243.

Sogns Kommune et passende Tilskud som Hjælp til Bestridelse af Omkostningerne ved Sygehusets Opførelse samt eventuelt tillige et Laan i samme Øjemed.

I Samlingen 1908 indkom en Skrivelse fra Justitsministeriet til Færø Amt, hvori der navnlig begæres en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt samme maatte være villigt til at dække, hvad Driftsudgifterne vil komme til at overstige Indtægterne af Sygehuset, og i henægtende Fald hvorledes Differencen er tænkt dækket. Det meddeles derhos, at Planerne for Sygehuset frembyde væsentlige Ulemper, hvorfor Ministeriet anmoder om, at der eventuelt maa blive fremskaffet Planer og Beskrivelse af Sygehuset med Facadetegning og Situationsplan, Plan over Kloak og Vandforsyning etc. samt et mere fuldstændigt Overslag over Omkostningerne, jfr. Lagtingstidende 1908, Side 196—97.

Lagtinget vedtog i Anledning heraf følgende:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at gøre Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune bekendt med Justitsministeriets Skrivelse af 15. f. M. og at henstille til Forstanderskabet at tilvejebringe de af Ministeriet nævnte manglende Oplysninger.

I Lagtingets sidste Samling fremkom Tegning og Overslag med Skrivelse af 8. September f. A. fra Forstanderskabet.

Sagen blev, formentlig fejlagtig, gjort til Genstand for Afstemning i Henhold til Forretningsordenens § 5, med Hensyn til om den skulde komme til Forhandling i Tinget i samme Samling, og den blev da udsat til i Aar, idet der ikke opnaaedes den fornødne kvalificerede Majoritet for at tage den under Behandling i Fjor. Hvad angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt Lagtinget skal paatage sig at dække et eventuelt Underskud ved Sygehusets Drift, da maa Udvalget bestemt fraraade Tinget at paatage sig nogen Forpligtelse i den Henseende. Lagtinget yder kun et bestemt aarligt Tilskud til de bestaaende Sygehuse i Amtet, og det vilde formentlig ikke være rigtigt af Tinget at paatage sig nogen større Forpligtelse overfor et eventuelt Sygehus i Vestmanhavn.

Hvad angaar Ministeriets Spørgsmaal om, hvorledes Sygehusets eventuelle Underskud tænkes dækket, mener Udvalget, at Lagtinget, inden det udtaler sig om dette Spørgsmaal, bør høre Udtalelser fra dem, som den foreliggende Sag nærmest vedrører, nemlig Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune. Saadanne Udtalelser foreligger imidlertid ikke.

Man finder derfor, at det vil være rigtigst at rette en Forespørgsel til Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune angaaende foranførte, og at udsætte denne Sags Behandling, indtil der foreligger Svar fra Forstanderskabet.

I Henhold til det anførte foreslaar Udvalget til Vedtagelse i Tinget:

1. Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune anmodes om at udtale sig angaaende, hvorledes Forstanderskabet tænker sig, at det eventuelle Underskud ved Driften af et Sygehus i Vestmanhavn tænkes dækket, i hvilken Henseende bemærkes, at det ikke kan ventes, at Lagtinget vil paatage sig nogen Forpligtelse til at dække et eventuelt Underskud ved Sygehusets Drift, og overhovedet ikke kan ventes at ville støtte Sygehuset paa anden Maade end ved et bestemt aarligt Tilskud i passende Forhold til de Tilskud, der for Tiden ydes de bestaaende Sygehuse.
2. Nærværende Sags videre Behandling udsættes til næste Aar.
3. Amtmanden anmodes om at underrette Justitsministeriet om Lagtingets Vedtagelse.

Ved Sagens 2. Behandling den 10. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

XLIII. Indsejlingsfyr til Vestmanhavn m. m.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag ang. Indsejlingsfyr til Vestmanhavn m. m.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 1. August vedtoges det efter Forslag af Samuelsen at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 2. s. M. valgtes: *Dahl, Olsen, Samuelsen, Nielsen og Patursson.*

Den 17. August fremlagdes følgende Andragende, som s. D. henvistes til foranstaaende Udvalg:

Forstanderskabet

for

Vaag Sogns Kommune.

Vaag, den 15. August 1910.

Til

Lagtinget.

Forstanderskabet skal herved ærbødigt tillade sig at andrage Lagtinget om at udvirke, at der bliver etableret en Indsejlingsfyrlinie i Vaag Fjord.

Forstanderskabet har allerede i længere Tid underhandlet med Marineministeriet om Etableringen af nævnte Fyrlinie, men uden Resultat. Man skal hoslagt tillade sig at fremsende Afskrift af Forstanderskabets Korrespondance med Marineministeriet samt Fyrdirektoratet angaaende denne Sag^{**}).

Grunden til, at nærværende Andragende fremkommer saa sent i Aar, er den, at man ventede at faa Svar igen fra Ministeriet paa Forstanderskabets Skrivelse af 13. Marts 1909. Som man vil se af indlagte Dokument, har Ministeriet under 25. Marts f. A. tilstillet Amtmanden denne Skrivelse til Udtalelse og nærmere Oplysning; men Ministeriet havde endnu den 26. Februar d. A. ikke modtaget noget Svar herpaa; da man nu forgæves venter, skal man tillade sig at andrage Lagtinget om at tage sig af Sagen saaledes, at den bliver fremmet.

P. F. V.

Ærbødigt

Peter Dahl.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1909, Side 169.

^{**}) Udelades her.

Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist den fra i Fjor udsatte Sag om Etablering af flere Fyr paa Færøerne.

Endvidere har Udvalget modtaget Copi af en Korrespondance mellem Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune, Suderø, og Marineministeriet om Etablering af Indsejlingsfyr til Vaag Havn.*)

Udvalget har, efter foreløbig at have overvejet Sagen, henvendt sig til Færøernes Skipperforening og anmodet samme, om at udtale sig om Spørgsmaalet, saaledes som det foreligger, og man har fra Foreningens Bestyrelse modtaget hoslagte Svarskrivelse af 29. f. M.)*

Det fremgaar af denne Skrivelse at Skipperforeningens Bestyrelse formener, at Lagtingets Arbejde for Etablering af Indsejlingsfyr til Vaag Suderø og Vestmanhavn, samt af et større Fyr paa Kalsø, vækker Foreningens udelte Tilfredshed. — Hvorvidt det, selv om disse Fyr etableres endvidere maatte være nødvendigt at foretage yderligere Anlæg sigtende til Belysning af færøske Farvande, vil Bestyrelsen ikke udtale sig om, idet Foreningens Medlemmes i stort Antal er fraværende, saaledes at fuldgældig Generalforsamling nu ikke vil kunne afholdes.

Udvalget formener, at det vilde være ønskeligt, om Lagtinget forinden det tager endelig Stilling til denne Sag faar en Udtalelse fra Skipperforeningens Generalforsamling, saaledes at Lagtinget kan føle sig overbevist om, at dets Stilling til det foreliggende Spørgsmaal billiges og støttes af den færøske Sømandsstands eneste faglige Organisation. Endvidere finder Udvalget det ønskeligt, at der indhentes Udtalelser fra Mænd f. Eks. Førere af de Postdampskibe som jævnlig om Vinteren besejle Færøerne, saavel fra Norge, Scotland og Danmark som fra Island. Man er nemlig enig med det i Fjor i denne Sag nedsatte Udvalg i, at naar Lagtinget nu henvender sig til Regeringen med Andragende om den foreliggende Sags videre Fremme, bør man fremkomme med en samlet Plan over de Fyranlæg som det efter Lagtingets og stedlige interesseres Mening maa anses for nødvendigt at gennemføre til en nutidsmæssig og forsvarlig Belysning af færøske Farvande.

Da det nu — som ogsaa fremhævet i Fjor — er Udvalget bekendt, at der i alt Fald ikke før 1914 vil kunne ventes, at Staten vil lade opføre flere Fyr paa Færøerne, idet Fyrvesenet allerede har lagt en ufravigelig Plan for de nærmeste Aar, skønner Udvalget ikke rettere end at nærværende Sag bør udsættes til næste Aar og at man bør anmode Færø Amt om at fremskaffe Udtalelse fra Færøernes Skipperforenings Generalforsamling om denne Sag og fra Førere af Postdampskibe som besejle Færøerne om denne Sag. Derimod finder man allerede nu Anledning til, at udtale at det vilde være rigtigst at henlede Fyrvesenets Opmærksomhed paa Nødvendigheden af, at de herværende Fyretablissementer forsynes med Taagesignalapparater, som ommeldt i den foran citerede Skrivelse fra Færøernes Skipperforening, idet Udvalget fuldt ud kan slutte sig til det herom i Skipperforeningens Skrivelse udtalte.

I Henhold hertil tillader Udvalget sig at foreslaa:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om, at indhente en Udtalelse fra Færøernes Skipperforening og Førere af de Postdampskibe som gennem Besejling af Færøerne have faaet Kendskab til de stedlige Forhold, om hvorvidt det kan anses for nødvendigt at der etableres Indsejlingsfyr i Vestmanhavn og Vaag Suderø samt et større Fyr paa Nordenden af Kalsø, samt hvad der

*) Udelades her.

iøvrigt maatte være nødvendigt at foretage til en nutidsmæssig forsvarlig Belysning af færøske Farvande.

3. Amtmanden anmodes om at henlede Fyrvæsenets Opmærksomhed paa, at det vilde være ønskeligt om de færøske Fyretablissemenser forsynedes med Taagesignalapparater saaledes som fremhævet af Færøernes Skipper- og Navigatorforening i Skrivelse af 29. August d. A.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 21. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

XLIV. Tuberkulose-Sygehuset^{*)}

Den 16. *September* fremlagdes følgende Beretning fra Driftsudvalget for Færø Amts Tuberkulose-Sygehus for Aaret 1909—10:

Udvalget fremsender hermed en over Tuberkulosesygehuset med omliggende Bygninger afholdt Synsforretning^{**)} af 8. Novbr. 1909 samt Synsforretning^{**)} af 11. Juli 1910.

Med Hensyn til det i Synsforretningen anførte tillader man sig at bemærke, at Udvalget efter Synsforretningen i Fjor enedes om at lade samtlige Istandsættelsesarbejder udsætte til i Aar, idet en stor Del af Arbejdet nødvendigvis maatte foretages om Sommeren. Det Arbejde som i førstnævnte Synsforretning er anført, er udført i Løbet af indeværende Aars Sommer, dog med Undtagelse af det under V. 3 (Mangler ved en Liggehal). Grunden til, at dette Arbejde ikke er udført, er, at Udvalget har skønnet, at den tilstedeværende Mangel i og for sig nok kan taale Udsættelse. Man skal dog udtale, at Sygehusets Læge udtaler, at paagældende Liggehal ikke er brugelig i haardt Vejr og at han meget ønsker Manglen afhjulpet.

Udvalget fremsender hermed en Regning over Omkostningerne ved de udførte Reparationsarbejder.

Særlig skal Udvalget henlede Lagtingets Opmærksomhed paa Synsmændenes Bemærkning om, at Fundamentet ved den i Hovedbygningens østlige Gavl anbragte Liggehal til Dels er sunket og at dette mulig medfører Fare for den paa det Sted værende Kloakledning.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1909, Side 223.

^{**)} Udelades her.

Udvalget har affattet fuldstændigt Regnskab over Sygehusanlægget og indsendt samme til Amtet i Januar Maaned 1910. Derefter har Udvalget modtaget hoslagte Skrivelse*) fra Amtet af 13. Maj d. A.

Med Hensyn til Driften bemærkes: Regnskabet, der er fremlagt, viser et saa betydeligt Underskud, at man særlig henleder Lagtingets Opmærksomhed derpaa.

Udvalgets Forhandlingsprotokol og Kopibog vedlægges. Endvidere vedlægges den af Amtmanden førte Forhandlingsprotokol for de Fælles-Møder, som Amtmanden og Udvalget afholder.

Udvalget fremsender en Skrivelse*) fra Oversygeplejersken og Økonoma paa Sygehuset med Hensyn til Løntillæggene.

Udvalget kunde ønske Lsgtingets Udtalelse om:

1. Hvorledes man skal forholde sig med Hensyn til Sommerferier, som Personalet paa Sygehuset maatte ønske, samt om, hvorledes man skal forholde sig med Hensyn til Vikar og Vikarløn. I denne Forbindelse bemærkes, at Udvalgets Formand har haft et Udlæg paa 33 Kr. 33 Øre til en Vikar for Økonoma, som i Sommeren 1910 havde en Maanedes Ferie. 33 Kr. 33 Øre svarer til Økonomas maanedlige Løn, som under Ferien ogsaa oppebæres af Økonoma. Økonoma har haft Ferie med Tilladelse, men Udvalget har ikke givet noget Tilsagn om, at Vikarlønnen afholdes af Sygehuset.
2. Daniel Høydal forespørger, om han kan tage i Brug det til Værksted indrettede Rum i Sanatoriets Hovedbygning. Han vil benytte Rummet til Soveværelse og er villig til at lægge Bræddegulv i Rummet for egen Regning, saaledes at han fjerner Gulvet, naar han fraflytter Værelset.

Der fremlægges en Indberetning fra Dr. Jensen.*)

Ved Sagens *forløbige Behandling* den 19. September vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil s. D. valgtes: H. A. Djurhuus, Johannesen, Samuelsen, Michelsen og Patursson.

Den 23. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der har overvejet forskellige Spørgsmaal vedrørende Driften af Sygehuset i Høydal, skal tillade sig at fremsætte følgende Bemærkninger:

Det er en Selvfølge, at man ved Driften af Sygehuset maa stræbe hen til, at Indtægter og Udgifter komme til at balancere. Hvorledes man skal naa dette Resultat, er derfor et Spørgsmaal, som har Krav paa Lagtingets største Opmærksomhed. Saalænge Anlægget er nyt og Vedligeholdelsesomkostningerne smaa, burde Indtægterne med fuld Belægning slaa til. Lykkes dette ikke nu, maa man være klar over, at Sygehuset efter nogle Aars Forløb vil vise sig at blive en større Udgiftspost i Lagtingets Budget som Følge af de i Aarenes Løb tilstødende Vedligeholdelsesudgifter.

Udvalget har konfereret med Sygehusets Læge med Hensyn til, hvorvidt

*) Udelades her.

det kan tænkes, at forskellige i det foreliggende Regnskab forekommende Udgifter vil kunne reduceres i det kommende Aar. Lægen har udtalt, at han anser saadant for muligt. Han mener, at man først kan gaa rigtig i Gang med en Undersøgelse i saa Henseende, naar der foreligger et fuldstændigt Husholdningsregnskab for Sygehuset.

Han er enig om, at der for det kommende Aar bør vælges et Driftsudvalg, saaledes som hidtil, og at dette Udvalg kommer til at bestaa af 3 Medlemmer.

Udvalget med Undtagelse af P. C. Johannesen er enig om, at det vilde være ønskeligt, om Lagtinget fik en samvittighedsfuld, dygtig og solid Mand, som enten for egen Regning eller for et Selskab vilde paatage sig Økonomien, saaledes at Lagtinget kunde slippe med at betale et ved Kontrakt bestemt Beløb, hvorved Underskud og Overskud blev Tinget uvedkommende.

En saadan Ordning anbefaler sig derved, at Tingets Stilling over for det økonomiske Spørgsmaal blev behageligere og mindre usikker.

Ordningens Skyggeside skulde være den, at vedkommende Mand vilde være interesseret i en maaske altfor vidtdreven Sparsommelighed; men naar Lægen forfattede et Kostreglement, som saavel Patienterne selv som Lægen vilde paase overholdt, vilde Ordningen næppe medføre Risiko.

Den paagældende burde være pligtig til at føre Regnskab. Det er imidlertid muligt, at man med det foreliggende daarlige Resultat for Øje næppe kan vente, at dertil skikkede Personer vilde indlade sig paa det beskrevne Foretagende — skønt Muligheden derfor efter Udvalgets Formening ingenlunde er udelukket —, og man mener derfor at burde foreslaa, at der, saafremt Huset skal drives som hidtil, bør ansættes et særligt Tilsyn, som har til Opgave at paase, at de for Anlægget og Anlæggets Drift gældende Regler blive overholdte, samt desuden at bistaa Økonomen med Raad og Daad. Det er en vanskelig Stilling at forestaa Økonomien paa et saa stort Sygehus, og det er navnlig vanskeligt at forene Hensynet til Patienterne med Hensynet til Driftsherren. Man formener derfor, at Ansættelse af en kvalificeret Mand vilde være heldig. Samtidig kunde paagældende være Regnskabsfører og Bogholder. Da man dog foreløbig ogsaa med Hensyn hertil er paa Forsøgsstadiet, bør Ansættelsen kun ske for et Aar. Da Manden ikke skal eller behøver at ofre al sin Tid paa Sygehuset, vil hans Lønning formentlig ikke blive saa høj, at den virker særlig trykkende paa Driften. Da Driftsudvalget vil kunne indlede Underhandlinger med eventuelle Ansøgere, vil dette bedst kunne bestemme Lønnens Størrelse. Under Forudsætning af, at Huset drives paa sædvanlig Maade under nærmere Inspektion af en dertil ansat Mand, bør formentlig de Varer, som forbruges paa Sygehuset, udbydes i Licitation. Dette vil nu kunne lade sig gøre, da man af de siden Februar d. A. førte Husholdningsregnskaber vil se, hvormeget der omtrentlig forbruges af de forskellige Slags Varesorter, og Lægen i Forening med Driftsudvalget paa Grundlag af det foreliggende Materiale vil kunne opstille Beregning over, hvormeget der bør bruges. Skulde det vise sig nødvendigt for Driftens forsvarlige Gang at afskedige eller antage Personale, bør Driftsudvalget have en udtrykkelig Bemyndigelse til at foretage det fornødne. Udvalget har Indtrykket af, at Lagtinget ikke ønsker Personalet forøget, og man skønner ikke rettere end, at Lagtingets Syn er korrekt, bortset fra Nødvendigheden af mere effektivt Tilsyn. De fremlagte Regnskaber ere ikke reviderede. Driftsudvalget bør paase, at dette sker, og man mener, at Amtmanden bør decidere eventuelle Antegnelser under Hensyn til muligt Tilsvær, der kan vanskeliggøres ved for lang Udsettelse.

Udvalget bør bemyndiges til, saafremt det skønnes nødvendigt, paany at indgaa til Regeringen med Andragende om yderligere Tilskud til Sygehusanlægget under Hensyn til den betydelige Overskridelse af den Sum, som man tænkte sig at ville medgaa til Bygningernes Opførelse m. m.

Spørgsmaalet om Forandring af Lønningstillæggene for Sygeplejersken og Økonoma foreslaar man udsat indtil videre, blandt andet under Hensyn til, at Sagen ikke i Øjeblikket skønnes at have praktisk Betydning for paagældende.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Vikarløn og Ferierejser skønner Ud-

valget, at man bør bemyndige Driftsudvalget til, saafremt det maatte kunne forønes med Sygehusets Tærv, at tilstaa Personalet en passende Ferie hvert Aar, idet man med Hensyn til Vikarløn udtaler, at man ikke kan billige, at der til Lønning af Personale m. m. anvendes en større Sum end den, som nu udgives — bortset fra Udgifter, som Udvalget nedenfor ved specielle Forslag tilraader.

Man finder det nødvendigt, at Regnskabet for Sygehusets Drift for Halv-aaret til 1. Oktober 1910 fremlægges i Lagtinget i revideret Stand Olaidag 1911. Da den gældende Regnskabsordning paabyder Maanedsregnskaber, maa saadanne ligeledes forelægges Tinget Olaidag 1911 for Tiden indtil 1. Juli d. A. tilligemed fuldstændigt Husholdningsregnskab.

Eventuelle uopsættelige Mangler ved Sygehusets Drift bemyndiges Driftsudvalget til at afhjælpe efter forudgaaet Syn, foretaget ved Synsmænd, udmeldte af Retten.

De paa en fremlagt Opgørelse over Reparationsudgifter ommeldte Beløb paa 817 Kr. 77 Øre anmodes Amtmanden om at anvise til Udbetaling.

Forslag:

A. Der nedsættes et Udvalg af 3 Medlemmer til i Forening med Amtmanden at lede Driften af Sygehuset i Høydal. Dette Udvalg skal være bemyndiget til:

1. At føre Tilsyn med Sygehuset og dets Drift og træffe Afgørelse i alle herhen hørende Spørgsmaal, derunder Antagelse og Afskedigelse af det for Driftens forsvarlige Gang nødvendige Personale.
2. At afslutte Kontrakt med Personer eller Selskaber, som maatte være villige til at overtage Leverance af Varer til Sygehuset, enten helt eller delvis.
3. At afslutte Kontrakt med Personer eller Selskaber, som mod en bestemt aarlig Sum maatte gaa ind paa at overtage Driften af Sygehuset, maaske med Undtagelse af Medicinleverance. Det forudsættes som en Selvfølge, at Udvalget med Hensyn til eventuelle Tilbuds Modtagelse tager Hensyn til Sygehusets Indtægter pr. Patient eller med fuld Belægning, og til, at Lagtingets Opgave maa være med tilbørlig Hensyntagen til Patienterne at opnaa Balance mellem Sygehusets Indtægter og Udgifter.
4. Eventuelt at antage en Inspektør med en aarlig Løn, der bestemmes af Udvalget, til at føre Tilsyn med Sygehusets Drift m. m. Inspektøren skal være Bogholder og Regnskabsfører og er pligtig til at underkaste sig de Bestemmelser for sin Virksomhed, som Udvalget maatte fastsætte. Inspektøren antages kun for et Aar. De nærmere Regler for hans Virksomhed fastsættes af Udvalget.
5. De Udgifter ved Regnskabsførelsen m. m., som maatte være nødvendige, bemyndiges Udvalget til at afholde.
6. Udvalget fører Tilsyn med Regnskabsførelsen, foranlediger de paa-gældende Regnskaber reviderede, og, efter at disse ere deciderede af Amtmanden, foranlediger, at Decisionerne opfyldes.
7. Saafremt saadant maatte anses for nødvendigt, bemyndiges Driftsudvalget til paany at indgaa til Regeringen med Andragende om yderligere Tilskud til Bestridelse af Udgifterne ved Sygehusanlægget.

B. Spørgsmaalet om en Forandring i Lønningsmaaden for Sygeplejersken og Økonoma udsættes indtil videre

C. Driftsudvalget bemyndiges til at træffe Afgørelse om, hvorvidt Maskinpasseren og i bekræftende Fald paa hvilke Vilkaar han bør faa overladt det som Værksted indrettede Rum i Kælderetagen.

D. Driftsudvalget vil have at foranledige, at Regnskab over Driftsomkostninger ved Sygehuset for Tidsrummet indtil 1. Oktober 1910 i revideret

Stand tillige med fyldestgørende Husholdningsregnskab og Maanedsregnu-

skaber indtil 1. Juli 1911 forelægges Lagtinget ved dets Sammentræden i Sessionen 1911.

- E. Saafremt det ved Bygningerne eller Sygehusanlægget ifølge Syn, udmeldt af Retten, maatte skønnes at være nødvendigt uopholdelig at afljælpe Mangler, er Driftsudvalget bemyndiget til at foranledige, at dette sker paa bedste og billigste Maade.
- F. Et af Fuldmægtig A. Samuelsen for Sygehuset afholdt Beløb paa 33 Kr. 32 Øre anvises efter Omstændighederne til Udbetaling.
- G. De paa Opgørelsen opførte Vedligeholdelsesudgifter, 817 Kr. 77 Øre, anmodes Amtmanden om at anvise til Udbetaling.

Ved Sagens 2. *Behandling* s. D. vedtoges det med 19 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 24. *September* sattes Udvalgets Forslag

A. 1 under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0

— 2 — — — — 18 — — 0

— 3 — — — — 15 — — 0

— 4 — — — — 18 — — 0

— 5 — — — — 19 — — 0

— 6 betragtedes som vedtaget uden Afstemning

— 7 sattes under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0

B., C., D., E., F. og G. betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

S. D. (24. *September*) valgtes til Medlemmer af det staaende Udvalg: *Samuelsen, H. A. Djurhuus* og *Petersson*.

XLV. Færøsk Stenindustri.^{*)}

Den 29. August fremlagdes følgende Andragende:

Til
Færøernes Lagting.

Gennem mange Aar har jeg virket for en Udvikling af Stenindustrien paa Færøerne, baade ved personligt Arbejde som Stenhugger og paa anden Maade.

Jeg haaber, at Tinget vil erkende, at min Virksomhed har været ihærdig, samt, at den har sat sig ikke ubetydelige Spor til Gavn for det Almene. Jeg henviser bl. a. til de forskellige Bygninger af huggede Sten, som er opførte under min Ledelse og efter mit Overslag og Tegning: Skolen i Vaag, Fabriken i Thorshavn, Kommuneskolen, Sparekassens og Bankens Bygninger stds. m. fl.

Min Virksomhed er ikke alene gaaet ud paa at bringe vort naturlige Bygningsmateriale, Stenen, til Anvendelse her paa Øerne, men jeg har tillige arbejdet for, at Stenen kunde blive Genstand for Udførsel, efter at være forarbejdet her af færøske Arbejdere. Med Hensyn hertil har jeg mødt Forstaaelse og Bistand hos fremragende og formaaende Mænd nede i Kongeriget.

I Fjor var sidstnævnte Sag kommen saa vidt, at der var blevet nedsat et Udvalg paa 7 Medlemmer her i Thorshavn med den Opgave at virke til Fremme af Stenindustrien paa Færøerne, særlig med Udførsel for Øje.

Lagtinget tilsagde dette Udvalg til dets Formaals Fremme et Tilskud af 200 Kr., og der blev privat skænket hertil yderligere 226 Kr.

Ved Udvalgets Virksomhed opnaaedes der Tilbud fra det københavnske Havnevæsen og Brolægningsvæsen om at ville modtage en Leverance af Kajmursten. Kantsten, Brosten m. v. (100 Fod Kajmur, 1000 Alen Kantsten og 200 □ Favne Kørebanesten) til sædvanlig gangbar Pris.

Forskellige Stenarbejdere i Thorshavn, hvoriblandt undertegnede, indgav et Tilbud til Udvalget paa denne Leverance.

Efter grundig Overvejelse var vi komne til det Resultat, at vi ikke kunde paatage os den omhandlede Levering for den Pris, som var tilbudt i København (6725 Kr.), medmindre vi fritoges for Udgifterne ved Fragten, og der blev skaffet os gratis Anlæg af Stenbrud, Kørebane, Arbejdsskur m. v. Derimod paatog vi os at betale Indladningen i Thorshavn og Udlosningen i København. Derhos var vi, af Hensyn til at vi er ubemidlede, nødsagede til af Hensyn til vore Familiers Underhold at betinge os Udbetaling af $\frac{3}{4}$ af ovennævnte Sum efterhaanden under Arbejdets Udførelse, medens Resten, $\frac{1}{4}$ skulde udbetales os efter Leverancens Modtagelse og Arbejdets Godkendelse i København. Vi affattede følgelig vort Tilbud i Overensstemmelse hermed.

Foruden det skriftlige Tilbud, som vi indgav til Udvalget, have vi senere mundtligt underrettet dette om, at Firmaet M. C. Restorff & Søn, Thorshavn, har lovet os aldeles uden Vederlag at transportere Leverancen fra Thorshavn til København med Firmaets Skib.

Vi have derhos efter de Forhandlinger, som vi navnlig efter Tilbudets Indlevering have ført med Medlemmer af Thorshavns Byraad, grundet Haab om, at Byraadet vil give os Tilladelse til at anlægge et Stenbrud og tage Sten fra den Byen tilhørende Grund mellem Hospitalet her i Byen og Skibsfører Johannesens Bolig. Herved ville vi faa en meget gunstig Plads til vor Raadighed.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1909, Side 148.

Stenen er god og let at bryde, og Brudet vil komme til at ligge lige ved en god Udskibningsplads. Som Følge heraf og ved Imødekommen af tilstødende Grundejere vil vi ventelig kunne indrette os saaledes, at vi selv kan paatage os Omkostningerne ved Anlæg af Stenbrud, Arbejdsskur m. v. Kørebanen bliver kun kort, og det fornødne Læ under Arbejdet vil paa det nævnte Sted være let at tilvejebringe.

I Henhold til foranførte vil der, for at Sagen kan nyde Fremme, og den omhandlede Leverance af forarbejdede Sten fra Færøerne til Udførsel kan blive effektueret, kun udkræves, at der tilvejebringes den fornødne Garanti for, at vi faa vor Betaling til de Tider, da vi have denne fornøden.

Jeg har tænkt mig, at dette kan ske derved, at Lagtinget enten laaner os de fornødne Penge eller yder os en Kaution, saaledes at vi kan skaffe Pengene ved Laan i en Bank.

Vi ere ved vort Tilbud gaaede saa langt ned, som det overhovedet er muligt. Vi er ubemidlede og kan ikke leve, uden at vi faa en vis Betaling for vort Arbejde, medens dette staar paa, og vi kan ikke arbejde i den Tid af omtrent $1\frac{1}{2}$ Aar, som vil medgaa til Arbejdets Udførelse, uden at vi faa mindst $\frac{3}{4}$ af vor Løn udbetalt, efterhaanden som Arbejdet fremmes. Vi kan heller ikke løbe den Risiko, som er forbunden med, at mulig en Del af Leverancen ikke bliver modtagen som forsvarlig ved Ankomsten til København, paa Grund af, at Modtagernes Skøn m. H. t. Arbejdet ikke falder sammen med vort eller paa Grund af indtrufne Beskadigelser under Transporten. Iøvrigt tillægger jeg ikke denne Risiko synderlig Betydning, da jeg føler mig forvisset om, at vi kan udføre Arbejdet tilfredsstillende (hvad vi ogsaa have godtgjort ved Udførelsen af de Prøver, som er indsendte til København), men vi er dog saaledes stillede i økonomisk Henseende, at vi ikke kan se bort fra denne Risiko. Iøvrigt er vi villige til at underkaste os en Besigtigelse af Leverancen inden dens Afsendelse herfra.

Imidlertid har det nedsatte Udvalg, efter hvad jeg har bragt i Erfaring, under 19. d. M. tilstillet Lagtinget en Skrivelse, som indeholder en Beretning om Udvalgets Virksomhed, og hvori Udvalget udtaler, at det anser det for ugørligt at skaffe de til den førnævnte Leverances Iværksættelse fornødne Midler, og at det efter den Betaling, der forlangtes af mig og øvrige Stenhaandværkere, ikke synes at være nogen Mulighed for en færøsk Konkurrence med de svenske og bornholmske Granitsten.

Udvalget udtaler derhos, at samme ikke mener at kunne udrette mere i Sagen, hvorfor det tilstiller Lagtinget Regnskab for de modtagne Pegemidler samt det forhaandenværende Overskud.

Jeg skønner imidlertid ikke rettere end, at Sagen endnu kan fremmes, blot der ydes os den foran omhandlede Bistand fra Lagtingets Side, og hvad angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt vi er i Stand til at konkurrere med de svenske og bornholmske Sten, da maa jeg tillade mig at gøre opmærksom paa følgende:

Det er indlysende at en saa forholdsvis lille Leverance, som den omhandlede ikke kan bære Udgifterne ved Anlæg af Stenbrud, Arbejdsskur og Kørebane, men derfra kan ikke sluttes, at disse Udgifter ikke kunne bæres af en større gennem Aarene fortsat Stenindustri, hovedsagelig baseret paa Udførsel. Det er forstaaeligt, at Arbejdere uden Kapital ikke kan bære disse Udgifter. Paa lignende Maade forholder det sig med Garantien for Arbejdets kontraktmæssige Stand ved Afleveringen i København og med Kapitalen til Arbejdernes Lønning under Arbejdets Udførelse.

Hvad endelig angaar Spørgsmaalet om Fragten og i Forbindelse dermed hele Paastanden om, at vi ikke kan konkurrere med de svenske og bornholmske Leverandører, skal vi anføre.

I Sverrig saavel som paa Bornholm er Stenindustrien, derunder Levering af Sten, som de i fornævnte Leverance omhandlede, allerede gammel, og der findes derfor i Sverrig og paa Bornholm Arbejdere som gennem Arbejde i aarevis netop af samme Slags, som der her er Tale om at udføre, have opnaaet stor

Færdighed, medens ikke alene Stenindustrien er forholdsvis ny paa Færøerne, men tillige disse specielle Arbejder (f. Eks. Hugning af Brosten) hidtil have været ganske ukendte. Det er derfor rigtigt nok og tillige forstaaeligt, at vi ikke for Tiden kan konkurrere med Svenskerne og Bornholmerne, men derudfra kan ingenlunde slutes, at det overhovedet ikke er muligt for os at konkurrere med dem.

Vil det Offentlige eller Private hjælpe os med at komme over de første Vanskeligheder, saaledes at vi kan opnaa Øvelse i Arbejdet i Løbet af 1 à 2 Aar, da føler jeg mig forvisset om, at vi vil være i Stand til at optage Konkurrencen.

Uden Kapital kan vi Arbejdere ikke gennemføre Sagen, og det er af den Grund og iøvrigt under Hensyn til foranførte, at jeg paa egne og Medarbejderes Vegne henvender mig til Lagtinget om Bistand.

Vi er klare over, at Sagen, som ethvert Foretagende, er forbunden med Risiko, men det synes mig, at denne kun er ringe, i Forhold til hvad der kan indvindes for vort Samfund ved dens Gennemførelse, og jeg personlig har fuld Tiltro til Sagen og agter, saa længe jeg er i Stand dertil, at fortsætte min Virksomhed for den. Jeg vil ikke slippe mit Haab og min Tiltro til den.

Thorshavn, den 28. August 1910.

J. A. Arge.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 31. August vedtoges det efter Forslag af H. A. Djurhuus at henvise den til Budgetudvalget. Den 15. September afgav Udvalget (Ordfører: Efferse) følgende

Udvalgsbetænkning.

I sidste Samling bevilgede Lagtinget et Beløb af 200 Kr. til Fremme af Stenindustrien paa Færøerne, og stillede Beløbet til Raadighed for et i det Øjemed nedsat Udvalg, jfr. Lagtingstidende 1909, Side 148—153.

Vedkommende Udvalg har ved en Skrivelse af 19. f. M. tilstillet Lagtinget en Beretning, hvis Hovedindhold vi skal gengive.

Der blev i Fjor indsamlet privat til Sagens Fremme et Beløb af 226 Kr., hvorefter Udvalget ialt raadede over 426 Kr.

Udvalget har forhandlet med forskellige Sagkyndige i København om, hvorvidt man antog, at den færøske Basalt egnede sig til Bygningsmateriale. Der blev derhos forhandlet med Havnevæsenet og Brolægningssvæsenet i København, som omfattede Sagen med stor Interesse og Velvilje. Der blev forfærdiget forskellige Prøver af Kajmursten, Kantsten, Brosten m. v., samt nogle dekorative Sten, saaledes som disse eventuelt skulde anvendes til Christiansborg Slot. Hvad disse sidste angaar er der ikke indløbet noget Svar. Derimod modtog Udvalget Meddelelse om Resultatet af en Undersøgelse af de øvrige Prøver. De til Havnevæsenet og Brolægningssvæsenet i København indsendte Prøver syntes at vise, at Haandværkerne kunde udføre Stenens Behugning paa tilfredsstillende Vis, hvorimod det ikke ved Fremsendelsen af enkelte Sten (saaledes som sket) kunde opnaas Vished for, at Materialet var holdbart og hensigtsmæssigt i Brugen.

Paa fornyet Henvendelse fra Udvalget tilbød Havnevæsenet og Brolægningssvæsenet i København at modtage en Prøveleverance af huggede Sten fra Færøerne og at ville betale en saadan med sædvanlig gangbar Pris for Granitsten leverede i Københavns Havn. Man tilbød at modtage et Maksimumparti af 200 □ Fæve Kørbanesten, 1000 Alen Kantsten og 100 Fod Kajmur til en Pris, der omtrentlig vilde andrage 6725. Kr.

Efter at have udbudt Partiet i Entreprise modtog Udvalget kun et enkelt

Tilbud nemlig fra Andrageren og seks andre Håndværkere i Thorshavn. Disse tilbød at levere det omhandlede Parti for nævnte Pris, 6725 Kr.; men kun paa følgende nærmere Betingelser:

De Bydende skulde ikke betale Fragten herfra til København, skønt Modtagerne havde betinget, at Fragten maatte være dem uvedkommende. Derhos skulde der skaffes de bydende gratis Anlæg af Stenbrud, Kørebaner, Arbejdsskur m. m. Endelig krævede de Bydende, at $\frac{3}{4}$ af hele Betalingen skulde præsteres under Arbejdets Udførelse, og at Resten, $\frac{1}{4}$, skulde betales efter Partiets Ankomst til København og Godkendelse af Modtagerne, uagtet Modtagerne først vilde udrede den tilbødte Pris naar hele Partiet var modtaget og godkendt.

Udvalget anses det eller Partiet Alotagelsen af det nævnte Tilbud for ugerligt at skaffe de til Prøveleverancens Iværksættelse fornødne Midler og mener, at der ikke synes at være nogen Aluighed for en færsk Konkurrence med de svenske og bornholmske Granitsten.

Under de nævnte Omstændigheder mente Udvalget ikke at kunne udrette mere i Sagen. Det tilstillede derfor I agtingen Regnskab over de af det afholdte Indtægter og Udgifter samt Beholdningen efter Regnskabet 88 Kr. 30 Ø.

Indlæst modtog I agtingen derefter et Andragende af 28. f. M. fra Bygmester J. A. Arge, Thorshavn, hvortil denne meddelte at der af Firmaet M. C. Restorff & Sønner er blevet tilbudt ham og øvrige Håndværkere, som havde gjort Bud paa den foranmeldte Leverance af Sten, fragtfri Befordring af hele Partiet til København, samt at det kunde ventes, at Thorshavns Byraad vilde give Til-

ladelse til Anlæg af Stenbrud m. v.

Som Følge heraf vilde Andrageren og øvrige Bydende se sig i Stand til at overtage paagældende Leverance for den nævnte Sum 6725 Kr., hvis der blot kunde tilvejebringes den fornødne Garant for, at Betalingen for Arbejdet blev udbetalt, naar Leverandørerne havde brug for den. Andrageren tænker sig, at dette vil kunne ske derved, at I agtingen enten laaner dem de fornødne Penge eller yder dem en Kaution, saaledes at de kan skaffe Pengene ved Laan i en Bank.

Andrageren fremhæver, at Arbejderne er ubemidlede og ikke kan leve i den Tid af c. $1\frac{1}{2}$ Aar, som vil medgaa inden Arbejdet er fuldført og Modtagerne vil betale Leverancen, medmindre de faar passende Forskud paa deres Godtgørelse for Arbejdet. Han nævner derhos den Risiko, som Arbejderne vil løbe ved at en Del af Leverancen mulig ikke bliver anset for kontraktmæssig ved Alotagelsen paa Grund af Beskadigelser under Transporten eller af andre Årsager. Andrageren mener at Sagen endnu har Udset til at fremmes, til Trods for, hvad der er fremført af vedkommende Udvalg, naar I agtingen vil yde sin Bistand.

Han henviser til, at en saa lille Leverance som den heromhandlede, ikke kan bære Udgifterne ved Anlæg af Stenbrud, Arbejdsskur og Kørebaner, samt at de færreste Arbejdere endnu ikke have opnaaet en saa stor Færdighed, at de kunne være i Stand til for Tiden at konkurrere med Svenskerne og Bornholmerne som har lange Tidens Øvelse at støtte sig til, idet Stenindustrien er gammel baade i Sverige og paa Bornholm.

Andrageren anfører, at Sagen ikke kan gennemføres uden Kapital, og at det vil være muligt at optage Konkurrenten med eksisterende Stenindustri uden lig har opnaaet den fornødne Øvelse.

Udvalget har som Svar paa Henvendelser fra samme modtaget de hermed følgende to Skrivelsers^{*)} henholdsvis af G. d. M. fra M. C. Restorff & Sønner, Thorshavn, angaaende Spørgsmaalet om Stenleverancens Transport til København og fra Thorshavns Byraad angaaende Kættigheden til Anlæg af Stenbrud paa Byens Grund m. v.

Det vil ses, at nævnte Firma stiller sig meget inddelkommende, oven paa kan dog ikke være blind for, at Firmaets Tilbud ikke giver nogen Garant for,

*) Udelades her.

at Stenleverancen bliver transporteret vederlagsfrit til København. For det første kan Firmaet meget forstaaeligt kun besørge Leverancen vederlagsfrit med dets eget Skib, Skonnert »Frederiksvaag«, naar dette i andet Ojemed rejser til København. Dernæst maa Firmaet lige saa forstaaeligt betinge sig, at dets eget Gods eller eventuelt Fragtgods maa have Fortrinsret for Stenen. Det anføres, at Firmaet vil antage, at dets Skib vil udføre to Rejser: Thorshavn—København i Løbet af næste Aar (Aug.—Septbr. og Novbr.—Decbr.), og at der paa hver Rejse vil kunne medføres 50—100 Tons, altsaa ialt 100—200 Tons Sten for Andrageren m. fl., men noget sikkert kan ikke opgives.

Andrageren har meddelt Udvalget, at hele Partiet andrager en Vægt af 300—350 Tons. Allerede dette viser, at man ikke vil kunne gøre Regning paa, at Firmaet M. C. Restorff & Sønner vil kunne transportere hele Partiet af Sten til København. Hertil kommer endvidere, at Firmaet i sin Skrivelse til Udvalget kun binder sig for 1 Aar »antagelig for Aaret 1911,« medens Udførelsen af Stenarbejdet er forudsat at skulle vare i c. 1½ Aar (jfr. Arbejdernes Tilbud) og Arbejdet vil næppe kunne paabegyndes før omkring 1. Januar 1911.

Hvad angaar Byraadets Meddelelse, da bekræfter denne i alt væsentligt hvad Andrageren har anført; dog bemærkes, at paagældende Plads, hvor Stenbruddet er anlagt, for Tiden er bortlejet, og der ikke uden Lejerens Tilladelse kan disponeres over den før efter Udløbet af indeværende Aar.

Udvalget erkender tilfulde Andragerens energiske Bestræbelser for at udvikle den færøske Stenindustri og ved, at hans Bestræbelser have baaet god Frugt. Man anser det derhos for meget ønskeligt, om der ved det paatænkte Foretagende kunde blive oplyst, hvorvidt det kan lønne sig at udføre forarbejdede Sten fra Færøerne, men i Betragtning af de forskellige andre Krav der stilles til Lagtinget, og de Opgaver, som Lagtinget allerede har og ikke kan skyde til Side, ser man sig ikke i Stand til at tilraade Tinget for nærværende Tid, at yde Foretagendet den begærte Støtte, som øjensynlig kan medføre en væsentlig Udgift for Amtskommunen.

Udvalget fremsætter derpaa følgende Forslag:

Der svares Andrageren, at man ikke ser sig i Stand til at yde det i Andragendet omhandlede Foretagende den begærte Støtte.

En Afskrift af Udvalgsbetænkningen tilstilles Andrageren tillige med Tingets Svar.

Den 20. September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af H. A. Djurhuus, Evensen, Fatursson og Winther til Udvalgets Forslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1. Lagtinget garanterer for et Laan paa indtil 3000 Kr., som J. A. Arge af Thorshavn m. fl. maatte optage i Føroya Banki i Anledning af Effektivering af Leverance af det Parti tilhugne Sten, hvorpaa Tilbud er indgaaet fra det københavnske Havnevæsen og Brolægningssvæsen (100 Fod Kajmur, 1000 Al. Kantsten og 200 □ Favne Kørebanesten til en samlet Pris af 6725 Kr.).
2. Amtmanden anmodes om at indhente Justitsministeriets Samtykke til, at Lagtinget paatager sig Forpligtelsen som Garant for ovenstaaende Laan paa 3000 Kr.

Ved Sagens 2. Behandling s. D. vedtoges det med 20 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. Behandling.

Imellem 2. og 3. Behandling fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af H. A. Djurhuus, Evensen, Patursson og Winther til Udvalgets Forslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

Af økonomisk Fonds Midler ydes der et Interessentskab, der dannes af Stenarbejder Jacob Andreas Arge af Thorshavn m. fl., et foreløbigt, rentefrit Laan paa 3000 Kr., saaledes at Interessentskabet derved sættes i Stand til at effektuere en Bestilling fra det københavnske Havne- og Bro-lægningsvæsen paa Leverance af følgende Partier forarbejdede færøske Sten: 100 Fod Kajmur, 1000 Al. Kantsten og 200 □ Favne Kørebanesten.

Udbetalingen af Laanet finder Sted i Portioner paa 600 Kr. for hver Gang der er præsteret Arbejde til Værdi af 1000 Kr. i Henhold til Leverance-tilbudet.

Laanet gives under Forudsætning af, at Interessentskabet indgaar paa, at Betalingen fra det københavnske Havne- og Bro-lægningsvæsen gaar gennem Føroya Banki, og at denne deraf tilbageholder det af Amtskommunen laante Beløb.

Endvidere fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af Effersøe til Udvalgets Forslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

Af økonomisk Fonds Midler ydes der et Interessentskab, som eventuelt maatte blive dannet af Bygmester J. A. Arge, Thorshavn, m. fl., et foreløbigt, rentefrit Laan paa 1500 Kr., for at sætte Interessentskabet i Stand til at effektuere en Bestilling fra Havnevæsenet og Bro-lægningsvæsenet i København paa Levering af følgende Partier af forarbejdede, færøske Sten: 100 Fod Kajmur, 1000 Alen Kantsten og 200 □ Favne Kørebanesten.

Udbetalingen af Laanet finder Sted i Portioner paa 300 Kr. for hver Gang der er præsteret Arbejde til Værdi af 1000 Kr. i Henhold til Leverance-tilbudet.

Laanet gives under Forudsætning af, at Interessentskabet indgaar paa, at Betalingen fra det københavnske Havnevæsen og Bro-lægningsvæsen gaar gennem Føroya Banki, og at denne deraf tilbageholder det af Amtskommunen og Thorshavns By, jfr. nedenfor, eventuelt ydede Laan.

Laanet ydes endvidere paa Vilkaar af, at Thorshavns Kommune yder Interessentskabet et med Lagtingets sideordnet Laan af samme Størrelse som Lagtingets og paa samme Vilkaar.

Ved 3. Behandling den 23. September sattes det mellem 2. og 3. Behandling fremlagte *Ændringsforslag* af H. A. Djurhuus m. fl. under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 6 stemte for og ingen imod, hvorpaa Effersøes *Ændringsforslag* sattes under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0, hvorefter

Udvalgets Forslag bortfaldt. Det den 20. September fremlagte Ændringsforslag af H. A. Djurhuus m. fl. blev taget tilbage.

Den 24. September fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning* af H. A. Djurhuus og Evensen:

Lagtingets Vedtagelse angaaende Laan til et Interessentskab med Formaal at udføre forarbejdede Sten forandres derhen, at Laanet ydes Interessentskabet, naar det overfor Amtmanden godtgøres, at der fra anden Side er tilsagt dette en lige saa stor Understøttelse som det, Tinget vil yde. I øvrigt gælde de af Tinget vedtagne Bestemmelser for Laanets Udbetaling m. v.

Forslaget sattes under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 6 stemte for og ingen imod (*stemte ikke*: Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaahm, Jacobsen, Christiansen, Samuelsen, Olsen, Dam, N. Djurhuus, Winther, Dahl og Formanden; *fruværende*: Skarø, Hentze og Effersøe).

XLVI. Amtskommunens Telefonanlæg.^{*)}

A. Telefonforbindelsen mellem Suderø og de øvrige Øer m. m.

Den 9. September fremlagdes følgende Skrivelse fra Amtet af s. D.:

I Skrivelse af 2. Oktober f. A. anholdt Lagtinget Justitsministeriet om at søge udvirket, at Staten *principalt* overtager Driften af Telefonkablet mellem Sandø og Suderø eller *subsidiært* afholder Udgifterne ved Anlæg af traadløse Telegrafstationer i Thorshavn og paa Suderø, samt at Amtskommunen i saa Fald faar det hidtil af Statskassen oppebarne Beløb af 1700 Kr. aarlig bevilget som Tilskud til Drift og Vedligeholdelse af den eventuelt etablerede Telegrafforbindelse.

Umiddelbart efter, at den ovennævnte Skrivelse var afgiven, blev Opmærksomheden imidlertid henledet paa en i Storbritannien anvendt Metode til Telegrafering og Telefonering uden direkte Ledningsforbindelse, den saakaldte »Preece's Induktionstelegraphi«. Da de Oplysninger, som foreløbig kunde tilvejebringes herom, syntes at aabne Udsigt til en billig Reserve (og eventuelt Kr-

^{*)} Se Lagtingstidende for 1909, Side 117.

statning) for det omtalte Telefonkabel, besluttede Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen — efter forskellige Forhandlinger med Telegrafdirektoratet og (ved dets Medlemkomst) det britiske General Post Office — at lade Sagen undersøge paa Stedet ved Konstruktor C. Andreasen. Da det efter denne Undersøgelse viste sig nødvendigt, for saa vidt muligt at vinde Sikkerhed i Sagen, at lade foretage nærmere Forsøg, henvendte Amtet sig i Skrivelse af 4. Februar d. A. til Telegrafdirektoratet og anmodede dette om at yde Amtskommunen Bistand ved at lade foretage de fornødne Forsøg. Resultatet heraf vil findes angivet i den med 6 Bilag vedlagte Indberetning fra Konstruktor C. Andreasen af Marts d. A.^{*)} samt i den i Afskrift ligeledes hosfølgende Skrivelse fra Telegrafdirektoratet til Justitsministeriet af 4. April d. A.^{*)} (tilstillet Amtet af Justitsministeriet under 18. April d. A.). Efter Anmodning fremskaffede Konstruktor Andreasen (i vedlagte Skrivelse af 18. April d. A. med 2 Bilag^{*)}) Overslag over Udgifterne ved Anlæg af traadløs Telegrafforbindelse mellem Thorshavn og Tveraa efter System Preece og System Telefunken. Udgiften ansloges herefter til henholdsvis 6000 Kr. (Preece) og c. 20,000 Kr. (Telefunken). Da Udgiften, selv efter det førstangivne Overslag, imidlertid var temmelig høj, saafremt man skulde tænke paa traadløs Telegrafforbindelse til de mindre Øer (Skue, Myggenæs, Nolsø), anmodedes Konstruktor Andreasen om at arbejde videre med Sagen og har endelig fremsendt den med 1 Bilag vedlagte Skrivelse af 16. Juli d. A.^{*)}, hvorefter Udgiften til Opsætning af et Sæt Apparater til traadløs Forbindelse efter det deri ommeldte System nu anslaaes til c. 1000 Kr.

Forinden videre foretages ved Sagen, skal man herved forelægge den for Lagtinget.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 13. September vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til *Telefonudvalget*. Den 22. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

I en Skrivelse af 9. d. M. har Amtet forelagt Lagtinget forskellige Spørgsmaal med Hensyn til ovennævnte Sag.

I sidste Samling anholdt Lagtinget Justitsministeriet om, at Staten *principielt* overtager Driften af Telefonkablet mellem Sandø og Suderø eller *subsidiært* afholder Udgifterne ved Anlæg af traadløse Telegrafstationer i Thorshavn og paa Suderø, samt at Amtskommunen i saa Fald faar det hidtil af Statskassen oppebaarne Beløb af 1700 Kr. aarlig bevilget som Tilskud til Drift og Vedligeholdelse af den eventuelt etablerede Telegrafforbindelse.

I Amtets Skrivelse gøres nærmere Rede for forskellige Undersøgelser, der ere foretagne med Hensyn til visse Metoder til Telegrafering og Telefoning uden direkte Ledningsforbindelse, som mulig kunde erstatte Telefonkablet eller i alt Fald benyttes som Reserve, hvor der forefindes almindelig Telefonforbindelse.

Der meddeles, at Telefonvæsenets Driftsudvalg besluttede at lade Konstruktor Andreasen foretage Undersøgelser i England med Hensyn til Benyttelsen af en af disse Metoder, den saakaldte »Preece's Induktionstelegrafi». Der blev derefter af Konstruktor Andreasen foretaget Forsøg nede i Danmark med nævnte Metode.

Der kan formentlig paa den omhandlede Maade iværksættes Telegrafering paa *længere Afstande*, indtil 25 km. Anlægget kan udføres for c. 6000 Kr., men Driften viser sig at være dyr. For at tilvejebringe den fornødne elektriske

^{*)} Udelades her.

Strøm, maa anvendes en stærkere Kraftkilde (2 Motorer eller lignende). Derhos maa der haves til Raadighed mindst 1 uddannede Telegrafister. Disses Uddannelse er ingenlunde let, og Lønnen vil derfor sikkert blive forholdsvis høj. Naar hertil kommer, at Telegrafering kun i ringe Grad vil tilfredsstille de Krav, som Trafikken stiller, er det indlysende, at den omhandlede Metode vilde være lidet tilfredsstillende til Brug mellem Suderø og de øvrige Øer (Suderø—Sandø) og kun i Nødsfald bør bringes til Anvendelse. Anlægsudgifterne for et andet traadløst Telegrafsystem, »Telefunken«, opgives til c. 20,000 Kr.

Ved Anvendelse af et Medic-System, hvorom der er indhentet Oplysninger i England (hos det engelske Post Office), synes der at kunne iværksættes saavel Telegrafering paa længere Afstande under lignende Forhold, som foran ommeldt, som indføres *Telefonering* paa *kortere* Afstande uden større Anlægsudgifter og uden særlige Udgifter vedrørende Driften. Anlægsudgifterne opgives til 1000 Kr., og der udkræves som Kraftkilde kun almindelig Batteristrøm. Der stilles ikke særlige Fordringer til Betjeningen, som derfor kan udføres af det almindelige Telefonstationspersonale. Telefoneringen menes at være driftsikker paa en Afstand af indtil 10 km.

Dette sidste System vil mulig vise sig praktisk anvendeligt paa Færøerne til Telefonforbindelse til saadanne Øer, som det vil være for dyrt at sætte i Forbindelse med Telefonnettet ved Hjælp af Søkabel, eller hvor Luftledning ikke kan anvendes; dog kun, hvor der er Tale om noget kortere Afstande, som mellem *Thorshavn* og *Nolso* (c. 5 km.) og *ikke til Forbindelse med Suderø* (c. 25 km.)

Imidlertid ere de foreliggende Oplysninger ikke tilstrækkelige til, at man kan danne sig nogen bestemt Mening om Sagen. Inden event. Forsøg iværksættes, bør der indhentes noget nærmere Oplysninger, navnlig angaaende Udgifterne saavel ved Anlægget som ved Driften. — Det vil dog af Hensyn til denne Sags eventuelle Betydning formentlig være rigtigt at bemyndige Driftsudvalget til at iværksætte Forsøg med dette System, for saa vidt de foranførte Antagelser maatte bekræfte sig ved en nærmere Undersøgelse.

Det bemærkes, at Telegrafdirektoratet ifølge Skrivelse af 10. Juli d. A. fra Konstruktor Andreasen er villigt til at anskaffe et Sæt Proveapparater for dettes Regning.

Med Hensyn til Forbindelsen med Suderø bemærkes:

Der er ikke kommet Svar paa Lagtingets Henvendelse til Regeringen i sidste Samling (jfr. Lagtingstidende for 1909, Side 117).

Kablet over Suderøfjorden viser sig at være en Del læk, men kan endnu bruges. For kortere Tid siden saa det ud, som om Fejlen ved Kablet pludselig var blevet saa meget forøget, at Forbindelsen kunde ventes at blive afbrudt omtrent med det samme; men Fejlen rettede sig snart, saaledes at Forbindelsen nu omtrent er af samme Beskaffenhed, som den har været i det sidste Aars Tid, siden Kablet blev istandsat.

Imidlertid maa en Afbrydelse imødeses som ret nærliggende.

Udvalget skønner ikke rettere end, at der intet er fremkommet, som giver Anledning til at ændre Tingets Vedtagelse i 1909 med Hensyn til Telefonforbindelsen med Suderø.

I Henhold til foranførte foreslaar Udvalget følgende til Tingets Vedtagelse:

1. Amtmanden anmodes om at give Justitsministeriet Underretning angaaende hvad der er foretaget med Hensyn til Spørgsmaalet om Telefon- eller Telegrafforbindelse: Sandø Suderø, siden Lagtingets Vedtagelse den 30. September 1909 (jfr. Indstilling af 2. Oktober s. A.), samt om at tilstille Justitsministeriet en Afskrift af Udvalgets Betænkning og Lagtingets Beslutning i denne Sag.
2. Amtstelefones Driftsudvalg anmodes om nærmere at undersøge, hvorvidt Telefonering over kortere Afstande efter et i Skrivelse af 16. Juli 1910 fra Konstruktor Andreasen nærmere omfaldt System kan iværksættes billigt

baade hvad Anlægget og Driften angaar, og om, i bekræftende Fald, at gøre Forsøg med dette System mellem Thorshavn og Nolsø eller oventuelt paa andet dertil egnet Sted.

Det er en Forudsætning, at vedkommende Kommune vil paatage sig lignende Forpligtelser med Hensyn til Tilvejebringelse af Lokale og Betjening, som Kommunerne har vedrørende den almindelige Telefon.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 23. *September* vedtoges det med 17 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* s. D. sattes Udvalgets Forslag 1 og 2 samlet under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

B. Angaaende Tilskud til Telefondriften m. m.

Den 18. *September* afgav Udvalget for Telefonvæsenet følgende

Udvalgsbetænkning.

Der er i de sidste Tingsamlinger bl. a. med det Formaal at faa dannet et Fornyelsesfond for Amtskommunens Telefonanlæg, blevet bevilget Tilskud af økonomisk Fonds Midlor, ialt for de 3 foregaaende Aar 25,000 Kr. Beløbene er bevilgede som Tilskud til Driften. Imidlertid har Reparationsomkostningerne i disse Aar været saa betydelige, og Nyanlæg (Abonnementsledninger), gaaende paa Driftens Konto, saa mange, at Driftsregnskaberne ikke har udvist den forventede Status. Der har saaleds hidtil ikke kunnet dannes noget Fornyelsesfond af Driftsoverskud. Kabelreparationen har, som bekendt, medført større og uforholdene Udgifter.

Driftsudvalget har til tidligere Tingsamlinger afgivet Beretning om Telefonvæsenets Drift i Aarets Løb, med fornødne Oplysninger om Aarsregnskab m. v. En saadan Beretning mangler for afvigte Driftsaar. Der ses kun at være forelagt Tinget revideret Driftsregnskab for Halvaaret fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{30}{4}$ 1909. Regnskabet for de i Driftsaaret udførte Nyanlæg er heller ikke fremlagt i Tinget.

Der mangler saaledes Materiale til med Nøjagtighed at kunne danne sig et Skøn over Telefonvæsenets Tilstand i det forløbne Driftsaar.

Driftsregnskabet for 19^{08/09} viste en Udgangsbeholdning paa 8977 Kr. 28 Ø.

I Følge en af Driftsbestyreren affattet midlertidig Oversigt for Regnskabsaaret fra 1. April 1909 til 31. Marts 1910, vil Udgangsbeholdningen andrage c. 2000 Kr.

Udgangsbeholdningen for de 3 sidste Regnskabsaar stiller sig saaledes:

pr. 31. Marts 1908	12,303 Kr. 24 Øre
- 31. Marts 1909	8,977 - 28 -
- 31. Marts 1910	c. 2,000 - 00 -

Regnskabsmæssigt set viser der sig saaledes stadig Nedgang, og det Formaal man havde sat sig, nemlig at skabe en Fornyelsesfond, baseret paa Driftsoverskud, er hidtil ikke lykkedes.

Naar særlig sidste Driftsregnskab stiller sig saa uheldigt, kan anføres, at der er indkøbt for c. 16000 Kr. Kabel, og af Driften ydet Tilskud til Nyanlæg paa c. 9000 Kr. Af det indkøbte Kabel er endnu et større Parti i Behold (for c. 6000 Kr.).

Ifølge Oplysninger fra Driftsbestyreren er der efter Regnskabsaarets Udgang indbetalt 5000 Kr. fra Statskassen som Resttilskud af Bevillingen til Nyanlæg. Det paa Regnskabsoversigten opførte Tilskud til Nyanlæg skulde herefter være nedbragt til c. 4000 Kr.

I Samlingen 1909 vedtog Tinget at optage et Laan paa 30,000 Kr. hos »Kreditforeningen af Kommuner i Danmark«. Dette Laan er gaaet i Orden og af Beløbet forbrugt 20,000 Kr., efter hvad der er kommet til Udvalgets Kundskab, medens Resten, 10,000 Kr., endnu haves i Behold i $4\frac{1}{2}$ pCts Kreditforenings-Obligationer.

Driftsbestyreren har endvidere paa given Anledning oplyst Udvalget om, at Telefondriftens Gæld til Føroya Banki paa Folio den 17. ds. androg 17,163 Kr. 64 Øre. Af denne Gæld svares 6 pCt. p. a. Udvalget finder, at dette Mellemværende, saavidt det lader sig gøre, bør afvikles snarest muligt, og man maa tilraade, at Kreditforeningsobligationerne, naar Tidspunktet for Salg er belejligt, afhændes, og Nettoprovenuet indbetales i Føroya Banki som Afdrag paa Telefonvæsenets Gæld.

Paa Sparekonto for Telefonvæsenet indestod i Føroya Banki pr. 1. Juli d. A. 634 Kr. 22 Øre.

For Regnskabsaaret 19^{10/11} vil Renter og Afdrag paa Telefonvæsenets Obligationsgæld udgøre 11,694 Kr. 94 Øre.

Af hvad der foran findes oplyst, vil fremgaa, at Telefondriftens Status næppe kan tænkes at forbedre sig saa betydeligt, at der ikke i Lighed med tidligere Aar maa ydes Driften et Tilskud, for at den uden Vanskelighed skal kunne holdes gaaende, og Renter og Afdrag rettidig betales, uden at Gælden paa Bankfolio derved øges i alt for høj Grad. Samtidig vil det være nødvendigt, at man raader over nødvendige Midler til at kunne imødekomme Andragender om Anlæg af Abonnementledninger.

Udvalget har været opmærksomt paa, at Restancer af Abonnement m. v. for Tiden andrager en meget høj Sum, hvilket for en væsentlig Del har haft til Følge den nuværende betydelige Folio-Gæld til Banken. Udvalget maa derfor tilraade, at der gives Driftsbestyreren bestemt Paalæg om uden Ophold at søge de nuværende Restancer indkasserede, samt om, at han bør paase, at saavel Abonnementsafgift som Samtalegebyrer og Telegramgebyrer fremtidig indkræves i betimelig Tid.

Da tidligere Tilskud til Telefondriften er gaaet af økonomisk Fond, og denne vel er den af Lagtingets Kasser, som for Tiden bedst kan afse det til Driften nødvendige Tilskud, maa Udvalget fremdeles holde paa, at et eventuelt Tilskud til Driften gaar fra nævnte Kasse. Imidlertid er økonomisk Fonds Status langt fra god i Øjeblikket, og Udvalget mener ikke at kunne foreslaa et saa højt Tilskud som for de sidste 2 Aars Vedkommende. Udvalget vil foreslaa, at Tilskudet for Regnskabsaaret 19^{10/11} sættes til 5000 Kr.

Udvalget foreslaar til Tingets Vedtagelse:

1. Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen anmodes om, saa snart Tidspunktet for Salg maatte være belejligt, at realisere de fra Laanet hos »Kreditforeningen af Kommuner i Danmark« tilbagestaaende $4\frac{1}{2}$ pCts Obligationer, til samlet Beløb 10,000 Kr. og om at indbetale Nettobeløbet til Føroya Banki som Afdrag paa Telefonvæsenets Gæld.
2. Lagtinget bevilger af økonomisk Fond som Tilskud til Telefondriften for

Regnskabsaaret 1910/11 et Beløb af 5000 Kr., som indbetales til Driftsbestyreren for Telefonvæsenet.

3. Driftsudvalget anmodes om at give Driftsbestyreren for Telefonvæsenet bestemt Paalæg om, uden Ophold at søge de nuværende Restancer indkasserede og fremtidig at paase, at saavel Abonnementsafgift som Samtale- og Telegrangebyrer og øvrige Telefondriften vedkommende Indtægter indgaa i rette Tid.

Ved Sagens Behandling den 21. September vedtoges det at lade den overgaa til endelig Behandling.

Ved Sagens *endelige Behandling* den 22. September sattes Udvalgets Forslag, Punkterne 1, 2 og 3, under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

C. Eventuel Udvidelse af Telefonnettet.

Den 18. September afgaves følgende

Udvalgsbetænkning.

I Tinget foreligger i Aar følgende Andragender om Udvidelse af Telefonnettet til at omfatte efternævnte Pladser:

I. Ældre Andragender, hvis endelige Behandling og Afgørelse er udsat fra tidligere:

1) Skard, 2) Mygledal og Trollenæs paa Kalsø, 3) Svinaær, 4) Øre, 5) Nolsø, 6) Lejnum, 7) Saksen, 8) Myggenæs, 9) Skuø og 10) Fuglø.

II. Nye Andragender:

11) Aærne, 12) Ridevig, 13) Langesand, 14) Frodebø, 15) Lysaa, 16) Slettenæs og 17) Dal.

I Fjor androges om Anlæg af Telefon til 3 Bygder paa Kalsø. Til Husum er der siden i Fjor tilvejebragt Telefonforbindelse ved Hjælp af Luftspænd. I Aar er indkommet et nyt Andragende om ogsaa at faa Telefon til Mygledal og Trollenæs (Post 2 foran). Foruden de under 11-17 nævnte Andragender er desuden i Aar indkommet nye Andragender med Hensyn til de under 1 og 5 nævnte Pladser.

Udvalget har indhentet Driftsbestyrerens Betænkning angaaende de i Aar indkomne Andragender. Af Betænkningen, som vedlægges, og det iøvrigt oplyste fremgaar, at Bekostningen ved de eventuelle Udvidelser kan anslaaes til følgende Beløb:

Ad 1)	Skard.....	c. 450 Kr.
Ad 2)	Mygledal og Trollenæs:	
	a. Linien Husum—Mygledal.....	3,850
	b. " Mygledal—Trollenæs.....	1,400 —

At overføre 9,700 Kr.

		Overført	9,700 Kr.
Ad 3)	Svinaaer	860	—
Ad 4)	Øre	1,400	—
Ad 5)	Nolsø	12,200	—
Ad 6)	Lejnum. Intet, da der findes Abonnementledning til Bygden.		
Ad 7)	Saksen	5,400	—
Ad 8)	Myggenæs	26,400	—
Ad 9)	Skusø	11,200	—
Ad 10)	Fuglø. Kan ej opgives.		
Ad 11)	Aaerne	150	—
Ad 12)	Ridevig	c. 450	—
Ad 13)	Langesand	550	—
Ad 14)	Frodbø	c. 1,150	—
Ad 15)	Lysaa	480	—
Ad 16)	Slettenæs. c. 2,100 Kr. eller	2,500	—
Ad 17)	Dal	1,430	—
Ialt...			80,000 Kr.

De under 1, 2, 14 og 16 nævnte Beløb ere kalkulatoriske. Angaaende 10), Fuglø, kan kun siges, at Udgiften vil blive betydelig.

Udvalget mener, at Omstændighederne nødvendiggøre, at der lægges særlig Vægt paa at vedligeholde Anlægget og forbedre Driften, medens en Udvidelse af Telefonnettet ved Etablering af nye Stationer bør stilles i anden Række for Tiden.

Der kunde være Tale om at iværksætte enkelte af de foran ommeldte Anlæg, der kun vilde medføre mindre Bekostning, og hvis Drift ikke kan forudsættes at ville give Underskud, i alt Fald ikke af Betydning; men vi kan ikke se bort fra forskellige andre Omstændigheder, der gøre det betænkeligt overhovedet at fremme noget af Andragenderne for nærværende Tid.

Nogle af disse kan man uden nogen Tvivl udskyde, men for andres Vedkommende bliver det mere vanskeligt at skønne, hvilke der have mere Betingelse end andre. Denne Vanskelighed kan vel ikke komme meget i Betragtning men der er andre Forhold, som have mere Vægt.

Amtstelefonens hele pekuniære Stilling er for Øjeblikket ikke god, og den er navnlig vanskelig at overskue. Det er stedse, og især i Betragtning af denne Telefonens øjeblikkelige Stilling, af Vigtighed, at Nyanlæg ikke medføre større Bekostning end nødvendigt. I saa Henseende maa man imidlertid fremhæve, at det altid vil være forholdsvis dyrere at foretage mindre omfattende Anlæg end at udføre større Udvidelser paa en Gang. Man maa derfor, saavidt muligt, ikke foretage Nyanlæg hvert Aar, men derimod med nogle Aars Mellemrum, saaledes at Arbejdet kan blive mere samlet og derved større. Det vil formentlig ogsaa være fornuftigere at afvente Resultaterne af stedfundne Udvidelser i nogen Tid fremfor straks at skride videre.

I Henhold til Lagtingets Vedtagelse i 1908 blev der i Fjor udført en ret betydelig og bekostelig Udvidelse af Telefonnettet, og det synes at være noget tidlig allerede nu at skride til en yderligere Udvidelse. Hvad særlig angaar det under Punkt 14 nævnte eventuelle Anlæg til Frodebø, kunde en Del tale for at gennemføre dette, men man har dog ment det rigtigst ogsaa at udskyde dette Anlæg, om hvis Iværksættelse der først har foreligget nogen Begæring i Aar.

Endvidere vil den Omstændighed, at der i ethvert Fald ikke kunde være Tale om at iværksætte andet end et Par mindre Anlæg, mulig have til Følge, at Amtskommunen gaar glip af Tilskud fra Staten hertil, hvilket Tilskud vedrørende tidligere Anlæg har udgjort Halvdelen af den beregnede Anlægssum.

I Fjor blev der kun taget Beslutning om, at udføre to nye Anlæg, nemlig henholdsvis til Bygden Fundingsbotn og til Svinsø. Alene det førstnævnte Anlæg er iværksat.

Hvorvidt nu Anlægget til Svinø bør sættes i Værk for Tiden, forekommer os tvivlsomt. Det var Meningen, at der skulde anlægges et Luftspænd over Svinøfjord, medens Linien igrøvrigt skulde være væsentlig som de sædvanlige Landlinier. Til Trods for Besparelsen i Anlægsudgiften ved Anvendelse af Luftspænd, beregnedes Anlægget dog til at ville koste 3400 Kr., hvorunder tilmed ikke er beregnet noget Beløb for de fornødne Stænger (som skulde tages af den tilstedeværende Beholdning). Hvorvidt dette Anlæg bør iværksættes, maa efter Udvalgets Formening i væsentlig Grad afhænge af, om det kan antages at Udgiften ved Vedligeholdelsen af Luftspændet ikke bliver for store. Herom har man imidlertid ikke ved de hidtil gjorte Forsøg opnaaet tilstrækkelig Erfaring.

Driftsbestyreren har givet Udvalget følgende Oplysninger angaaende de i Brug værende Luftspænd:

Saadan forefindes:

a. Sund—Kalbak.	Længde godt i Kilom.
b. Thorsvig—Vegranes.	— c. 1 —
c. Fündingsfjord.	— c. 1 —
d. Haraldsund.	— c. 1 —
e. Kalsøfjord.	— c. 2,8 —

Disse Luftspænd blev anlagte i Sommeren 1909, a. og b., har holdt hele Tiden, c. er gaaet i Stykker 2 Gange helt og 2 Gange delvis, d. 2 Gange helt og 1 Gang delvis og e. 2 Gange.

Udgiften ved at istandsætte Luftspænd, som briste, stiller sig højst forskellig og beror i de enkelte Tilfælde meget paa Omstændighederne navnlig paa Væjrforholdene, idet slet Væjr forsinker og derved fordyrer Arbejdet. Istandsettelsen af Luftspændet over Kalsøfjorden (e) vil kunne anslaaes til ialt 300 Kr. i Gennemsnit for hver Gang. De øvrige nævnte Steder vil Gennemsnitsbekostningen kunne anslaaes til c. 75 Kr. for hver Gang, naar de gaa helt i Stykker.

Overhovedet faar man det Indtryk af gjorte Erfaringer, at Luftspænd er hensigtsmæssige og besparende paa visse Steder, navnlig naar Afstanden er passende begrænset. En Del beror ogsaa paa, hvorvidt Luftspændet er stærkt udsat for ugunstigt Væjr eller ej.

Ved Spørgsmaalet om Luftspænds Brugbarhed kommer derhos den anvendte Traad i Betragtning. Hidtil har man ikke haft det allerbedste Materiale til Raadighed, men saadant er anskaffet. Det vil derfor, inden man fastslaar noget endeligt Resultat, være magtpaaliggende at faa gjort Forsøg med den nyanskaffede særlig stærke Traad. Efter Samraad med Driftsbestyreren skal man derfor foreslaa, at Luftspændet over Kalsøfjorden forsynes med den Traad, medens den Traad, der nu findes i Luftspændet borttages og anvendes andetsteds paa de almindelige Linier. Arbejdslønnen ved en saadan Ændring af dette Luftspænd anslaaer Driftsbestyreren til c. 100 Kr.

Man anser det for rigtigst at stille Spørgsmaalet om et Anlæg til Svinø i Bero, indtil næste Sommer, da man til den Tid, vil have bedre Erfaringer end nu at støtte sig til med Hensyn til Luftspænds Brugbarhed over længere Afstande, navnlig ved Anvendelse af det bedst mulige Materiale. Det vil efter Driftsbestyrerens Erklæring til Udvalget ikke være vanskeligt at anlægge Luftspændet over Svinøfjord næste Sommer, hvis Lagtinget tager Beslutning herom i betimelig Tid i Samlingen 1911.

Med Hensyn til det ansøgte Anlæg til Nolsø skal man bemærke, at Udvalget eventuelt i en særlig Betænkning vil bringe i Forslag, at der gøres Forsøg med et traadløst Telefonanlæg mellem Thorshavn og Nolsø, hvilket nemlig vil frembyde nogen Erstatning for et almindeligt Telefonanlæg.

I Henhold til foranførte skal Udvalget foreslaa følgende til Tingets Vedtagelse:

1. Spørgsmaalet om Udvidelse af Telefontættet udsættes til næste Aar, idet ogsaa Sagen om eventuelt Anlæg af Telefon til Svinø med Luftspænd over Svinøfjord stilles i Bero til næste Lagtingssamling.

Vedkommende Andragere underrettes om Lagtingets Beslutning.

2. Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen anmodes om at lade den nuværende Traad i Luftspændet over Kalsøfjorden ombytte med stærkere Traad som er anskaffet til Luftspænd.

Den 20. *September* fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af Jacobsen til Udvalgets Forslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag Punkt 1 foreslaas:

Driftsudvalget anmodes om at bringe til Udførelse Lagtingets Beslutning om Anlæg af Telefon til Svinnø med Luftspænd over Svinnøfjorden, idet Spørgsmaalet om Udvidelse af Telefonnettet iøvrigt udsættes til næste Aar.

Den 21. *September* fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af Provsten til Udvalgets Forslag:

I Stedet for Forslagets Punkt 1 første Stykke foreslaas:

Lagtingets Vedtagelse i 1909 om eventuel Etablering af Telefon til Bygden Svinnø med Luftspænd over Svinnøfjord (Lagtingstidende 1909, Side 117 og 118) forbliver staaende ved Magt. Spørgsmaalet om Udvidelse af Telefonnettet udsættes iøvrigt til næste Aar.

Ved Sagens Behandling s. D. tog Jacobsen sit *Ændringsforslag* tilbage.

Overgang til endelig Behandling vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

Den 22. *September* foretoges Sagens *endelige Behandling*.

Provstens *Ændringsforslag* sattes under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

Udvalgets Forslag, Punkt 1, saaledes ændret, sattes under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Sammes Forslag, Punkt 2, sattes under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

D. Ang. Amtstelefonens Tilstand.

Den 8. September fremlagdes følgende Skrivelse fra Driftsudvalget for Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen af s. D.

Efter at Udvalget under 25. September f. A. havde anmodet Konstruktor C. Andreassen om at foretage Eftersyn af samtlige Amtskommunes Telefonledninger, Central- og Abonnentstationer, har man modtaget den hosfølgende af ham affattede »Kritisk Oversigt over Anlægget og Driften« af 15. April d. A. *) Efter at Driftsbestyreren dernæst har afgivet den ligeledes vedlagte Udtalelse over Sagen af 1. d. M. *), skal Udvalget herved forelægge Sagen for Lagtinget.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 13. September vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til Telefonudvalget. Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Kiffersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Efter Opfordring af Telefonvæsenets Driftsudvalg har Konstruktor C. Andreassen ifjor Efteraar foretaget Eftersyn af samtlige Amtskommunes Telefonledninger, Central- og Abonnentstationer og derefter affattet en kritisk Oversigt over Anlægget og Driften, der er dateret 15. April d. A.

Oversigten er bleven forelagt Telefonvæsenets Driftsbestyrer, der i en Skrivelse af 1. d. M. har afgivet sine Udtalelser over Sagen.

Oversigten og Driftsbestyrerens Skrivelse er af Driftsudvalget forelagte Lagtinget med en Skrivelse af 8. d. M.

Nærværende Udvalg har gennemgaaet de foreliggende Aktstykker og forhandlet med Driftsbestyreren personlig om Sagen.

Det er meget vanskeligt for Udvalget at tage Stilling i Sagen, da vi kun have haft kort Tid til at behandle denne. Det Tidspunkt, da Lagtinget nødvendigvis maa sluttes, nærmer sig, og vi maa derfor afgive vor Betænkning og stille vore Forslag snarest.

Vi skal omtale nogle *Hovedpunkter i den kritiske Oversigt.*

Stængernes Tilstand i Almindelighed karakteriseres som god, hvad enten Stængerne er imprægnerede med Kobbervitriol eller Tjæreolje. De 3 m.m. *Staalledninger* er i intet Tilfælde fundet mangelfulde. Der er intet Brud noteret paa disse Ledninger og Slid i Isolatorlinjerne kan ikke paavises. Rustdannelsen er mindre, end man kunde vente. Denne Traad er derfor meget anvendelig her paa Øerne. De 3 m.m. *Bronzeledninger* befinde sig derimod i en yderst slet Tilstand. Fejlen ligger i en betydelig Slid i Isolatorlejerne, idet der de fleste Steder kun er $\frac{2}{3}$, ja enkelte Steder kun $\frac{1}{8}$ af Traadens Diameter tilbage. Fejlen skriver sig efter Konstruktor Andreassens Mening udelukkende fra utilstrækkelig Vedligeholdelse af Beviklingerne. Paa Grund heraf have Afbrydelser paa Bronzeledninger været forholdsvis hyppige. Fejl paa Linierne hidrøre derhos hyppig fra Forsømmelse af at sammenløbe Ledningerne efter stedfundne Brud.

Abonnentstationerne maa gennemsnitlig siges at være i vel vedligeholdt Stand.

Derimod er *Centralstationerne* paa enkelte Undtagelser nær aldeles ufor-
svarlig behandlede navnlig som Følge af: 1) at Apparaternes Renholdelse er meget mangelfuld eller helt undlades, 2) at Apparaterne opbevares i kolde og

*) Udelades her.

fugtige Rum, og 3) at Eftersyn og Istandsættelse først finder Sted, naar en Fejl fuldstændig standser Trafikken.

Konstruktør Andreassen mener, at det nuværende *Stationsmateriel* er forringet med c. 65 pCt. af sin Værdi.

Stationen i Thorshavn er uhensigtsmæssigt indrettet, og navnlig er Pladsen utilstrækkelig.

Som Grund til Linienættets forholdsvis hurtige Forringelse nævnes: 1) dens slette Vedligeholdelse, 2) de pludselige og stærke Storme, og 3) den paa Øerne herskende meget store Fugtighedsgrad.

Det menes, at den første Aarsag kan hæves, hvornæst der i mangt og meget kan bødes paa de to sidste.

Der foreslaas:

1. at Linienættet ved en Hovedreparation igen bringes i god og driftsmæssig Stand.
2. at der foretages en Forandring med Hensyn til den Maade, hvorpaa Linie-reparationerne udføres.

Hvad det sidste Punkt angaar, foreslaas, at Linier og tillige Stationer gennemgaas og udbedres med bestemte Mellemrum under teknisk, kyndig Ledelse.

Nødvendigheden af at en enkelt ved Telefonvæsenet ansat Funktionær holdes ansvarlig for Linienættets Tilstand fremhæves og det udtales, at *Driftsbestyreren*, da han kun undtagelsesvis kan berejse Øerne, saaledes som han er stillet, for Tiden ikke kan være à jour med Nættets Tilstand. Det menes, at Driftsbestyreren, hvis han havde en normal Arbejdstid til sin Raadighed, kunde holde sig à jour med hele Anlægget.

Konstruktør Andreassen anfører endvidere i sin Oversigt, at *Betjeningen af Centralstationerne*, navnlig for de mindres Vedkommende, i Almindelighed lader meget tilbage at ønske.

Han foreslaar: 1) at der iværksættes en mere effektiv *Kontrol* med Stationernes Tjeneste, 2) at der ydes *Centralstationerne Betaling efter Antallet af Samtaleperioder* og ikke som nu efter Antallet af Samtaler, samt endvidere, 3) at *Linienættet bliver suppleret*, i hvilken Henseende der bringes i Forslag Bygning af to 3 mm. Staal dobbeltledninger, henholdsvis fra Tofte til Fuglefjord og fra Thorshavn til Vestmanhavn. Udgifterne herved beregnes til henholdsvis 3,475 Kr. og 2,585 Kr. (i alt 6,060 Kr.).

Driftsbestyreren anfører i sin Erklæring, at han paa Grund af den korte Tid, han har haft Sagen, maa udtale sig i Korthed.

Han mener, at Kritiken i meget er *overdreven*, og nævner med Hensyn hertil nogle Enkeltheder. Det anføres saaledes, at Sammenlodning af Ledningsbrud vel har været forsømt paa visse Strækninger, men ingenlunde i saa vidt Omfang som paastaaet i Oversigten.

Driftsbestyreren mener, efter hvad der anføres i hans Skrivelse, samt tillige efter, hvad han mundtlig har meddelt Udvalget, at Reparationer kan udføres forsvarligt af det til Raadighed værende Personale. Saavel Driftsbestyreren som hans *1ste Medhjælper* i Thorshavn kan udføre de nødvendige Reparationer saavel ved Linier som ved Telefonapparater. I Thorshavn haves der derhos til Raadighed en Mand, som man fuldstændig kan stole paa med Hensyn til enhver Liniereparation. Overhovedet er der ikke forekommet nogen Mangel, som Driftsbestyreren ikke har kunnet istandsætte enten selv eller ved Hjælp af sine Folk.

Driftsbestyreren mener, at de omkring paa Øerne ansatte *Reparatorer* vel ikke alle ere saa øvede og duelige, som man kunde ønske, men man benytter de bedste Folk, som man kan faa.

Driftsbestyreren indrømmer, at Apparaterne tidt er anbragte i kolde og fugtige Rum, og at de lide Skade herved, men finder, at det er ret vanskeligt at raade tilstrækkelig Bod herpaa.

Driftsbestyreren anser det for rigtigst, at der *en Gang om Aaret* bliver foretaget et Eftersyn af Stationer, Apparater og Linier *over det hele*; men fra-

raader at iværksætte to saadanne aarlige Eftersyn, da man ikke kan benytte Vinteren hertil.

Udvalget skal udtale sig om og gøre Forslag angaaende nogle Hovedpunkter. De forskellige Enkeltheder, hvorom der kan være Tale, maa man derimod overlade til Driftsudvalget og Driftsbestyreren at afgøre og ordne.

Udvalget anser det for rigtigt at *forøge Kontrollen*, saavel med *Vedligeholdelsen af Anlægget* som med *Tjenesten paa Stationerne*.

Man tiltræder Driftsbestyrerens Forslag om, at der bør foretages *et aarligt Eftersyn*. Dette bør iværksættes under *Driftsbestyrerens nærmere Ledelse*. Man maa antage, at der er tilstrækkeligt kyndigt Personale til Raadighed til at udføre Eftersynet og de dermed forbundne Udbedringer.

For at Driftsbestyreren skal kunne udføre sin Gerning tilfredsstillende mener man, at han bør være saaledes stillet, at han har hele sin Arbejdskraft til Raadighed til Telefonvæsenets Tjeneste. Dette er imidlertid ikke Tilfældet for Tiden, idet Driftsbestyrerens Virksomhed ved Telefonvæsenet kun er en *Bibeskæftigelse* for ham.

Da han overtog sin nuværende Stilling antog saavel han som Lagtinget, at hans Virksomhed ikke nær vilde blive saa omfattende, som den efterhaanden er bleven, og man mente derfor, at han kunde have en anden Stilling ved Siden af Stillingen ved Telefonvæsenet. Dette viser sig imidlertid nu at være urigtigt.

Udvalget har forhandlet med Driftsbestyreren om hvorvidt han kan opgive den Stilling, han beklæder ved Siden af Stillingen ved Telefonvæsenet imod at der bliver tilstaaet ham en passende Lønforhøjelse, men han mener ikke at kunne være tjent hermed.

Han er antaget indtil Udgangen af Aaret 1911 og har tilbudt at ordne sine Forhold saaledes, at han kan ofre mere Tid paa Telefonvæsenet end hidtil og navnlig at foretage Rejser i større Omfang næste Sommer og da lede et aarligt Eftersyn af Anlægget.

Dette Forslag maa Udvalget anbefale som en midlertidig Foranstaltning, men man maa, i hvor vel man indrømmer den Nidkærlighed, hvormed den nuværende Driftsbestyrer har virket, samtidig fremhæve Nødvendigheden af, at der, hvis Driftsbestyreren fastholder sit Standpunkt i den her omhandlede Henseende, ved Udgangen af næste Aar ansættes en anden Driftsbestyrer, som kan ofre hele sin Arbejdskraft og Arbejdstid paa Telefonvæsenet.

Hvad Telefonstationen i Thorshavn angaar anbefales, ligeledes som en midlertidig Foranstaltning, at der leveres Kontorlokale i Lagtingsbygningen. Hertil kan anvendes Bygningens Kvistværelse. Opførelse af en Telefonstation kan ikke tiltrædes paa Grund af det dermed forbundne Pengeudlæg. Det vil antagelig ikke være forbundet med Vanskelighed at faa en passende Bygning til Leje, helst for et noget længere Tidsrum.

Man maa af de samme Grunde fraraade at det foreslaaede Centraltaarn for Tiden opføres i Thorshavn eller at Linienettet suppleres, som foreslaaet, for at lette Samtaletrafikken.

I Henhold til foranførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa følgende til Tingets Vedtagelse:

1. Lagtinget anmoder Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen om at træffe de Foranstaltninger, som findes fornødne
 - a. for at bringe og vedligeholde Telefonvæsenets Linienæt i god, driftsmæssig Stand, derunder at foranstalte et fuldstændigt Eftersyn og Udbedring af Linienettet og Stationerne hver Sommer af kyndige Folk under Driftsbestyrerens umiddelbare Ledelse, og
 - b. for at skærpe Kontrollen med Vedligeholdelse og Drift.
2. Driftsudvalget anmodes om at undersøge, hvorvidt man bør yde Centralstationerne Betaling efter Antallet af Samtaleperioder og ikke, som nu, efter Antallet af Samtaler, samt om eventuelt at fremsætte Forslag for Lagtinget i

næste Samling om Størrelsen af den Betaling, der bør fastsættes for hver Samtaleperiode.

3. Driftsudvalget bemyndiges til for et Regnskabsaar at tilstaa Driftsbestyreren en saadan Forhøjelse af hans Løn og Kontorholdsgodtgørelse, at han kan blive i Stand til at ofre mere Tid paa sin Tjeneste samt til Regnskabsvæsenets forsvarlige Gang.
4. Driftsudvalget anmodes om snarest muligt at træffe Foranstaltning til, at Centralstationernes Apparater blive behandlede og opbevarede forsvarlig.
5. Amtmanden anmodes om, efter Forhandling med Driftsudvalget, ved Paalæg til vedkommende kommunale Styrelser og eventuelt tillige paa anden Maade at foranledige, at Kommunernes Forpligtelser over for Telefonvæsenet med Hensyn til Centralstationerne blive opfyldte.
6. Driftsudvalget bemyndiges til, hvis det gøres fornødent, at opsig Driftsbestyreren og at indlede Forhandling om Antagelse af en ny Driftsbestyrer.

Ved Sagens 2. Behandling den 21. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 22. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning:

Punkt 1	vedtoges	med	18	Stemmer	mod	0
— 2	—	—	18	—	—	—
— 3	—	—	20	—	—	—
— 4	—	—	10	—	—	—
— 5	—	—	18	—	—	—
— 6	—	—	13	—	—	—

E. Udgivelse af Telefonhaandbogen paa Færøsk.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagges den fra forrige Samling udsatte Sag om Amtskommunens Telefon-Haandbog.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 12. September vedtoges det efter Forslag af Poulsen at udsætte Sagen indtil videre.

F. Forslag til Beslutning af Telefonudvalget.

Den 23. *September* fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning* fra Telefonudvalget:

Lagtinget vælger 2 af sine Medlemmer til sammen med Amtmanden paa Tingets Vegne at decidere de Amtskommunens Telefonvæsen vedkommende Regnskaber for Nyanlæg, foretagne ved Konstruktor Andreassen i Aarene 1909 og 1910.

Ved Sagens *Behandling* den 24. *September* sattes Forslaget under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

S. D. vedtoges det at vælge Poulsen og Skarø.

S. D. vedtoges det til Medlemmer af Driftsudvalget at vælge Amtmanden, Poulsen, Skaalum, Nielsen og Winther.

XLVII. Antagelse af Lejnum som Hvalvaag.

Den 4. *August* fremlagdes følgende Andragende:

Til
Lagtinget.

Vi undertegnede Beboere af Kvivig Sogn, tillade os herved ærbødigt at andrage hos det ærede Lagting om sammes velvillige Bistand til, at Lejnum, (indtil videre,) delvis uhindret kan benyttes som Hvalvaag. Vi skal i det efterfølgende tillade os nærmere at motivere vort Andragende.

Fra Arildstid har Vestmanhavn været brugt som Hvalvaag til alle de Grinde som ere fundne af Kvivig og Vestmanhavn Sogns Beboere, dels begrundet paa, at Midvaag, som er en god Hvalvaag, er 1³/₄ Mil her fra, og at det er

forbundet med nogen Risiko at drive Grind herfra ud mod aabent Hav; dels gør Strømforholdene det ofte umuligt; men at Vestmanhavn i forrige Tider var ubrugelig som Hvalvaag, det fremgaar tydelig af en Fortegnelse som forhenværende, afdøde Sysselman H. C. Müller havde affattet, og som antagelig findes hos hans Søn, S. E. Müller. Den viser, at der ofte i ældre Tider kom store Grindeflokke ind paa Vestmanhavn, men at der næppe døde mere end nogle enkelte Hvaler, alt indtil Aar 1843; da blev et Grindegarn anskaffet, (nu er der to Garn,) siden den Tid har det for saa vidt gaaet bedre, at man nok kan sige, at største Delen af de Grinde som ere komne ind i Havnen, til sidst ere aflivede, men ofte efter flere Dages majsommeligt Arbejde, enkelte er hurtig døde, men kun enkelte, og selv om Drabet gaar saa godt som det kan, saa gaar der saa megen Tid til at sætte de to Garn ud, at der i bedste Tilfælde gaar et halvt, og til Tider et helt Døgn fra, at Grinden er kommen ind i Havnen, indtil Drabet kan begynde. Hvis saa Drabet staar paa i et Par Dage, om ikke mer, og det da er en mindre Grind, saa er det let at indse, at Udbyttet bliver saa lidt i Forhold til Tiden, at det paa ingen Maade kan betale sig. Man behøver kun at tænke lidt tilbage paa den ualmindelig store Flok, som kom ind der den 18. August 1908, som vel kunde anslaaes til c. 800 Hvaler, og Udbyttet blev kun mellem 3 og 4 Skind til Baaden, og tilmed saa bedrøvet, at det for en stor Del ikke var Menneskeføde. Det var dette slette Resultat, som gav Anledning til, at en stor Flok, som blev set ud for Kvivig den 24. s. M., blev dreven til Midvaag. Det lykkedes godt at faa den derhen, den døde straks og gav et forholdvis godt Udbytte. Der er særlig nu, mere end før, almindelig Stemning blandt Kvivig Sogns Beboere for at drive Grind herfra til Midvaag, naar Omstændighederne tale derfor, men det er ofte, at Strømforholdene, og til sine Tider Vejret, gør det umuligt.

Lejnum har ofte været omtalt som en Plads, hvor man har ment, bestemt maatte egne sig til at dræbe Grind, men dels har det været forbudt, og dels har Beboerne i Vestmanhavn stadig sat sig derimod, desuagtet, da en liden Flok paa 24 Hvaler, den 21. August 1909, blev set, og kom ind paa Lejnum, saa blev alle de tilstedekomne, med Unntagelse af to Baadsmandskaber fra Vestmanhavn, enige om at forsøge at dræbe den der. Det lykkedes saa udmærket, at den døde paa nogle faa Minutter, uagtet de to Baadsmandskaber gjorde al den Modstand de kunde. Det var altsaa et talende Bevis for, at Lejnum i mange Tilfælde vilde være en god Hvalvaag. Her imod kan maaske gøres den Indvending, at Lejnum er en Brændingsplads, hvad den ogsaa til visse Tider er, men Grindfangste indtræffe som Regel om Sommeren, og om Sommeren er det ikke ofte, at Baade ikke kunne kom ud og ind der, og naar der enten skulde være betydelig Brænding, eller Tegn dertil, saa vilde ingen fornuftige Mennesker finde paa at drive Grind der ind. Der er adskillige Grinde slupne, og gaaet tabt, under Drivningen herfra til Vestmanhavn, som antagelig med Held kunde være dræbte paa Lejnum, hvis det havde været tilladt, og Enighed var tilstede.

Der kunde være andre Ting at bemærke, men det anførte vil formentlig være nok til, at Lagtinget vil tage dette vort velmente Andragende under Overvejelse.

Tingets ærede Medlemmer ville se, at vort Andragende ikke er præget af nogen som helst Egen-Interesse, tværtimod, naar vi, (som nedenfor er anført,) ville være villige til, naar det skønnes at være hensigtsmæssigt at drive Grind herfra til Midvaag, saa er det indlysende, at vi derved skyde en Egen-Fordel bort fra os, for at det kan komme en større Del af Befolkningen tilgode.

Vort Andragende og Ønske gaar altsaa ud paa følgende, at, der gives Tilladelse til at dræbe Grind i Lejnum, naar det skønnes at være tilraadeligt, at der vælges 4 Grindeformænd der, som for enhver anden Hvalvaag, og at disse 4 vælges kun af Kvivig Sogns Beboere, at, disse 4 Formænd, i Forening med Finderen, skulle tage Bestemmelse om, enten Grinden skal drives til Lejnum eller Midvaag eller til Vestmanhavn, alt efter som Forholdet er med Strømmen, Vejrliget, Tiden paa Dagen, samt i hvilken Retning Grinden af sig selv er tilbøjelig at ville gaa, o. s. v. og endelig, at, saafremt Grinden bliver dreven til en

af de to sidstnævnte Hvalvaage, da skulle de som ere valgte for Lejnum fratræde som fungerende Formænd, og de som ere valgte for den Hvalvaag, hvortil Grinden drives, skulle overtage Kommandoen, saa snart de ere komne til Stedet.

Der er delte Meninger om, af hvem nærværende Andragende bør underskrives. Nogle mene, at det bør underskrives af alle til Vestmanhavns Grindedistrikt hørende Beboere. Vi kan nok fra den ene Side set, billige den Ansøelse, men paa den anden Side mene vi, at den dels bliver uforholdsmæssig kostbar og dels unødvendig. Skal Andragendet underskrives over alt i Strømø Syssel, hele Vaagø Syssel og Vestsiden af Østerø Syssel, saa maa en paalidelig Mand rejse til alle de forskellige Bygder; det tager lang Tid, og koster mange Penge. Vor Mening er, at da Lagtingets Medlemmer, som er Folkets valgte Tillidsmænd, (og de ere fra alle Landets Sysler,) tage Sagen under Behandling og Overvejelse, saa ville de efter deres Skøn og bedste Overbevisning handle paa Befolkningens Vegne.

Med Henvisning til det foran anførte tillader man sig i al Årbødighed at udtale Ønskeligheden af, at Lagtinget vil tage dette vort velmente Andragende hurtig under Overvejelse, og saafremt det, (hvad vi forvente,) vinder Lagtingets Tilslutning, da snarest muligt at sende det til Justitsministeriet, hvor vi ere forvissede om, at det vinder sammes Bifald, saafremt det bliver vel anbefallet af Færøernes Lagting, og vil vi saa bede Amtmanden om, snarest at underrette os om Udfaldet, for at vi kan vide, hvad vi herefter har at rette os efter.

Kvivig, i Juni 1910.

Årbødigst.

(Underskrifter.)

Ved Sagens foreløbige Behandling den 10. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til Udvalget i Sagen om Ændring i Fiskeriloven. Den 15. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra forskellige Beboere af Stykket, Lejnum og Kvivig er indkommet et Andragende til Lagtinget om dets Bistand til, at Lejnum kan blive benyttet som Hvalvaag.

I Reglementet af 1. Juni 1909 for Grindfangsten paa Færøerne § 10, nævnes Midvaag og Vestmanhavn, men hverken Lejnum eller nogen anden Plads paa Vestsiden af Strømø eller paa Vaagø, blandt de Hvalvaage, hvortil Grinder, naar saadant er muligt, bør drives. Andre Pladser end de egentlige Hvalvaage maa ikke benyttes, medmindre man, ved at drive Grinden til en af disse, udsætter sig for at tabe den.

I Andragendet anføres, at det i visse Tilfælde paa Grund af Strøm- eller Vindforhold vil være forbundet med for stor Risiko at drive Grinden til Midvaag, som er en god Hvalvaag, og hvad Vestmanhavn angaar fremhæves det, at Erfaringen har vist, at Fangsten tager saa megen Tid og i det Hele er forbunden med saa mange Vanskeligheder, at det ikke kan betale sig at benytte Pladsen som Hvalvaag. Det paapeges derhos, at det til Tider kan være vanskeligt at drive Grinder til Vestmanhavn, medens Lejnum med Fordel kunde benyttes. Sidstnævnte Plads anses Andragerne for at være skikket til Grindfangst, naar Brænding ikke lægger Hindringer i Vejen herfor.

Af de anførte Grunde mener Andragerne, at det bør bero paa et frit Skøn af de paagældende Grindeformænd og Mandskabet paa Findingsbauden,

hvorvidt visse Grindeflokke skulle drives til Midvaag, Vestmanhavn eller Lejnum, og de ønske, at der maa blive foretaget den med Hensyn hertil fornødne Ændring i Grindereglementet.

Udvalget finder, at der er Anledning til at underkaste det rejste Spørgsmaal en nærmere Undersøgelse og Overvejelse og skal tilraade, at Andragendet tilstilles Kommunalforstanderskaberne paa de Pladser, der ere nærmest interesserede i Sagen, til Erklæring. Udvalget og siden Tinget kan tage Andragendet under nærmere Overvejelse, naar Erklæringerne fra Forstanderskaberne ere indkomne.

Man skal derfor foreslaa til Vedtagelse:

En Afskrift af Andragendet tilstilles Forstanderskaberne for følgende Kommuner til Erklæring, nemlig Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld, Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune, Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld og Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune.

Ved Sagens 2. Behandling den 20. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

XLVIII. Antagelse af Husevig som Hvalvaag.^{*)}

Den 11. August fremlagdes følgende Andragende:

Til
Lagtinget.

Undertegnede Lagtingsmænd fra Sandøen tillader sig herved at andrage om Tingets Medvirkning til, at Husevig bliver optaget som Hvalvaag i Grindereglementet.

Lagtingssalen, den 10. August 1910.

J. M. Hentze.

A. C. Evensen.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1909, Side 341.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 12. August vedtoges det efter Forslag af Hentze at henvise den til *Udvalget i Sagen om Ændring i Fiskeriloven*. Den 6. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

En lignende Sag forelaa til Behandling i Lagtinget i Fjor. Tinget vedtog da at udsætte Sagen indtil videre; jfr. Lagtingstidende for 1909, Side 244, Punkt 15.

I Aar have Lagtingsmændene fra Sandø rejst Sagen ved Andragende til Tinget.

Samtidig med nærværende Sag har Udvalget haft til Behandling en Sag om eventuel Optagelse af Lejnum i Grindereglementet som Hvalvaag. Sidstnævnte Sag er af Tinget tilstillet forskellige Kommunalforstanderskaber til Erklæring.

Vedkommende Erklæringer ere endnu ikke indkomne til Tinget, og Sagen kan derfor ikke ventes afgjort af Tinget i indeværende Samling.

Hvad angaar Sagen vedrørende Husevig, da anser man denne for i ethvert Fald ikke at være saa paatrængende, at der alene af Hensyn til den skulde være tilstrækkelig Anledning til allerede nu at søge udvirket en Ændring i det under 14. Juni f. A. udkomne Reglement for Grindefangsten.

Man mener derfor, at Sagen om Husevig som Hvalvaag ikke bør behandles nærmere, medmindre Tinget skulde finde, at der af andre Grunde, f. Eks. som Følge af den anden foran ommeldte Sag, skulde findes at være tilstrækkelig Anledning til at foreslaa en Ændring i Grindereglementet.

I Henhold hertil foreslaar Udvalget Tinget at vedtage følgende:

Lagtinget henholder sig til sin Vedtagelse i 1909 om, at Sagen om Optagelse af Husevig i Grindereglementet som Hvalvaag udsættes indtil videre.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 9. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

XLIX. Ordning af Medicinalhandelen paa Færøerne.^{*)}

Den 11. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Thorshavn, den 9. August 1910.

Som det høje Lagting bekendt har cand. pharm. Johs. Djurhuus oprettet en Forretning her i Thorshavn, som han kalder »Tjaldur Apothek«, og hvorfra han udsælger alle Slags Medicinalvarer saavel i Haandkøb som efter Recepter.

Mit Apotheks Nettooverskud var sidste Aar Kr. 2779.49. Apotheket vil ikke kunne bestaa i Længden i Konkurrence med en Forretning, som har, eller i ethvert Tilfælde paatager sig alle Rettigheder uden at have nogensomhelst af det autoriserede Apotheks Forpligtelser.

Jeg har som Apotheker Forpligtelse til at holde tilstrækkeligt Personale, at være forsynet med Medicinalvarer, der holde de strengeste Kvalitetsprøver, at fastholde de af Ministeriet bestemte Priser paa Medicin og i det Hele holde et Apotek, der er underkastet den allerstrængeste Kontrol, alt dette samtidigt med, at cand. pharm. Djurhuus ved at løse en Handelsbevilling fuldstændig optræder som Apotheker, uden den fjærneste Kontrol, og uden nogensomhelst Forpligtelser, hverken med Hensyn til Kvalitet, Priser eller lignende.

Hidtil har jeg endvidere anset det som min Forpligtelse at sørge for, at Færøerne altid ere forsynede paa en fuldt ud tilstrækkelig Maade med Medicinalvarer, men dette bliver vanskeligt om ikke umuligt i Fremtiden, naar enhver Person kan sælge Medicinalvarer blot ved at løse Handelsbevilling.

Jeg har henvendt mig til Fysikatet og Sundhedsstyrelsen om at faa foretaget Skridt til at forhindre en saadan Medicinalkonkurrence her, men inden der kan ventes noget Svar eller foretages noget Skridt fra Autoriteternes Side, er antagelig Lagtingssamlingen sluttet. Derfor tillader jeg mig herved at anmode det høje Ting om straks i denne Samling at ville gøre Skridt til at faa et Lovforslag fremmet, om at de danske Medicinallove udvides til at gælde for Færøerne foreløbig for et Tidsrum af 2—5 Aar.

Naar nogle Aar er gaaet, vil Forholdene antagelig i Ro kunne overvejes af det høje Ting paa Basis af de nye Medicinallove for selve Kongeriget, hvilke for Tiden er under Arbejde i Medicinalkommissionen.

Det vil sikkert være indlysende for det høje Ting, at gøres der ikke noget, vil for Fremtiden enhver Forretning kunne kalde sig »Apotek«, og paa den Konto, saaledes som Tilfældet er med Candidat Djurhuus, sælge saameget Spiritus som Vedkommende ønsker baade med og uden Recept fra autoriseret Læge; og paa samme Maade som det nu allerede gaar med Spiritus, vil det gaa med alle Slags farlige og stærktvirkende Giftstoffer.

Ærbødigst

Finsen.

Til
Færøernes Lagting.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1909, Side 22.

Ved Sagens *foreløbige Behandling* den 13. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til *Udvalget i Lægesagen*. Den 3. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Etatsraad, Apotheker Finsen, Thorshavn, hvori han henleder Opmærksomheden paa, at cand. pharm. Johs. Djurhuus i Thorshavn har aabnet en Medikamenthandel, som han kalder »Tjaldur Apothek«, og hvorfra han udsælger alle Slags Medicinalvarer saavel i Haandkøb som efter Recept. Etatsraaden oplyser, at Nettooverskuddet af hans Apothek »Svane Apotheket i Thorshavn« for 1909 androg 2779 Kr. 49 Øre, og at Apotheket i Længden ikke vil kunne bestaa i Konkurrence med en Forretning, som med eller uden Berettigelse tager sig de Rettigheder, som tilkommer det autoriserede Apothek uden at have de samme Forpligtelser. I denne Forbindelse henviser Etatsraaden til de Forpligtelser, der formentlig paahviler ham som Indehaver af Svane Apotheket, saaledes navnlig Forpligtelse til at holde tilstrækkeligt Personale, at holde Medicinalvarer, som bestaar de strengeste Kvalitetsprøver, at følge de af Ministeriet bestemte Priser paa Medicin, at holde et Apothek, der er underkastet den allerstrengeste Kontrol og endelig at sørge for, at Færøerne altid er forsynede med Medicin paa fuldt ud tilstrækkelig Maade, medens den konkurrerende Forretning i Modsætning hertil ikke har nogen Forpligtelse. Etatsraaden formener nu, at det vil blive vanskeligt om ikke umuligt for ham i Fremtiden at sørge for Færøernes forsvarlige Forsyning med Medicinalvarer, saa længe der haves Adgang for enhver, der løser Handelsbevilling, at sælge saadanne Varer.

Ud fra denne Betragtning har Etatsraad Finsen henvendt sig til Fysikatet og Sundhedsstyrelsen om at faa foretaget Skridt til at forhindre en Medicin-konkurrence som den af Kandidat Djurhuus etablerede, men at indeværende Lagtingssamling ventelig er sluttet, inden der kan foreligge Svar paa disse Henvendelser. Etatsraaden ansøger derfor nu om, at Lagtinget i denne Samling vil gøre Skridt til at faa fremsat et Lovforslag, hvorved de i Danmark gældende Medicinallove udvides til Færøerne, foreløbig for et Tidsrum af 2—5 Aar.

Udvalget har foranlediget, at cand. pharm. Johs. Djurhuus i hoslægte Skrivelse*) udtaler sig om, hvorledes det af ham etablerede »Tjaldur Apothek« drives. Af denne Skrivelse fremgaar, at han har indrettet sin Forretning omtrent som et Apothek paa Landet i Danmark, og at han kun fører Apothekervarer og hvad dermed hører sammen i Forretningen, der ledes af ham personlig. Endvidere oplyser han, at Ekspeditionen foregaar fuldstændig som paa et Apothek, idet Recepterne ekspederes og stemples, som de skulle, og at de takseres efter Medicinaltaksten. Sluttelig meddeler han, at han, forinden Forretningen aabnedes, henvendte sig til Fysikus paa Færøerne og overfor ham erklærede, at han var villig til at underkaste sig Fysici Kontrol.

Svane Apotheket kontrolleres saavidt Udvalget bekendt af Fysikus paa Færøerne.

Udvalget, som i det væsentlige kan tiltræde de Betragtninger, det i Fjor i Apothekersagen nedsatte Udvalg anstillede, finder ikke, at det af cand. pharm. Djurhuus etablerede »Tjaldur Apothek« medfører nogen Fare for det almene. Det er derimod Udvalget bekendt, at Befolkningen, i alt Fald Befolkningen i Thorshavn med Tilfredshed ser paa, at der er startet endnu en Medicinalforretning, og der er Grund til at tro, at saafremt »Tjaldur Apotheket« kan trives her, maa »Svane Apotheket« ogsaa kunne trives som Følge af, at det, saavidt Udvalget bekendt, er beneficeret med f. Eks. Leverance til de færøske Læger, medens Cand. Djurhuus, saaledes som han driver sin Forretning, ikke har tilsvarende Fordele. Man mener derhos megen Betænkkelighed ved at foreslaa Lagtinget gennem Lovgivning at umuliggøre en Medicinalforretning som den af

*) Udelades her.

Cand. Djurhuus etablerede til Fordel for en anden Forretning af samme Slags, som i sin Tid er etableret uden Lagtingets Medvirkning, og hvis mulige Forretigheder fremfor »Tjaldur Apotheke« udover Leverance til Lægerne hviler paa et Grundlag, som i alt Fald ikke kan godkendes af Udvalget, idet den danske Medicinallovgivning ikke gælder for Færøerne.

I Lagtingssamlingen 1909 vedtog Tinget paa Forslag af Formanden at henvende sig til Justitsministeriet med Henstilling, om der maatte være Anledning til at forelægge Lagtinget et nærmere udformet Forslag angaaende Ordningen af Medicinalhandelen paa Færøerne, saaledes at Tinget kunde faa Lejlighed til at tage Sagen under fornyet Overvejelse. Herpaa er der ikke kommet Svar fra Ministeriet, antagelig fordi Spørgsmaalet om Medicinalhandelslovgivningen i Danmark er under Overvejelse i en Kommission. Naar Ministeriet ikke har fundet Anledning til at fremkomme med et Forslag som af Lagtinget ommeldt, formener Udvalget, at denne Sag i alt Fald bør hvile, indtil den forestaaende Revision af paagældende Lovgivning er gennemført i det egentlige Danmark.

Forslag:

Denne Sag udsættes indtil videre.

Ved Sagens 2. Behandling den 6. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

L. Udgivelse af en Lagtingstidende.

Den 29. August fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning.

1. Under Navn af Lagtingstidende udgives for Tingets ordinære Samling i 1910 et trykt Sagreferat i Lighed med Lagtingstidende for 1906.
2. Lagtingstidenden trykkes i et Antal af 300 Eksemplarer og søges udbredt gennem Postvæsenet og paa anden hensigtsmæssig Maade. Betalingen sættes til 1 Kr. pr. Eksempplar.
3. Amtskontoristerne E. Jacobsen og J. Djurhuus antages til Udgivere af Tidenden mod en Godtgørelse af 150 Kr.

Udgiverne skal ordne og tilrettelægge Stoffet til Trykning, læse Korrektur m. v. Arbejdet paabegyndes snarest muligt og skal fremmes

saaledes, at der senest fra 1. November d. A. foreligger Stof til Trykning af mindst $1\frac{1}{2}$ Ark om Ugen.

4. Trykningen af Lagtingsvidenden overdrages »Første Amtstidende«s Bogtrykkeri paa følgende Vilkaar:

Trykningen paabegyndes senest den 1. November d. A. og fremmes saaledes, at der, forudsat fornødent Stof haves, og større Kælleiser i Korrekturen ikke nødvendiggøres, ekspederes mindst $1\frac{1}{2}$ Ark gennemsnitlig om Ugen. Tidenden trykkes med samme Tæthed som forr. Aar.

Under Lagtingsamlingen skal derhos paa Begæring udføres Trykning af Lovforslag og lignende, der som Bilag er bestemt til at indlemmes i Tidenden. Hvis Trykkeriet ikke kan fremlægge denne Del af Arbejdet saa hurtigt, som Lagtinget ønsker, kan Tinget lade paagældende Bilag trykke andetsteds, uden at der herved påføres Iverken Lagtinget eller nævnte Bogtrykkeri noget Forstatningskrav.

Batalingen for Trykkeriarbejdet fastsættes til 10 Kr. 50 Øre pr. Ark. Papiret leveres af Amtskommunen.

5. Udgifterne ved Tilvejebringelse af Lagtingsvidenden for 1910 udredes af Amtsreparationsskonden og Halvdelen heraf refunderes af økonomisk Fond. Indtægterne deles lige mellem begge Fonde.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 31. August vedtoges det med 18 Stemmer mod 0 at lade den overgaa til endelig Behandling.

Ved Sagens endelige Behandling den 10. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

II. De af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Ved Lagtingets Åbning den 29. Juli fremlagdes Tingets Journal, Koptbog og Regningsjournal, som Kognerskab for de af Amtmanden ene afgjorte Sager, og den 2. August henvises Sagen til Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Den 5. September fremlagdes saalydende, af Udvalget afgivne

Betænkning.

Udvalget har gennemgaaet Lagtingets Regningsjournal og Kopibog for Tiden fra Olaidag 1909 til Olaidag i Aar, og har ikke fundet Anledning til at fremsætte noget Forslag til Vedtagelse.

Den 24. September kom Sagen til Behandling, idet Ordføreren refererede Betænkningen.

LII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Den 30te Juli valgtes til Medlemmer af de staaende Udvalg i Hensyn til Forretningsordenens § 8:

1. for de Kirkekasserne vedkommende Sager:
Provsten, P. C. Johannesen og A. C. Evensen;
2. for de Skydskassen vedkommende Sager:
Olsen, N. Djurhuus og Winther;
3. for de Sager, som vedkomme Landkommunerne i Almindelighed:
Skaalum, Thorkildshøj og Skarø;
4. (Budgetudvalget) for de Sager, som vedkomme:
 - a. Amtsrepartitionsfonden,
 - b. Amtsfattiggassen,
 - c. Den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavn samt Renterne af det Hansenske Legat,
 Effersøe, Provsten, Christiansen, Jacobsen, Samuelson, Skarø og Michelsen;

5. for forskelligartede Sager:

H. A. Djuhuus, Poulsen og Winther;

6. for de af Amtmanden ene afgjorte Sager:

Dahl, Samuelsen og Michelsen.

1. Vedkommende Kirkekasserne.

- a. Fra Mikkel Mikkelsen af Sand var indkommet et Andragende om at erholde en Erkendtlighed af Kirkekassen for sin Virksomhed som Graver i 50 Aar i Bygden Sand.

Efter Udvalgets Forslag vedtog Tinget den 22. August følgende:

Tinget udtaler sin Paaskønnelse af, at De i saa lang Tid har virket som Graver, men maa beklage ikke at kunne imødekomme Deres Andragende.

- b. Fra Jesper M. Midjord m. fl. Beboere af Bygden Hove var indkommet en Besværing over den dem paalagte Forpligtelse til at istandsætte Kirkegaarden sammesteds.

Efter Udvalgets Forslag vedtog Tinget den 19. September følgende:

Der svares Jesper M. Midjord m. fl. Beboere af Hove, at mulig Erstatning for det til Vedligeholdelse af Kirkegaarden i Hove anvendte Arbejde, for saa vidt dette ikke er udført som Pligtarbejde, ikke udover det i Fjor bevilgede Beløb af 25 Kr. i Formandsløn, kan paahvile Kirkekassen, men maa tilvejebringes ved Kommunalforstanderskabets Foranstaltning.

- c. Fra Færø Amt og Provsti var indkommet en Skrivelse om Bevilling til Anskaffelse af en Klokke til Kirken i Kvalvig paa Suderø.

Efter Forslag af Formanden vedtog Tinget den 30. August følgende:

Til Anskaffelse af en Kirkeklokke til Kvalvig Kirke paa Suderø bevilges af Suderø Præstegælds Kirkekasse indtil 200 Kr.

2. Vedkommende Skydskassen.

Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtoges den 19de Septbr. til Bestridelse af Skydskassens Udgifter for Regnskabsaaret 1910--11 at paaligne 5155 Kr. 25 Øre, der i Henhold til Lovene af 17de Marts 1865 og 14de Januar 1881 fordeles saaledes imellem Kommunerne:

Nr.	Kommunernes Navne.	Folke- tal.	Særlige Skyds- udgifter.		Fælles Skyds- udgifter.		Til- sammen.	
			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Vaag Sogns Kommune (N.) . . .	690	82	56	179	40	261	96
2	Viderejde, Fuglø og Svinø Sog- nes Kommune	764	91	42	198	64	290	6
3	Kunø, Mygledal og Husum Sog- nes Kommune	407	48	70	105	82	154	52
4	Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune	1110	93	9	288	60	381	69
5	Funding Sogns Kommune . . .	362	30	36	94	12	124	48
6	Næs og Gøte Sognes Kommune	1097	92	4	285	22	377	26
7	Sjov Sogns Kommune	527	41	20	137	2	181	22
8	Ejde — —	595	49	85	154	70	204	55
9	De forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld . . .	1392	78	13	361	92	440	5
10	Vestmanhavns Sogns Kommune .	562	31	54	146	12	177	66
11	De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld . . .	536	30	8	139	36	169	44
12	Nolsø Sogns Kommune	254	14	26	66	4	80	30
13	Vaagø Præstegælds Kommune .	1481	37	17	385	6	422	23
14	Sandø — —	1284	63	11	333	84	396	95
15	Kvalbø Sogns Kommune	632	3	16	164	32	167	48
16	Frodebø — —	1127	5	64	293	2	298	66
17	Porkere — —	514	2	57	133	64	136	21
18	Vaag (S.) Sogns Kommune . . .	645	3	22	167	70	170	92
19	Sumbø — —	426	2	13	110	76	112	89
20	Famien — —	153	0	76	39	78	40	54
21	Thorshavns Kommune	1791	100	52	465	66	566	18
	Tilsammen	16349	904	51	4250	71	5155	25

3. Vedkommende de enkelte Landkommuner.

- Den 18. August meddeltes der Approbation paa et af Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune indsendt Forslag angaaende Fordeling af Udgifterne til Lægevæsenet mellem de forskellige Sogne i Præstegældet for de næste 5 Aar fra 1. Oktober 1910 at regne.
- Den 10. September vedtog Tinget at give Samtykke til, at Mygledal Sogn optager et Laan paa 100 Kr., saaledes at det vil være at tilbagebetale i løbet af 10 Aar, og at Amtmanden bemyndiges til at approbere de nærmere Vilkaar for dets Forrentning.
- Den 12. September vedtog Tinget at give Samtykke til, at Frodebø Sogns Kommune optager et Laan paa 50 000 Kr. til Dækning af, en Del af Udgifterne ved Anlæg af en Trafik og Fiskerihavn i Trangisvaag, saaledes at Amtmanden bemyndiges til at approbere de nærmere Vilkaar for Laanets Forrentning og Tilbagebetaling, samt at anvende 200 Kr. aarlig, som vil være at udrede af Kommunens og Havnevæsenets Kasser i Forening til Afholdelse af Udgifter ved Ansættelse af en Regnskabsfører og Kasserer i Kommunen.
- Den 5. September vedtog Tinget at give Samtykke til, at Vaag (S.) Sogns Kommune optager et Laan paa 1000 Kr. hos Færø Amts Sparekasse til

- 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Rente p. a. til Dækning af Udgifterne ved Skolens Udvidelse samt til nye Veje, saaledes at Amtmanden bemyndiges til at approbere de nærmere Vilkaar for Laanets Tilbagebetaling.
- e. Den 5. September vedtog Tinget at give Samtykke til, at Farnien Sogns Kommune optager et Laan paa 350 Kr. til Dækning af Udgifterne ved en stedfunden Reparation af Farnien Skole, saaledes at Amtmanden bemyndiges til at approbere de nærmere Vilkaar for Laanets Forrentning og Tilbagebetaling.
- f. Den 10. September vedtog Lagtinget at approbere, at Vaag (N.) Sogns Kommune optager et Laan paa 5000 Kr. til Dækning af Udgifterne ved Anskaffelsen af Portøjningskæder for Klaksvig Havn, saaledes at Amtmanden bemyndiges til at approbere de nærmere Vilkaar for Laanets Forrentning og Tilbagebetaling.
- g. Den 17. September vedtog Lagtinget at give sit Samtykke til, at Vestmanna Sogns Kommune optager et Laan paa 600 Kr. til Dækning af Udgifterne ved Opførelsen af en Stenbro over Gjögvarå, saaledes at Amtmanden bemyndiges til at fastsætte de nærmere Vilkaar for Laanets Forrentning og Tilbagebetaling.
- h. Den 5. September vedtog Lagtinget at approbere, at Forstanderskabet for Frødebø Sogns Kommune afkøber D. Thomsen og E. B. Jacobsen, begge af Tveraa, et 40 X 6 Alen stort Jordstykke, hvorover Kommunen har anlagt en Vej.
- i. Den 17. September vedtog Lagtinget i Anledning af et Andragende fra Forstanderskabet for Vaag (S.) Sogns Kommune vedrørende Ekspropriation af et Jordstykke til et Vejanlæg i Vaag at svare:
 »Lagtinget kan ikke foretage sig noget i den foreliggende Sag, som iøvrigt ikke henhører under dets Afgørelse».
- k. Den 15. September vedtog Lagtinget i Anledning af en fra Daniel Peter Midjord af Hove til Amtet indkommen Klage over, at Vejforholdene i nævnte Bygd ere i meget daarlig Stand, at svare Klageren:
 »Lagtinget finder ikke Anledning til for nærværende Tidspunkt at give Porkere Sogn noget direkte Paalæg om Istandsættelse af Vejen i Hove, da Forstanderskabet i Skrivelse af 25. f. M. har forpligtet sig til at fuldføre det paagældende Vejarbejde til »Træder« i Vinterens Løb».
- l. Et af Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrøm Præstegæld indsendt Udkast til Sundhedsvedtægt approberedes med nærmere angivne Ændringer.
- m. Fra Købmand Jens Michelsen af Kvalvig (S.) var indkommen en Klage over at være sat for højt i Kommuneskat for Aaret 1909—10 i Forhold til visse andre Skatteydere i Sognet.
 Lagtinget vedtog den 26. August at svare Klageren.
 »Tinget finder ikke Anledning til at nedsætte den Dem for Regnskabsaaret 1909—10 paalignede Kommuneskat eller at forhøje den Lærer O. N. Skaalum og Fisker Jøen Pauli Hammer for samme Regnskabsaar paalignede Skat».
- n. Angaaende Forholdet mellem Skatten efter Marketal og efter Formue og Løjlighed i Skopen Sogn for Tidsrummet fra 1. Oktober 1910 til 30. September 1912 vedtoges den 10. September i Henhold til Kommunallovens § 22 at fastsætte Skatten efter Marketal til $\frac{1}{10}$ og efter Formue og Løjlighed til $\frac{10}{10}$.

4. Vedkommende Amtsrepartitionsfonden.

- a. Sagen om Ligning til Amtsrepartitionsfonden kom til endelig Behandling den 23. September. Udvalget havde foreslaaet:

For Aaret fra Olaidag 1910 til Olaidag 1911 udskrives til Amtsrepartitionsfondens Fornødenheder et sandt Beløb af 18.388 Kr. 11 Øre. Heraf lignedes:

paa Jordegodset 4258³⁴/₁₀₀ Skattemarker à 1 Kr. 50 Øre 6388 Kr. 11 Øre,
- Kommunerne 12000 " — .

Af det Kommunerne paalignede Beløb fordeles i Henhold til Lov 5. Marts 1909 efter Folketal saaledes som det er fastslaaet ved sidste Folketælling Halvdelen eller 6000 Kr., medens den anden Halvdel fordeles efter Lagtingets Skøn.

Dette Forslag vedtoges.

Det vedtoges at anmode Amtmanden om i Meddelelsen til Forstanderskaberne om Skatteligningen, at henlede Opmærksomheden paa, at Lagtinget maa kræve at Bidragene indgaa inden Regnskabsaarets Udgang, saaledes at de for Aaret 1910--11 paalignede Beløb indgaa, Halvdelen inden 1. April og Halvdelen inden Udgangen af September Maaned 1911.

Den vedtagne Fordeling af hele det Kommunerne paalignede Beløb vil fremgaa af en udarbejdet Repartition, der er vedhæftet som *Bilag 9*.

- b) I en fra Landsfogderiet modtagen Skrivelse var det indstillet, at forskellige i Amtsrepartitionsfondens Regnskab som Forskud henstaaende Sagsomkostninger som uerholdelige førtes til endelig Udgift for Fonden. I Overensstemmelse med Lagtingets Indstilling vedtoges det at føre nogle nærmere angivne Beløb til Udgift for Fonden samt at anmode Landsfogden om at indkræve og om fornødent inddrive nogle ligeledes nærmere angivne Beløb.

5. Vedkommende Amtsfattiggassen.

I Henhold til Fattiglovens § 5 (jfr. § 9) bevilgedes den 23. September følgende Beløb til Kommunerne for Regnskabsaaret 1910--11:

Til Norderøernes Præstegælds Kommune:

Vaag Sogn	150 Kr.
Mygledal Sogn.	200 —
- Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune:	
Andefjord Sogn	50 —
- Funding Sogns Kommune	50 —
- De forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld:	
Kollefjord Sogn	100 —
- De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld:	
Thorshavns udenbys Sogn	150 —
- Thorshavns Kommune	300 —
- Sandø Præstegælds Kommune:	
Skaalevig Sogn	100 —

Tilsammen . . 1100 Kr.

6. Vedkommende den økonomiske Fond.

- a) Fra Købmand Gullak Matras m. fl. Beboere af Kirke paa Fuglø var indkommet et Andragende om Undersøgelse af Spørgsmaalet om en paatænkt

Udbedring af Landingsstedet i Bygden og om Tilvejebringelse af et Overslag over Udgifterne herved.

I Anledning heraf vedtog Tinget:

»En Afskrift af Tillidsmandens Betænkning og Overslag samt dennes Tegning tilstilles Andragerne, idet der meddeles dem, at de, hvis et Andragende om et Tilskud til Udbedring af Landingsstedet ønskes indsendt til Lagtinget, maa der medfølge en Erklæring fra Kommunalforstanderskabet om, at samme vil forpligte Fuglø Sogn til at vedligeholde Landingsstedet som offentligt, hvorhos Tegningen maa tilbagesendes.»

b) Fra Kongsbonde J. L. F. Weihe af Sælletræ var indkommet et Andragende om, at Lagtinget vil fastsætte en Takst for Benyttelse af en ham tilhørende Landingsbro ved Sælletræ.

I Anledning heraf vedtog Tinget at svare Andrageren:

»Lagtinget ser sig ikke i Stand til at foretage sig noget i Retning af at fastsætte en Takst for Benyttelsen af den Kongsbonde Johan Lassen Frederik Weihe tilhørende Landingsbro ved Sælletræ.«

c) Den 10. September vedtog Lagtinget følgende Betænkning ang. Veje, Broer og Landingssteders Tilstand:

Der er indkommet Indberetninger fra samtlige Sysler undtagen Norderøernes Syssel angaaende Vejes, Broers og Landingssteders Tilstand.

Udvalget skal bemærke følgende med Hensyn hertil:

1. Norderøernes Syssel.

Forslag ad. 1.

Amtmanden anmodes om at foranledige, at Indberetning angaaende Vejes, Broers og Landingssteders Tilstand i Norderøernes Syssel bliver indsendt af Sysselmanden, samt om, paa Tingets Vegne at foranstalte, hvad der maatte være fornødent i Anledning af Indberetningen.

2. Østerø Syssel.

Lagtingets Opfordring til vedkommeende Forstanderskab om at foranstalte Broen over Stóra i Bygden Øre istandsat er efterkommet.

Iøvrigt er ikke fundet Anledning til nogen Udsættelse.

3. Strømø Syssel.

a. Angaaende Vejen fra Broen over Sandaa ved Thorshavn til op mod Klett.

Der blev i 1909 af Lagtinget givet Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld Paalæg om at sætte Strækningen fra Sandaa til Velbestad og Kirkebø i forsvarlig Stand inden Olaj 1910 under en daglig Bøde jfr. nærmere Lagtingstidende 1909, Side 214.

Sysselmanden har nu under 14. August d. A. indberettet, at den Strækning af paagældende Landevej, som i sin Tid er anlagt af Thorshavns Kommune, er blevet en Del udbedret ved at der er gravet dybe Grøfter paa begge Sider af den, og at den som Følge deraf var i farbar Stand paa det paagældende Tidspunkt; men da Vejen paa flere Steder var meget lav paa Midten fordi der manglede Fyld antager Sysselmanden, at den i Regn og Tøvejr til Vinter næppe vil blive farbar. Foranførte gjaldt hovedsagelig Vejens laveste Punkt i Dalen vest for Sandaa.

Imidlertid har Udvalget bragt i sikker Erfaring, at Vejen er blevet paaført Fyld i tilstrækkeligt Omfang, formentlig efter at den er blevet besigtiget af Sysselmanden, og at den i det Hele taget er forsvarlig for Tiden.

Man mener derfor, at dette Punkt maa anses for at være bragt i Orden.

b. Lagtinget vedtog i Fjor at rette en Opfordring til Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune om at istandsætte Broen over Fosaa i Vestmanhavn behørig, jfr. nærmere herom i Lagtingstidende 1909. Side 219. Post 3. b.

Efter Sysselmandens Indberetning og vedlagte Erklæring fra Lagtingets Tillidsmand, som har besigtiget Broen den 29. August d. A., er der kun foretaget nogle mindre væsentlige Istandsættelser, saaledes at Broen ikke er forsvarlig til Færdsel.

Vedkommende Forstanderskab vil imidlertid ikke erkende Rigtigheden af Sysselmandens og Tillidsmandens Skøn, jfr. hoslagte Skrivelse*) af 25. Juli d. A. fra Forstanderskabet.

Forstanderskabet udtaler, at det ikke finder Anledning til at foretage en saa stor Reparation, som den af Lagtinget foreslaaede, af den nuværende Bro, der er gammel, men menes at kunne vare nogle Aar endnu; men agter at opføre en ny Stenbro, naar det gøres nødvendigt.

Udvalget anser det for betænkeligt paa Grundlag af det foreliggende at skride til Anvendelse af Dagmulkter for at fremtvinge en Istandsættelse eller Nyopførelse af Broen, men vil foreslaa at Tinget lader Broen underkaste et Syn ved Mænd, der udmeldes af Retten, samt at Tinget udsætter Bestemmelsen om de eventuelt videre fornødne Foranstaltninger til senere.

Forslag ad 3. b.

Retten anmodes om at udmelde to kyndige og uvillige Mænd til under en af dem foretagen Forretning at afgive et Skøn over, hvorvidt den i Vestmanhavn værende Bro over Fosaa er i forsvarlig farbar Stand og til i benægtende Fald at udtale sig om, hvilke Istandsættelser eller Nyanlæg der bør foretages, for at Broen kan komme i saadan Stand.

En Afskrift af Sysselmandens Indberetninger og Lagtingets Tillidsmands Erklæringer for 1909 og 1910 angaaende denne Bro, samt af Forstanderskabets Skrivelse af 25. Juli d. A. fremsendes med Annødning til Retten.

c. Lagtinget vedtog i Fjor at opfordre Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld til at foranledige *Broen over Saksen- elven* behørig istandsat eller fornyet, jfr. Tidenden Side 220, Post 3. c.

Sysselmanden indberetter, at Broen den 14. Juli d. A. ikke var istandsat, og at den var helt uforsvarlig.

Forstanderskabet meddeler i hoslagte Skrivelse af 2. d. M. til Lagtinget, at det, da Broen har været og endnu er farbar, har ment, at Forhandlingerne om Broen uden Skade kunde udsættes til Forstanderskabets Efteraarsmøde. — Det hedder iøvrigt i Skrivelsen, at Broen kun er meget lidt benyttet, og at den ikke er betydelig anderledes, end den har været i en Aarrække.

Forslag ad 3. c.

Amtmanden anmodes om, i Tilfælde af at Forstanderskabet ved det i sammes Skrivelse af 2. d. M. ommeldte Møde, der agtes afholdt i Slutningen af indeværende Maaned, vægrer sig ved at lade Broen over Saksenelven istandsætte eller fornye indenfor et passende Tidsrum, at foranledige Syn afholdt og iøvrigt at foretage det fornødne i Lighed med, hvad Tinget har vedtaget vedrørende Broen over Fosaa i Vestmanhavn (Post 3. b.).

4. Vaagø Syssel.

Der er kun gjort et Par mindre Udsættelser, nemlig om at Rækværket, som hører til Træbroen over Stora i Sandevaag, tildels er raaddent, og at der mangler 3 Brædder i Gulvet af Broen over Sjatlaa imellem Sørvaag og Midvaag.

*) Udelades her.

Forslag ad 4.

1. En Afskrift af Sysselmandens Indberetning tilstilles Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune med Opfordring om at udbedre paagældende Mangler paa behørig Maade.
2. Amtmanden anmodes om at opfordre Sysselmanden til i sin næste Indberetning angaaende Veje, Broer og Landingssteder, at anføre, hvorvidt Udbedringen har fundet Sted.

5. Sandø Syssel.

Der er intet fundet at udsætte.

Vejen i Sands Lj. med Hensyn til hvilken Lagtinget i Fjor vedtog at give paagældende Forstanderskab Paalæg om Istandsættelse, jfr. Tidenden Side 207, er bragt i forsvarlig Stand.

6. Suderø Syssel.

Der bemærkes kun, at Gøten i Kåragjov (Landevejen Kvalbø--Trangisvaag) et Par Steder trænger til Udbedring, og at det vilde være hensigtsmæssigt, om Gøten blev ryddet for løse fra Fjældet nedfaldne Sten.

Forslag ad 6.

Amtmanden anmodes om at foretage det fornødne i Lighed med Tingets Vedtagelse ad Post 4.

(Se igøvrigt ang. økonomisk Fond det vedhæftede *Bilag 7.*)

7. Decision af Regnskaber.

Til Tinget var indkommet efternævnte Regnskaber, forsynede med besvarede Revisionsantegnelser samt Revisors Vedtegnelser:

1. Regnskab for Norderøernes Præstegælds Kirkekaske for Aaret 1909.
2. Regnskab for Østerø Præstegælds Kirkekaske for s. A.
3. Regnskab for Sydstrømø Præstegælds Kirkekaske for s. A.
4. Regnskab for Thorshavn Kirkes særlige Kaske for s. A.
5. Regnskab for Nordstrømø Præstegælds Kirkekaske for s. A.
6. Regnskab for Vaagø Præstegælds Kirkekaske for s. A.
7. Regnskab for Sandø Præstegælds Kirkekaske for s. A.
8. Regnskab for Suderø Præstegælds Kirkekaske for s. A.
9. Regnskab for Vaag (S.) Kirkes særlige Kaske for s. A.
10. Regnskab for Færø Amts Skydskasse for Aaret til 30te September 1909.
11. Regnskab for Vaag Sogns Kommune (N.) for s. A.
- 12—14. Regnskaber for Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune for s. A.
- 15—17. Regnskaber for Viderø, Fuglø og Svinø Sognes Kommune for s. A.
- 18—19. Regnskaber for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune for s. A.
20. Regnskab for Funding Sogns Kommune for s. A.
21. Regnskab for Ejde Sogns Kommune for s. A.
22. Regnskab for Sjøv Sogns Kommune for s. A.
- 23—24. Regnskaber for Næs og Gøte Sognes Kommune for s. A.
- 25—29. Regnskaber for de forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld for s. A.
30. Regnskab for Vestmanhavn Sogns Kommune for s. A.
- 31—33. Regnskaber for de forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld for s. A.

34. Regnskab for Nolsø Sogns Kommune for s. A.
 - 35—39. Regnskaber for de til Vaagø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
 - 40—43. Regnskaber for de til Sandø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
 44. Regnskab for Kvalbø Sogns Kommune for s. A.
 45. Regnskab for Frodebø Sogns Kommune for s. A.
 46. Regnskab for Vaag Sogns Kommune for s. A.
 47. Regnskab for Porkere Sogns Kommune for s. A.
 48. Regnskab for Sumbø Sogns Kommune for s. A.
 49. Regnskab for Famen Sogns Kommune for s. A.
 50. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Tiden fra Olaidag 1908 til 30. September 1909.
 51. Regnskab for Færø Amts Fattigkasse for Aaret til 30te September 1909.
 52. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for Tiden fra 1. Januar til 30. September 1909.
 53. Regnskab for Grindegarnet i Vestmanhavn for 1909.
 54. Regnskab for Færø Amts Skolefond for s. A.
 55. Regnskab for Fonden for forulykkedes efterladte for s. A.
 56. Regnskab for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuesbørn paa Færøerne for s. A.
 57. Regnskab for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtlighedslegat for s. A.
 58. Regnskab for Færø Amts Bibliotek for Aaret til 31te Marts 1910.
 59. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne for Aaret til 30te September 1909.
 60. Regnskab for Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne for s. A.
 61. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for forulykkedes efterladte paa Færøerne for Aaret 1909, gennemset af Foreningens Revisorer.
 62. Regnskab for Driften af Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen for Halvaaret fra 1. April til 30. September 1909.
 63. Regnskab vedrørende Dykkerdragten for Aaret 1909.
- Samtlige disse Regnskaber decideredes.

8. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

- a. Til Medlemmer af Valgnævne for Folke- og Lagtingsvalgene valgtes:

Sydstrømø Præstegælds Valgdistrikt.

Apoteker Finsen, Landbrugskonsulent Effersø og Købmand Z. Heinesen, alle af Thorshavn.

Suppleanter:

Maler D. Isaksen og Købmand B. A. Samuelsen, begge af Thorshavn.

Nordstrømø Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Vestmanhavn og Kvivig Sogne).
Kirkeværge Niclas Jacobsen, Kvivig, Handelsmand Jacob Hansen og Handelsfuldmægtig Johan Reinert, begge af Vestmanhavn.

Suppleanter:

Odelsbonde Jacob Hansen og Købmand Poul Olsen, begge af Vestmanhavn.

Nordstrømø Præstegælds 2det Valgdistrikt (Saksen, Haldersvig, Kvalvig og Kollefjord Sogne).

Lærer B. Magnussen, Kollefjord, Fisker Mikkel Samuelsen, Haldersvig, og Fisker Z. Zachariasen yngre, Strømnæs.

Suppleanter:

Lærer S. F. Niclasen og Kongsbonde, Agronom Thomas H. S. Egholm, begge af Kvalvig.

Østerø Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Gøte, Næs og Sjøv Sogne).

Lærer J. Poulsen, Strænder, Handelsmand Absalon Jacobsen, Sydregete, og Fyrpasser Simon Thorkildshøj, Næs.

Suppleanter:

Handelsmand M. Poulsen, Tofte, og Kongsbonde Rasmus Rasmussen, Solmunde.

Østerø Præstegælds 2det Valgdistrikt (Ejde og Funding Sogne med Undtagelse af Fundingsbotn).

Tømrer N. Kruse, Ejde, Odelsmand Joen Olrik Christiansen, Gjøv, og Handelsmand Hans Joensen, Ejde.

Suppleanter:

Smed Ole Ellingsgaard, Ejde, og Købmand Ole Olsen, Funding.

Østerø Præstegælds 3dje Valgdistrikt (Fuglefjord og Andefjord Sogne med Fundingsbotn i Funding Sogn).

Handelsmand Jacob F. Olsen, Andefjord, Kongsbonde Ole Olsen, Lervig, og Handelsmand Joen Pauli Thomsen, Andefjord.

Suppleanter:

Handelsfuldmægtig Hans Jacob Petersen og Handelsmand H. M. Høgnesen, begge af Fuglefjord.

Norderøernes Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Vaag, Mygledal, Husum og Kunø Sogne).

Handelsfuldmægtig Urbanus Joensen, Vaag, Handelsbestyrer Olaf Olsen, Mørkenøre, og Fæstebestyrer S. M. Matras, Nordøre.

Suppleanter:

Lærer Alexander Fenniberg, Vaag, og Bager Peter Samuelson, Klaksvig.

Norderøernes Præstegælds 2det Valgdistrikt (Fuglø, Svinø og Videre Sogne).

Smed Joen Hejnesen, Viderejde, Handelsmand J. Christiansen, Norddeble, og Handelsmand A. Matras, Kvannesund.

Suppleanter:

Handelsmand J. M. Matras, Viderejde, og Fisker Jacob Olsen, Fosaa.

Vaagø Præstegælds Valgdistrikt.

Sysselmand Nielsen, Sandevaag, Lærer J. E. Joensen og Odelsbonde D. P. Michelsen, begge af Midvaag.

Suppleanter:

Købmand Hans Nicolai Niclasen og Købmand R. Niclasen, begge af Midvaag.

Sandø Præstegælds Valgdistrikt.

Pastor A. C. Evensen, Sysselmand Schrøter og Kontorist Sigurd Hjalt, alle af Sand.

Suppleanter:

Handelsmand Jens Christen Joensen og Kongsbonde Joen Olsen, begge af Sand.

Suderø Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Kvalbø, Frødehø og Famen Sogne). Handelsfuldmægtig J. Kjelnæs, Bogholder og Student Johan Mortensen, begge af Tveraa, og Købmand Daniel Oliver Holm, Kvalbø.

Suppleanter:

Lærer J. Jakobsen og fhv. Skipper Daniel Jacob Debes Mortensen, begge af Tveraa.

Suderø Præstegælds 2det Valgdistrikt (Vaag, Porkere og Sumbø Sogne). Købmand J. Dahl, Vaag, Lærer N. Djurhuus, Sumbø, og Odelsmand H. C. Larsen, Porkere.

Suppleanter:

Lærer P. Næs og Skomager T. J. Midjord, begge af Vaag.

- b. Til Medlem af Skoledirektionen valgtes Sysselmand A. Samuelson.
- c. Til Medlem af Kommissionen for Færøernes Mellem- og Realskole valgtes Fuldmægtig M. A. Winther af Thorshavn.
- d. Til Medlemmer af Oversundhedskommissionen valgtes Købmændene J. Lützen og V. Mohr samt Dampskibsekspeditor K. Müller, alle af Thorshavn.
- e. Til Revisorer for Færø Amts Sparekasse valgtes Lærer Traber og Førstelærer P. Jensen, begge af Thorshavn.
- f. Til Medlemmer af Udvalget til Fremskaffelse af Regnskabsoversigter valgtes Olsen, Samuelson og Winther.
- g. Til Medlemmer af Udvalget til Forberedelse af Undersøgelser vedrørende Arbejder ved Landingssteder, Broer og Veje valgtes P. C. Johannesen og S. av Skarði.

LIII. Andre Vedtagelser.

1. Genoprettelse af Forsøgsbruget eller Landbrugsskolen i Kirkebø.

Fra Beboere af Sandø og Vaagø var i Samlingen 1909 indkommet Andragende om Genoprettelse af Forsøgsbruget eller Landbrugsskolen i Kirkebø, hvilket Andragende udsattes til Behandling i Samlingen 1910.

Den 18. August vedtog Lagtinget at udsætte Sagen indtil videre og meddele Andragerne Underretning herom.

2. Tilskud til Oprettelse af en Husholdningsskole i Kirkebø.

Fra Helene Patursson af Kirkebø forelaa et fornyet Andragende om, at Lagtinget vil udvirke, at der tilstaaes hende et Statstilskud paa 15,000 Kr. til Opførelse af en Bygning for en Landhusholdningsskole i Kirkebø m. m.

Linget vedtog i den Anledning at svare Andragerinden, at det henholder sig til sit Svar fra 1908 om, at man ikke kan anbefale at det ansøgte Tilskud ydes.

3. Fornyelse af den i 1907 givne Bevilling til Forsikringsforeningen for Forulykkedes Efterladte paa Færøerne.

Fra Bestyrelsen for Forsikringsforeningen for Forulykkedes Efterladte paa Færøerne, var i Samlingen 1909 indkommet Andragende om Fornyelse af den i 1907 givne Bevilling til Foreningen, hvilket Andragende udsattes til Behandling i Samlingen 1910.

Den 11. August vedtog Tinget at udsætte Sagen indtil videre.

4. Ændring i Postfarten mellem Ejde og Kvalvig.

Fra Forstanderskabet for Ejde Sogns Kommune var indkommet Andragende om Tingets Medvirkning til en Ændring i Postfarten mellem Ejde og Kvalvig.

Foranlediget heraf vedtog Tinget at tilstille Postmesteren Andragendet til velvillig Overvejelse.

5. Tilskud til Opdragelsesanstalten Himmelbjerggaarden.

Fra Forstanderen for Opdragelsesanstalten Himmelbjerggaarden pr. Ry var indkommet et Andragende om, at Lagtinget vil bevilge et aarligt Tilskud til Anstalten.

Foranlediget heraf vedtog Tinget, at samme ikke kan yde noget Tilskud til Opdragelsesanstalten Himmelbjerggaarden.

6. Ændring af Bestemmelserne om Afsendelse af Grindebud fra Sørvaag til Myggenæs,

Fra Beboere af Sørvaag var i Samlingen 1909 indkommet Andragende om Ændring af Bestemmelserne om Afsendelse af Grindebud fra Sørvaag til Myggenæs, hvilket Andragende udsattes til Behandling i Samlingen 1910.

Den 6. September vedtog Tinget at henvise Sagen til Amtmandens Afgørelse.

7. Andragende fra Bestyreren af Hvalfangerstationen i Fundingsfjord om Nedsættelse af Abonnementsagift til Telefonvæsenet.

Den 17. September vedtog Tinget:

»Andragendet om en Nedsættelse af Abonnementsafgiften for Hvalfangerstationen i Fundingsfjord kan ikke bevilges.«

8. Andragende fra Stenhugger Peter H. Arge af Thorshavn om Godtgørelse i Anledning af Foranstaltninger vedrørende formentlig Koppetilfælde i Thorshavn.

I Anledning heraf vedtog Tinget følgende Forslag:

1. I det Andragende af 7. August 1910 fra Stenhugger Peter H. Arge, Thorshavn, til Lagtinget om Godtgørelse i Anledning af Foranstaltninger, som er truffet vedrørende formentlig Koppetilfælde i Thorshavn i April 1910, med tilhørende Bilag og en Afskrift af paagældende Udvalgsbetænkning tilstilles Oversundhedskommissionen, skal man anmode Kommissionen om at behandle og afgøre Sagen.
2. Andrageren underrettes om Lagtingets Beslutning og tilstilles en Afskrift af Udvalgsbetænkningen.

9. Eventuel Ændring i Decision paa Antegnelserne til Regnskabet for »Fonden for Forulykkedes Efterladte paa Færøerne« for Aaret 1908.

I Anledning heraf vedtog Lagtinget følgende Forslag:

Lagtingets Decision til Regnskabet for Fonden for Forulykkedes Efterladte vedrørende Aaret 1908 ændres saaledes, at Bestemmelsen om, at visse Bidrag til Fonden for Regnskabsaaret 1907--08 bør indkræves og føres til Indtægt, bortfalder for saa vidt angaar Vaago Syssel.

10. Spørgsmaal om Udgivelse af et Tillæg til »Færøsk Lovsamling«.

Fra Lagtingsmand J. Patursson var indkommet Andragende om Udgivelse af et Tillæg til »Færøsk Lovsamling«.

Foranlediget heraf vedtog Tinget at udsætte Sagen indtil videre.

11. Andragende fra Sysselmand Nielsen om at genoptage Sagen angaaende en færøsk Brandforsikring.

I Anledning heraf vedtog Tinget at udsætte Sagen til Behandling i Samlingen 1911.

12. Andragende fra Jordbrugere i Ørdevig om Erstatning i Anledning af Foranstaltninger med Hensyn til Øjensygdom blandt Faarene.

Foranlediget heraf vedtog Tinget:

1. Lagtinget henstiller Andragendet til Husdyrkommissionen.
2. Andragerne underrettes om Lagtingets Vedtagelse og tilstilles en Afskrift af Udvalgets Betænkning.

13. Erstatning for Legemsskade samt for Beskadigelse af en Baad, foranlediget ved Grindefangst.

Der var indkommet følgende Andragender: Fra 1) Husmand Jens Ludvig af Kvalbø, 2) Skomager Edvard Bærentzen af Thorshavn og 3) Jens Samuelson af Skopen.

Lagtinget vedtog af økonomisk Fond at bevilge de paagældende i Erstatning henholdsvis 1) 20 Kr., 2) 44 Kr. samt at svare 3) Jens Samuelson, at Tinget maa henholde sig til sit Svar paa hans Andragende i 1909 med Hensyn til det samme Erstatningsspørgsmaal.

14. Ang. det Hansenske Legats Renter.

Følgende Andragender vare indkomne:

- a. Fra Johan F. Østerø af Skaalevig om Tilskud til Anskaffelse af en Arbejdsvogn.
- b. Fra Arbejderformand Johannes Danielsen af Velbestad om Tilskud til Anskaffelse af Hest og Vogn.

Tinget vedtog at yde a) Johan F. Østerø af Skaalevig en Understøttelse paa 30 Kr. af det Hansenske Legats Renter samt at svare b) Johannes Danielsen af Velbestad, at Andragendet ikke kan bevilges.

— — —

15. Ang. Amtskommunens Stamningst.

Tinget vedtog at udsætte Sagen til Samlingen 1911.

..

16. Forslag fra Budgetudvalget til Beslutning om Opgørelse af Indtægter og Udgifter ved Lagtings-
tidende for 1905—1909.

I Anledning heraf vedtog Tinget:

Lagtinget anmoder Amtmanden om at foranstalte foretaget en Opgørelse med Hensyn til Udgifter og Indtægter ved Lagtingstidende for 1905, 1906, 1907, 1908 og 1909, saaledes at Netto-Udgiften fordeles ligeligt imellem Amtsrepartitionsfonden og økonomisk Fond overensstemmende med Tingets aarlige Vedtagelser herom (Lagtingstidende B. for 1905, Side 161—165 m. v.).

17. Statusoversigt for Amtskommunen.

Den 23. September vedtoges følgende

Forslag til Beslutning.

Lagtinget vælger et Udvalg paa 3 Medlemmer til indtil Tingsamlingen 1911 at udarbejde Statusoversigt, saavel særlig for hver enkelt af de under Tinget sorterende Kasser som en Fællesoversigt for samtlige Kasser. Oversigten skal, saavidt det lader sig gøre, angaa Aaret til 31. Marts 1911, ellers, hvis Materiale ikke kan skaffes til nævnte Tidspunkt, da Regnskabsaaret 1909—10.

Nævnte Udvalg skal derhos give en Oversigt over Amtskommunens Telefonanlæg, dets Anlægsudgifter og Gældsforhold samt endelig Anlægsregnskab for Sanatoriet.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes s. D. Olsen, Samuelson og Winther.

18. Afholdelse af et Feriekursus i Thorshavn i Sommeren 1911.

Fra Skoledirektionen var indkommet et Andragende om Bevilling af et Beløb paa 600 Kr. til Dækning af Udgifterne ved Afholdelse af et Feriekursus i Thorshavn i Sommeren 1911.

Provsten foreslog at vedtage:

Der bevilges af den økonomiske Fond et Beløb af indtil 600 Kr. som Tilskud til Dækning af Udgifterne ved Afholdelsen af Feriekursus for Folkeskolclærere og -lærerinder i Thorshavn i 1911, under Forudsætning af, at den dertil iøvrigt fornødne Bevilling opnaas paa Finansloven.

Dette Forslag vedtoges.

Lagtingets 53. ordinære Møde begyndte Lørdagen den 24. September, Eftermiddag Kl. 1½. Ved dette Mødes Tilendebringelse sluttedes Samlingen, som havde varet 50 Dage.

Tilføjelser.

I.

ad Sag II (Om Statstilskud til Navigationsundervisning og Undervisning i Motorlære).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 8. April 1911.

Paa Finansloven for Finansaaret 19¹¹/₁₂ er under Konto § 26 III Nr. 31 bevilget til Justitsministeriets Disposition til Undervisning til Styrmandseksamen og i Motorlære saavel theoretisk som praktisk paa Færøerne 2000 Kr.

Hvilket man herved skal meddele Hr. Amtmanden i Forbindelse med Skrivelse af 23. Februar d. A.

P. M. V.

Rentmann.

A. Tang,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad Sag III (Opmaaling og Kortlægning af Bill Bailey Banken).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 21. Februar 1911.

I Anledning af det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 17. September f. A. hertil tilbagesendte, i afvigte Lagtingssamling behandlede Andragende, hvori anholdes om, at den vest for Færø-Banken beliggende Bill Bailey Banke maa blive opmaalt og kortlagt, skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at Justitsministeriet ikke finder tilstrækkelig Anledning til at søge nogen Bevilling til det ommeldte Formaal.

Man vedlægger 2 af Ministeriet fremskaffede Søkort over Nordatlant. havet, henholdsvis et fra Marineministeriet modtaget dansk Kort, i hvilket det lægste Lodskud paa Bill Bailey Banken er indlagt og Bankens Navn indtegnet med rødt, og et gennem Udenrigsministeriet fremsendt af Missrs. Inray, Laurie

Norrie & Wilson udgivet Søkort, hvorpaa en Banke, — formentlig Bill Bailey Banken — noget sydvest for Færø-Banken findes afsat.

Bülow.

A. Tang,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad Sag VI (Angaaende Laan til Aktieselskabet Føroya Handil og Industri Partafelag).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 31. Marts 1911.

Justitsministeriet har D. D. tilskrevet A. S. Føroya Handil og Industri Partafelag saaledes:

»I Forbindelse med Skrivelse af 3. Marts f. A. angaaende det af Selskabet ansøgte Statslaan paa 50,000 Kr. til Fremme af forskellige industrielle og merkantile Foretagender paa Færøerne, skal man til Efterretning meddele, at efter at Hr. Olaf á Heygum nu under 29. ds. har tilskrevet Ministeriet, at han tilbagekalder det af ham paa Selskabets Vegne indgivne Andragende om det nævnte Statslaan, maa Ministeriet allerede af denne Grund betragte Sagen som definitivt bortfalden.«

Hvilket man herved skal meddele Hr. Amtmanden til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Lagtinget.

P. M. V.

Rentzmann.

Chr. Lundbye,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad Sag VIII (Bevilling til Føroya Fólkaháskúla).

Fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet er modtaget saalydende Skrivelse:

Ministeriet

for

Kirke- og Undervisningsvæsenet.

København, den 29. December 1910.

Ved Skrivelse af Dags Dato har Ministeriet beskikket Provst P. Petersen af Østerø som Tilsynsførende med Thorshavns Folkehøjskole med Bemyndigelse til paa Ministeriets Vegne ved Besøg paa Højskolen at undersøge Undervisningens Tilstand for derom at gøre aarlig Indberetning til Ministeriet. Som Tilsynsførende med Højskolen vil det derhos tilkomme Provst Petersen at afgive Attestation med Hensyn til Skolens Opgivelser samt alle saadanne Erklæringer, som maatte blive ham afkrævet af Ministeriet, i hvilken Anledning han er berettiget til ved Henvendelse til Skolens Forstander at forlange alle fornødne Oplysninger.

Hvilket tjenstlig meddeles til Efterretning idet henvises til Direktionens Skrivelse af 20. Oktober d. A. samt idet tilføjes, at Ministeriet paa Forslag til Finansloven for Finansaaret 19¹¹,₁₂ paa Konto § 21 IV. M. d., som Tilskud til den heromhandlede Højskole har søgt et Beløb af 900 Kr. som 1. Del af en ny 10-aarig Bevilling paa 900 Kr. aarlig paa Betingelse af, at der for samme Tidsrum af de under Færøernes Lagting sorterende Midler ydes Skolen et aarligt Tilskud af mindst 300 Kr.

Jacob Appel.

Til

Færø Amts Skoledirektion.

ad Sag IX. (Sagen angaaende Anlæg af Kørevej Skopen—Sand med Arm til Trødum).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 29. Juni 1911.

Efter at Justitsministeriet paa den ved Amtets Skrivelse af 24. November f. A. angaaende Anlæg af en Landevej Skopen—Sand med Arm til Trødum dertil givne Foranledning havde tilskrevet Ministeriet for offentlige Arbejder, har man fra samme modtaget den hofølgende Skrivelse af 15. d. M. med ligeledes medfølgende Bilag.

Under Henviſning til det saaledes fremkomne, særlig til det i Vandbygningsdirektørens Erklæring af 17. Marts d. A. udtalte angaaende de nødvendige Ingeniørarbejder, skal man, idet man vedlægger Sagens ældre Akter, anmode om, at der maa blive indhentet en fornyet Udtalelse fra Lagtinget, navnlig med Hensyn til den mulige Kombination af nærværende Sag og den Amtet med Skrivelse af 15. d. M. tilbagesendte Sag angaaende eventuelle Havneanlæg.

Det tilføjes, at Ministeriet maa forbeholde sig sin Stilling med Hensyn til

Spørgsmaalet om det Tilskud, Staten vil kunne yde til Anlægget, der ved Finansloven for Finansaaret 19¹⁰/₁₁ § 26 — III — Nr. 54 er fastsat til ³/₁₁ af 34,300 Kr. + 2700 Kr. eller 27,750 Kr., eventuelt vil kunne beregnes efter det Beløb, der medgaar til Anlægget, selv om det maatte overstige 37,000 Kr., hvorved bemærkes, at Ministeriet i hvert Fald ikke uden yderligere finansiel Hjemmel anser sig for bemyndiget til at anvende noget Beløb til Anlægget udover de ommeldte 27,750 Kr. og saaledes ikke er enig i det i Amtets ovennævnte Skrivelse af 21. November f. A. om Bevillingens Forstaaelse udtalte.

Klaus Berntsen.

A. Tang.
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad Sag X. (Sagen angaaende Lønning til Sognefogden i Vaag (S.) m. m.).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 9. Januar 1911.

Ifølge den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 28. November f. A. indsendte Indstilling af 24. September s. A. har Lagtinget vedtaget at indsende et til Tinget indkommet Andragende fra Forstanderskabet for Vaag (S.) Sogns Kommune om Fritagelse for at yde 200 Kr. aarlig til den sammesteds ansatte Sognefogeds Lønning, til Justitsministeriet, idet Lagtinget har henstillet, at Forpligtelsen bortfalder, og at den til Polititjeneste i Suderø Syssel givne aarlige Bevilling paa 1000 Kr. forhøjes til 1200 Kr., saaledes at Sognefogden lønnes med 900 Kr. aarlig af Statskassen.

Foranlediget heraf skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at Justitsministeriet ikke finder Grund til at søge finansiel Hjemmel for, at den Del af Sognefogdens Løn, der hidtil er afholdt af Kommunens Kasse, fremtidig udredes af Statskassen.

Bülow.

V. Giese,
fg. Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad **Sag XIII** (Bevilling til Udvidelse af Træplantningsforsøgene paa Færøerne, in. in.).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 8. April 1911.

Paa Finansloven for Finansaaret 19¹¹/₁₂ er der under Konto § 26 III Nr. 75 bevilget et Beløb af 1000 Kr. »Til Iværksættelse af Forsøg med Udplantning af Fyr paa Sandø, Suderø og Vaagø blandt Færøerne.«

Hvilket man herved under Henvisning til Amtets Skrivelse af 22. November f. A. skal meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Lagtinget.

P. M. V.

Rentsmann.

A. Tang,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad **Sag XIV** (Spørgsmaal om Bortfald af Statskassens Tilskud til »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« og »Suderø Fiskeriforsikring«).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 15. Juni 1911.

Ved at tilbagesende den med Amtets Skrivelse af 24. Novbr. f. A. indsendte Sag angaaende eventuelt Bortfald af de paa Finanslovens § 20 V E. opførte Tilskud til »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« og »Suderø Fiskeriforsikring«, skal man, efter at Sagen har været forelagt Finanslovkommissionen, til Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at man ikke mener at burde søge Bevillingen ophævet indenfor den Periode, for hvilken den oprindelig er bestemt til at gælde, hvorimod man maa anmode om, at der fra det i indeværende Sommer sammentrædende Lagting indhentes en fornyet Betænkning angaaende, hvorvidt Bevillingen bør søges fornyet efter Periodens Udløb, hvilken Betænkning med en Udtalelse fra de paagældende Forsikringsforeninger og Hr. Amtmandens egne Udtalelser derefter forventes indsendt hertil.

B ü l o w.

A. Tang,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad Sag XVIII (Forbedring af Lægeforholdene).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 31. April 1911.

Paa Finansloven for 19¹¹/₁₂ er der under § 26 — III — Nr. 73 bevilget som Tilskud til en Kommunelæge paa Ejde samt til Justitsministeriets Disposition til Befordring af Lægerne paa Færøerne et Beløb af 3000 Kr.

Ved under Henvisning til Amtets Skrivelse af 24. November f. A. at meddele foranstaaende skal man med Bemærkning, at der som Tilskud til en Kommunelæge paa Ejde vil kunne anvendes 2100 Kr. af det saaledes bevilgede Beløb, anmode Dem om med Hensyn til den Del af Bevillingen, 900 Kr., der vil kunne anvendes til Befordring af Lægerne, at indhente en Erklæring fra Fysikus angaaende den nærmere Anvendelse af Beløbet og derpaa forelægge Sagen for Lagtinget, hvis Erklæring med Deres egne Ytringer i Sagen derefter forventes indsendt hertil tillige med Sagens ældre hoslagt medfølgende Bilag.

P. M. V.

Rentsmann.

A. Tang,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad Sag XX (Udskillelse af Myggenæs Sogn som særskilt Kommune).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 13. Februar 1911.

Med Skrivelse af 16. f. M. har Hr. Amtmanden hertil indsendt Lagtingets Indstilling af 18. September f. A., hvori Tinget tilraader, at Myggenæs Sogn, i Overensstemmelse med et af Flertallet af Vælgerne i Sognet fremsat, af vedkommende Forstanderskab anbefalet Andragende, som en selvstændig Kommune udskilles af Vaagø Præstegælds Kommune.

Foranlediget heraf skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at Justitsministeriet overensstemmende med den af Dem i ovenanførte Skrivelse gjorte Indstilling i Medfør af Lov af 28. Februar 1872 § 1 herved bifalder, at den ansøgte Udskillelse foretages saaledes, at de nye Kommuner benævnes »Vaagø Sognes Kommune» og »Myggenæs Sogns Kommune», at Udskillelsen træder i Kraft fra 1. Oktober 1911 at regne, at der forinden vil af Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune være at gøre Forslag om de Vilkaar, paa hvilke Udskillelsen skal foregaa, navnlig ogsaa med Hensyn til Delingen af bemeldte Kommunes Formue og Gæld, Rettigheder og Byrder, at den endelige Bestemmelse af disse Vilkaar overlades til Lagtinget, dog at der forinden gives den samlede Kommunes Beboere Lejlighed til at blive bekendt med Forslaget og til at frenkomme med eventuelle Indsigelser imod samme,

samt at de fornødne Forstanderskabsvalg foretages i betimelig Tid før Udskillelsen efter nærmere Bestemmelse af Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune.

Bülow.

A. Tang,
Fm.

Til
Amtmanden over Færøerne.

II.

A. Love og Anordninger udkomne fra 1. April 1910 til 29. April 1911.

1. Bekendtgørelse af 14. Juni 1910 om en af Justitsministeriet stadfæstet Forandring i Sundhedsvedtægten for Thorshavn.
2. Lov for Færøerne af 16. December s. A. om Kolportagebevillinger.
3. Lov af s. D. om Forlængelse af Lov om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne.
4. Bekendtgørelse af 19. s. M. om Havnereglement for Kvalvig paa Strømø.
5. Lov af 12. April 1911 om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Røglar for den kommunale Beskatning paa Færøerne.
6. Bekendtgørelse af 29. s. M. om ændret Affattelse af Justitsministeriets Bekendtgørelse for Færøerne angaaende Denaturering af Spiritus af 21. August 1908.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

Uddrag af Regnskabet for det Hansenske Legats Renter for Finansaaret 1909—10:

Indtægt.

A.	Beholdning den 1ste April 1909.	Kr. Ø.
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	790 45
B.	Rente af det Hansenske Legat for Aaret fra 1ste April 1909 til 31te Marts 1910	» »
	(Renten er endnu ikke modtaget).	
C.	Rente af det i Sparekassen indestaaende Beløb for Aaret fra 1ste April 1909 til 31te Marts 1910	26 88
	Summa Indtægt...	817 33

Udgift.

I.	Bevilget i Regnskabsaaret 1909—10:	Kr. Ø.
1.	Til Jacob Joh. Matræs af Viderejde til Anskaffelse af Landbrugsredskaber, bevilget 50 Kr. (Udværet den 31. Marts 1910.)	
2.	Til Arbejdsmand Harald Hansen af Thorshavn som Paaskønnelse for udført Arbejde ved Nydyrkning af Haugejord ved Thorshavn..	50 »
3.	Til Beboere af Nordstrømø i Anledning af Anskaffelsen af en norsk Hingst	100 »
II.	Beholdning den 31te Marts 1910.	
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse mod 3 1/2 pCt. Rente	667 33
	Summa Udgift...	817 33

Bilag.

Status-Oversigt

for

Færø Amts økonomiske Fonds disponible Midler

med Angivelse af forventet Status den 30. September 1910.

I. Indtægt.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
A. Beholdning den 1. Oktober 1909:		
1. Forskud til Amtsrepartitionsfonden	17650 00	
2. Restancer	120 00	
3. Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	16183 66	
4. Kontant Beholdning	2420 27	
		36373 93
B. Andre Indtægter for Tiden fra 1. Oktober 1909 til 30. September 1910, anslaaet:		
1. Renter af Fondens Kapitaler	900 00	
2. Udlæg ved Grindefangster af Skadehval	1000 00	
3. Andre Indtægter af Grindefangster	1000 00	
4. Indtægt i Henhold til Lov af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne	10000 00	
5. Andre Indtægter	100 00	
		13000 00
	I alt...	49373 93

II. Udgift.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Anslaaet for Tiden fra 1. Oktober 1909 til 30. September 1910:		
A. Administration:		
1. Løn til Regnskabsfører og Revisor, Trykning m. m.	200 00	
2. Godtgørelse til Lagtingets Tillidsmand vedr. Landingssteder og Broer	320 00	
		520 00
	Overføres...	520 00

		Kr. Ø.
	Overført...	520 00
B.	Tilskud til Landingssteder.....	2380 00
C.	Do. - Broer.....	975 00
D.	Do. - Veje.....	945 00
E.	Do. - Telefonvæsenet.....	10000 00
F.	Do. - Fremme af Industri og Haandværk: Færøsk Stenindustri.....	200 00
G.	Tilskud til Fremme af Oplysning m. v.: 1. Højskolen..... 2. Færøske Skolebøger..... 3. Færøsk Museum..... 4. Færø Amts Bibliotek..... 5. Thorshavns Foredragsforening..... 6. Rejseunderstøttelse til Lærere.....	Kr. Ø. 347 00 1642 00 50 00 855 00 100 00 120 00
		3114 00
H.	Vedkommende Grindefangsten: 1. Erstatning for Skade ved Grindefangster..... 2. Henlæggelse til Fonden for Jordehvalsrettig- hedens Afløsning, 5 pCt. af 25000 Kr. (fra 1. Juni 1909 til 30. September 1910)..... 3. Andre Udgifter.....	Kr. Ø. 1000 00 1250 00 300 00
		2550 00
I.	Forskelligt: 1. Plantagen og Planteskolen ved Thorshavn..... 2. Refusion til Amtsrepartitionsfonden af Halvdelen af Udgifterne ved Lagtingstidende for 1905, 1906, 1907, 1908 og 1909..... 3. Regulering af Arealet omkring Lagtingshuset .. 4. Midlertidig Baadfart mellem Thorshavn og Skopen 5. Syn af Væjen i Sands Li.....	Kr. Ø. 700 00 4300 00 245 00 120 00 15 00
		5380 00
J.	Henlæggelse til Grundfonden.....	1000 00
	I alt...	27064 00

Sammen drag:

Indtægt	49373 93
Udgift.....	27064 00
Forventet Overskud den 30. September 1910.....	22309 93

Anmærkninger:

1. Ad Overskriften. Til disponible Midler er henregnet økonomisk Fonds Midler med Undtagelse af Grundfonden.
2. Ad I. B. 4. Fondens Andel i Hvalafgiften androg i 1909 21519 Kr.
3. Ad II. A. 2. Godtgørelsen vedrører 2 Aar.
4. Ad II. I. 1. Bidraget til Plantagen vedrører 2 Aar (300 Kr. aarlig).

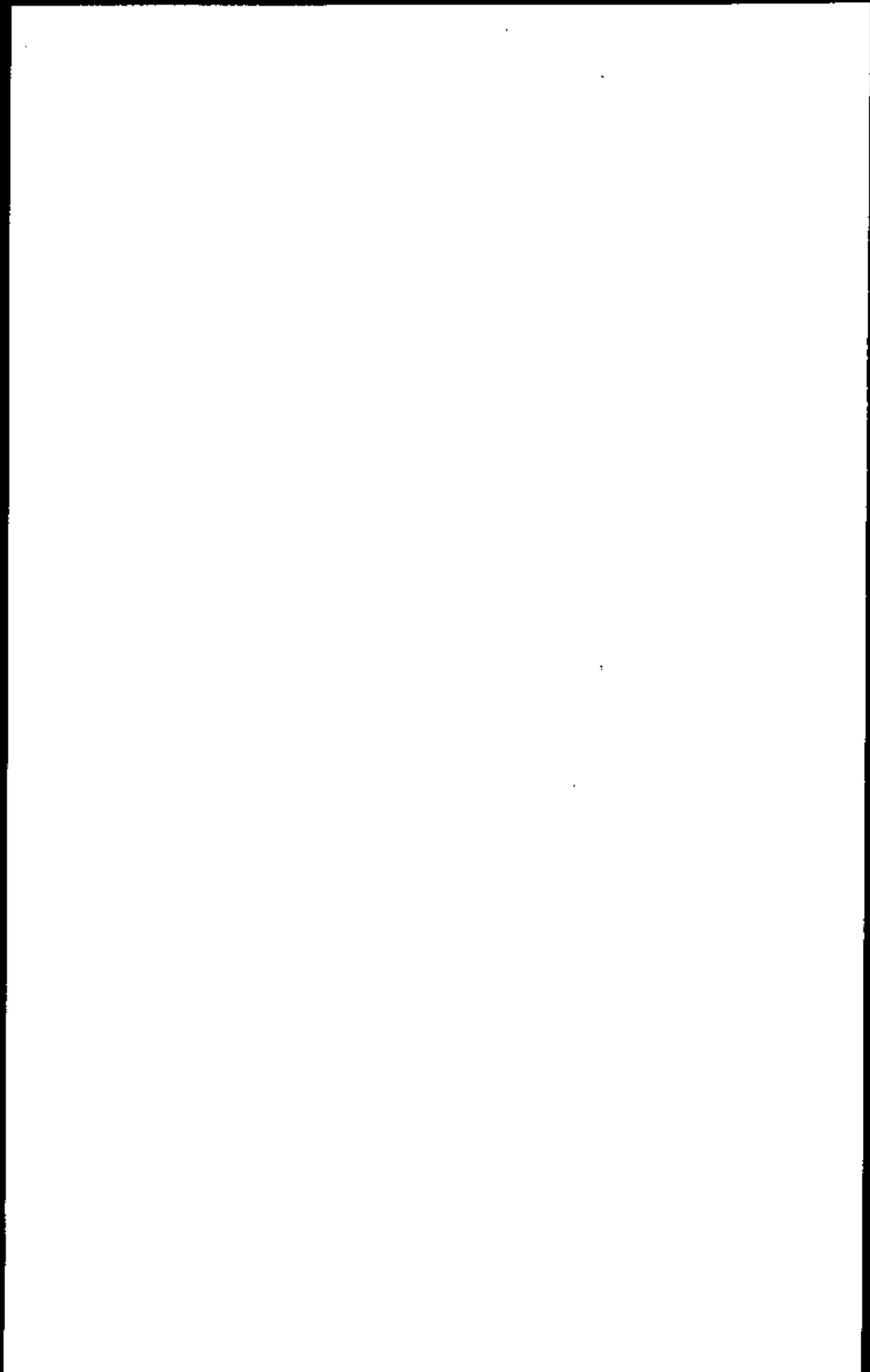
Lagtingets Budgetudvalg, den 19. August 1910.

P. U. V.
Oliver Effersøe,
 Formand.

Forslag
til
L O V

om Forlængelse af Lov om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne.

Bestemmelsen i § 18 i Lov af 29. Marts 1904 om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne om, at denne Lov skal forelægges Rigsdagen til Revision inden 1. Januar 1911, forandres til, at saadan Forelæggelse først skal ske inden 1. Januar 1913.

Overslag

over

Færø Amts økonomiske Fonds

Indtægter og Udgifter

i Aaret fra 1. Oktober 1910 til 30. September 1911
for saa vidt angaar Fondens disponible Midler.

(S. betyder: Sag. U. betyder: Udvalgsbetsækning.)

I. Indtægt.

	Kr. Ø.
1. Forventet Overskud af disponible Midler den 1. Oktober 1910..	22299 93
2. Renter af Fondens Kapitaler	800 00
3. Udlæg ved Grindefangster af Skadehval	1000 00
4. Andre Indtægter af Grindefangster	1000 00
5. Indtægt i Henhold til Lov af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne.....	10000 00
6. Andre Indtægter.....	150 00

Samlet Indtægt.. 35249 93

II. Udgift.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
A. Til Administration.		
a. Til Regnskabsfører og Revisor, til Trykning m. v.	150 00	
b. For Tilsyn med Landingssteder og Broer	200 00	
	..	350 00

B. Til Landingssteder.

	Kr. Ø.	
a. Bevilget i 1909, jfr. Tidenden Bil. 11, Side 1--4:		
1. Húsarætt ved Funding.....	117 69	
2. Syderdal paa Kalsø	164 00	
3. Porkere	217 00	
4. Eiðsvík ved Viderejde	1300 00	
5. Bø	313 00	
6. Signebø	150 00	
7. Gøtegjov	145 00	
		2406 69
	Overføres..	2756 69

		Overført..	Kr. Ø.
		Kr. Ø.	2756 69
b.	Bevillingsforslag i 1910 (U. Nr. 208):		
1.	Vigerbirge. S. Nr. 76. Bevilget i 1908: indtil 206 Kr. Foreslaas genbevilget.....	208 00	
2.	Kvivig. S. Nr. 107. Foreslaas udsat.	— —	
3.	Signebø. S. Nr. 86. Bevilget i 1909: 150 Kr. Bevillingen fastholdes uændret.	— —	
4.	Skusø. S. Nr. 81. Bevilget i 1908: indtil 648 Kr. Foreslaas genbevilget	648 00	
5.	Nolsø. S. Nr. 73. Bevilget i 1907: indtil 266 Kr. Foreslaas bevilget ialt	400 00	
6.	Lamhauge. S. Nr. 202. Foreslaas udsat.	— —	
7.	Ilove, inni við grind. S. Nr. 204. Overslag m. v. tilstilles Andragerne	— —	
8.	Ørdevig. S. Nr. 106. Foreslaas udsat.	— —	
9.	Næs ved Porkere. S. Nr. 104. do. do.	— —	
10.	Toftegjov. S. Nr. 105 do. do.	— —	
			1256 00
C.	Til Broer.	Kr. Ø.	
a.	Bevilget i 1909, jfr. Tidenden Bilag 11, Side 4:		
1.	Kunø (Mylná)	384 00	
2.	Mygledal	500 00	
3.	Kvivig	630 00	
4.	Gjov	335 00	
5.	Gjógvará i Skaale	275 00	
			2124 00
		Kr. Ø.	
b.	Bevillingsforslag i 1910 (U. Nr. 213):		
1.	Gjov. S. Nr. 83. Bevilget i 1909: indtil 335 Kr.	— —	
2.	Husevig. S. Nr. 75. Bevilget i 1908: indtil 165 Kr. Foreslaas genbevilget	165 00	
3.	Thorsvig (Elven ved Tofte). S. Nr. 72. Foreslaas udsat til n. A.	— —	
4.	Selletræ (Gjógvará). S. Nr. 108. Foreslaas udsat til n. A.	— —	
5.	Vestmanhavn (Gjógvará). S. Nr. 82. Foreslaas bevilget	600 00	
6.	Sydregøte. S. Nr. 67	179 00	
			944 00
D.	Til Veje.	Kr. Ø.	
a.	Bevilget i 1909, jfr. Tidenden, Bilag 11, Side 7..	— —	
b.	Bevillingsforslag i 1910 (U. Nr. 212):		
1.	Gøte (Lervigsfjeld, Vestsiden) S. Nr. 68. Et Flertal foreslaar	50 00	
2.	Sands I. S. Nr. 132. Foreslaas bevilget...	100 00	
3.	Strømnaes—Kvalvigsdalen. S. Nr. 133	100 00	
4.	Kvalvigsdalen. S. Nr. 70	100 00	
5.	Thorsvig—Kvalvig. S. Nr. 71. Foresl. udsat.	— —	
6.	Todnæs—Sjóvará i Kollefjord. S. Nr. 74. do.	— —	
7.	Sand—Saltevig. S. Nr. 188.	150 00	
			500 00
E.	Telefonvæsenet	— —	
F.	Til Fremme af Industri og Haandværk	— —	
		Overføres..	7580 69

	Overført..	Kr.	Ø.
G. Til Fremme af Oplysning m. m.:	Kr. Ø.	7580	69
1. Til Færø Amts Bibliotek (Beslutning af 12. September 1905, Tid. A. Side 200) aarlig indtil videre	500	00	
2. Til Aftenskoleundervisning (Beslutning af 13. September 1906, Tid. Side 257) aarlig indtil videre..	200	00	
2. Til Højskolen ved Thorshavn. S. Nr. 47. Udvalget har ej afgivet Betænkning. Bevillingen har været.....	300	00	
4. Til en ny Bygning for Færøernes Mellem og Realskole (Beslutning af 29. September 1909. Tid. Side 43).....	10000	00	
Til Lønning af Lærere og Lærerinder ved Folkeskolen (Lagtingstidende for 1910, Side 43, Punkt III)	1000	00	
	--	12000	00
H. Vedkommende Grindfangsten:	Kr. Ø.		
1. Henlæggelse til Jordafslønningsfonden: 5 pCt. af 10,000 Kr.	500	00	
2. Erstatning for Skade ved Grindfangster.....	1000	00	
3. Andre Udgifter.....	400	00	
		1900	00
I. Forskeligt.	Kr. Ø.		
1. Tilskud til det danske Hedeselskab:			
a. Til Drift af Plantagen ved Thorshavn (Beslutning af 6. Sept. 1902, Tid. Side 152) aarlig i 10 Aar, 9. Bidrag	300	00	
b. Til Drift af Planteskole sammesteds (Beslutning af 7. Sept. 1906, Tid. Side 152) aarlig i 10 Aar, 5. Bidrag	100	00	
2. Til færøske Afholdsorganisationer. S. Nr. 140	300	00	
3. Refusion til Amtsrepartitionsfonden af Halvdelen af Udgifterne vedrørende Lagtingstidende for 1910	600	00	
		1300	00
K. Henlæggelse til Grundfonden.....		1000	00
	Samlet Udgift...	23780	69

Sammen drag:

	Kr.	Ø.
Indtægt	35249	93
Udgift.....	23780	69
Forventet Overskud den 30. Septbr. 1911	11469	24

Anmærkning. Foruden de disponible Midler hører der til den økonomiske Fond en Grundfond, hvis Kapital den 30. September 1911 kan beregnes at ville udgøre 19056 Kr.

Lagtingets Budgetudvalg, d. 26. August 1910.

P. U. V.
Oliver Effersøe,
 Formand.

Udkast til Lov

om

Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for
den kommunale Beskatning paa Færøerne.

1. Skat til Opholdskommunen.

§ 1.

Forpligtelse til at svare personlig Kommuneskat paahviler enhver, der har fast Ophold i en Kommune (Opholdskommunen). Han ansættes i den til Skat efter Formue og Lejlighed. Har han i Skatteaaret fast Ophold i flere Kommuner i Riget, ansættes han i hver af Kommunerne kun til forholdsmæssigt Bidrag, der navnlig bliver at fordele efter den Tid, han har personligt Ophold i hver af dem. — Fast Ophold af kortere Varighed end 3 Maaneder kommer ikke i nogen Kommune i Betragtning til Begrundelse af Skattepligt, medmindre det er en Fortsættelse af et tidligere fast Ophold sammesteds, og det samlede Ophold udgør mindst 3 Maaneder. I det Tilfælde, at en Person ikke i Skatteaaret har haft 3 Maaneders fast Ophold i nogen Kommune her i Landet, er dog enhver Kommune, hvori han i Skatteaaret har haft fast Ophold, berettiget til at beskatte ham i Forhold til dette Opholds Varighed, naar Opholdets Varighed ikke er under een Maaned. Dersom et midlertidigt Ophold i en Kommune har været forbundet med Udløvelse af Næringsdrift med Værksted, Udsalgssted eller Forretningslokale, er enhver Kommune, i hvilken nogen har haft saadant Ophold, berettiget til at beskatte ham i Forhold til dette Opholds Varighed, uanset at denne er under 3 Maaneder, naar den dog ikke er under een Maaned. — Justitsministeren afgør, hvorvidt Udlændinge, der uden at drive borgerligt Erhverv tage Ophold i en Kommune, ere skattepligtige.

Ved Ordet »Kommune« i denne Lov forstaas, hvor en færøsk Landkommune omfatter to eller flere Sogne, ethvert af disse for sig.

§ 2.

Den Omstændighed, at nogen, som opfylder Betingelserne for at ansættes til personlig Kommuneskat i en Kommune her i Riget, er anbragt i et i en anden Kommune beliggende Sygehus eller i en der liggende Sindssygeanstalt, Abnormanstalt eller lignende Anstalt eller Strafanstalt, Arrest eller deslige, medfører ikke nogen Ret for den Kommune, hvori Anstalten eller Arresten er beliggende, til at ansætte den paagældende til personlig Kommuneskat.

Den, hvis Ophold i en Kommune skyldes Udførelse af et offentligt Ilverv, og som samtidig opfylder Betingelserne for at ansættes til personlig Kommuneskat i en anden Kommune her i Riget, bliver ikke at ansætte i personlig Kommuneskat i førstnævnte Kommune, saafremt Opholdet der ikke kan forudsættes at ville udstrække sig over hele Skatteaaret.

§ 3.

Under den heromhandlede Skatteligning inddrages ikke blot alle, der ved dens Affattelse have fast Ophold i Kommunen, men ogsaa enhver, om hvem det paa den Tid kan forudsættes, at han i mindst 3 Maaneder af Skatteaaret vil

have skattepligtigt Ophold sammesteds; til dem, der som Følge heraf inddrages under Ligningen, saavel som til deres Opholdskommune, bliver der at meddele særlig Underretning om Skatteansættelsen.

§ 4.

Den, der efter Skatteligningens Affattelse ved Tilflytning eller paa anden Maade bliver skattepligtig til en Kommune som Følge af Ophold, kan af den sædvanlige Ligningsmyndighed særskilt ansættes til at svare Formue- og Lejlighedsskat. Om Ansættelsen bliver der snarest muligt at meddele ham særlig Underretning med Tilkendegivende, at han, hvis han er misfornøjet med Ansættelsen, inden 1 Maaned maa indgive Klage til Forstanderskabet (i Thorshavn Ligningskommissionen). Denne har inden 3 Uger at meddele Klageren, om nogen og da hvilken Forandring der indrømmes i Ligningen. Inden 1 Maaned efter Modtagelsen af denne Underretning kan Klageren indanke Spørgsmaalet for Lagtinget (i Thorshavn Overligningskommissionen). Klager, der indkomme efter Udløbet af de ovennævnte frister, ere uden Betydning. Den, der saaledes er ansat til at svare Skat, skal svare Bidrag for Tiden fra den 1ste i den efter Tilflytningen følgende Maaned, dog i intet Tilfælde for en tidligere Tid end det Halvaar, i hvilket der er meddelt paagældende Underretning om den skete Skatteansættelse. Den i Thorshavn hidtil anvendte Tillægsligning bortfalder fremtidig.

§ 5.

Den, der i Skatteaarets Løb fraflytter en Kommune, skal svare Skat til denne, saa længe indtil han bliver skattepligtig til den Kommune, til hvilken han er flyttet (jfr. § 4), dog i intet Tilfælde for længere Tid end til Udløbet af det Fjerdingaar, i hvilket han er fraflyttet.

§ 6.

Naar en Skatteyder afgaar ved Døden, er hans Bo eller Arvinger forpligtede til at udrede den Del af den ham paalignede Skat, der svarer til Tiden indtil Udløbet af den Maaned, i hvilken han er død; hans efterlevende Enke kan derefter ansættes til Skat efter Reglerne for tilflyttede (jfr. § 4).

Fortsættes en af den afdøde dreven Næring for Boets Regning, er Boet som saadant dog skattepligtigt fra den 1ste i den efter Dødsfaldet følgende Maaned og indtil Udgangen af den Maaned, i hvilken Næringsdriften for Boets Regning ophører.

II. Skat til Erhvervskommunen.

§ 7.

Naar en Person eller noget Interessentskab eller nogen offentlig Institution eller nogen Stiftelse (jfr. dog § 13) driver Erhvervsvirksomhed i en Kommune — saasom Haandværks-, Fabriks-, Handels-, Veksellerer-, Bank-, Agentur-, Forsikrings-, Entreprenør-, Sagfører-, Læge-, Beværter- eller med disse beslægtede Virksomheder, hvortil er knyttet Forretningslokaler, eller Virksomhed ved Befordring af Personer og Gods — eller oppebærer Afgift af fast Ejendom eller bruger, ejer eller er beneficet med fast Ejendom, skal der for den Indtægts Vedkommende, han (det, den) har heraf, paalignes ham (det, den) i personlig Skat til denne Kommune (Erhvervskommunen) et Bidrag svarende til den Skat, som paalignes Kommunens Beboere efter Formue og Lejlighed.

Strækker en Bedrift sig ind i flere Kommuner, og der opstaar Uenighed mellem disse om, hvor stor en Del af Indtægten der hidrører fra hver Kommune, afgøres Fordelingen af Lagtinget.

Naar en Person, der er skattepligtig ifølge foranstaaende Bestemmelser, opholder sig udenfor Landet, er hans herværende Fuldmægtig eller Forretningsfører medansvarlig for Skatten.

§ 8.

Den i § 7 ommeldte Skattefigning foretages af de samme Myndigheder og til de samme Tidspunkter som Ligning af anden personlig Kommuneskat.

Den skattepligtige skal, hvis det forlanges af Ligningsmyndigheden, til denne opgive en i Kommunen bosiddende Person som sin Repræsentant. Om Skattens Fastsættelse tilstilles der hvert Aar den skattepligtige eller hans Repræsentant saavel som hans Opholdskommune, for saa vidt denne kendes, bevislig Underretning, indeholdende Oplysning om den anslaaede Skatteindtægt. Klage over Ansættelsen kan inden 1 Maaned, regnet fra Underretningens Modtagelse, saavel af den skattepligtige som af Opholdskommunen indgives til vedkommende Myndighed. For saadan Klage gælder iøvrigt Reglerne i § 4.

Hvis Erhvervskommunens Bestyrelse finder, at det Skattebeløb, der efter forrige Paragraf kan paalignes, i et eller flere enkelte Tilfælde vil blive saaringe, at det ikke kan opveje den med Skattens Paaligning og Opkrævning følgende Ulejlighed, kan det forbigaaes paa Ligningslisten.

§ 9.

I det Tilfælde, at en Person, der baade har fast Ophold og har Virksomhed eller Indtægt af nogen af de i § 7, første Stykke, omhandlede Arter i en Kommune og er sat i personlig Skat til denne som Opholdskommune, fraflytter Kommunen kan han ved en særskilt Skatteansættelse sættes i Skat til samme Kommune som Erhvervskommune. Forpligtelsen til at svare denne Skat indtræder da fra det Tidspunkt, da Forpligtelsen til at svare Kommuneskat ifølge Ophold som Følge af Bortflytningen ophører. For saa vidt det fraflytningen forudgaaende Ophold i Kommunen ikke har været af tilstrækkelig Varighed til at begrunde Skattepligt, indtræder Forpligtelsen til at svare den her omhandlede Skat fra bemeldte Opholds Begyndelse. Om Ansættelsen bliver der snarest muligt at meddele paagældende særlig Underretning med Tilkendegivende, at han, hvis han er misfornøjet med Ansættelsen, inden 1 Maaned maa indgive Klage til vedkommende Myndighed. For saadan Klage gælder iøvrigt Reglerne i § 4.

I Tilfælde af Dødsfald bortfalder Forpligtelsen til at svare Skatten med Udgangen af den Maaned, i hvilken den skattepligtige er afgaaet ved Døden.

§ 10.

For saa vidt en Person, hvem der i Kommunen er paalignet Skat ifølge foranstaaende §§ 7—9, i Skatteaarets Løb tilflytter Kommunen, bortfalder hans Forpligtelse til at svare Skat til samme efter bemeldte Paragraffer fra det Tidspunkt, da han bliver pligtig til at svare Skat til den ifølge Ophold.

§ 11.

Naar der i Henhold til §§ 7—9 er paalignet en Person, som har skattepligtigt Ophold i en Kommune her i Landet, Skat i en eller flere Erhvervskommuner, har han Ret til i den personlige Kommuneskat, der er paalignet ham i Opholdskommunen, at kræve passende Fradrag i Forhold til, hvad der for det Tidsrum, sidstnævnte Skats Ansættelse omfatter, er ham saaledes paalignet til andre Kommuner. Spørgsmaal herom afgøres af Lagtinget, saafremt Sagen alene vedrører færøske Kommuner, og ellers af Indenrigsministeren.

Er Skatten til Opholdskommunen allerede betalt paa den Tid, hans Skat til en Erhvervskommune i Henhold til §§ 7—9 bliver endelig fastsat, er han i Løbet af 3 Maaneder derefter berettiget til at kræve Tilbagebetaling af Opholdskommunen af den Del af den til samme betalte Skat, som han efter foranstaaende Regler vilde have været berettiget til at fradrage.

§ 12.

Naar to eller flere Kommuner enes om at afgøre det Mellemværende, som de i §§ 7—11 omhandlede Beskatningsforhold medføre, paa anden regnskabsmæssig Maade end den i de nævnte Paragraffer foreskrevne, kan, saafremt Mellemværendet alene vedrører færøske Kommuner, Lagtinget og ellers Indenrigsministeren tillade dette.

III. Undtagelser fra Skattepligten.

§ 13.

Personlig Kommuneskat paalignes ikke:

- a. Kongen, Medlemmer af det kongelige Hus eller Civillisten.
- b. Staten og de Institutioner, hvis Indtægter og Udgifter bestemmes ved Finansloven, af de Indtægter, der ikke hidrøre fra Landejendomme, Jordskyld, Arvefæsteafgifter eller Fabriksdrift. I den Staten derefter paahvilende personlige Kommuneskat afkortes de Fordele, vedkommende Kommune gennem Deputater, Legater eller lignende Bidrag fremdeles oppebære af Statens Ejendomme.
- c. Kirker, der eje sig selv, for saa vidt angaar Kirkebygningerne med Grund og Kirkegaarden.
- d. Nationalbanken i det Omfang dens Oktroj hjemler.
- e. Kreditforeninger og Kreditkasser, hvis Statutter ere stadfæstede i Henhold til Lov, samt Spare- og Laanekasser, som virke i Henhold til de i Lov Nr. 64 af 28. Maj 1880 om Spare- og Laanekasser indeholdte Bestemmelser, dog med Undtagelse af de i Lovens § 11 nævnte.

Den stedlige Kommunalbestyrelse kan for et Aar ad Gangen tilstaa saadanne velgørende Stiftelser og Foreninger, hvis Formaal er almindelig Understøttelse af trængende, eller som have et lignende Formaal, Frihed for at svare personlig Kommuneskat.

IV. Almindelige Bestemmelser.

§ 14.

Naar Skat til Kommunen ikke betales til den af Kommunalbestyrelsen efter Forfaldsdagen bestemte Tid, er den kommunale Bestyrelse berettiget til foruden Skattebeløbet at fordrø Rente heraf, $\frac{1}{2}$ pCt. månedlig for hver paabegyndt Maaned, regnet fra den 1ste i den Maaned, i hvilken Opkrævning af Skatten har kunnet paabegyndes.

§ 15.

Den, der til Skade for Kommunen mod bedre Videnle gør en urigtig Selvangivelse eller meddeler urigtige Oplysninger til Ligningsmyndigheden om sine Indtægter eller Formues- og Lejlighedsforhold, straffes med til Kommunens Kasse at bøde den besvegne Skats Beløb 10 Gange. Opdages Besvigelsen ved Behandlingen af dens Dødsbo, der har gjort sig skyldig deri, betaler Boet den besvegne Skat med dens dobbelte Beløb. Denne Forpligtelse høreres ikke af et i Boet udstedt Proklama.

I Mangel af mindelig Overenskomst mellem Kommunalbestyrelsen og den skattepligtige eller hans Bo, bliver Sagen at behandle i den kriminelle Proces's Former.

§ 16.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Oktober 1911, saaledes at de Bestemmelser, som angaa den almindelige Skatteligning, bringes til Anvendelse ved Landkommunernes Ligning for Aaret 1911—12 og ved Thorshavns Kommunes Ligning for Aaret 1912.

Udvalgsbetænkning

i

Sagen angaaende Undervisningssproget.

I Anledning af en Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af Færø Amts Skoledirektion forelagt Sag vedrørende Undervisningssproget i Færøernes Mellem- og Realskole har nævnte Ministerium ved Skrivelse af 14. Januar d. A. — af hvilken Skrivelse det fremgaar, at Skoledirektionen under 17. Oktbr. 1908 har besvaret en Forespørgsel fra paagældende Skolekommission om, hvor vidt det maatte være tilladeligt, at det færøske Sprog anvendes som Undervisningssprog ved nævnte Skole ogsaa udenfor Timerne i Færøsk, benægtende, dog med Tilføje, at det derved ikke er udelukket, at en Lærer, der er i Stand dertil, undtagelsesvis benytter Færøsk som Hjælpemiddel til klarere Forstaaelse — anmodet Skoledirektionen om, forinden videre foretages i Sagen, at indhente en Erklæring fra Lagtinget om, hvor vidt dette for sit Vedkommende kan tiltræde den af Direktionen i ovennævnte Skrivelse til Skolekommissionen hævdede Stilling til Spørgsmaalet om Undervisningssproget ved Færøernes Mellem- og Realskole, idet Ministeriet samtidig ønsker en Udtalelse fra Lagtinget saavel om Undervisningssproget i de øvrige Skoler paa Færøerne som om, hvor vidt Færøsk bør optages som særligt Fag i disse Skoler.

Ved at kommunikere Lagtinget nævnte Skrivelse fra Ministeriet har Direktionen tilstillet Tinget en Afskrift af samtlige Sagens Aktstykker, ligesom Tinget ogsaa fra Lærer ved Thorshavns Mellem- og Realskole, cand. theol. Jakob Dahl har modtaget en Skrivelse af 7. Septbr. f. A., hvori han forespørger, om det efter Lagtingets Mening kan være ham tilladt ved Undervisningen at tale Færøsk til Eleverne, samt, hvis dette Spørgsmaal maatte blive besvaret benægtende, andrager om at faa udvirket, at en saadan Tilladelse maa gives ham.

Indenfor undertegnede Udvalg, der af Lagtinget er nedsat for at afgive Betænkning over nærværende Sag, er der paa Grund af afvigende Anskuelser paa det omhandlede Omraade ikke opnaaet Enighed om fælles Udtalelse og fælles Indstilling til Tinget, hvorfor Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Poulsen, Provsten og Skaalum) skal, forinden man kommer ind paa en nærmere Omtale af de Punkter, hvorom Tingets Udtalelse er begæret, tillade sig at forudskikke nogle almindelige Bemærkninger.

Paa Steder, hvor Sprogforholdene ere saadanne, som de i Aarhundreder have været paa Færøerne, at Befolkningens almindelige Talesprog er væsentlig forskelligt fra Skrift- og Bogsproget, dér vil under vaagnende Interesse for Tale-

sprogets Kultivering og dets Anvendelse ogsaa som litterært Meddelelsesmiddel ganske naturligt Spørgsmaalet opstaa om de to Sprogs indbyrdes Stilling eller om, hvilken Plads de hvert for sig skal indtage paa de forskellige Omraader.

Dette Spørgsmaal er ogsaa kommet frem paa Færøerne og har navnlig i den sidste Menneskealder i stigende Grad samlet Opmærksomheden om sig, idet Forholdet mellem Dansk og Færøsk jævnlig har været under Debat i Tale og Skrift og altid har vist sig vel skikket til at sætte Sindene i Bevægelse.

Medens paa den ene Side den overvejende Del af den færøske Befolkning maa siges at ønske, at det danske Sprog i det væsentlige maa bevare den gennem Aarhundreder hævede Stilling som Færøernes officielle Sprog og vort egentlige Kultursprog, arbejdes der i de sidste Aar fra anden Side for »at skaffe det færøske Sprog lige Ret med det danske i alle færøske Anliggender« og, hvad særlig vort Undervisningsvæsen angaar, »at fremme Skolevæsenets Forbedring med færøsk Sprog som Grundlag«.

Det er let forstaaeligt, at disse forskellige Standpunkter ogsaa maa komme til at gøre sig gældende ved Besvarelsen af de her omhandlede, Tinget forelagte Spørgsmaal.

Med Hensyn til disse skal Flertallet bemærke følgende:

1. At Undervisningssproget ved Realskolen (nu Mellem- og Realskolen) i Thorshavn er og lige siden dens Oprettelse for c. 50 Aar siden har været Dansk og ikke Færøsk, fremgaar formentlig klart nok deraf, at visse Kundskaber i Dansk (ikke i Færøsk) altid have været krævede som Betingelse for Optagelse i Skolen, at der aldrig ved Opslag af ledige Lærerembeder ved Skolen har været betinget, at eventuelle Ansøgere skulle kunne tale eller forstaa Færøsk, at samtlige ved Skolen inden 1902 fast ansatte Lærere paa den nær ikke have kunnet tale Færøsk, og at denne ene (Andenlærer ved Skolen 1871—97), skønt han, efter hvad der nu er oplyst, men ikke tidligere bekendt, af og til ved Undervisningen skal have benyttet Færøsk, dog altid ved Aarsprøverne kun brugte Dansk, hvorhos endnu kan tilføjes, at den ene af de to nu ved Skolen som Lærere ansatte Færinger, ansat 1902, altid ved Undervisningen har benyttet det danske Sprog.

For vedblivende at bevare Dansk som Skolens Undervisningssprog taler blandt andet Skolens Stilling som forberedende for videregaaende Uddannelse i Danmark. Dette rent praktiske Hensyn synes Lærer J. Dahl at undervurdere, naar han i sit Andragende ønsker, at Dansk og Færøsk skal sidestilles som Undervisningssprog, saa at Valget mellem dem skal bero paa, om vedkommende Lærer er Færing eller ikke.

Flertallet kan derfor ikke se rettere end, at Skoledirektionens foran anførte Besvarelse af Spørgsmaalet om Undervisningssproget ved denne Skole er korrekt og tydelig nok. At Færøsk i enkelte Tilfælde med Fordel kan benyttes som Hjælp til bedre Forstaaelse, og at saadan Benyttelse af Færøsk derfor er tilladelig, bestrides ikke fra nogen Side; men en saadan Undtagelse ophæver ikke Hovedreglen, at Undervisningssproget ved Mellem- og Realskolen er Dansk.

2. Anderledes forholder det sig med Undervisningssproget ved de færøske Folkeskoler. I disse, tagne under eet, benyttes nemlig baade Dansk og Færøsk som Undervisningssprog. Dette var allerede til Dels Tilfældet i de i Henhold til »Provisorisk Reglement for Almueskolevæsenet paa Færøerne« af 28. Maj 1845 oprettede, indtil 1854 bestaaende Skoler, for hvilke nævnte Reglements § 20 indeholdt saalydende, i sin Tid noget omtvistede Bestemmelse:

»Læreren bør stræbe efter at bringe Børnene til grundigt at forstaa og tale det danske Sprog, men dog ved Undervisningen tillige afbenytte det færøiske, forsaavidt det anses fornødent til Udvikling af Børnenes Begreber og til at sætte dem istand til fuldkomment at fatte, hvad der foredrages dem.«

Angaaende Undervisningssproget under vor nuværende, siden Begyndelsen af Halvfjerdserne indførte Ordning af Skolevæsenet findes ingen Lovbestemmelse; men Provst Hammershaimb, der væsentlig bidrog til Genoprettelsen af Skolerne omkring i Bygderne paa Færøerne og ubestridelig besad et indgaaende Kendskab til disse Skolers Virksomhed og Arbejdsmethode, har sikkert udtalt sig korrekt om Forholdet, naar han i Indledningen til sin »Færøsk Anthologi«

(trykt 1891) bemærker: »Danske Lærebøger ere Grundlag for Undervisningen, til hvilken begge Sprog bruges, dog mest Dansk«.

Siden denne Udtalelse fremkom, og navnlig i de sidste Aar, har der været en Tendens til at udvide Brugen af Færøsk paa Bekostning af Dansk, saa det er tvivlsomt, om man vil kunne sige, at der nu ved Undervisningen gennemgaaende tales mere Dansk end Færøsk. Der er en Del Skoler, om hvilke dette kan siges, ja, der findes enkelte ældre Lærere, som udelukkende taler Dansk ved Undervisningen; men paa den anden Side er der flere Skoler, hvor Færøsk overvejende benyttes, ligesom der findes enkelte Lærere, der næsten aldrig taler Dansk med Børnene, næppe nok i Dansktimerne.

Det er formentlig indlysende, at Forholdene paa dette Omraade trænge til at reguleres, da det aabenbart ikke bør bero paa hver enkelt Lærers eget Forholdsbefindende, hvilket Undervisningssprog, der benyttes i Skolen, selv om man i øvrigt ønsker Læreren al mulig Frihed til at tage paa Undervisningen saaledes som han mener at faa mest ud af den.

I al Almindelighed maa det vel siges, at begge Sprog har deres naturlige Plads ved Undervisningen, saaledes som det ogsaa synes forudsat i Vedtægt for Færøernes Seminarium af 31. Maj 1907, hvor det i § 19 angaaende Afgangsprøven i praktisk Skolegerning hedder: »Eleven maa vise sin Evne til paa Dansk og Færøsk:

- a. at fortælle eller fremstille
- b. at samtale med Børn o. s. v.

De allerfleste færøske Børn — i alt Fald udenfor Thorshavn — begynder deres Skolegang uden at have haft nogen Lejlighed til at høre Dansk talt, end mindre til selv at tale dette Sprog.

Det ligger da saa nær, at Læreren til at begynde med samtaler med Børnene og fortæller dem f. Eks. Dele af Bibelhistorien paa Færøsk; det er ogsaa forstaaeligt, at det i Regelen falder baade Læreren og Børnene lettere vedblivende at benytte dette deres daglige Talesprog ved den mundtlige Undervisning i Skolens forskellige Fag.

Nu er det imidlertid ganske klart, at det danske Sprogs hele Stilling i vort offentlige og kulturelle Liv — blandt andet som vort Kirkesprog — med Nødvendighed maa kræve, at Børnene i vore Folkeskoler maa lære ikke alene at læse og skrive dette Sprog, men ogsaa med Lethed at forstaa det, naar det bliver talt, og uden Vanskelighed at kunne tale det. Men Øvelsen gør Mesteren, og skal dette kunne naas, maa der ikke blot i de for Danskundervisningen bestemte Timer, men ogsaa ved den mundtlige Undervisning i de andre Fag gives Børnene Lejlighed til at høre og tale Dansk; kun paa den Maade kan de opnaa den fornødne Færdighed i paa Dansk at gøre Rede for det, som de have lært. At forstaa Færøsk og at udtrykke sig paa Færøsk, det lærer Børnene hovedsagelig udenfor Skolen, tildels allerede inden Skolegangens Begyndelse; at forstaa Dansk og at udtrykke sig paa Dansk, det maa Børnene lære i Skolen; dette maa stadig erindres, naar man skal overveje de to Sprogs Stilling i vore Skoler.

I øvrigt er det en Selvfølge, at Bestemmelser i det enkelte om Forholdet mellem de to Sprog ved Undervisningen maa træffes af vedkommende Skoleautoriteter ud fra de Erfaringer, man til enhver Tid mener at have høstet.

3. Hvad endelig angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt Færøsk bør optages som særligt Fag i Folkeskolerne, da skal Flertallet erindre om, at Lagtinget med Skrivelse af 24. September 1907 til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har indsendt et »Udkast til Forslag til kgl. Anordning om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne«, i hvilket Udkasts § 7 »Færøsk« nævnes blandt de Fag, hvori der »skal« undervises, medens »færøsk Retsskrivning« i samme Paragraf anføres blandt de Fag, hvori der »efter nærmere Bestemmelse i Undervisningsplanen kan« gives Undervisning.

Endvidere skal man bringe i Erindring, at Lagtinget ved Skrivelse af 1 Oktober f. A. til nævnte Ministerium indstillede, »at Færøsk indføres som Skolefag ved Thorshavns Kommuneskole, dog saaledes, at Deltagelsen i Undervisning-

gen i Færøsk fra Elevernes Side skal være frivillig, og at Ministeriet ved Skrivelse af 23. Decbr. f. A. har bifaldet det af Tinget saaledes indstillede.

Flertallet mener, at Tinget ikke har nogen Grund til for Tiden at forandre sin ovenanførte Stilling til Spørgsmaalet om Færøsk som Fag i Folkeskolen.

Mindretallet (Evensen og Simun av Skarði) vil udtale følgende:

1. Uden at ville indlade sig i Polemik med de Betragtninger, som Flertallet anstiller i sin Betænkning, og som Mindretallet ikke kan samstemme i, skal her dog anføres, at af de to Læringer, der inden Hr. cand. theol. J. Dahls Ansættelse ved Skolen var fast ansatte ved samme, benyttede den ene, der var Andenlærer i Tiden fra 1871 til 1897, i mange Aar næsten udelukkende Færøsk som mundtligt Undervisningssprog, uden at det vides at være bleven paatalt eller at have virket anderledes end gavnligt, medens ganske vist den anden, ansat i 1902, ikke vides at have benyttet det.

Mindretallet finder det naturligt og rigtigt, at Modersmaalet benyttes som Undervisningssprog i Mellemkolen. Vel maa man bevare Mellemskolens Stilling som forberedende for videregaaende Uddannelse ved Gymnasier i Danmark, men det ses ikke, med hvilken Ret denne Omstændighed skulde hindre Modersmaalets Benyttelse.

Forøvrig henviser Mindretallet til sine Udtalelser om Undervisningssproget ved Folkeskolen.

2. Spørgsmaalet om Skolesproget eller Undervisningssproget i den færøske Folkeskole er vigtigt, saa sandt Folkeskolen har en aldeles overvejende Betydning for hele Folkets Opdragelse og Udvikling. Det bør overvejes med Omhu og Samvittighedsfuldhed af dem, der har med det at gøre. Og for saa vidt man paa dette Omraade fastsætter Bestemmelser, maa man forsøge at gøre sig klart, hvorledes de vil virke i en maaske længere Fremtid. Bestemmelser paa dette Omraade hører jo ikke til dem, der med Lethed kan forandres senere. Ved at bestemme her kommer man let til at skubbe Udviklingen ind i et Spor, som maaske senere viser sig at være forkert, men som det bliver vanskeligere at komme bort fra, jo længere man har været i det. Er der derfor Tvivl til Stede om, i hvilken Retning de Bestemmelser bør gaa, man vil træffe — for saa vidt man vil træffe saadanne — da bør formentlig disse Bestemmelser være saaledes, at de saa lidt som muligt foregriber eller griber ændrende ind i Udviklingen.

Og i den foreliggende Sag er det utvivlsomt, at en bestemt Udvikling gør sig gældende.

Det kunde synes mærkeligt, at der ikke allerede forlængst var truffet Bestemmelser om Undervisningssproget. Et ordnet Skolevæsen paa Færøerne har jo allerede bestaaet i ret lange Tider. Muligvis har man i sin Tid fra ledende Side ikke turdet eller ikke ment at burde foregribe Udviklingen; man har muligvis villet lade Spørgsmaalet staa hen. Imidlertid har saa den naturlige Udvikling ført til, at Lærerne mere og mere har benyttet Modersmaalet som Undervisningssprog, ja adskillige af de yngre benytter det næsten udelukkende, enkelte endogsaa i Dansk-Timerne.

Nu er vi pludselig blevene stillede overfor det klart udtalte Spørgsmaal: Hvad mener Lagtinget om Undervisningssproget i Folkeskolen? Og Spørgsmaalet er fremsat for os paa den Maade, at vi maa besvare det, vel vidende at vor Besvarelse muligvis vil medføre visse lovlig fastsatte Bestemmelser. Fra den færøske Lærerstands eller det færøske Folks Side vilde vi næppe være blevene bragte i denne Stilling til Spørgsmaalet.

Vi anser det for meget tvivlsomt, om der overhovedet for Tiden er nogen paatrængende Nødvendighed for at give bestemte Regler paa dette Omraade — udover det, at man bestemt sikrede sig, at Undervisningssproget i Dansk-Timerne var dansk, saaledes at Børnene lærte ikke blot at forstaa, men ogsaa at tale Dansk; samt at man af Hensyn til det danske Kirkesprog muligvis krævede delvis dansk Undervisningssprog i Religionstimerne for de ældste Børns Vedkommende.

Der foreligger ikke noget om, at Befolkningen har udtalt noget almindeligt Ønske om at faa fastsat Bestemmelser, heller ikke noget om, at Lærerstanden ønsker det. Og vi frygter for, at i Fald der blev givet Bestemmelser, der gik i den Retning, som Udvalgets Flertal foreslaar, vilde dette give Signalet til en haardnakket og bitter Sprogstrid.

I øvrigt vil vi i Anledning af Spørgsmaalet anstille nogle almindelige Betragtninger over Undervisningssprog.

Skal man i ren Almindelighed opstille Spørgsmaalet om, hvad Sprog der i et Lands Skoler bør være Skolesprog, da vil Svaret altid være: Modersmaalet. Mere og mere er det bleven en anerkendt Sætning hos Nutidens Skolemænd, at Modersmaalet er Hovednerven i Folkeskolen. Og dette er ikke mindst anerkendt i Danmark, jfr. Skoleloven af 1899. Modersmaalet er nu en Gang det Grundlag, Barnet kommer i Skolen med, det Grundlag, hvorpaa Skolens Bygning og Arbejde bør hvile og opføres, om der da skal være organisk Sammenhæng i den Udvikling, Barneaanden faar. Modersmaalet er nu en Gang den Ytringsform, hvori Barnets Aand lettest smidiggøres (dannes), og tillige det Organ, hvorigennem det senere i Livet, i sin Plads i det arbejdende Samfund, træder i Forbindelse med Omverdenen, og hvorigennem den erhvervede Dannelse fungerer og fortsætter sit Liv. Derfor bør Opøvelse i Brugen af Modersmaalet være et væsentligt Arbejde for Skolen, ikke af nationale Grunde, men af Hensyn til Barnets aandelige Ret. Modersmaalet bør være Skolens Hovedfag. Men ikke blot det. Overalt maa det Synspunkt fastholdes, at Undervisning i et hvilket som helst Lærefag *tillige* bør være en Undervisning i Modersmaalet. (Heegaard: Om Opdragelse).

Der er ikke Tvivl om, at saaledes forholder Sagen sig i ren Almindelighed. Men i de enkelte konkrete Tilfælde kunne forskellige Hensyn gribe ind og indvirke paa det rene Krav. Men Modersmalets rette Plads og det Dannelsens sande Udbytte, som Opøvelse i det bringer, bør stedse være Ledestjernen; man bør søge at virkeliggøre Idealet saa meget som muligt.

Vender vi os nu specielt til vort færøske Samfund, da griber her et meget betydeligt Hensyn ind i Skolens Arbejde. Vor Lidenhed fordrer nemlig, at der lægges ganske særlig Vægt paa Tilegnelsen ogsaa af et andet Sprog, af et fremmed Kultursprog. Og dette bør være Dansk. Men deraf følger ikke, at Dansk bør være Undervisningssproget, men nok at Dansk, ved Siden af Modersmaalet, bør være et væsentligt Lærefag i Skolen. Dansk skal Børnene lære gennem den egentlige Dansk-Undervisning, gennem en grundig Dansk-Undervisning. Men man bør ikke træde Opdragelsens og Dannelsens Idé for nær ved at fratage Børnene deres Ret til og Krav paa at faa deres Aand gennem Skolens forskellige Fag smidiggjort i det Sprog, de faktisk bevæger sig i og vil komme til at bevæge sig i senere i Livet.

Der er ogsaa en anden Omstændighed, der griber ind i den færøske Skoles Arbejde. Der findes nemlig endnu næsten ingen færøske Lærebøger, da det er forbundet med store Bekostninger at udgive dem, en Omstændighed, der gør, at vi nødes til *delvis* at bruge Dansk som Undervisningssprog, nemlig hvad Bøgerne angaar. Men dette er tillige et Forhold, som det offentlige netop burde bøde paa, af Hensyn til Skolens og Børnenes Tarv. (Jfr. saaledes, hvorledes der nærlig paa Finansloven opføres et Beløb af indtil 5000 Kr. til Udgivelse af grønlandske Bøger). Imidlertid — for Tiden findes ikke de fornødne færøske Lærebøger. Men fordi saaledes Lærebøgerne endnu væsentlig ere danske, kan Modersmaalet dog meget vel (og bør saa meget des mere) være det mundtlige Undervisningssprog, en Opgave, som dette meget vel magter og altid bedre vil magte, jo mere det bruges. Fordi en Mand er lam i den ene Arm, gaar man dog ikke hen og berøver ham Brugen ogsaa af den anden Arm; man gaar tværtimod den modsatte Vej og søger at helbrede hans syge Arm.

I alle andre Dele af det danske Rige er Modersmaalet Undervisningssprog. I Dansk-Vestindien, hvor Engelsk er Talesproget, er Undervisningssproget Engelsk, paa Island er Islandsk Undervisningssprog og paa Grønland Grønlandsk.

Det Maal, vi bør stille imod, er ogsaa i den færøske Skole at faa gennem-

ført Modersmaalet som Skolesprog, baade bogligt og mundtligt, stadig i Kraft af hin almengyldige Sætning om Modersmaalet som det bærende Underlag for et Folks Kultur og Dannelse.

Men for Tiden kan vi ikke naa dette Maal, og bør heller ikke utidig presse det frem; ogsaa af Hensyn til Befolkningens forskellige Sindelag og Stilling til Spørgsmaalet og af Hensyn til Lærernes Evne bør vi gaa varsomt frem og søge at undgaa anden Tvang end Overbevisningens.

Vi kan ikke komme bort fra, at det i hvert Fald for Tiden vil være rigtigst at lade det bero ved den nuværende Ordning eller Praksis. Derved afstedkommer vi mindst Tvang, og derved foregriber vi ikke Udviklingen. Tiden vil da efterhaanden besvare de rejste Spørgsmaal.

Befolkningen har hidtil fundet det ganske naturligt, at Lærerne gik frem som de fandt mest formaalstjenligt for Undervisningen og Opdragelsen. Forøvrigt vil det i Virkeligheden formentlig ogsaa medføre næsten uovervindelige Vanskeligheder at virkeliggøre en Bestemmelse om, at Dansk skulde være det egentlige eller hovedsagelige Undervisningssprog, selv overfor ældre Børn, eller en Bestemmelse om, at Børnene skulde kunne gøre Rede for det i ethvert Fag lærte lige saa godt paa Dansk som paa Færøsk, ikke blot de Steder, hvor Læreren har 2 eller 3 Skoler at betjene, men ogsaa hvor han kun har en.

Fandt man det imidlertid uomgængelig nødvendigt allerede nu at træffe visse Bestemmelser, vilde vi finde det rigtigst at lade de mere lokale Myndigheder træffe Bestemmelser om Undervisningssproget under Approbation af Færø Amts Skoledirektion. En saadan Frihed for Befolkningen til at vælge og bestemme Brugen af det ene eller det andet eller begge Undervisningssprog vilde ogsaa stemme godt med hele den frivillige Maade, hvorpaa det nyere Skolevæsen paa Færøerne er skabt.

Til sidst maa vi bemærke, at det formentlig vil være i Uoverensstemmelse med Landkommunallovens § 16 at træffe Bestemmelser om Undervisningssproget uden først at høre Forstanderskabernes Mening.

3. Hvad Spørgsmaalet om, hvorvidt Færøsk bør optages som særligt Fag i Folkeskolen angaar, skal Mindretallet henvise til sine Udtalelser ovenfor og iøvrigt indskrænke sig til med Flertallet at erindre om de i Flertallets Betænkning omtalte Lagtingsvedtagelser. Skønt vor Stilling er den samme som Mindretallets var i 1907 og 1909 (jfr. Lagtingstidende for 1907 og 1909), finder vi ikke Anledning til i Aar paany at fremkomme med Forslag.

I Henhold til det anførte indstilles til Tingets Vedtagelse:

Af Flertallet:

1. Lagtinget maa med Skoledirektionen være enigt i, at Undervisningssproget i Færøernes Mellem- og Realskole er Dansk, hvilket dog ikke udelukker, at Færøsk lejlighedsvis benyttes som Hjælpemiddel til bedre Forstaelse.
2. Lagtinget udtaler, at der ved Undervisningen i Folkeskolen paa Færøerne bør lægges Vægt paa, at Børnene, foruden at tilegne sig Lærestoffet, lære at forstaa og tale det danske Sprog, saa at de mundtlig kan gøre Rede for det i hvert af Skolefagene lærte lige saa godt paa Dansk som paa Færøsk. Efter Lagtingets Formening kan og bør Tilegnelsen lettes ved en delvis Benyttelse af Børnenes sædvanlige Talesprog, Færøsk, medens det, for at den fornødne Færdighed i Brugen af det danske Sprog kan opnaas, formenes nødvendigt, at Undervisningen i de enkelte Fag hovedsagelig foregaar paa Dansk, navnlig overfor de ældre Børn.
3. Med Hensyn til Spørgsmaalet om at optage Færøsk som særligt Fag i Folkeskolerne henholder Lagtinget sig for Bygdeskolernes Vedkommende til de i § 7 i Tingets Udkast til Forslag til kgl. Anordning om forskellige

Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne foreslaaede Bestemmelser og for Thorshavns Kommuneskoles Vedkommende til det af Tinget ved Skrivelse af 1. Oktober f. A. indstillede.

Af Mindretallet:

1. Lagtinget udtaler, at det ved Færøernes Mellem- og Realskole bør være tilladt ved Undervisningen at benytte Modersmaalet, for saa vidt Læreren finder, at det fremmer Undervisningen, og det ikke viser sig at vanskeliggøre fra Mellemskolen udgaaede Elevers Optagelse i Gymnasier i Danmark.
2. Lagtinget udtaler, at efter dets Formening vil det være ubetimeligt for Tiden ved nærmere Bestemmelser at forandre den nuværende Praksis, hvorefter Læreren har været frit stillet i Valget mellem Modersmaalet og Dansk som Undervisningssprog i Folkeskolen paa Færøerne, dog at Undervisningssproget i Dansk-Timerne skal være Dansk og i Færøsk-Timerne Færøsk.

Udvalget i Sagen ang. Undervisningssproget, Thorshavn den 10. Septbr. 1910.

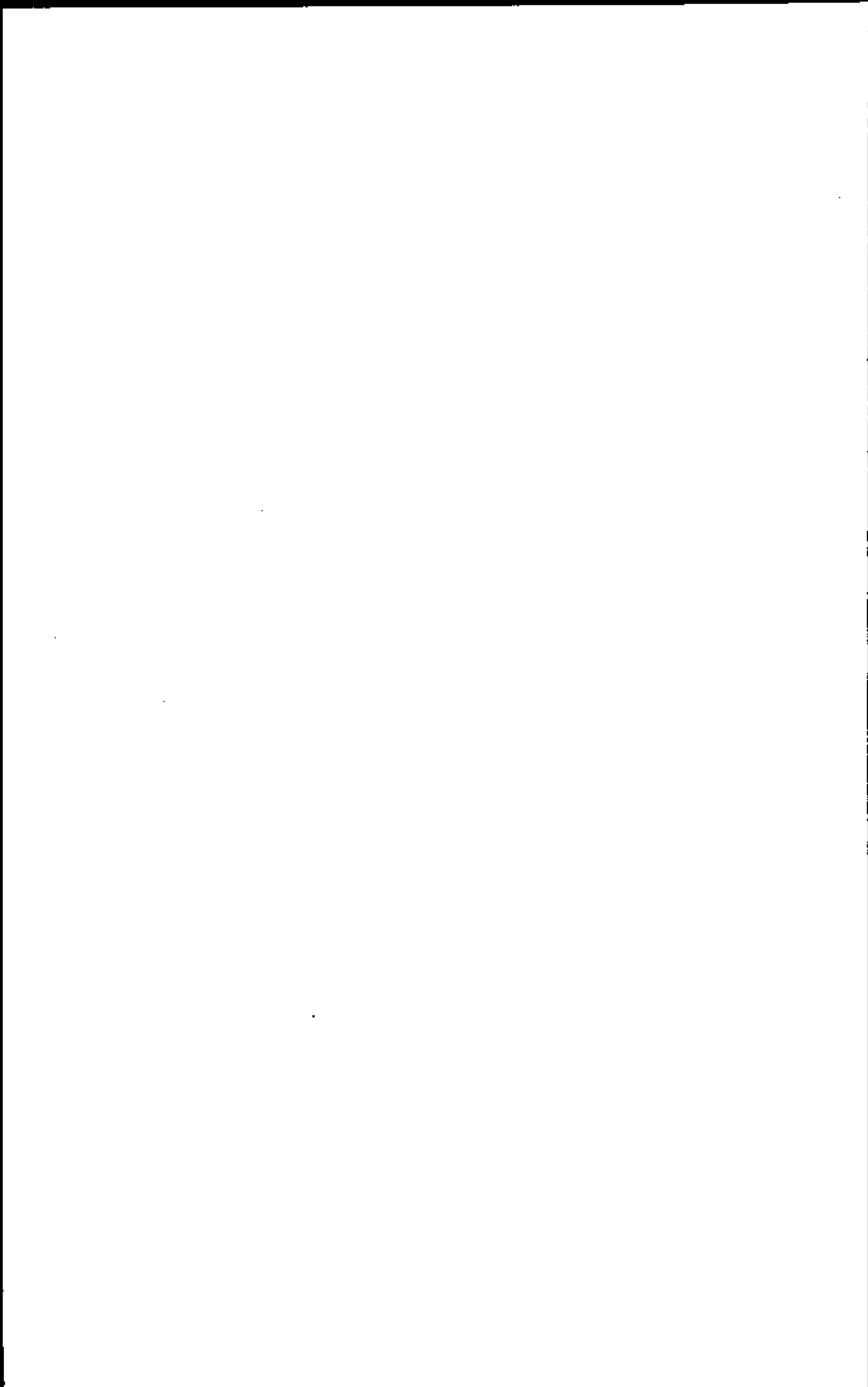
P. Petersen,
Ordfører

A. C. Evensen.

Joen Poulsen.

O. N. Skaalum.

Simen av Skarði.

Betænkning

fra

Budgetudvalget

angaaende

Sagen om Lagtingets eventuelle Støtte af Aktieselskabet Føroya Handil & Industrie (Partafelag).

(Nr. 30 — 1910.)

I en Skrivelse af 3. Marts 1910 til Amtmanden over Færøerne, som af Amtmanden er forelagt Lagtinget i Afskrift, har Justitsministeriet meddelt til Bekendtgørelse for Tinget, at Ministeriet, efter Ansøgning fra Købmand Olaf á Høygum (Olsen), Vestmanhavn, har meddelt Aktieselskabet Føroya Handil & Industrie (Partafelag) i Vestmanhavn og København, at Ministeriet er sindet at søge Selskabet tillagt et Laan af Statskassen paa 50,000 Kr. mod Forrentning og Amortisation samt Sikkerhed i Selskabets Ejendele, naar følgende af Finansministeriet opstillede Betingelser ere godtgjorte at foreligge, nemlig:

- 1) at Færøernes Lagting bevilger et med Statskassens Laan sideordnet Laan paa 10,000 Kr., og saaledes ikke blot indirekte ved Anbefaling, men direkte yder Selskabet sin Støtte;
- 2) at Færøernes Lagting vælger 2 Medlemmer af Selskabets Bestyrelse, der skal bestaa af 7 Medlemmer, samt at Amtmanden over Færøerne af Justitsministeriet beskikkes til fast Formand for Selskabet;
- 3) at Bestyrelsens øvrige 4 Medlemmer, deriblandt Andrageren, vælges af Aktionærerne, og at disse Valg skulle approberes af Justitsministeriet;
- 4) at Selskabets Forhold til Københavns Grundejersbank ordnes paa en tilfredsstillende Maade og saaledes, at Selskabet kommer til at staa ganske uafhængig af Andragerens private Gæld til Banken;
- 5) at det godtgøres ved skriftlige Deklarationer fra vederhæftige Mænd, at der er tegnet — bortset fra de Andrageren som Vederlag for de til Selskabet overladte Værdier tildelte Aktier — en effektiv Aktiekapital paa 150,000 Kr. eller dog i det mindste 100,000 Kr.;
- 6) at Statslaanet paa 50,000 Kr. udbetales med Halvdelen, naar Selskabet er reorganiseret, medens Resten betales i Rater à 5000 Kr., efterhaanden som det godtgøres for Justitsministeriet, at der er præsteret Arbejder under Selskabets Virksomhed for det dobbelte Beløb;
- 7) at Lagtinget vælger den ene af Selskabets 2 Revisorer, der bør være kritiske Revisorer.

Derhos har nævnte Olaf á Heygum indsendt en Skrivelse af 21. Juli d. A. til Lagtinget, hvori han i Tilslutning til Justitsministeriets Skrivelse af 3. Marts d. A. andrager om, at der af de til Tingets Raadighed staaende Midler maa ydes det paagældende Selskab det forømtede Laan paa 10,000 Kr.

I Skrivelsen henviser Andrageren til Lagtingets Svar paa hans Andragende af 24. Juni 1907 vedrørende samme Sag og bemærker, at han forhaabentlig om kort Tid vil kunne møde personlig med »yderligere« Oplysninger i Sagen, saasom Planer, Overslag m. m.

Med Skrivelsen fulgte intet Bilag.

Under 22. s. M. fremlagdes i Lagtinget en Skrivelse af s. D. fra samme, hvormed fremsendes Genpart af kalkulatorisk Anlægs- og Driftsoverslag over et Elektricitetsværk i Vestmanhavn, affattet af Professor W. Rung, Hellerup, dat. 27. April 1908, samt forskellige Anbefalinger m. m. (Bilag A.—G.). I Skrivelsen meddeles, at man har besluttet at ændre Planen for det paatænkte Anlæg, idet Kraftstationen, i Stedet for som oprindelig planlagt at indrettes til Levering af Kraft til Lysanlæg i Vestmanhavn, Kvivig og Thorshavn, agtedes indrettet alene med Forbrug i Vestmanhavn for Øje, dog med fornøden Hensynstagen til Muligheden for en senere Udvidelse af Lysanlægget til Kvivig og Thorshavn. Det fremgaar af Skrivelsen, at Planen er helt ændret, og at der bl. a. som noget helt nyt paatænkes at benytte vedkommende Kraft til Udvikling af Varme. Der berettes, at Professor Rung arbejder paa et udførligt Overslag og Tegning i Henhold til den nye Plan.

I Skrivelsen bemærkes derhos, at Selskabets Mellemværende med Københavns Grundejersbank er ordnet, som oplyst i det medfølgende Bilag G.

Da Sagen, som den ifølge foranførte forelaa for Lagtinget, var meget ufuldstændig oplyst, opfordrede nærværende Udvalg, til hvilket Sagen var bleven henvist af Tinget den 23. f. M., ved en Skrivelse af 27. s. M. Hr. Olaf á Heygum til at fremskaffe forskellige manglende Oplysninger. Udvalget har modtaget Hr. á Heygums Svar med en Skrivelse af 7. d. M., hvormed fulgte en hel Del Bilag (Nr. 1—35). Det modtagne indeholder ikke alle de Oplysninger, som Udvalget har ønsket, og navnlig savner man, som det nærmere vil blive omtalt nedenfor, noget af det allervæsentligste.

Spørgsmaalet om Lagtingets Støtte af det af Andrageren projekterede Elektricitetsværk i Vestmanhavn har foreligget til Behandling i Lagtinget tidligere, nemlig i 1907 og 1908.

I 1907 vedtog Tinget (jfr. Tidenden for 1907, Side 204, Punkt 15) følgende:

»Lagtinget finder det meget ønskeligt, om der kunde gøres Forsøg i Retning af rationel Udnyttelse af Vandkraften i vore Elve.

Da nærværende Sag i Øjeblikket foreligger utilstrækkelig oplyst, kan man ikke paa det tilstedeværende Grundlag tage Stilling til denne. Man skal dog udtale, at saafremt Andrageren kan iværksætte de af ham antydede Virksomheder paa tilfredsstillende Maade, finder man, at Andragendet fortjener offentlig Støtte i passende Omfang.»

I 1908 tog Tinget ingen Beslutning i Sagen, men udsatte den videre Behandling til Samlingen 1909; jfr. Tidenden for 1908, Side 217, Punkt 11.

I 1909 ses Sagen ikke at være kommen til Behandling i Tinget.

Af de nu foreliggende Aktstykker fremgaar, at Føroya Handil & Industrie (Partafelag) paatænkes dannet som et Aktieselskab eller rekonstrueret som et saadant Selskab, idet det har været under Dannelse siden Sommeren 1908.

De fornødne Aktiver tænkes ifølge den nedenfor nærmere omtalte Prospektus tilvejebragte paa følgende Maade:

a) Aktiekapitalen bliver paa 250,000 Kr., idet Andrageren indskyder sin Forretning i Vestmanhavn med Bygninger, Anlægsbroer m. m. samt den ham tilkommende Brugsret over Elven Fosaa sammesteds, alt beregnet til 161,000 Kr.; hvorhos der søges tegnet Aktier for 89,000 Kr.

b) Af Statskassen laanes	40,000 Kr.
c) Af en af Lagtingets Kasser,	10,000 —
I alt..	50,000 Kr.

Aktiverne vilde herefter andrage:

Bygninger, Grunde, Broer m. v.	161,000 Kr.
Driftskapital	139,000 —
I alt..	300,000 Kr.

Løvrigt bemærkes, at Aktiekapitalen i visse andre Aktstykker forudsættes at skulle blive noget større, jfr. Skrivelsen af 3. Marts d. A. fra Justitsministeriet, nemlig 150,000 Kr. eller dog i det mindste 100,000 Kr., og Bilag 35 (Erklæring fra to københavnske Banker).

Hvad angaar Selskabets Formaal, henvises til medfølgende „*Prospektus for Føroya Handil & Industrie Partafelag A/S.*“ (Bilag 19), som i April 1910 er udstedt af *Professor Wm. Rung, Bygningsingeniør Wedén, Skibsreder og islandsk Købmand Thor E. Tulinius, Kongsbonde J. Patursson, Overretssagfører Poul Smidt og Direktør Olaf á Heygum.*

Af dette Prospektus fremgaar:

a) At man paatænker at drive *Købmandshandel.*

Der anføres herom bl. a. følgende:

„Vestmanhavn er formentlig det Sted paa Lærøerne, som har de bedste Betingelser for at blive Hovedsædet for en Forretning af større Omfang. Pladsen har Udgang til fortrinlige Fiskepladser saavel mod Nord som mod Syd, og Havnen bruges i udstrakt Maal saavel af færøiske Fiskerfartøjer som udenlandske og har derved de bedste Betingelser for at trække Kunder til en Købmandsforretning.“

Det hedder, at man har ført Forhandlinger om Overtagelse af en anden Forretning, og siges herom:

„Ved denne Forretningsovertagelse vilde man faktisk have udelukket enhver stedlig Konkurrence til Købmandshandelen, og man vilde endog straks komme til at etablere Filialer eller overtage Filialer.“

Endvidere anføres i nævnte Prospektus:

„Man skal ligeledes som en nærliggende Fremtidsmulighed nævne, at man paa Grund af selve Pladsens fortrinlige Beliggenhed, Havneforhold etc. har de bedste Chancer for efterhaanden at etablere en færøisk en gros Handel, dels til Forsyning af Varer, der indføres, som ved Opkøb af færøiske Produkter. Man vil ligeledes have Mulighed for at oparbejde en Forretning med udenlandske Fiskere, der, som foran anført, meget søge ind til Vestmanhavn.“

Ogsaa Omsætningen af Klipfisk vil som Følge af den udvidede Virksomhed paa Pladsen samt den større Besøjling deraf utvivlsomt kunne øges ganske betydeligt, og den saaledes opnaaede større Produktion vil naturligvis give en i Forhold dertil staaende større Nettofortjeneste. — Denne vil yderligere kunne forøges betydeligt, naar Aktieselskabet bliver saaledes stillet, at det er i Stand til for kontant Betaling paa heldige Tidspunkter at indkøbe ikke alene Raafisk og Saltfisk, men ogsaa færdigvirket Klipfisk.“

b) At man paatænker at drive forskellig *industriel Virksomhed*, hvorved agtes benyttet som Drivkraft *Elven Försaa*, der efter vedlagte Vurderingsforretning af Ingeniør Th. Wedén og Professor Palle Bruun (Bilag 21), dateret 1. April 1908, er beregnet til at kunne drive en Turbine, der kan levere c. 60 effektive Hestekræfter.

Elven skulde benyttes som Kraft til et Elektricitetsværk, hvorom det anføres i Prospektus:

•Dette elektriske Anlæg er tænkt udnyttet dels ved, at det leverer Belysning og Varme til Vestmanhavn og Omegn, dels som Kraftkilde til forskellige industrielle Virksomheder, hvoraf man i første Linie har tænkt sig et Fryseri, et Snedkeri og Tømmerværksted, endvidere elektrisk Drivkraft til den eksisterende Skibsbedding samt endelig til en paatænkt Uldvarefabrik.»

c) Indbyderne tænke sig ved en Rekonstruktion af Selskabet og ved at sætte de omhandlede Virksomheder i Gang *at yde deres Medvirkning til en Op-hjælpning af det færøske Erhvervsliv.*

I en i Juni 1908 udstedt Indbydelse, der er underskrevet af Kaptajn i Marinen Brockmeyer, Vexlerer E. Frimodt og Direktør Olaf á Heygum til at danne et Aktieselskab med samme Navn og en Aktiekapital paa 300,000 Kr., omtales Selskabets Formaal paa noget lignende Maade.

Det vil fremgaa dels af de *foreliggende Aktstykker* og dels af *Henvendelser i Blade nede i Danmark*, at man har søgt at paakalde baade *Autoriteternes og den danske Almenheds* Bistand til Fremme af dette Foretagende, særlig under Henvisning til Sagens *ationale og samfundsgaavnlige* Betydning.

Dette vil navnlig fremgaa af Bilag 33, som viser: 1) at Andrageren med Henvisning til forommeldte Prospektus (Bilag 19) retter „*en høflig Anmodning til danske Statsborgere om velvillig Bistand til Fremskaffelsen af den endnu resterende Aktiekapital*“, samt 2) at flere fremragende Mænd nede i Danmark „*af nationale Grunde*“ har anbefalet Foretagendet.

Sammenholder man dette med Justitsministeriets forommeldte Skrivelse af 3. Marts 1910, hvori Regeringens Bistand bl. a. betinges af, at Lagtinget yder Sagen sin Støtte, som i Skrivelsen nærmere angivet, kan man ikke andet end være fuldstændig paa det Rene med, *at Lagtinget*, om dette yder det omhandlede Laan til Aktieselskabet, paadrager sig et vist *Ansvar*, en moralsk *Garanti* overfor Regeringen og overfor *Offentligheden* for Sagens Rigtighed og Godhed.

Vi kunne ikke noksom fremhæve overfor Andragerens Paastand i modsat Retning i den vedlagte Skrivelse af 7. d. M. Lagtingets Ansvar her, *velop fordi Sagen er fremstillet som en Sag af national Betydning*. Hvis Lagtinget vilde skyde Hensynet til det ommeldte Ansvar til Side, vilde det ikke alene gøre sig skyldig i en *umoralisk Handling*, men ogsaa let kunne skade *Færøerne i betydelig Grad*.

Der kræves, at Lagtinget *som kendt baade med Personer og stedlige Forhold ikke siger god for dette Foretagende, medmindre Tinget kan danne sig et paa virkelige Kendsgerninger bygget Skøn om Sagens Godhed*. Dette er ganske selvfølgeligt.

Vi fremhæve, at *Hædsagen* ikke er, hvorvidt Lagtinget har eller kan skaffe den ansøgte *Laanesum* af 10,000 Kr., eller hvorvidt Tinget mener, at den tilbudte *Sikkerhed* for Laanet er tilstrækkelig, men om Tinget ser sig i Stand til at paatage sig det nævnte *Ansvar*.

Som allerede nævnt have *flere fremragende Mænd* nede i Danmark af *ationale Grunde* anbefalet Foretagendet, og ydet det deres Støtte, ligesom det er os bekendt, at flere *betydelige Hovedstadsblade* have givet Sagen en varm Anbefaling øjensynlig af de samme Grunde. — Vi have med Glæde bemærket den Interesse og Velvilje, som herved er lagt for Dagen overfor Færøerne, men vi mene ikke, at fornævnte bør paavirke Udvalgets eller Lagtingets Stilling til Sagen, og vi maa ogsaa med Hensyn hertil fremhæve, at Lagtinget maa gøre sit Skøn gældende, og at Tinget har sit Ansvar at rette sig efter.

Det er os ikke ukendt, at en Del af Befolkningen paa Færøerne mener at være stærkt pekuniært interesseret i, at Foretagendet støttes fra Lagtingets Side og mulig derved gennemføres.

Saaledes er Vestmanhavn Kommune selvfølgelig interesseret i, at et Foretagende kommer i Gang, som giver Kommunens Beboere Udsigt til Fortjeneste paa mange Maader.

Endnu betydeligere er formentlig den Interesse, som mange andre Personer har eller mener at have i Foretagendet.

Det er almindelig bekendt, at *Andrageren* har formaaet en hel Del Mennesker her paa Øerne til dels at laane sig Penge og dels at indgaa betydelige

Kautionsforpligtelser for sig. Disse Personer mene vistnok, at de kunne opnaa en læmpelig Afvikling af deres Forhold, hvis Foretagendet kommer i Gang, og Andrageren derved mulig kan undgaa en Katastrofe, som med Nødvendighed maa medføre en Opfyldelse af de omhandlede Forpligtelser i fuldt Omfang. Hvorvidt en saadan Formening har Udsigt til at holde Stik, skal vi ikke udtale os om. Vi kan kun sige, at vi er klare over, at denne Omstændighed og den mulig forhaandenværende Fare for, at adskillige Personer, der daarlig eller slet ikke taaler at lide store Tab, kan blive paaført saadanne, ikke med nogen Berettigelse kan bestemme Udvalgets eller Tingets Stilling til Sagen, saaledes som denne for Øjeblikket foreligger for Tinget, jfr. foran.

Vi have anset det for rigtig at forudskikke foranførte almindelige Bemærkninger til Belysning af *det Krævs Beskaffenhed*, som er stillet til Tinget, og vi skal derefter gaa over til at behandle Spørgsmaalet om, hvilken Stilling Tinget efter vor Formening bør indtage til Sagen, *saaledes som den foreligger for os*.

Lagtinget udtalte i 1907 (jfr. foran), at Tinget vilde finde det meget ønskeligt, om der kunde blive gjort Forsøg i Retning af rationel Udnyttelse af Vandkraften i vore Elve. — *Denne Udtalelse kan Udvalget ganske tiltræde*. Det er noksom kendt, hvilken stor og nyttig Brug man gør af Vandkraften forskellige Steder udenfor vore Øer, f. Eks. i Norge og i Sverrige, og selv om Forholdene i denne Henseende langt fra er saa gunstige paa Færøerne som i de nævnte Lande, maa Udvalget anse det for givet, at det ogsaa her hos os vil kunne betale sig at tage Vandkraften i Brug, naar det blot sker paa *rette Maade* og under Forhold, hvor der *baade haves Vandkraft af nogen Betydning til Raadighed og tillige lønnende Anvendelse for denne*.

Benyttelse af Vandkraft er heller ikke ukendt her paa Øerne. Denne har indtil den senere Tid været meget anvendt — rigtignok paa en lidet rationel Maade — til Drift af smaa Møller, og for Tiden drives et Uldspinderi i Thorsbavn ved Hjælp af et formentlig saavel med Hensyn til Konstruktionen som Anbringelsen hensigtsmæssigt Vandhjul.

Udvalget er ogsaa paa det Rene med, at den under nærværende Sag omhandlede Elv, Fosaaen, frembyder — efter vore Forhold — gunstige Betingelser for Udvikling af Kraft til Brug ved industriel Virksomhed eller lignende, samt at Forholdene i Vestmannahavn, hvor Elven har sit Udløb, i visse Retninger er forholdsvis gunstige for Virksomheder, der kunde tage Vandkraften i Brug.

Af det anførte kan derimod ikke drages nogen afgørende Slutning med Hensyn til, om det *specielle* af Andrageren planlagte Foretagende har Betingelser for at kunne betale sig.

For overhovedet at kunne danne sig et Skøn herom, *maa Udvalget blive forsynet med bedre Oplysninger end de, der hidtil er forelagte Udvalget*.

I saa Henseende skal man navnlig pege paa følgende:

Som allerede nævnt, fremgaar det af Andragerens Skrivelse af 22. f. M. til Lagtinget, samt af Prospektus (Bilag Nr. 19), at Planen for Anvendelsen af Elektricitetsværket er helt ændret, og at nyt udførligt Overslag og Tegning i Henhold til den nye Plan er under Udarbejdelse. — Imidlertid har man endnu ikke modtaget det bebudede Overslag m. v.

Det ældre Overslag, der for øvrigt paa Grundlag af sin kalkulatoriske Beskaffenhed var af mindre Værdi, er saaledes ikke længere af nogen Betydning. — Man staar med Hensyn til Beregningen omtrent paa bar Bund, og vi kan ikke tillægge en i al Almindelighed holdt Bemærkning i Prospektus (Bilag 19) om, at Forandringen efter en foreløbig Kalkule af Professor Rung næppe vil forandre synderligt i Rentabilitetsberegningen, nogen afgørende Betydning.

Foranførte er nævnt som et Eksempel. — Overhovedet finder Udvalget, at de tilstedeværende Oplysninger ere saa ufuldstændige, at man *ikke derpaa kan bygge noget tilstrækkeligt paalideligt Skøn med Hensyn til Foretagendets Rentabilitet*.

Som allerede nævnt, gaar Foretagendet delvis ud paa Købmandshandel, og det synes bl. a., naar man ser hen til, at den Kraft, som haves til Raadighed fra Fosaaen, efter stedfunden *sagkyndig Vurdering* (Bilag 21) kun udgøre c. *60 effektive Hestekræfter*, som om Handelsforretningen vilde blive langt overvej-

ende. Angaaende det nærmere Formaal med denne Forretning henvises til, hvad der er oplyst foran.

Allerede denne Foretagendets væsentlige Karakter som Købmandsforretning maa gøre det meget betænkeligt for os at yde Foretagendet Støtte. En saadan Favorisering af en enkelt Forretning vil næppe kunne forsvares.

Vi se for øvrigt ikke rettere, end at Fosaaens Vandkraft meget vel maatte kunne udnyttes, uden at Foretagendet sættes i Forbindelse med Købmandshandel.

Ved nærværende Sags Afgørelse kan man endvidere ikke se bort fra Andragerens Forhold til Sagen.

Denne er *rejist af Andrageren* og i det hele taget meget nøje knyttet til hans Person. Han har paakaldt Offentlighedens Bistand og der tiltænkes øjensynlig tillagt ham en ledende Stilling indenfor Selskabets Bestyrelse. Af Punkt 3 i Justitsministeriets Skrivelse af 3. Marts d. A. ses, at Andrageren skal være selvskrevet Medlem af denne, og det ligger meget nær at slutte, at det ikke vil kunne undgaas, at han bliver administrerende Direktør (jfr. Bilag 35, Punkt 4, Erklæring fra Landmandsbanken og Handelsbanken). Forøvrigt er han for Øjeblikket Selskabets eneste Bestyrelsesmedlem.

For at Udvalget under disse Omstændigheder skulde kunne virke for at støtte Selskabet, maatte man have Tillid til Andrageren som Leder af et eventuelt Foretagende af den heromhandlede Beskaffenhed. Man ser sig imidlertid ikke i Stand til at udtale en saadan Tillid.

Vi anse det, som allerede bemærket, for ønskeligt, om der kunde blive gjort Forsøg i Retning af rationel Udnyttelse af Vandkraften i Elvene paa Færøerne, men vi betragte det ingenlunde for ligegyldigt, *hvorledes eventuelle Forsøg iværksættes*. Dette har tværtimod *den allerstørste Betydning*. Et mislykket Forsøg faar let en skadelig Virkning udover det direkte Tab, som det foraarsager, idet det kan afskrække fra yderligere Foretagender i samme Retning, og i Stedet for at føre Udviklingen frem, kan virke stærkt hæmmende paa vedkommende Omraade.

Det maa indrømmes, at ethvert finansielt Foretagende medfører en Risiko, og at det beror paa et Skøn, hvorvidt Risikoen i det enkelte Tilfælde kan siges at være saa betydelig, at den gør en Iværksættelse af vedkommende Foretagende utilraadelig, men det maa i hvert Fald kræves, at der haves et vist Grundlag, hvorpaa et fornuftigt Skøn om, at Foretagendet har Udsigt til at lykkes, kan opbygges. — Et saadant Grundlag foreligger efter vor Formening ikke med Hensyn til det her omhandlede Foretagende.

De Sagen vedrørende Overslag og Beregninger fra Sagkyndige mangle ganske, og de Planer, der er fremsatte ikke alene om Vandkraftens Anvendelse til Belysning og Varme, men ogsaa til Drift af Fryseri, Uldvarefabrik, Skibsbedding, Snedkeri, Tømmerværksted, Mølle m. m. ere kun ganske løst skitserede.

Vi vilde anse det for ønskeligt, om der kunde blive iværksat et Forsøg paa en virkelig god og sund Basis, og ved et saadant Forsøgs Iværksættelse vilde det være heldigt, om der saavel fra Statens Side, som fra vore Landsmænds nede i Kongeriget kunde blive ydet os Bistand. — Men hertil vil en Rekonstruktion af Aktieselskabet Føroya Handil & Industrie (Partafelag) formentlig ikke være formaalstjenlig, men derimod f. Eks. Oprettelsen af et helt nyt Selskab med begrænsede Opgaver, svarende til de virkelig foreliggende Forhold. Hvorvidt der maatte være Udsigt for Dannelsen af et saadant Selskab for nærværende Tid, kan vi ikke udtale os om.

Medens vi saaledes ikke ser os i Stand til at anbefale paagældende Foretagende, saaledes som det foreligger, stiller Sagen sig anderledes, hvis der paa et sundt Grundlag kunde blive oprettet et Selskab udelukkende med det Formaal at udnytte Vandkraften i Fosaa gennem Anlæg af et Elektricitetsværk, og derhos Andrageren kunde blive holdt udenfor den egentlige Ledelse af Selskabet. Dette maatte endvidere ikke omfatte Handelsvirksomhed.

Et saadant Selskab maa Udvalget efter Omstændighederne formene, at Tinget vil kunne tilsige et Laan paa 10,000 Kr., naar Selskabets Betingelser for at kunne drive en lønnende og nyttig Virksomhed er bleven erkendt af sag-

kyndige Personer, og derhos Anlægget af et tilstrækkelig omfattende og forsvarligt Elektricitetsværk er blevet iværksat paa betryggende Maade.

Det foreliggende Materiale giver stærk Opfordring til Kritik i forskellige Retninger, men man finder det rigtigt at indskrænke sig til nogle faa yderligere Bemærkninger. Allerede det sene Tidspunkt henimod Lagtingssamlingens nødvendige Afslutning, paa hvilket Udvalget, udelukkende ved Andragerens egen Skyld, har kunnet paabegynde sit egentlige Arbejde, gør desuden dette til en Nødvendighed.

Udvalget kan ikke tilraade Tinget at gaa ind paa, som i Justitsministeriets Skrivelse af 3. Marts d. A. ommeldt, at vælge 2 eller overhovedet noget Medlem af Selskabets Bestyrelse eller Revisorer for Selskabet.

Man maa bestemt fraraade, at Amtmanden over Færøerne beskikkes til Formand for Selskabet. Hvis Statsmyndighederne overhovedet skal have noget med Selskabet at gøre, bør deres Virksomhed være kontrollerende og ikke ledende.

Vi have ved en Skrivelse af 7. d. M. affordret Andrageren Oplysninger angaaende Selskabets Aktionærer og den tegnede Aktiekapital, og have under 10. og 11. s. M. modtaget Svar, hvortil vi henvise, idet vi kun bemærke, at der intet sikkert kan oplyses om den tegnede Aktiekapitals Størrelse, samt at man ikke ud fra de foreliggende Oplysninger om Aktietegning paa Færøerne kan drage nogen Slutning om den Interesse, der maatte være til Stede her paa Øerne for selve Foretagendet.

I Følge Indholdet af en af Færø Amt Lagtinget forelagt Afskrift af en Skrivelse af 11. Februar d. A. fra Andrageren til den daværende Konsejlspræsident og Justitsminister, har Andrageren i denne Skrivelse fremsat ærerørige Udtalelse om Lagtinget. Udvalget mener, at dette Punkt bør behandles i en særlig Betænkning, og vi skal derfor forbigaa det her.

Medundertegnede Effersøe skal, i Anledning af, at jeg ogsaa har været Genstand for ærerørige Angreb i samme Skrivelse, kun bemærke, at jeg ikke finder nogen Grund til under nærværende Sag at udtale mig herom, men agter uafhængig af denne Sags Behandling at træffe de Foranstaltninger, som det forefaldne giver Anledning til.

Udvalget tillader sig at foreslaa følgende til Tingets Vedtagelse:

I Anledning af Justitsministeriets Skrivelse af 3. Marts 1910 angaaende Aktieselskabet Føroya Handil & Industrie (Partafelag) og som Svar paa Andragende fra Olaf á Heygum, Vestmanhavn, om et Laan paa 10,000 Kr. af de til Tingets Raadighed staaende Midler til nævnte Aktieselskab udtaler Tinget følgende:

1. Medens Lagtinget i Overensstemmelse med sammes Udtalelser i 1907 angaaende det da til Tinget indkomne Andragende om Støtte af etpaatænkt Elektricitetsværk i Vestmanhavn kan udtale, at det vilde være ønskeligt, om der paa et sundt Grundlag kunde blive gjort Forsøg i Retning af en rationel Udnyttelse af Vandkraften i Elvene paa Færøerne, kan Tinget derimod ikke efter det foreliggende anbefale det i Andragende fra Olaf á Heygum med Bilag ommeldte Foretagende, og Tinget er ikke villigt til at bevilge det ansøgte Laan under den givne Forudsætning, ligesom Tinget overhovedet ikke vil paatage sig noget Slags Ansvar med Hensyn til dette Foretagende.
2. Lagtinget er ikke villigt til at vælge noget Medlem af Selskabets Bestyrelse eller nogen af Selskabets Revisorer.
3. Lagtinget fraraader, at Amtmanden over Færøerne af Justitsministeriet beskikkes til fast Formand for Selskabet.
4. Under Forudsætning af, at der paa et sundt Grundlag dannes et Aktieselskab med det udelukkende Formaal for Øje at udnytte Vandkraften i Elven »Fosaa« i Vestmanhavn ved Anlæg af et Elektricitetsværk, og paa Betingelse af, at Andrageren ikke faar nogen ledende Stilling indenfor Selskabets Bestyrelse som administrerende Direktør eller lignende, vil Lag-

tinget være villigt til af de til Tingets Raadighed staaende Midler at yde et saadant Selskab et Laan paa 10,000 Kr. mod første Prioritets Sikkerhed i Anlægget, naar dette er fuldført paa tilfredsstillende Maade og sat i god Gang. Reglerne for Laanets Forrentning og Afbetaling vil være at bestemme af Lagtinget.

5. Der gives Justitsministeriet Underretning om Lagtingets Vedtagelse.

Thorshavn, den 13. September 1910.

Oliver Effersøe. *J. Z. Nielsen.* *Fr. Petersen.* *J. M. Hentze.*

S. J. Jacobsen. *C. J. Christiansen.* *A. Samuelson.*

Lagtingets Beslutninger af 7. September 1910 om Tilskud fra Færø Amts økonomiske Fond til Landingssteder, Broer og Veje.

A. Landingssteder.

1. Andragende fra Johan Poulsen af *Vigerbirge* om Genbevilling af det i 1908 bevilgede Tilskud til Udbedring af Landingsstedet i Vigerbirge (se Lagtingstidende for 1908, Side 206, Litra I.; for 1909, Bilag 11, Side 2, Punkt 4).

Beslutning:

Der svares Andrageren, at den i 1908 givne og i 1909 fornyede Bevilling paa indtil i alt 206 Kr. til Udbedring af Landingsstedet i Vigerbirge fornyes for Tidsrummet indtil Olaidag 1911, idet det tilføjes, at man forventer, at der ikke paa ny vil blive Spørgsmaal om Genbevilling af Lagtingets Tilskud.

2. Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet i *Kvivig*.

Beslutning:

Der svares Andrageren:

Da Andragendet først er indkommet til Tingets Formand efter Udgangen af Juni Maaned (det er dateret 14. Juli d. A.), kan Tinget ikke tage endelig Stilling til Sagen i indeværende Samling, men har udsat den til næste Aar; jfr. Lagtingstidende for 1906, Side 249.

Hvis Arbejdet bliver udført inden næste Lagtingssamling, og Forstanderskabet ønsker Tilskud dertil fra Lagtinget, maa behørig specificerede og af Forstanderskabet attesterede Regninger indsendes til Tinget, hvorhos Arbejdet maa underkastes Syn efter Tingets Bestemmelse.

Man henleder i øvrigt Forstanderskabets Opmærksomhed paa, at det her omhandlede Anlæg synes ufornuddent, hvis det paatænkte Anlæg af en Dækmole ved Bygden gennemføres.

3. Andragende fra Husmand Johan Christian Johansen af *Signebø* om Tilskud til en af Andrageren anlagt Landingsbro ved Signebø i Kollefjord (se Lagtingstidende for 1909, Bilag 11, Side 3, Punkt 10).

Beslutning:

Der svares Andrageren, at Lagtinget ikke kan fravige de Betingelser, som ere opstillede for Udbetaling af den i 1909 givne Bevilling, og overhovedet ikke kan yde noget Bidrag til Landingsstedet uden paa de omhandlede Betingelser, da Tinget stiller saadanne ved enhver Bevilling til Landingssteder, Veje og Broer.

4. Andragende fra Lagtingsmændene for Sandø Præstegæld om Genbevilling af Tilskud til Udbedring af Landingsstedet »Gjögvin« paa *Skuo* (se Lagtingstidende for 1908, Side 207, Litra j.).

Beslutning:

Det i 1908 bevilgede Bidrag til Landingsstedet »Gjögvin« paa *Skuo* genbevilges paa samme Vilkaar.

5. Andragende fra Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune om Bevilling af forhøjet Tilskud til Udbedring af Landingsstedet ved *Nolsø Bygd* (se Lagtingstidende for 1907, Side 194, Litra d.; for 1909, Bilag 11, Side 4, Punkt 13).

Beslutning:

Af økonomisk Fond bevilges Nolsø Sogns Kommune som Tilskud til det udførte Anlæg af en Landingsbro »á kletti« i Vigen paa Nolsø tilsammen (indbefattet den i 1907 givne Bevilling) et Beløb af 400 Kr. paa Betingelse af, at Landingsstedet bliver offentligt, og at Kommunens Forstanderskab drager Omsorg for dets Vedligeholdelse.

6. Andragende fra Forstanderskabet for Næs og Gøta Sogns Kommune om Undersøgelse af Landingsstedet i *Lamhauge*.

Beslutning:

Afskrift af Tillidsmandens Betænkning og Overslag samt Tegningen tilstilles Forstanderskabet med Underretning om, at der, hvis Tilskud ønskes fra Lagtinget til Udbedring af Landingsstedet i *Lamhauge*, maa indsendes Andragende herom til Tinget inden Udgangen af Juni Maaned n. A., ledsaget af Tillidsmandens Tegning.

Forstanderskabet maa afgive Erklæring over Sagen, derunder om, hvor vidt det vil forpligte vedkommende Sogn til at vedligeholde Landingsstedet som offentligt, hvilket sidste Lagtinget altid kræver, naar det yder Tilskud til et Landingssted.

7. Andragende fra Daniel Peter Midjord af Hove paa egne og Bygdemænds Vegne om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet »inni við grind« i *Hove* (se Lagtingstidende for 1907, Side 193, Litra a.; for 1909, Bilag 11, Side 4, Punkt 11).
8. Andragende fra Beboere af Ørdevig om Tilskud til Udbedring af Landingsbroen i *Ørdevig*.
9. Andragende fra Beboere af *Næs-Ibrkere* om Tilskud til Udbedring af Bygdens Landingssted.
10. Andragende fra Beboere af *Tofte* om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet »Toftagjögvin«.

Beslutning om Punkterne 7—10:

En Afskrift af Tillidsmandens Betænkning og Overslag samt dennes Tegning tilstilles Andragerne tillige med en Afskrift af Udvalgets Betænkning, idet det meddeles dem, at Tinget i alt Fald ikke i Aar kan yde nogen Bevilling til det paatænkte Anlæg.

For saa vidt Andragerne maatte finde Anledning til paa ny at andrage om Tilskud, maa en Erklæring medfølge fra Forstanderskabet om, at samme vil forpligte Sagnet til at vedligeholde Landingsstedet som offentligt, hvorhos Tegningen maa tilbagesendes.

B. Broer.

1. Andragende fra Forstanderskabet for Funding Sogns Kommune om Genbevilling af Tilskud til Opførelse af en Bro over Elven i *Funding* (se Lagtingstidende for 1909, Bilag 11, Side 6, Punkt 7).

Beslutning:

Der svares Forstanderskabet, at den i 1909 givne Bevilling gælder indtil Olaidag 1911, jfr. Lagtingstidende for 1908, Side 215, Punkt 1.

2. Andragende fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune om Udbetaling af det i 1908 bevilgede Tilskud til Opførelse af en Bro over Elven i *Husevig* (se Lagtingstidende for 1908, Side 208, Litra s.).

Beslutning:

Af økonomisk Fond kan der udbetales som Tilskud til Anlæg af en Bro over Elven i Husevig $\frac{3}{4}$ af Udgifterne til Materialier, dog højst 135 Kr., og $\frac{1}{4}$ af Formandslønnen, dog højst 30 Kr., i alt indtil 165 Kr., paa de af Lagtinget i 1908 fastsatte Betingelser, dog uanset Betingelsen om, at Broen skulde være $4\frac{1}{2}$ Alen bred.

3. Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld om Tilskud til en over den store Elv i *Thorsvig* opført Bro.
4. Andragende fra Forstanderskabet for Sjøv Sogns Kommune om Tilskud til en over Gjøgvará i *Selletrø* opført Bro.

Beslutning om Punkterne 3 og 4:

- a. Der svares Andragerne følgende:

Da Andragendet først er indkommet til Tingets Formand efter Udgangen af Juni Maaned i Aar, kan Tinget ikke tage Stilling til det i indeværende Samling, men har udsat Sagen til næste Aar, jfr. Lagtingstidende for 1906, Side 249.

For saa vidt Forstanderskabet ønsker Tilskud bevilget til Broen næste Aar, maa det til Tinget indsende behørig specificerede og af vedkommende Sognekommision attesterede Regninger for Udgifterne ved Anlægget samt erklære, at det forpligter Sognet til at vedligeholde Broen som offentlig.

- b. Amtmanden anmodes om at foranledige Broen undersøgt ved Tingets Tillidsmand, for saa vidt denne i andet Øjemed maatte komme til vedkommende Bygd, eller, hvis dette ikke sker, at foranledige den undersøgt af en kyndig Mand fra Stedet med Hensyn til, om Anlægget er udført forsvarligt.

5. Andragende fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune om Tilskud til en over Gjøgvará i *Vestmanhavn* opført Bro (se Lagtingstidende for 1907, Side 197, Litra x.; for 1908, Side 209, Litra u.; for 1909, Bilag 11, Side 5, Punkt 4).

Beslutning:

- a. Af økonomisk Fond bevilges som Bidrag til den over Gjøgvará i Vestmanhavn opførte Bro et Beløb af 600 Kr. paa efternævnte Vilkaar, som skulle være opfyldte inden Udbetalingen.
- b. Det skal være godtgjort ved Attest af Tingets Tillidsmand eller en af Amtmanden udnævnt Mand, at Broen er opført af huggede Sten, 6 Alen bred, forsvarlig og solid til Kørsel, med Rækværk af Jærn paa begge

- Sider og i øvrigt overensstemmende med den af Lagtingets Tillidsmand i 1908 udarbejdede Plan for en Bro af huggede Sten.
- c. Kommunalforstanderskabet afgiver Erklæring om, at det forpligter Vestmanhavn Sogns Kommune til at vedligeholde Broen som offentlig.

6. Andragende fra Forstanderskabet for Næs og Gøte Sognes Kommune om Tilskud til en over en Elv i *Sydregøte* opført Bro.

Beslutning:

Af økonomisk Fond bevilges som Bidrag til den over en Elv i *Sydregøte* opførte Bro et Beløb paa 179 Kr. paa Vilkaar af, at Forstanderskabet for Næs og Gøte Sognes Kommune erklærer, inden Udbetalingen finder Sted, at det vil forpligte Gøte Sogn til at vedligeholde Broen som offentlig.

C. Veje.

1. Andragende fra Sognekommisjonen for Gøte Sogn om yderligere Tilskud til den af Sognet udførte Udbedring af *Stien over* den vestlige Side af *Lervigsfjæld* (se Lagtingstidende for 1907, Side 197, Iitra æ.; for 1909, Bilag 11, Side 8, Punkt 4).

Beslutning:

Der svares Forstanderskabet følgende:

Da det for Færdselen betydningsfulde og veludførte Vejanlæg i væsentlig Grad kommer andre end Sognets Beboere til gode, ydes der et yderligere Tilskud af økonomisk Fond paa 50 Kr. til dette Anlæg.

2. Andragende fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune om Tilskud til en foretagen Istandsættelse af *Vejen i Sands lid* (se Lagtingstidende for 1908, Side 211, Iitra a. 8; Side 221; for 1909, Side 207).

Beslutning:

Af økonomisk Fond bevilges Sand Sogn som Tilskud til Udgifterne ved Istandsættelse af *Vejen i Sands lid* 100 Kr.

3. Andragende fra Beboere af Bygden Strømnæs i Kvalvig Sogn paa Strømø om Tilskud til *Fortsættelse af Kørevej fra Strømnæs ind i Kvalvigsdalen* (se Lagtingstidende for 1908, Side 210, Iitra a. 4).

Beslutning:

- Af økonomisk Fond bevilges paa nedennævnte Vilkaar, som skulle være opfyldte inden Udbetalingen, til Fortsættelse af Kørevejen fra Strømnæs gennem Kvalvigsdalen 50 Øre for hver Favns Længde af Vejen, som bliver anlagt, dog højst 100 Kr. (for 200 Favne).
- Vejen skal være forsvarlig anlagt som Kørevej, mindst 4 Alen bred og med en Stigning af højst 1—12.
- Kommunalforstanderskabet skal have Overledelsen af Anlægget og skal paa vedkommende Sogns Vegne erklære, at det vil overtage og vedligeholde Vejen som offentlig.
- Anlægget skal være godkendt ved Syn af en af Amtmanden udnævnt Mand.

4. Andragende fra Beboere af Bygden Kvalvig paa Strømø om Tilskud til *Fortsættelse af Kørevej fra Kvalvig ind i Kvalvigsdalen* (se Lagtingstidende

for 1907, Side 208, Litra ø.; for 1908, Side 210, Litra a. 3; for 1909, Bilag II, Side 7, Post 1).

Beslutning:

- a. Af økonomisk Fond bevilges paa nedennævnte Vilkaar, som skulle være opfyldte inden Udbetalingen, til Fortsættelse af Kørevejen fra Kvalvig gennem Kvalvigsdalen 50 Øre for hver Favns Længde af Vejen, som bliver anlagt, dog højst 100 Kr. (for 200 Favne).
 - b. Vejen skal være forsvarlig anlagt som Kørevej, mindst 4 Alen bred og med en Stigning af højst 1—12.
 - c. Kommunalforstanderskabet skal have Overledelsen af Anlægget og skal paa vedkommende Sogns Vegne erklære, at det vil overtage og vedligeholde Vejen som offentlig.
 - d. Anlægget skal være godkendt ved Syn af en af Amtmanden udnævnt Mand.
5. Andragende fra Behoere af Bygden Thorsvig i Kvalvig Sogn paa Strømø om Tilskud til Anlæg af en *Kørevej fra Thorsvig til Kvalvig*.
 6. Andragende fra Sognekommisionen for Kollefjord Sogn om Tilskud til Anlæg af en *Kørevej mellem Todnæs og Sjønæs i Kollefjord*.

Beslutning om Punkterne 5 og 6:

Der svares Andragerne, at Lagtinget ikke kan træffe endelig Bestemmelse angaaende den ansøgte Bevilling i Aar, og at de maa indsende nyt Andragende, hvis de senere ønske Sagen fremmet.

Et eventuelt nyt Andragende maa ledsages af en Erklæring fra paagældende Kommunalforstanderskab, navnlig om, hvor vidt Forstanderskabet vil overtage Overledelsen af Anlægget og paa vedkommende Sogns Vegne erklære, at det vil gennemføre Vejanlægget i sin Helhed som en forsvarlig, mindst 4 Alen bred Kørevej med en Stigning paa højst 1—12 samt overtage og vedligeholde Vejen som offentlig.

7. Skrivelse fra Amtet om Udbetaling af det i 1908 bevilgede Tilskud til *Fortsættelse af Kørevej fra Sand til Saltevig* (se Lagtingstidende for 1908, Side 209, Litra æ.).

Beslutning:

Af økonomisk Fond udbetales et Beløb af 150 Kr. som Tilskud til den i Medfør af Lagtingets Bevilling i Samlingen 1908 anlagte Strækning paa 300 Favne af Kørevejen: Sand—Saltevig, naar det for Amtet er blevet godtgjort, at de ved et afholdt Syn over Vejen forefundne Mangler ere afhjulpne.

Tillæg til Afsnit A. Landingssteder.

11. Andragende fra Købmand Gullak Matras m. fl. Beboere af Bygden *Kirke* paa Fuglø om Undersøgelse med Hensyn til paatænkt Udbedring af Bygdens Landingssted.

Beslutning af 17. September 1910:

En Afskrift af Tillidsmandens Betænkning og Overslag samt dennes Tegning tilstilles Andragerne, idet det meddeles dem, at, hvis et Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet ønskes indsendt til Lagtinget, maa der medfølge en Erklæring fra Kommunalforstanderskabet om, at samme vil forpligte Fuglø Sogn til at vedligeholde Landingsstedet som offentligt, hvorhos Tegningen maa tilbagesendes.

Ændringsforslag
til
Flertallets Forslag
i
Sagen ang. Undervisningssproget.

Punkt 2 affattes saaledes:

Lagtinget udtaler, at der ved Undervisningen i Folkeskolen paa Færøerne bør lægges Vægt paa, at Børnene, foruden at tilegne sig Lærestoffet, lære at forstå og tale det danske Sprog, saa at de mundtlig kan gøre Rede for det i hvert af Skolefagene lærte saavel paa Dansk som paa Færøsk. — Efter Lagtingets Formening kan og bør Tilegnelsen, særlig for de yngre Børns Vedkommende, lettes ved Benyttelse af Børnens sædvanlige Talesprog, Færøsk, medens det, for at den fornødne Færdighed i Brugen af det danske Sprog kan opnaas, formenes nødvendigt, at Undervisningen i de enkelte Fag, navnlig overfor de ældre Børn, hovedsagelig foregaar paa Dansk.

Lagtinget, den 19. September 1910.

Fr. Petersen.

Joen Poulsen.

O. N. Skaalum.

the 1990s, the number of people in the Netherlands who are not affiliated with a religious community has increased from 10 to 20 per cent. The number of people who are not affiliated with a religious community is expected to increase to 30 per cent by the year 2020 (CBS 2002).

There are several reasons for the increase in the number of people who are not affiliated with a religious community. First, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all age groups. Second, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all religious communities.

There are several reasons for the increase in the number of people who are not affiliated with a religious community. First, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all age groups. Second, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all religious communities.

There are several reasons for the increase in the number of people who are not affiliated with a religious community. First, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all age groups. Second, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all religious communities.

There are several reasons for the increase in the number of people who are not affiliated with a religious community. First, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all age groups. Second, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all religious communities.

There are several reasons for the increase in the number of people who are not affiliated with a religious community. First, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all age groups. Second, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all religious communities.

There are several reasons for the increase in the number of people who are not affiliated with a religious community. First, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all age groups. Second, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all religious communities.

There are several reasons for the increase in the number of people who are not affiliated with a religious community. First, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all age groups. Second, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all religious communities.

There are several reasons for the increase in the number of people who are not affiliated with a religious community. First, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all age groups. Second, the number of people who are not affiliated with a religious community has increased in all religious communities.

Bilag 9.

Repartition.

Kommunernes Navne.	Eller Folkemængde. ($\frac{1}{2}$)			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse ($\frac{1}{2}$)		Til- sammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.	
	Folketal.	Kr.	Ø.						
I. Vaag Sogns Kommune. . .	690	253	20	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
II. Viderejde, Fuglø og Svinø Sognes Kommune.									
Viderejde Sogn . . .	436	160	1	197	"	357	1		
Fuglø — . . .	158	57	97	59	"	116	97		
Svinø — . . .	170	62	39	65	"	127	39	601	37
III. Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune.									
Kunø Sogn. . . .	168	61	66	91	"	152	66		
Mygledal — . . .	103	37	80	43	"	80	80		
Husum —	136	49	92	52	"	101	92	335	38
IV. Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune.									
Fuglefjord Sogn . . .	763	280	2	214	"	494	2		
Andefjord —	347	127	34	77	"	204	34	698	36
V. Funding Sogns Kommune. . .	362	132	85	101	"	...	..	233	85
VI. Næs og Gøte Sognes Kommune.									
Næs Sogn	728	267	17	151	"	418	17		
Gøte —	369	135	42	99	"	234	42	652	59
VII. Sjøv Sogns Kommune. . .	527	193	40	113	"	...	..	306	40
VIII. Rjda Sogns Kommune. . .	595	218	36	88	"	...	..	306	36
IX. De forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld.									
Kvivig Sogn . . .	440	161	47	145	"	306	47		
Kollefjord — . . .	285	104	60	99	"	203	60		
Kvalvig —	269	98	71	135	"	233	71		
Haldersvig — . . .	352	129	18	63	"	192	18		
Sakset —	46	16	88	64	"	80	88	1016	84
X. Vestmanhavn Sogns Kommune. .	562	206	26	171	"	...	..	377	26
Overføres . . .	7506	2754	61	2299	"			5053	61

Kommunernes Navne.	Efter Folkemængde.			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse		Til- sammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.	
	Folketal.	Kr.	Ø.	(1/2)		(1/2)		(1/2)	
Overført . .	7506	2754	61	2209	„			5053	61
XI. De forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld.									
Kirkebø Sogn	240	88	7	146	„	234	7		
Kalbæk —	102	37	43	85	„	122	43		
Thorsh. udenbys —	194	71	20	31	„	102	20	458	70
XII. Nolsø Sogns Kommune. . .	254	93	22	94	„	...	..	187	22
XIII. Vaagø Præste- gælds Kommune.									
Midvaag Sogn . . .	440	161	48	145	„	306	48		
Sandevaag — . . .	378	138	72	100	„	238	72		
Sørvaag — . . .	433	158	91	100	„	258	91		
Bø — . . .	96	35	23	58	„	93	23		
Myggenæs — . . .	134	49	18	63	„	112	18	1009	52
XIV. Sandø Præste- gælds Kommune.									
Sand Sogn. . . .	451	165	51	110	„	275	51		
Skopen — . . .	254	93	22	47	„	140	22		
Skaalevig — . . .	222	81	48	81	„	162	48		
Husevig — . . .	237	86	99	66	„	152	99		
Skud — . . .	120	44	4	40	„	84	4	815	24
XV. Porkere Sogns Kommune . .	514	188	64	86	„	...	..	274	64
XVI. Famién Sogns Kommune . .	153	56	16	56	„	...	..	112	16
XVII. Sumbø Sogns Kommune . .	426	156	36	87	„	...	..	243	36
XVIII. Vaag Sogns Kommune. . .	645	236	73	308	„	...	..	541	73
XIX. Kvalbø Sogns Kommune . .	632	231	93	125	„	...	..	356	93
XX. Frodebø Sogns Kommune . .	1127	413	61	595	„	...	..	1008	61
XXI. Thorshavns Kommune. . .	1761	657	28	1278	„	...	..	1035	28
Summa . .	16349	6000	„	6000	„			12000	„

Bilag 10.

Ekstrakter

af

de af Færoernes Lagting deciderede Regnskaber

i

Sessionen 1910.

Meddelt af Fære Amt.

Thorshavn.

Trykt i Fære Amtstidendes Bogtrykkeri.

1911.

I.
Ekstrakt
af
Regnskabet for Færø Amts Repartitionsfond.
for Tiden fra Olaidag 1908 til 30. September 1909.

I n d t æ g t.

	Kr	Sk	Kr	Sk
1. Beholdning den 30. Juli 1908:				
Kontant Beholdning.....	50048	41		
Restancer.....	15409	66		
Forskud i Anl. af offentlige Sagers Forfølgning.....	2159	95		
Forskud i Anl. af offentlig Behandling af smitsomme Sygdomme i Henhold til Epidemiloven.....	30843	01		
Andre Forskud.....	749	39		
			89210	33
2. Paalignet i Regnskabsaaret:	Kr	Sk		
Paa Amtets matrikulerede Jordegods.....	6388	11		
Paa samtlige Kommuner i Henhold til Lov af 6. Febr. 1880.....	12000	"		
			18388	11
3. Kendelser for udleverede Handelsbevillinger i Henhold til Lov af 7. Maj 1881.....			475	"
4. Tilskud fra Statskassen i Henhold til Lov af 15. Maj 1903 (for 1 Aar).....			3000	"
5. Refunderede Forskud:	Kr	Sk		
I Anl. af offentlig Behandling af smitsomme Sygdomme.....	"	"		
Af andre Forskud.....	916	80		
			916	80
6. Laan fra Færø Amts økonomiske Fond.....			4000	"
7. Indbetalinger vedr. Tuberkulose-Sygehuset i Høydal:	Kr	Sk		
Indbetalt ved Kondakter A. Seidler, København.....	170	"		
Tilskud fra Statskassen.....	21570	20		
			21740	20
8. Tilsvær ifølge Decision.....			308	94
9. Andre Indtægter.....			205	99
			Summa Indtægt	138245 36

U d g i f t.

	Kr	Sk	Kr	Sk	Kr	Sk
1. Udgifter vedkommende Lagtinget.						
a. I Anl. af Samlingen 1908:						
Diæter til Lagtingets Medlemmer.....	4616	"				
Rejsegodtgørelse til samme.....	509	25				
For Afskrivning og Trykning.....	594	19				
Udgifter i Anl. af Lagtingsberetningen for 1908....	984	30				
			6703	74		
b. Vedkommende Lagtingshuset og sammes Inventarium:	Kr	Sk				
For Tilsyn med og Reparation ved Tinghuset, An-						
skaffelse af Inventarier og Brændselsomkostninger						
m. m.....	1712	84				
For Bøgers Anskaffelse og Indbinding m. m.....	387	"				
			2099	84		
					8803	58
			At overføre		8803	58

	Overført	fl	fl
	fl	fl	fl
2. Udgifter vedkommende Delinkventvæsenet:			8803 58
Lønning til Arrestforvareren	98	"	
Udgifter i Anl. af offentlige Sagers Forfølgning, for saa vidt de passer til endelig Udgift	364	71	
Udgifter ved Arresthuset og samnes Inventarium samt Brændselsomkostninger m. m.	42	2	
			404 73
3. Udgifter i Anledning af Valgvæsenet			534 9
4. Udgifter vedkommende det offentlige Sundhedsvæsen:	fl	fl	
I Anledning af Vaccinationen	818	18	
Andre Udgifter	652	65	
			1470 83
5. Godtgørelse til Retsvidner			463 75
6. Understøttelse til begavede Børn fra Landdistrikterne under deres Ophold ved Mellem- og Realskolen i Thorshavn			175 "
7. Udgifter vedkommende Jordemødervæsenet			695 55
8. Udgifter vedkommende Karantænevæsenet			61 88
9. Udbetalt i Anledning af de til Sysselmændene indleverede og opbrændte Ravne- og Krugeneb			374 25
10. Pensionstilskud til Andenlærer O. P. Effersøes Enke			150 "
11. Godtgørelse for Pasning af den Fonden tilhørende Stamlingst			100 "
12. Tilskud til den lokale Dampskibsforbindelse (Forskud)			1000 "
13. Udgifter ved Hjemsendelse af Udlændinge i Henh. til Fattiglovens § 67			130 10
14. Renter af Fondens Gæld			4219 17
15. Udgifter vedr. Tuberkulose-Sygehuset i Høydal			49635 16
16. Udgifter i Anl. af offentlig Behandling af smitsomme Sygdomme i Henh. til Epidemiloven			2901 6
17. For Revision af Fondens Regnskab			38 66
18. For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt			18 53
19. Andre Udgifter			347 "
20. Eftergivne og uerholdelige Delinkventomkostninger			674 27
21. Omdrag (refunderede Forskud m. m.)			916 80
22. Beholdning den 30. September 1909.	fl	fl	
Forskud fra tidligere Aar i Anl. af offentlige Sagers Forfølgning	1335	07	
Forskud i Regnskabsstiden i samme Anledning	173	16	
Forskud i Anledning af offentlig Behandling af smitsomme Sygdomme i Henh. til Epidemiloven	25412	21	
Andre Forskud	905	63	
Resterende Bidrag til Olaidag 1908	4943	38	
Uberigtigede Bidrag for det forløbne Aar (Forsaldstid Olaidag 1909)	8063	96	
Kontant Beholdning:	fl	fl	
I Sparekassen	3	88	
I Føroya Banki	19521	27	
Hos Landfogden	4472	36	
	23997	51	
			64830 95
Summa Udgift			138245 36

2.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Fattigkasse
for Aaret fra 1. Oktober 1908 til 30. September 1909.

Indtægt.

1. Beholdning den 1. Oktober 1908.				
I. Tilhørende Grundfonden:		Kr	Sk	
Rentebærende Kapitaler m. m.		30500	"	
II. Disponible Midler:		Kr	Sk	
Restancer	363	70		
Forskud	14197	64		
Kontant Beholdning	4113	49		
		18673	83	
2. Renter m. v.				49173 83
3. Arveafgifter				1075 71
4. Afgifter af Testamenter og Gavebreve				385 3
5. Bidrag fra Embeds- og Bestillingsmænd i Anl. af deres Ansættelse paa Færøerne				" "
6. Afgifter af Grindfangster				258 64
7. Bøder				155 "
8. Kendelser for udfærdigede Handelsbevillinger				400 "
9. Do. i Henhold til Lov om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne af 30. Marts 1892 § 15				50 "
10. Do. i Henhold til Firmsaloven				46 "
11. Afgifter ifølge Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1903				3586 56
		Summa Indtægt		55130 77

Udgift.

1. Tilskud til Kommunernes Fattigvesen:		Kr	Sk	
Til Vaag Sogns Kommune (N.)	200	"		
- Næs og Gøte Sogns Kommune	100	"		
- Sjøv Sogns Kommune	100	"		
- Ejde	100	"		
- Jundling Sogns Kommune	150	"		
- Andefjord og Fuglesjord Sogns Kommune	75	"		
- Vestmanna Sogns Kommune	150	"		
- Vaag Præstegælds Kommune	200	"		
- Thorshavns Kommune	400	"		
				1475 "
2. Udgifter i Anl. af Vagthold paa Amtshospitalet				800 "
3. Tilskud til Sygehuset i Klaksvig				600 "
4. Do. til Sygehuset i Tveraa (for 1/2 Aar)				300 "
5. Do. til den praktiserende Læge paa Sande				400 "
6. Udgifter ved Befordring af Lægen Thorshavn—Sande under Vakance i 1908				16 20
7. Do. i Anl. af Aleksandra Rubeksens Ophold paa Døvstummeinstitutet i Fredericia				320 31
8. Do. i Anl. af Afstemningen ang. Handel med og Udskænkning af berusende Drikke				8 46
9. Løn til Regnskabsføreren				150 "
10. Andre Udgifter				27 53
11. Beholdning den 30. September 1909.		Kr	Sk	
I. Tilhørende Grundfonden		31000	"	
II. Disponible Midler:		Kr	Sk	
Restancer	378	70		
Forskud	15704	20		
Kontant Beholdning	3950	37		
		20033	27	
				51033 27
		Summa Udgift		55130 77

3.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Skolefond
for Aaret 1909.

Indtægt.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Kontant Beholdning	8749	33		
Rentebærende Kapital	49935	68		
Restancer	1275	49		
			59960	50
2. Renter af Fondens Kapitaler			2307	91
3. Refusion af Reerslev Kirketiende for 1908			17	69
4. Statskassens Deputat til Skolevæsenet			224	•
5. Statskassens Tilskud til Færøernes Mellem- og Realskole			8704	16
6. Amtsrepartitionsfondens Tilskud til samme			513	50
7. Thorshavns Kommunes Tilskud til samme			150	•
8. Afgift af Grindfangster			273	1
9. Afgift af Storhvaler			3586	57
10. Skolepenge af Mellem- og Realskolens Elever			2957	33
11. Leje af Gymnastikbygningen			76	•
12. Færøernes Seminariums Tilskud til Brændsel og Rengøring.			100	•
13. Tilskud af Statskassen, Amtsrepartitionsfonden og Thorshavns Kommune til Pensioner.			550	•
			Summa Indtægt	79419 67

Udgift.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Pensioner			1780	•
2. Tilskud til Thorshavns Kommuneskole			640	•
3. Udgifter ved Færøernes Mellem- og Realskole:	Kr	Ør		
Lønninger m. v. til Lærerne	10600	•		
Skolens Rengøring og Opvarmning	633	40		
Bygningskat og Vandafgift	83	8		
Vedligeholdelse af Bygninger samt Anskaffelse og Vedligeholdelse af Inventarier	518	51		
Anskaffelse og Vedligeholdelse af Bøger, Undervisningsapparater, Skrive-materialier m. v.	61	34		
Assurance af Bygninger og Inventarium	153	•		
For Trykning og Afskrivning m. v.	20	•		
			12079	33
4. Understøttelse til Elever fra Landet			1025	•
5. Løn til Kassereren			50	•
6. Revisorløn			23	15
7. Andre Udgifter			57	37
8. Beholdning den 31. Decbr. 1909.	Kr	Ør		
Rentebærende Kapitaler	49820	68		
Restancer	1281	24		
Kontant Beholdning	12659	90		
			63764	82
			Summa Udgift	79419 67

4.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Skydsvæsenet paa Færøerne.
for Aaret fra 1. Oktober 1908 til 30. September 1909.

I n d t æ g t.

		Kr	Sk	Kr	Sk
1. Beholdning den 1. Oktober 1908.					
Kontant Beholdning.....		1284	23		
Indestaaende i Færø Amts Sparekasse		32	50		
Restancer.....		324	52		
Forskiud		19	05		
				1660	30
2. Paalignet Kommunerne i Henhold til Lov af 17. Marts 1865, § 3, og Lov af 14. Januar 1881:					
Vaag Sogns Kommune (N.).....		365	84		
Videregde, Fuglø og Svinø Sognes Kommune.....		294	36		
Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune		156	81		
Audefjord og Fuglefjord Sognes Kommune.....		388	1		
Fandling Sogns Kommune		126	54		
Næs og Gøte Sognes Kommune		383	46		
Sjov Sogns Kommune		184	22		
Ejde Sogns Kommune.....		207	98		
De forenede Sogne i Nordstrøme Præstegæld.....		462	3		
Vestmanna Sogns Kommune		186	51		
De forenede Sogne i Sydstrøme Præstegæld		177	90		
Nolso Sogns Kommune		84	31		
Vaagø Præstegælds Kommune.....		439	6		
Sando —		450	89		
Kvalbo Sogns —		177	20		
Frødebo —		315	99		
Porkere —		144	12		
Vaag — (S)		180	85		
Sumbø —		119	44		
Famien —		42	90		
Thorshavns —		594	46		
				5382	91
3. Indvundne Renter.....				1	14
4. Andre Indtægter ifølge Decision				41	12
5. Laan af Færø Amts økonomiske Fond				800	—
				Summa Indtægt	7885 47

U d g i f t.

1. Skydsudgifter i Aaret 1908—09:					
A. Fælles Skydsudgifter for Amtet.					
a. Udbetalt gennem Sysselmandene:					
i Nordlændernes Syssel.....	140	51 1/2			
i Østero	306	6 1/2			
i Strøme —	240	3			
i Vaagø —	72	98 1/2			
i Sando —	67	15			
i Sudero —	27	99			
			854	73 1/2	
b. Udbetalt ved Kassereren.....			473	10	
B. De for Syslerne særlige Skydsudgifter.					
for Nordlændernes Syssel	222	67 1/2			
- Østero —	309	54 1/2			
- Strøme —	254	53			
- Vaagø —	37	17 1/2			
- Sando —	63	11			
- Sudero —	17	48			
			904	51 1/2	
					3232 35
			At overføre	2232	35

		Kr	Ør
	Overført	2232	35
2. Tilskud til den lokale Damskibsforbindelse paa Færøerne		2000	"
3. Løn til Regnskabsføreren		60	"
4. For Bekendtgørelse af Regnskabsudskrift		10	13
5. Rente af Laan fra Færø Amts økonomiske Fond		12	30
6. Beholdning den 30. September 1909.			
Restancer	Kr	Ør	
	486	32	
Indestående i Færø Amts Sparekasse		33	64
Kontant Beholdning	3050	73	
		3570	69
	Summa Udgift	7885	47

5.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts økonomiske Fond.
for Tiden fra 1. Januar til 30. Septbr. 1909.

Indtægt.

1. Beholdning den 1. Januar 1909.						
a. Tilhørende Grundfonden:			Kr	Ør	Kr	Ør
Rentebærende Kapitaler			16056	"		
b. Disponible Midler:		Kr	Ør			
Forskud til Amtsrepartitionsfonden		17650	"			
Restancer		37	20			
Kontant Beholdning		2324	46			
			19911	64		
					35967	64
2. Renter af Fondens Kapitaler					113	24
3. Udlagt ved Grindefangster som Skadehval					1121	49
4. Andre Indtægter af Grindefangster					894	27
5. Indtægt i Henhold til Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1902					21519	39
6. Andre Indtægter (Refusion)					51	"
			Summa Udgift		59967	3

Udgift.

1. Til Anlæg og Vedligeholdelse af Broer, Veje og Landingssteder				Kr	Ør
2. Udgifter i Anledning af Grindefangster:				1950	26
Erstatning for Skade paa Baade og Redskaber		Kr	Ør		
Do. for Mandskade		958	80		
Realisation af Skadehvaler		132	75		
Do. af Fondens ordinære Indtægter af Grindefangster		91	65		
For Bortskaffelse af Indvolde fra Grindefangster		74	98		
Betaling for »Kongakøb» af Statskassens Andel af Jordhvalen		33	"		
For Telefonering i Anl. af Grindebuds Afsendelse		8	40		
		1	5		
				1290	63
3. Løn til Regnskabsføreren (for 1/4 Aar)				72	"
4. Tilskud til det danske Hedeselskab i Anl. af Anlægget af en Plantage ved Thorshavn				300	"
5. Tilskud til Fagratid Højskole m. v.				347	"
6. Do. til Kommissionen for Udgivelse af færøske Skolebøger				1641	55
7. Udgifter ved Regulering af Lagtingshusets Areal				536	61
8. Diæter og Rejsudgifter til Lagtingets Tilidsmand, S. Sørensen				214	5
9. Tilskud til »Færøsk Museum» til Leje af Lokale				50	"
10. Udgifter i Anl. af Motorforbindelse mellem Thorshavn og Skopen med Post				120	"
11. Andre Udgifter				15	"
12. Beholdning den 30. September 1909.					
a. Tilhørende Grundfonden:				Kr	Ør
Rentebærende Kapitaler		17056	"		
b. Disponible Midler:		Kr	Ør		
Forskud til Amtsrepartitionsfonden	17650	"			
Restancer	120	"			
c. Indestående i Færø Amts Sparekasse	16183	66			
d. Kontant Beholdning	2420	27			
		36373	93		
				53439	93
	Summa Udgift			59967	3

6.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Grindegarret i Vestmanhavn.
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Indestaaende i Fære Amts Sparekasse	241	78		
Kontant Beholdning	284	32		
			526	"
2. Indtægter af Grindefangster			"	"
3. Renter			8	53
			Summa Indtægt	534 53

U d g i f t.

	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. Udgifter ved Grindegarret			282	76
2. Løn til Kassereren			13	"
3. For Bekendtgørelse af Regnskabs-Ekstrakt			4	53
4. For Udmeldelse af Mænd til at syne Grindegarret			4	25
5. Beholdning den 31. Decbr. 1909.				
Indestaaende i Fære Amts Sparekasse	230	31		
Kontant Beholdning	"	68		
			230	99
			Summa Udgift	534 53

Grindegarrets Gæld til Fære Amts økonomiske Fond den 31. Decbr. 1909..... 4576 Kr

7.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Fonden for Forulykkedes Efterladte.
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
a. Tilhørende Grundfonden	5710	74		
b. Disponible Midler	1356	72		
			7067	46
2. Renter af Fondens Kapitaler			247	18
3. Bidrag i Henhold til Regulativ af 18. April 1833 for Aaret 1907—08 (ifølge Decision):				
for Strøme Syssel	13	20		
" Suderø —	49	60		
			92	80
			Summa Indtægt	7407 44

U d g i f t.

1. Understøttelser til Forulykkedes Efterladte			<i>Kr</i>	<i>Ør</i>		
2. Løn til Kassereren			40	"		
3. Andre Udgifter			12	"		
4. Beholdning den 31. December 1909.			6	7		
a. Tilhørende Grundfonden:						
Rentebærende Kapitaler	<i>Kr</i>	<i>Ør</i>	<i>Kr</i>	<i>Ør</i>		
Indestaaende i Fære Amts Sparekasse	3695	"	2115	74		
					5810	74
b. Disponible Midler:						
Indestaaende i Fære Amts Sparekasse	<i>Kr</i>	<i>Ør</i>				
Restancer	901	47				
Kontant Beholdning	429	60				
	207	56			1538	63
						7349 37
			Summa Udgift			7407 44

8.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger
for fattige Almuesbørn paa Færøerne.
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

1. Beholdning den 1. Januar 1909.		<i>Kr</i>	<i>Ør</i>	<i>Kr</i>	<i>Ør</i>
Kontant Beholdning		210	19		
Restancer		43	6		
Rentebærende Kapitaler		3000	"		
				3253	25
2. Renter af Fondens Kapitaler				83	78
			Summa Indtægt	2337	3

U d g i f t.

1. Til Anskaffelse af Bøger		<i>Kr</i>	<i>Ør</i>		
2. For Revision af Regnskabet			"	"	
3. For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt			"	14	
4. Beholdning den 31. December 1909.				3	83
Rentebærende Kapitaler	<i>Kr</i>	<i>Ør</i>			
Restancer	3000	"			
Kontant Beholdning	86	12			
	246	94			
				3333	6
			Summa Udgift	2337	3

9.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtligheds Legat.
for Aaret 1909.

I. Realskolelegatet.

Indtægt.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Kontant Beholdning	1	59		
Rentebærende Kapital	1400	"	1401	59
2. Renter af Kapitalen			49	"
			Summa Indtægt	1450 59

Udgift.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. For Bøger til Discipelbiblioteket			47	80
2. For Revision af Regnskabet			"	14
3. Beholdning den 31. December 1909.				
Rentebærende Kapital	1400	"		
Kontant Beholdning	2	65	1402	65
			Summa Udgift	1450 59

II. Pensionslegatet.

Indtægt.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Kontant Beholdning	36	"		
Indestaaende i Færo Amts Sparekasse	132	72		
Rentebærende Kapital	800	"		
Privat Panteobligation	100	"	1068	72
2. Renter			36	68
			Summa Indtægt	1105 40

Udgift.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Udbetalte Pensioner			14	"
2. Beholdning den 31. December 1909.				
Rentebærende Kapital	800	"		
Privat Panteobligation	100	"		
Restancer	4	"		
Indestaaende i Færo Amts Sparekasse	137	40		
Kontant Beholdning	50	"	1091	40
			Summa Udgift	1105 40

10.
Ekstrakt
af
Regnskabet for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger
paa Færøerne.
for Aaret fra 1. Oktober 1908 til 30. September 1909.

I n d t æ g t.		Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Oktober 1908.					
Kontant Beholdning		180	78		
Indestaaende i Færø Amts Sparckasse		2226	83		
				2407	60
2. Forsikringspræmier for indtagne Skolebygninger:		Kr	Ør		
i Vaag Sogns Kommune		14	80		
- Kona, Mygledal og Husum Sognes Kommune		11	30		
- Viderejde, Fugle og Svine Sognes		14	40		
- Andefjord og Fuglesfjord		12	22		
- Funding Sogns		8	"		
- Næs og Gøte Sognes		16	80		
- Sjøv Sogns		11	30		
- Ejde —		11	"		
- De forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld		10	"		
- Vestmøns Sogns Kommune		0	"		
- De forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld		1	96		
- Nølse Sogns Kommune		2	40		
- Vaage Præstegælds Kommune		14	"		
- Sande —		23	60		
- Kvalø Sogns		4	"		
- Frødebo —		26	"		
- Vaag (S.) —		4	"		
				200	58
3. Indvundne Renter				83	03
	Summa Indtægt			2690	21
U d g i f t.		Kr	Ør		
1. Løn til Kasseren			50		"
2. Revisorløn			"		43
3. For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt			6		43
4. Beholdning den 30. September 1909.		Kr	Ør		
Indestaaende i Færø Amts Sparckasse		2448	85		
Kontant Beholdning		184	50		
				2633	35
	Summa Udgift			2690	21

II.

Ekstrakt

af

Regnskabet for de færøske Almueskole-Læreres og Lærerinders Pensionsfond
for Aaret fra 1. Oktbr. 1908 til 30. Septbr. 1909.

Indtægt.

		Kr	Sk		
1. Beholdning den 1. Oktbr. 1908.					
Kontant Beholdning		1196	4		
Rentebærende Kapitaler		10031	28		
Indestående i Fære Amts Sparekasse		1638	34		
				15865	66
2. Indbetalinger til Fonden ifølge Lov af 29. Marts 1893, § 2:					
Fra Statskassen		666	72		
Fra Lærere og Lærerinder paa Færøerne:					
i Vaag Sogns Kommune		20	15		
- Kuno, Mygledal og Husum Sogns Kommune		13	56		
- Viderejde, Fuglø og Svinø		19	48		
- Andefjord og Fuglefjord		19	91		
- Næs og Gøte		11	50		
- Sjøv Sogns		13	20		
- Ejde		6	50		
- De forenede Sogne i Nordstrøme Præstegæld		30	50		
- Vestmanna Sogns Kommune		14	56		
- Thorshavn		16	12		
- Nolso Sogns		8	12		
- De forenede Sogne i Sydstrøme Præstegæld		6	"		
- Vaagø Præstegælds Kommune		15	97		
- Sando		31	58		
- Kvalbo Sogns		12	"		
- Frodebo		29	48		
- Vaag		12	51		
- Porkere		6	"		
- Sumbo		9	76		
- Famien		3	48		
				333	36
Fra Kommunerne paa Færøerne:					
Vaag Sogns Kommune		20	15		
Kuno, Mygledal og Husum Sogns Kommune		13	56		
Viderejde, Fuglø og Svinø		19	48		
Andefjord og Fuglefjord		19	91		
Næs og Gøte		11	50		
Sjøv Sogns		13	20		
Ejde		6	50		
De forenede Sogne i Nordstrøme Præstegæld		30	50		
Vestmanna Sogns Kommune		14	56		
Thorshavn		16	12		
Nolso Sogns		8	12		
De forenede Sogne i Sydstrøme Præstegæld		6	"		
Vaagø Præstegælds Kommune		15	97		
Sando		31	58		
Kvalbo Sogns		12	"		
Frodebo		29	48		
Vaag		12	51		
Porkere		6	"		
Sumbo		9	76		
Famien		3	48		
				333	36
3. Indbetaling fra Kommunerne til Kassererens Lønning				1333	44
4. Renter af Fondens Kapitaler				583	12
				Summa Indtægt	17882 22

Udgift.

	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>		<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. Udbetalte Pensioner	1775	14			
2. Løn til Kassereren	100	"			
3. For Revision af Regnskabet	3	11			
4. For Bekendtgørelse af Regnskabssekstrakt	15	33			
5. Beholdning den 30. September 1909.					
Rentebærende Kapitaler	9263	26			
Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	5695	88			
Kontant Beholdning	1029	50			
	15988	64			
Summa Udgift	17882	22			

12.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Driften af Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen
for Halvaaret fra 1. April til 30. September 1909.

Indtægt.

	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. Beholdning den 1. April 1909.				
a. Kontant	1630	83		
b. I »Føroya Banki«	5563	79		
c. Restancer af Gebyrer for Abonnement, Samtaler og Telegrammer m. m.	1967	30		
			9161	92
2. Afgift af Abonnement			3145	79
3. Indtægt af Telefonsamtaler og Telefontelegrammer, Ekstragebyrer og Budsendelse			7687	4
4. Amtskommunes Godtgørelse for Befordring paa Telefonlinierne af de til og fra Telegrafstationen i Thorshavn ind- og udtelefonerede Telegrammer			132	15
5. Forskellige Indtægter			143	86
6. Tilskud fra Statskassen			1700	"
7. Refusion af Gebyrer for Telegrammer, indtelefonerede til Telegrafstationen i Thorshavn (jfr. Udgiftspost 10)			2187	45
8. Telefon driftens Gæld den 30. September 1909:				
Til »Føroya Banki« paa Folio-Konto			30118	68
Summa Indtægt			54376	89

Udgift.

	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. Gæld den 1. April 1909			184	64
2. Administration			1070	54
3. Stationernes Drift			3431	26
4. Vedligeholdelse og Eftersyn af Linierne			4975	31
5. Anskaffelse af 7000 Meter Telefonkabel			16135	"
6. Renter og Afdrag af Amtskommunens Lån fra Livsforsikringsselskabet »Danmark« og Forsørgelsesforeningen »Bikuben«, pr. 11. Juni 1909			4938	93
7. Forskellige Udgifter			243	7
8. Udgifter ved Anlæggets Udvidelse			323	4
9. For Revision af Regnskabet			202	"
10. Telegrafstationen i Thorshavn for Telegrammer, indtelefonerede fra Abonnenter og Centraler udenfor Thorshavn (jfr. Indtægtspost 7)			2187	45
11. Beholdning den 30. September 1909.				
a. Kontant	1575	71		
b. I »Føroya Banki«	1570	80		
c. Restancer af Gebyrer for Abonnement, Samtaler og Telegrammer m. m.	1082	25		
d. Forskud til Ny-Anlægget	15468	89		
	20597	65		
Summa Udgift	54376	89		

13.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Norderøernes Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Færø Amts Reparti-				
tionsfond.....	1804	51		
Forskud	14	50		
			1819	7
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908 § 4.....			1260	"
3. Afgift af Storhvaler			717	31
4. Renter			31	45

Summa Indtægt			3827	83

U d g i f t.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Reparationsarbejder ved Kirkerne.....			2401	51
2. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier			114	25
3. For Kirkelys, Brød og Vin.....			158	88
4. For Kirkernes Rengøring			26	"
5. Præstehold			52	66
6. Visitatspenge.....			10	"
7. Andel i Kirkekasserens Lønning			53	87
8. Andre Udgifter			12	13
9. Beholdning den 31. December 1909.				
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond.....			998	53
Summa Udgift			3827	83

14.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Østerø Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Færø Amts Reparti-				
tionsfond.....	6414	22		
Rentefrit Laan til andre Kirkekasser.....	2000	"		
			8414	22
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908, § 4			1850	"
3. Afgift af Storhvaler			1434	63
4. Renter			145	42

Summa Indtægt			11844	27

U d g i f t.

	Sk	Ør
1. Reparationsarbejder ved Kirkerne.....	680	56
2. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier.....	270	80
3. For Kirkelys, Brød og Vin.....	412	62
4. For Kirkernes Rengøring.....	59	"
5. Præsthold.....	60	"
6. Visitationsspenge.....	10	"
7. Andel i Kirkekasserens Lønning.....	53	87
8. Købesum for et Grundstykke til den ny Kirke i Lervig.....	117	34
9. Andre Udgifter.....	13	53
10. Beholdning den 31. December 1909.		
Rentefrit Laan til andre Kirkekasser.....	3000	"
Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond.....	8166	65
	10166	65
Summa Udgift	11844	37

15.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

	Sk	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.		
Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond.....	860	8
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908, § 4.....	780	"
3. Afgift af Storhvaler.....	1434	63
4. Andre Indtægter.....	8	88
5. Gæld ved Udgangen af Regnskabsaaret.....	13100	"
Summa Indtægt	16183	59

U d g i f t.

	Sk	Ør
1. Gæld den 1. Januar 1909.....	13100	"
2. Reparationsarbejder ved Kirkerne.....	228	66
3. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier.....	65	54
4. For Kirkelys, Brød og Vin.....	66	25
5. For Kirkernes Rengøring.....	105	5
6. Præsthold.....	13	"
7. Visitationsspenge.....	6	35
8. Andel i Kirkekasserens Lønning.....	30	75
9. Udgifter i Anledning af en ny Kirkes Opførelse paa Hestø.....	1170	53
10. Andre Udgifter.....	4	93
11. Beholdning den 31. December 1909.		
Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond.....	1303	63
Summa Udgift	16183	59

16.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Thorshavns Kirkes særlige Kasse
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

	Kr	Ør	Sk	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	5800	"		
I Færø Amts Sparekasse	132	46		
Kontant Beholdning	5	20		
			5937	66
2. Renter			236	66
3. Stolestadspenge			189	90
4. Betaling for Klokker, Lys og Orgel ved kirkelige Handlinger			155	"
5. Indkommet i Kirkens Bøsse			11	59

Summa Indtægt 6530 81

U d g i f t.

	Kr	Ør	Sk	Ør
1. Lønning af Organisten m. m.			160	"
2. For Tilsyn med Taarnuret			50	"
3. Løn til Graveren			60	"
4. Belysningsudgifter			102	25
5. For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskaber			4	63
6. Beholdning den 31. December 1909.				
Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	6000	"		
I Færø Amts Sparekasse	137	13		
Kontant Beholdning	16	81		
			6153	93

Summa Udgift 6530 81

17.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Færø Amts Reparti-				
tionsfond	3070	54		
Rentefrit Laan til andre Kirkekasser	5100	"		
			8170	54
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1898, § 4.			900	"
3. Afgift af Størhvaler			717	31
4. Renter			141	19
5. Andre Indtægter			4	"

Summa Indtægt 9933 4

U d g i f t.

	Kr	Ør
1. Reparationsarbejder ved Kirkerne	174	30
2. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier.....	14	34
3. For Kirkelys, Brød og Vin	211	80
4. For Kirkernes Rengøring	32	40
5. Præstehold	36	"
6. Visitatspenge	8	75
7. Andel i Kirkekasserens Lønning	46	15
8. Andre Udgifter	8	43
9. Beholdning den 31. December 1909.	Kr	Ør
Rentefrit Laan til andre Kirkekasser.....	5100	"
Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Reparti- tionsfond	4300	87
	9400	87
Summa Udgift	9933	4

18.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Vaagø Præstegælds Kirkekasse

for Aaret 1909.

(Meddelt af Færø Amt.)

I n d t æ g t.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Reparti- tionsfond	1849	10		
Rentefrit Laan til andre Kirkekasser.....	19500	"		
			21349	10
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908, § 4			1140	"
3. Afgift af Storkvaler			717	31
4. Renter			368	96
5. Andre Indtægter			9	"
Summa Indtægt			23584	37

U d g i f t.

	Kr	Ør
1. Reparationsarbejder ved Kirkerne.....	56	94
2. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier.....	459	43
3. For Kirkelys, Brød og Vin	117	96
4. For Kirkernes Rengøring.....	15	"
5. Præstehold	36	"
6. Visitatspenge	7	50
7. Andel i Kirkekasserens Lønning.....	38	46
8. Andre Udgifter	9	33
9. Beholdning den 31. December 1909.	Kr	Ør
Rentefrit Laan til andre Kirkekasser.....	19500	"
Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Reparti- tionsfond	3353	75
	22853	75
Summa Udgift	23584	37

19.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Sandø Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

1. Beholdning den 1. Januar 1909.		
Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond.....	3307	3
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908, § 4	670	"
3. Afgift af Storbvaler	717	31
4. Renter.....	57	20
	Summa Indtægt	4751 54

U d g i f t.

1. Reparationsarbejder ved Kirkerne.....	309	61
2. Vedligeholdelse og Afskaffelse af Inventarier	30	75
3. For Kirkelys, Brød og Vin.....	79	43
4. For Kirkernes Rengøring.....	30	27
5. Præstehold	20	"
6. Visitatspenge.....	6	25
7. Andel i Kirkekassernes Lønning.....	30	75
8. Andre Udgifter	15	58
9. Beholdning den 31. December 1909.		
Kontant og i Sparekasse samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond.....	4228	90
	Summa Udgift	4751 54

20.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Suderø Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1909.

I n d t æ g t.

1. Beholdning den 1. Januar 1909.		
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	371	68
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908 § 4	1200	"
3. Afgift af Storbvaler	1134	63
4. Andre Indtægter	17	25
5. Gæld ved Udgangen af Regnskabsaaret.....	13500	"
	Summa Indtægt	16523 56

Udgift.

	Nr	Ør
1. Gæld den 1. Januar 1909	13500	"
2. Reparationsarbejder ved Kirkerne	383	43
3. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventarier	120	48
4. For Kirkelys, Brød og Vin	106	60
5. For Kirkernes Rengøring	19	"
6. Præsthold	48	"
7. Visitatspenge	8	75
8. Andel i Kirkekasserens Lønning	46	15
9. Andre Udgifter	4	93
10. Beholdning den 31. December 1909.		
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Færø Amts Repartitionsfond	2256	22
Summa Udgift	16523	56

21.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Vaag (Suderø) Kirkes særlige Kasse
for Aaret 1909.

Indtægt.

	Nr	Ør	Ør	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1909.				
Rentebærende Kapital	586	15		
Resterende Rente	35	"		
Kontant Beholdning	24	50		
			645	65
2. Renter			21	51
Summa Indtægt			667	16

Udgift.

	Nr	Ør	Nr	Ør
1. For Bekendtgørelse af Ekstrakt af Regnskabet			3	83
2. Beholdning den 31. December 1909.				
Rentebærende Kapital	600	66		
Kontant Beholdning	62	67		
			663	33
Summa Udgift			667	16

Indhold.

	Side
Lagtingets Medlemmer	
I. Revision af Epidemiloven for Færøerne	1
II. Om Statstilskud til Navigationsundervisning og Undervisning i Motorlære	3
III. Opmaaling og Kortlægning af Bill Bailey Banken	8
IV. Sagen angaaende Ulykkesforsikring for danske Fiskere	11
V. Ang. Fortsættelse af den lokale Dampskibsfart mellem Færøerne indbyrdes	14
VI. Ang. Laan til Aktieselskabet »Forøya Handil & Industri, Partafelag«	18
VII. Sagen angaaende Undervisningssproget ved Færøernes Mellem- og Realskole og Folkeskolerne paa Færøerne	24
VIII. Bevilling til Føroya fólkaháskúla	28
IX. Sagen angaaende Anlæg af Kørevej Skopen—Sand med Arm til Trødum	33
X. Sagen angaaende Lønning til Sognefogden i Vaag (S.) m. m. . .	39
XI. Ændringer i Reglerne om den mellemkommunale Beskatning ..	43
XII. Havnereglement for Kvalvig (Strømø)	47
XIII. Bevilling til Udvidelse af Træplantningsforsøgene paa Færøerne m. m.	52
XIV. Spørgsmaal om Bortfald af Statskassens Tilskud til »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« og »Suderø Fiskeriforsikring«	57
XV. Forsikring af Motorfartøjer	60
XVI. Lægehjælp til Sandø under Vakancen i Kommunelægeembedet	63
XVII. Spørgsmaal om eventuel Forhøjelse af Statens og Amtskommunens Tilskud til Kommunelægen paa Sandø	64
XVIII. Forbedring af Lægeforholdene	67
XIX. Forlængelse af Tidsfristen for den færøske Landbokommission.	79
XX. Udskillelse af Myggenæs Sogn som særskilt Kommune	81
XXI. Andragende om, at Distriktslægerne maa forpligtes til at fungere som Sygekasselæger	83
XXII. Udskillelse af Øen Store Dimon fra Sand Sogn som et særligt Sogn i kommunal Henseende	84
XXIII. Andragende fra Fæstearving Jens Christian Djurhuus af Kollefjord om Understøttelse til at besøge en Landbrugsskole	87
XXIV. Andragende fra Smed Johannes L. Didriksen af Vestmanhavn om et Laan til Anskaffelse af Arbejdsmaskiner	89
XXV. Tilskud til de færøske Afholdsorganisationer	90
XXVI. Afholdelse af Befordringsudgifter for Læger i visse Tilfælde ..	92
XXVII. Indførelse af Brandsyn i Landkommunerne	94
XXVIII. Andragende fra Missionær D. J. Danielsen af Thorshavn om Kolportagebevilling	96
XXIX. Angaaende Udstedelse af særlige færøske Primærker	97
XXX. Ændring af Fiskerilov for Færøerne af 14. April 1893	100
XXXI. Andragende om nye Bestemmelser om Fangst af Muslinger ...	104
XXXII. Afhjælpning af Møbler ved Skolebygninger	106
XXXIII. Ændring i Undervisningssprogreglerne ved Mellemkolen i Thorshavn	107

	Side
XXXIV. Statstilskud til Kørevej mellem Thorshavn, Velbestad og Kirkebø	109
XXXV. Vej gennem Næsli i Porkere Sogn	111
XXXVI. Valg af Repræsentanter i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark	113
XXXVII. Om Overgang af Sygehuset i Klaksvig fra at være en selvstændig Institution til at blive Amtssygehus	114
XXXVIII. Myggenæs Sogn som særskilt Valgdistrikt	117
XXXIX. Opførelse af en Bygning for Færø Amts Bibliotek	118
XL. Oprettelse af en færøsk Kreditforening m. m.	122
XLI. Ændring i Havnereglement for Vestmanhavn	125
XLII. Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn	126
XLIII. Indsejlingsfyrtøj til Vestmanhavn m. m.	128
XLIV. Tuberkulose-Sygehuset	130
XLV. Færøsk Stenindustri	135
XLVI. Amtskommunens Telefonanlæg	141
XLVII. Antagelse af Lejnum som Hvalvaag	154
XLVIII. Antagelse af Husevig som Hvalvaag	157
XLIX. Ordning af Medicinalhandelen paa Færøerne	159
L. Udgivelse af en Lagtingstidende	161
LI. De af Amtmanden ene afgjorte Sager	162
LII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	163
LIII. Andre Vedtagelser:	
1. Genoprettelse af Forsøgsbruget eller Landbrugsskolen i Kirkebø	173
2. Tilskud til Oprettelse af en Husholdningsskole i Kirkebø	173
3. Fornyelse af den i 1907 givne Bevilling til Forsikringsforeningen for Forulykkedes Efterladte paa Færøerne	174
4. Ændring i Postfarten mellem Ejde og Kvalvig	174
5. Tilskud til Opdragelsesanstalten Himmelbjerggaarden	174
6. Ændring af Bestemmelserne om Afsendelse af Grindebud fra Sørvaag til Myggenæs	174
7. Andragende fra Bestyreren for Hvalfangerstationen i Funderingsfjord om Nedsættelse af Abonnementsafgift til Telefonvæsenet	174
8. Andragende fra Stenhugger Peter H. Arge af Thorshavn om Godtgørelse i Anledning af Foranstaltninger vedrørende formentlig Koppetilsfælde i Thorshavn	175
9. Eventuel Ændring i Decision paa Antegnelserne til Regnskabet for »Fonden for Forulykkedes Efterladte paa Færøerne» for Aaret 1908	175
10. Spørgsmaal om Udgivelse af et Tillæg til »Færøsk Lovsamling»	175
11. Andragende fra Sysselmand Nielsen om at genoptage Sagen angaaende en færøsk Brangforsikring	175
12. Andragende fra Jordbrugere i Ørdevig om Erstatning i Anledning af Foranstaltninger med Hensyn til Øjensygdom blandt Faarene	176
13. Erstatning for Løgemsskade samt for Beskadigelse af en Baad, foranlediget ved Grindfangst	176
14. Ang. det Hansenske Legats Renter	176
15. Ang. Amtskommunens Stambingst	176
16. Forslag fra Budgetudvalget til Beslutning om Opgørelse af Indtægter og Udgifter ved Lagtingstidende for 1905—09	176
17. Statusoversigt for Amtskommunen	177
18. Afholdelse af et Feriekurssus i Thorshavn i Sommeren 1911	177

Tilføjelser.

- I. Til Sagerne II, III, VI, VII, IX, X, XIII, XIV, XVIII og XX.
- II. A. Love og Anordninger.
B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

Bilag.

Bilag	1. Status-Oversigt over Færø Amts økonomiske Fonds disponible Midler med Angivelse af forventet Status den 30. September 1910.
—	2. Forslag til Lov om Forlængelse af Lov om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne.
—	3. Overslag over Færø Amts økonomiske Fonds Indtægter og Udgifter i Aaret fra 1. Oktober 1910 til 30. September 1911 for saa vidt angaar Fondens disponible Midler.
—	4. Udkast til Lov om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning paa Færøerne.
—	5. Udvalgsbetænkning i Sagen angaaende Undervisningssproget.
—	6. Betænkning fra Budgetudvalget angaaende Sagen om Lagtingets eventuelle Støtte af Aktieselskabet Føroya Handil & Industri (Partafelag).
—	7. Lagtingets Beslutninger af 7. September 1910 om Tilskud fra Færø Amts økonomiske Fond til Landingssteder, Broer og Veje.
—	8. Ændringsforslag til Flertallets Forslag i Sagen ang. Undervisningssproget.
—	9. Repartition.
—	10. Ekstrakter af de af Lagtinget deciderede Regnskaber i Sessionen 1910 samt Uddrag af Kommuneregnskaberne for 1908-1909.

